

www.burmeseclassic.com

BURMESE
CLASSIC

ကျေးတစ်ရာ

ရ သ စ ဂ စ မျ ဂ :

ခင်ခင်ထူး

စိုးဘဝန်အရေးသုံးပါး
ပြည်ထောင်စုမျိုးကြွေးရဲ - ခိုအရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမျိုးကြွေးရဲ - ခိုအရေး
အချိုးအမျိုးအမူအားတည်တံ့ခိုင်မြဲရေး - ခိုအရေး

စစ်မှန်သော ဖိုးချစ်စိတ်ဓာတ်

- ပြည်ထောင်စု၏ပည်သည့်နေရာဒေသတွင် နေထိုင်သည့်ခြင်စေ ခိုင်မြဲသည့် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ထားရှိနေမှုကြွေးရဲနှင့် အချိုးအမျိုးကြွေးရဲ
- ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်သည်သာလျှင် တိုင်းရင်းသားအားလုံးထာဝရပိုင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သွားရမည့် စစ်မှန်သော ဖိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး
- အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု ခိုင်မာရေး
- ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပြည်ပသော ဦးစီးကဏ္ဍစနစ်ရင်းသန် ခိုင်မာကာကွယ်တည်ဆောက်ရေး
- ဦးစည်ရှုံးအခြေဥပဒေနှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်ပြီး ခေတ်မီစက်ယူနိုင်စွမ်းထူထောင်ရေးနှင့် အခြားစီးပွားဈေးပွားကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ငွေကြေးစနစ်ကို စီးပွားရေးဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှအတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှု စွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည့်သူတို့၏ လက်ထပ်တွင်ရှိရေး

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စားရှိကြွေးမှုအရ
- ကျွန်ုပ်တို့တော်လှန်ပြန်မာအစုနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- စစ်မှန်သော ဖိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ဖြစ်သည့် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ရင်းသန်လုံးခြောက်ရေး
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြှင့်တင်ရေး

ပုံနှိပ်ခြင်း

စွန့်၊ ၂၀၁၂

ထုတ်ဝေခြင်း

ပထမအကြိမ်၊ အုပ် ၁၀၀၀

ကွန်ပျူတာစာမီနှင့် မျက်နှာရုံးစီစဉ်၊

မိုးသူအ

စာအုပ်ချုပ်

ထိပ်တန်း (မန္တလေး)

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်ထူးထူး (ဥပယောကျွန်းရွာအုပ်စုတိုက်)

၈-၁/၈၄၆၇ လမ်းနှင့် ၆၈ လမ်းကြား

မြို့သစ် (၂) ရပ်ကွက်၊

ချမ်းမြသာစည်မြို့နယ်၊ မန္တလေးမြို့

ပုံနှိပ်သူ

ဦးတင်စိန် (ထိပ်တန်းအောင်ဆက်)

H-၄၊ ဇိုးရာစာလမ်း၊ ဈေး - ရပ်ကွက်၊

ပြည်ကိုးကွယ်ခြင်း

မန္တလေးစက်မှုနှင့် မန္တလေးမြို့

တန်ဖိုး

၂၀၀၀ ကျပ်

ခပ်စင်ထူး

ကျေးတစ်ရာ/ခပ်စင်ထူး - မန္တလေး

ဥပယောကျွန်းရွာစာပေ၊ ၂၀၁၂

စာမျက်နှာ ၂၈၂၊ ၁၁၇ x ၁၈ စင်တီ

(၁) ကျေးတစ်ရာ

ကျေးတစ်ရာ

ရ သ စ ဂ စ မျ ဂ :

ခင်ခင်ထူး

မ ဝ တိ က ဝ

ကျေးဇူးတင်ရအသေစာစုများ

ရွာစလေ့

၁။ ပိတောက်လှည်း	၁
၂။ ပုန်းညက်ပွင့်လျှင်	၁၅
၃။ ဆွမ်းခံလေ့	၂၁
၄။ မြေးထွေး	၂၉
၅။ မြက်တစ်ပင်	၃၇
၆။ ရွာညောင်ပင်	၄၅
၇။ လှံမီးလေ့	၅၉
၈။ နှစ်ဦးနေဦး	၆၇

စာစလေ့

၉။ ကျွန်မနှင့်စာအုပ်များ	၇၅
၁၀။ ကဗျာသဘင် စာသဘင်	၈၅
၁၁။ စိတ်ကောင်းရှိတဲ့လူ	၁၀၁

ခရီးသွား

၁၂။ နှစ်တော	၁၁၁
၁၃။ ဟုမ္မလင်းဈေး	၁၁၉
၁၄။ ကပ်မဟိန်လမ်း	၁၂၇
၁၅။ ချောက်ဈေး	၁၃၅
၁၆။ ကုသိုလ်ခရီး	၁၄၃

ရသစာစု

၁၇။ ညောင်ဦးဆိပ်	၁၅၉
၁၈။ မျိုးရိုးသစ်ပင်	၁၆၉
၁၉။ သစ်ပင်မြို့	၁၇၉
၂၀။ ကျွန်မ၏မန္တလေး	၁၈၉
၂၁။ အေးအိုး	၁၉၅
၂၂။ ပန်းမှော်ရံတော	၂၀၇
၂၃။ သနပ်ခါးနှစ်	၂၂၃
၂၄။ ရေချိုးဆိပ်	၂၃၉
၂၅။ တ.တိုင်းမွှေး	၂၅၃

ဥဒယကျေးရွာစာပေမှ ထွက်ရှိပြီးစာအုပ်များ

၁။ မအိမ်ကံ	ခင်ခင်ထူး
၂။ ဆူးပန်းခွေ သွယ်ဘယက်နှင့်
ပေရွက်လိပ် နားတောင်းဆင်	ခင်ခင်ထူး
၃။ ခမည်းကြိုး	ခင်ခင်ထူး
၄။ ခွာပြာသင်း မန္တလေးဝတ္ထုတိုများ	ကလောင်စုံ
၅။ ရေကန်သာ ကြာတိုင်းအေး	နေဝင်းမြင့်

ယခု

၆။ ကျေးတစ်ရာ ရသစာစုများ	ခင်ခင်ထူး

အမှာစာ

‘ပျိုစိုက်တဲ့ လယ်ကန်သင်းမှာ မြင်းနီနှင့်ညနေဆီကို စိုင်းသီလို့
ပြေးလေ့ မြင်လိုက်ကဲ့နော် ခေါင်းပေါ်မှာ တစ်ရာကျော့နှင့် ထူးလို့
ယဉ်ကျေးလေ့’

ဆောမြို့စား လယ်ဝန်မင်း ဦးစီ ရေးသည့် ကောက်စိုက်
ဗုံကြီးသံတွေထဲမှာ ပျိုလေးတို့ကောက်စိုက်ရာ လယ်ကွင်းတွေဆီကို
မြင်းတစ်စီးနှင့် ရောက်လာတတ်သော နန်းတွင်းသား ကိုလူပျိုတို့
အကြောင်းတွေ ပါတတ်ပါသည်။

‘ပျိုလေးတို့ကောက်စိုက်ရာ လိုက်လာနှင့်လေး... လိုက်လာလျှင်
ရွံ့စင်ရှေးမယ်ပေါင်းကြော့ယဉ်သွေး’

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

ဆိုတာကလည်း လယ်ကွင်းတွေထဲ ခေါင်းပေါင်းကြော့ကြော့ ခေါင်း
မော့မော့နှင့် ရောက်လာသူကို ပွဲတာပဲမဟုတ်လား။ ရှေးက ရှင်ဘုရင်
တွေ လယ်ထွန်မင်္ဂလာ ဆင်းသခိုက် နန်းတော်သားတို့ ကန်သင်းလုံး
ညွှတ် ကွင်းလုံးညွှတ် ပါကြရမိပင်။ နန်းတော်သားတွေဆိုတော့ ပုဆိုး
ကလည်း ပုဆိုးကောင်း၊ ခေါင်းပတ်ပဝါ အုပ်ပေါင်းကလည်း အကောင်း
စား။ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပြီးတော့လည်း နန်းတော်သား ကိုလူပျိုတို့၊
လယ်ကွင်းတွေဆီ ဟန်ရှေ့ပြ ရောက်လာကြပုံရပါ၏။ မြင်းနီတစ်ကောင်
နှင့် ရောက်လာတတ်သော ကိုလူပျိုက ကျေးတစ်ရာ ခေါင်းပေါင်း
ကလေး ပေါင်းလိုက်လို့။ ယဉ်ကျေးလိုက်တဲ့ လူနယ်၊ ချောလိုက်တဲ့
လူနယ်လို့ ကောက်ခိုက်မကလေးတွေ ရင်ခုန်ကြပုံကလည်း ချစ်စရာ။
ခေါင်းပေါ်မှာ တစ်ရာကျေးနှင့်ဆိုတာက ကျေးတစ်ရာ ခေါင်းပေါင်း
ပဝါကို ဆိုလိုပါသည်။

ကျေးတစ်ရာခေါင်းပေါင်း...

ကျေးငှက်ရုပ်ကလေးတွေ မဲခံဖျင်စမှာ အကွက်ကျကျ
ရက်ယုတ်ထားသော ပဝါအုပ်ပေါင်းဆိုတော့ လှမှာပေါ့။ ကျွန်မတို့
အဘမှာ ကျေးတစ်ရာ ပုဆိုးတစ်ထည် ရှိသည်။ တော်ရုံ ပွဲလမ်း
မင်္ဂလာကိစ္စမရှိဘဲ ကျေးတစ်ရာပုဆိုးကို ဝတ်လေ့မရှိ။ အဘ လူပျို
ဘဝကတည်းက ဝတ်သည့် ပုဆိုးထင်ပါရဲ့။ ကျေးတစ်ရာပုဆိုးကို
အဘ အင်မတန် မြတ်နိုးသည်။ အဘ အရွယ်ရသည်အထိ အဘ
ဝတ်တာ ကျွန်မတို့ မိလိုက်သေးသည်။ ဝတ်ပြီးသည်နှင့် ခေါက်ရိုး

မပျက် ပြန်ခေါက်ပြီး ပရပ်လုံးနှင့် ထားလေ့ရှိသည့်ပုဆိုးပင်။ အဘ
ကျေးတစ်ရာပုဆိုး ဝတ်ပြီးဆိုလျှင် အင်မတန် ကျက်သရေရှိသည်။
လည်ကတုံးအင်္ကျီဖြူ၊ မဲခံ ကျေးတစ်ရာပုဆိုးနှင့် ပင်ဖြူတိုက်ပုံက
အဘကိုယ်တိုင် မင်္ဂလာစကား ပြောရတိုင်း ဝတ်ဆင်လေ့ရှိသည့်
ပွဲတက်ဝတ်စုံဖြစ်၏။

ကိုလိုနီခေတ်က ယောနယ်ထွက် တိုင်းရင်းဖြစ်ပုဆိုးများ
ခေတ်စားလှသည်။ ဂျီစီဘီအေ ဝံသာနုအသင်းကြီးက တိုင်းရင်းဖြစ်
များဝတ်ဆင်ကြရန် နှိုးဆော်သည့်အခါ ပင်နီဖျင်နှင့် ယောလုံချည်
ကို အဝတ်အဆင် များလာကြသည်။ မည်းရောင်၊ ချိတ်ရောင်၊
နီပြာရောင်၊ ဒေါင်းစိမ်းရောင်အစုံတွင် ကျေးရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်
ထိုးထားသော ပုဆိုးဆင်ကို မြန်မာအမျိုးသားရေးစိတ် ရှိသူတိုင်း
ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသည်။ ယောပုဆိုးမှာ ဗလာဆင်နှင့် အပြောက်ဆင်
နှစ်မျိုးရှိရာ ကျေးတစ်ရာက အပြောက်ဆင်ဖြစ်၏။ ယောနယ်က
'ပွင့်ထိုး' ခေါ်ကြသည်။ ခွေးခြေစု၊ စံပယ်ပြောက်၊ နှင်းဆီပြောက်
ဒီဇိုင်းတွေ တစ်ခေတ်မှီခိုတော့ ကျေးရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်ထိုး
ရက်လုပ် ဝတ်ခဲ့ကြသည်။

ငှက်ရုပ်ကလေးတွေ ပြောက်ထိုးတော့ ကျေးတစ်ရာ
ပုဆိုးဖြစ်ရပြီ။ ရှေးက ယောထည်စစ်ပုဆိုးတွေက နှစ်နံစပ်ဖြစ်၍
စက်ရက်ကန်းခေတ်မှာတော့ မန္တလေးမြောက်ပြင် တောင်ပြင်ထွက်
တစ်နံတစ်စပ်တည်း ရက်ကြသည့် ယောပုဆိုးတွေ အဆင်စုံလှသည်။

ယောနယ်ထွက် ယောထည်က သဘာဝထွက် အမြစ်အခေါက်အပင် အရွက်တွေကို အသုံးပြု၍ ရိုးရာနည်းဖြင့် ဆေးဆိုးခဲ့ကြသည်။

“ကျေးတစ်ရာပုဆိုးက တစ်ထည်ဆိုတစ်ထည် ကျက်သရေ ရှိသယ်...တစ်ထည်ကတစ်ထည် ဝယ်ဖို့ရာလည်း မလွယ် ပါဘူး၊ ငါ့မြေးရယ်...သည်ပုဆိုးဝတ်တော့ လူမျိုးစိတ် ပေါ်သယ်...မြင်ရသူတွေမှာလည်း စိတ်အေးငြိမ်းသယ်... ကျေးဆိုသာက ကြက်တူရွေးရုပ်ကလေးတွေ ထည့်ရက် သာကို ပြောသာ”

ကျေးတစ်ရာပုဆိုး တသသနှင့်ရှိလေတိုင်း အဘက ရှင်းပြ လေ့ရှိပါ၏။ ကျေးဆိုသာ ကြက်တူရွေးကိုပြောသာ ငါ့မြေးရဲ့ဆိုတာ နှင့် မပြီး။ ကြက်တူရွေးတွေအကြောင်းလည်း ပြောပြတတ်ပါသည်။

“ကျေးများက နှုတ်သီးက ပေါက်ပွင့်ရောင်...ကိုယ်လုံးက ဒေါင်းစိမ်းရောင်နဲ့ အင်နန်လှသယ်...၊ ကြက်တောတု၊ ကျေးကြုတ်တု၊ ကျေးတမာတု၊ ကျေးကုလားတု၊ ကျေး ကုလားမတု၊ ကျေးသန္တာတု...တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး ကွဲသယ် ...ဖောင်းကား၊ တမာ၊ ကျေးချွတ်၊ ကြက်တော၊ ကုလား ကျေးပုဏ္ဏား ဆိုသာလည်း ရှိသေးသယ်...အဘတို့ ရွာဟောင်းကို ဖောင်းကားကုန်းခေါ်ကြသာ ကျေးတွေ တရုန်းရုန်း ရှိတဲ့နေရာမှာ ရွာတည်လို့ ခေါ်သာလို့လည်း လူကြီးများပြောကြရဲ့...ဖောင်းကားမြက်ပင်တွေ ပေါတဲ့ တောလို့လည်း ဆိုကြရဲ့...”

ကျေးတစ်ရာ...။

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးကာလ ဝံသာနုနီမိတ်ပုံ၊ ရိုးရာ ဆင်၊ ပြည်တွင်းဖြစ်၊ ယဉ်ယဉ်သန့်သန့်နှင့် ဆန်းလှသည့် ရက်ကန်း ထွက် အဆင်ဆန်း။ ရတနာပုံခေတ်တုန်းကလည်း ကျေးတစ်ရာဆင် ခေါင်းပေါင်းရှိခဲ့တာဆိုတော့ နောက်ပိုင်းခေတ်တွေမှာ ရှေးအဆင်ကို ကူးစက်ရယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်တန်ပါ၏။ ‘ခေါင်းပေါ်မှာ တစ်ရာကျေးနှင့် ထူးလို့ ယဉ်ကျေးလေ...’ တဲ့။

‘ကျေးတစ်ရာ’ဆိုသည့်အမည်ကို နှစ်သက်မြတ်နိုးစွာဖြင့် ကျွန်မ၏ ရသစာစုများ ခေါင်းစဉ်အဖြစ် ပေးဖို့ရာ ကျွန်မ ရွေးချယ် လိုက်ပါသည်။ အခုတော့လည်း ကျွန်မကြုံခဲ့သမျှ ရွာလေ့တွေ၊ ကျွန်မဖတ်ခဲ့သမျှ စာလေ့တွေ၊ ကျွန်မရောက်ခဲ့ရသည့် ခရီးအချို့ နှင့် တွေ့မိသမျှ အတွေ့စတွေကို ပုဆိုးများ အနံ့စပ်သလို စပ်ရင်း တစ်စုတစ်စည်းတည်းဖြစ်အောင် စီစဉ်နိုင်ခဲ့ပါပြီ။ ခေါင်းစီးကိုလည်း ‘ကျေးတစ်ရာ’ ရသစာစုများလို့ ပေးလိုက်ပါပြီ။

‘ကျေးတစ်ရာ’ ရသစာစုများ ခေါင်းစဉ်ပေးမိပြန်တော့ ကျွန်မစာအုပ်မျက်နှာဖုံးမှာ ရှေးက ကျေးတစ်ရာပုဆိုးဆင်ကလေး တင်ချင်မိသည်။ ကျေးတစ်ရာပုဆိုး ဘယ်မှာရှာရပါ။ ကျွန်မတို့ မျက်စိရှေ့မှာ ဝတ်သူဆင်သူ နည်းကြလို့ပဲလား၊ ကျေးတစ်ရာဆင် ရယ်လို့ အထွက်ကျဲရောလားမသိ၊ တွေ့ရခဲသလိုလိုတော့ ရှိရပါပြီ။ ဝတ်ဆင်သူတွေ ဝတ်ဆင်ကြတုန်းပါဆိုလျှင်လည်း ကျွန်မဖြင့် ရှာရခက်

လိုက်ပုံများ...။ မိတ်ဆွေများကို အကူအညီ တောင်းရသည်။ နောက် တော့ ဆရာကျွဲခေါ်နှင့် ညီမ မကြည်ကြည်တင် ဇနီးမောင်နှံက ရှာထား ပြီဖြစ်ကြောင်း ဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားလို့ အမရပူရမြို့ရှိ ဆရာ တို့နေအိမ်ကို ပြေးရပါသည်။ အမရပူရ ရွှေခဲရပ်က အမေ ဒေါ်မြရင် နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက သိမ်းဆည်းထားသော ကျေးတစ်ရာ ပုဆိုးတစ်ထည် တွေ့ရလို့ ဝမ်းသာလိုက်သည့်ဖြစ်ခြင်း။

ကျေးတစ်ရာပုဆိုး ဆိုသော်လည်း ကြက်တူရွေးရုပ် ကလေးတွေ မဟုတ်ပြန်ပါ။ ဟင်္သာငှက်ရုပ်ကလေးတွေ ဖြစ်နေလို့ ကျေးတစ်ရာ ဖြစ်စေရန် ကြက်တူရွေးရုပ်ကလေးတွေ အစားထိုးပြီး ညီမငယ် မိုးသူဇာ က မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း ဖန်တီးပေးခဲ့သည်။ သည့် အတွက် ကူညီခဲ့ကြသူများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ကျွန်မ၏ စာမူများကို ဖော်ပြပေးခဲ့ကြသော မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များမှ အယ်ဒီတာများ၊ သရုပ်ဖော်ပုံ ရေးဆွဲပေးခဲ့ကြသော ပန်းချီပညာရှင်များနှင့်တကွ ကျွန်မ၏ စာဖတ်ပရိသတ်များကို ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

မြကျေးတစ်ရာ အလှတေးကဗျာ ခါခါသံချို ကြွေးနိုင်ကြပါစေ။

ခင်ခင်ထူး

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မေလ၊ မန္တလေး

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

ရွာမလှေ

ပိတောက်လှည်း

(၁)

မန္တလေးမှာ လေကလေး မူနီ၊ ဥတုကလေး ပျက်၊
တောင်လေကလေး ဖြူးလာတော့ အခါရက်ရောက်တော့မှာပါလား
ဆိုသည့်စိတ်ကလေး ဝင်လာမိပါ၏။ မန္တလေးမှာ အနေကြာခဲ့သည်
မို့ ဟိုအရင် မန္တလေးသင်္ကြန်ကိုလည်း လွမ်းမိရသည်။ ကျွန်မတို့
အိမ်ရှေ့က ပိတောက်ပင်ပျိုကလည်း သည်နှစ်တော့ ပွင့်လိုက်စမ်းမဟဲ့
ဆိုသည့်ပုံနှင့် ရွက်နုတွေ ကဗျာကသီထိုးနေခဲ့ပြီ။ ပိတောက်ပင်
ဆိုပြန်တော့ ရွာက 'တောပိတောက်ပင်ကြီး'ကိုလည်း သတိရရပြန်ပါ
၏။ ဘာကြောင့်မှန်းမသိ။ ကျွန်မတို့တစ်ရွာလုံးက သည်ပိတောက်
ပင်ကြီးကို တောပိတောက်ပင်လို့ပဲ ခေါ်ကြပါသည်။ တောထဲ (ရွာ
အပြင် ခပ်ဝေးဝေး အခင်းစပ်) မှာ ပေါက်နေသည့်အတွက်ကြောင့်
များလား။ သူ့အရောင်က အဝါတစ်မျိုး။ သင်္ကန်းတော်ရောင်ဘက်ကို

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

လှသည်။ သီတင်းရောင်လို့လည်း သုံးကြပါ၏။ အပွင့်စွာသည်။ ရနံ့ကလည်း ကြိုင်လှသည်။

“မြို့ကပိတောက်တွေက ကုလားပိတောက်တွေ...တို့ရွာက တောပိတောက်ကမှ ဗမာပိတောက်အစစ်...အမွှေးကလည်း ရက်စက်သယ်”

ကြီးတော်ကတော့ ကိုယ့်ငါးချဉ်ကိုယ်ချဉ်လေ၏။ တောပိတောက်ပင်ကြီးက ရွာအရှေ့တစ်ခေါ်က ဘုရားကုန်းတော်နှင့်နီးသည်။ သည်စေတီတော်ကိုတော့ ရွာက သင်္ကြန်စေတီ မခေါ်ဘဲ သင်္ကြန်ဘုရားခေါ်ကြပါ၏။ သင်္ကြန်အခါကာလမှာ တည်တော်မူခဲ့လို့ပဲလား၊ တောပိတောက်ပင်ကြီးကြောင့်ပဲလား မသိရပါ။ သင်္ကြန်ဘုရားတဲ့။ သင်္ကြန်ဘုရားက ရွာနှင့်လမ်းသောကြောင့် တစ်နှစ်ပတ်လုံး အရောက်အပေါက်နည်းကြသော်လည်း အခါရက်နီးပြီဆိုလျှင် ဘယ်သူကမှ မတိုက်တွန်းရဘဲ ရောင်တော် ဖွင့်ကြတော့သည်။ ဒါကိုပဲ တာဝန်တစ်ရပ်လို နှစ်စဉ် ကုသိုလ်ယူကြသည်။

‘မကြီးတို့ လာကြအေ... မလေးတို့ လာကြအေ... ရွှေရွာအလှူပေးလို့ မလေးခင်မောင်းသံကြွေးတယ်... နားထောင်ကြဟေ...’

‘နားထောင်မယ်အေ၊ ထောင်မယ်အေ... လူ့ရုပ်မြေဂုဏ်နဲ့ မွှေးအောင်... ဥဒယမြေဂုဏ်နဲ့ မွှေးအောင်... နားဆင်ရန် လူစုဝေးတယ်... ကြားချင်လှသေး’

ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာတော့ ဆယ့်နှစ်ရာသီပွဲတော်တွေ လစဉ် မပျက် စိကာစဉ်ကာရယ်လို့တော့ မရှိပါ။ သင်္ကြန်တာကူး၊ နှစ်ဦး

ညောင်ရေ၊ စာပုလွေခင်း၊ ပူဇင်းတော်ခံ၊ စာရေးတံနှင့်၊ မြစ်ယံပွဲကြီး၊ ဆီမီးထွန်းချိန်၊ ကထိန်နတ်ကျင်း၊ မြင်းခင်းထွက်ဝင်၊ သဘင်မီးဖုံး၊ ဂူလုံးသဲပုံ... စသော ပွဲတော်များတွင် သင်္ကြန်ပွဲ၊ ညောင်ရေထွန်းပွဲ၊ ဆီမီးပွဲ၊ ကထိန်ပွဲတွေလောက်သာ လုပ်နိုင်ကြသည်။ လုပ်နိုင်သည်ဆိုရာမှာလည်း အခင်းထွက်သီးနှံကလေးတွေ အထွက်ကောင်းသည့်နှစ်တွေမှာ စည်စည်စေ့စေ့ ရှိလှသည်။ အသီးဖျင်းဖျင်း ဥဖျင်းဖျင်းနှစ်တွေမှာ စိတ်ရှိသလောက် မလှူနိုင် မတန်းနိုင်ကြ။ ပွဲတော်ဆိုသော်လည်း ပျော်ဖို့ ရွှင်ဖို့ ထက် လှူဖို့ တုန်းဖို့သာ စိတ်ရှိကြသူတွေပင်။ ရပ်ထဲရွာထဲကလူတွေ၊ အဝေးက ရောက်လာကြသော ဧည့်သည်တွေကို ကျွေးချင်မွေးချင်ကြသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေမှာတော့ ပွဲတော်ရက်ဆိုလျှင် အညာမုန့်တွေ မောက်မောက်သာလျှံတော့သည်။

ကျွန်မတို့ မန္တလေးရောက်တာ ကြာပါပြီ။ အခါရက်တွေဆိုလျှင် အမေက ရွာကမုန့်တွေကို လွှမ်းစကား ဆိုလေ့ရှိ၏။ မောင်းတင်းကုပ်၊ မောင်းပက်လက်တွေမှာ အပျိုတွေ တရုန်းရုန်း၊ မိန်းမကြီးတွေ တအုန်းအုန်း။ တစ်ရွာလုံးက မောင်းတွေ တကျွံကျွံ တကျောင်းကျောင်း ရှိတတ်သည့်ရက်တွေ မဟုတ်လား။

“မုန့်ဖက်ထုပ်များတော့အေ... ငါ့အစ်မ မငွေကြည် အဖြစ်ပေါ့... ရွာထဲက သူတကာမုန့်ဖက်ထုပ်နဲ့ကို မတူသာ... စားပိုင်ပြီး နပ်ပျောင်းနေသာ... အတွင်းက ဌာပနာကလည်း မြေပဲနဲ့ ထန်းလျက် အချိုးပြေချက်တော့... တစ်ထုပ်လောက် စားလိုက်ရင် ရင်ထဲ တင်းတိမ်သွားသာပဲ... လွမ်းပါ့အေ”

မုန့်ဖက်ထုပ် တစ်ထုပ်ကို ယူကြည့်လိုက်လျှင် ဘယ်ထောင့်က ကြည့်ကြည့် တြိဂံပုံကျသည်။ အနားတွေညီတော့ အထုပ်လှသည်။ တည်းစပ်ကလေး ထိုးထားသော မုန့်ဖက်ထုပ်ကပင် အနုပညာဆန်လှပါသည်။ တည်းစပ်တွေက ဝါးကိုလည်း သုံးသည်။ ဆူးဖြူချောင်း သန်သန်ကြီးတွေကိုလည်း သုံးသည်။ ဆူးဖြူချောင်းကို အဆိပ်ပါသည့် အချွန်ဘက်က ဖြတ်ထားတော့ စူးမိ ခိုက်မိမရှိ။ မုန့်ဖက်ကို ဖြေလိုက်တော့ မုန့်သားက ဆင်စွယ်နှစ်ရောင် ပေါက်နေတတ်ပါ၏။ စားတော့ကော။ အမေပြောလည်း ပြောစရာ။ စားလို့ ကောင်းလှသည်။ မုန့်ဖက်ထုပ်က ရွာဘုရားပွဲ၊ ကျောင်းပွဲ၊ နတ်ပွဲ တကာမှာပါတော့ ပွဲတော်သင်္ကေတ ဖြစ်ရပါ၏။ သင်္ကြန်အခါတော်မှာတော့ ပြောစရာမရှိပြီ။ သူ့အိမ်ကလည်း မုန့်ဖက်ထုပ်၊ ကိုယ့်အိမ်ကလည်း မုန့်ဖက်ထုပ်။ မုန့်ဖက်ထုပ်တွေ အထွက်တိုးကြလေ၏။

အခါကြီး ရက်ကြီးလို့ အမေတို့ သုံးတတ်တာလည်း အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ သင်္ကြန်အခါသည် မြန်မာနှစ်သစ်ကူးချိန်ဖြစ်၏။ ကောင်းသောနှစ်သစ်ကို မျှော်မှန်းကြသည်။ နှစ်ဟောင်းတုန်းက အညစ်အကြေးတွေ စင်ပါမှ၊ အညံ့တွေ ပြေပါမှ၊ မရှိဆင်းရဲ၊ အလိုမပြည့်ခြင်းဆင်းရဲ၊ လိုခြင်းဆင်းရဲ ကင်းပါမှ။ ဘဝမှာ ဖြောင့်ဖြောင့်စင်းစင်း မရှိချင်နေပါစေ၊ ကွေးကွေးထဲက ကောက်ကောက်လောက်ဆိုလျှင် ကျေနပ်နိုင်ကြသူတွေပင်။ သင်္ကြန်အခါတော်ရက်မှာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုရေးသာ ပဓာနဖြစ်ပါ၏။ အခါတော်ရက်တွေမှာမှ ဘုရားစင်မှာ ချိတ်ထားသော ပုတီးဟောင်းကို ကိုင်နိုင်ကြသူတွေ၊ လည်မှာဆွဲနိုင်

ကြသူတွေ၊ ဥပုသ်ကျောင်းမှာ စိတ်ဖြောင့်လက်ဖြောင့် သီလယူနိုင်ကြသူတွေက အများစုမဟုတ်လား။

“အခါရက်တွေလောက် အေးအေးနေရသာပါအေ... တစ်နှစ်လုံး ကောင်းကင်ကြည့်လိုက် မြေကြီးကြည့်လိုက်နဲ့၊ ဘဝကုန်ကြရသာပါ... သည်တစ်နှစ်တော့ ဟုတ်ကောင်းပါရဲ့ ဆိုသာနဲ့၊ ကျင်းယက်နေကြရသာများ ခရီးမဆုံးနိုင်ဘူး။”

အခါရက်တွေမတိုင်ခင်က ကုသိုလ်ယူကြသူတွေလည်း ရှိကြသည်။ တချို့က ရွာလမ်းတွေမှာ ထိုးသမျှ ဆူးကိုင်း၊ မွှားကိုင်းတွေကို ခုတ်ကြသည်။ လမ်းဘေး ကိုင်းကျသမျှ ဆူးခက်သစ်ခက်တွေကို သင်ကြဖျင်ကြသည်။ ရွာရေတွင်းတွေ ဆယ်ကြသည်။ ကိုယ့်စည်းရိုး၊ သူ့စည်းရိုး အမြင်သပ်ရပ်အောင် တုတ်ကြနှောင်ကြသည်။ လယ်ယာ သုံးပစ္စည်း၊ လှည်းသုံးပစ္စည်းတွေ ရေနံသုတ်တန်သုတ်၊ သိမ်းတန်တာ သိမ်းကြပြီ။ တင်း၊ တောင်း၊ ဆန်ကော၊ ဆန်ခါတွေ အိမ်ထဲမှာ ချိတ်ကြပြီ။ အိမ်မ၊ အဖီ၊ ပဲမှော်တိုက်၊ နွားစာကျင်း၊ တင်းကုပ်တွေ မိုးကြပြီ။

“မုန့်ဗန်းထဲ သံချောင်းထည့်ဦးဟေ့...နို့ဖို့၊ မုန့်ချည်တတ်သယ်”

မုန့်မှုန့်ဗန်းတွေထဲကို အိမ်ရိုက်သံတစ်ချောင်းစီ ထည့်တတ်ကြတာကလည်း ဘာသဘောများပါလိမ့်။ သံချောင်းထည့်ထားတော့ မုန့်မချည်ဘူးဆိုတာကလည်း ဘယ်တုံး ဘယ်အခါ ဘယ်သူက စခဲ့သည်မသိ။ ဓလေ့ပင် ဖြစ်နေပါပြီ။ ရွာဆူပြီးသည့်နှစ်တွေမှာ မုန့်တွေ ထမ်းပိုးနှင့် ထမ်းထုတ်ရလောက်အောင် များသော်လည်း မသောင်သာ

သည်နှစ်တွေမှာ မောင်းထောင်ချိုင့် တစ်လုံးစာလောက်သာ လုပ်နိုင်ကြပါ၏။ ဒါကို စတီခေါ်ကြသည်။ ပြောသာပြောရတာ စတီနှစ်တွေက ခပ်များများ။

“သည်နှစ်တော့ စတီပဲဘုရား...ကောက်ညှင်းဈေး ဆီဈေးကလည်း သိကြားမင်း ဦးမာယ ခါးတောင်အင်္ကျီ တက်ချိတ်နေသာ...ကိုယ်တော်တို့ ကြည့်သာ ဘုဉ်းပေးကြတော့...နောက်နှစ်များ အခါကောင်းလောက်ပါရဲ့”

“သုဇိတာတို့၊ သုမာလာတို့၊ ဖြူတိအချခိုင်းလေ မကြီးပုံရဲ့...ခင်ဗျားနယ် လွယ်လွယ်လေးဟာကို”

“သုဇိတာတို့တောင် နတ်သုဒ္ဓါ ဆီမဆမ်းနိုင်လောက်ဘူး ထင်ပါရဲ့ဘုရား”

ကိုယ့်ရွာက ကိုယ့်ကိုယ်တော်တွေဆိုတော့ ရွာအလေးရွာချိန်ခွင် သိတော်မူကြသည်။ ကုံလုံသည်ဖြစ်စေ၊ စတီဖြစ်စေ ရွာမုန့်အမျိုးမျိုးကတော့ တစ်အိမ်တစ်လက်ဆွန်းနှင့်ပင် များရတော့သည်။ ကျောင်းပေါ် မုန့်ဗန်းရွက်လာကြသမျှ၊ ဆွမ်းပွဲပွဲကြသမျှ လှယ်သူက ခိုင်ခံ့လှယ်ကြရပါ၏။ တစ်ရွာတစ်ရွာ ရောက်နေကြသည့် တပည့်ရင်းတွေကလည်း လှည်းလူကြုံ၊ လူလူကြုံနှင့် အလှူအကပ် ရောက်လာတတ်တာလည်း ရှိသည်။ သည်ရွာ သည်ကျောင်းက သည်ဆရာတော်ဘုရားများက ကန်ကူလက်လှည့် သင်ပေးလိုက်သောစာနှင့် အထိုက်အလျောက် လူလုံးလှကြရတာဆိုတော့ ဘယ်မြို့၊ ဘယ်ရွာရောက်ရောက် အခါတော်ရက်တွေမှာ ကျောင်းရိပ်ကန်ရိပ် ပြန်ရောက်ကြတာ များပါ၏။

“ဘယ့်နယ့်တုံး ဒကာမကြီးမမြဲတင်...ခင်ဗျားအိမ်သားကော လုပ်ရေးလုပ်ခင်း အဆင်ပြေရဲ့လား...”

“မြို့ရောက်တော့လည်း အရမ်းမလွတ်ပေါင်ဘုရား...မြို့နေရသာ ရှိသာပါဘုရား...ငါးပိတစ် ဖြစ်သာတောင် အပြီးကလေး ခတ်ရတုန်းပါဘုရား...အခါရက်တော့ ရွာခြေပြန်ကပ်ရသပဲ...တတ်စွမ်းသမျှ ကုသိုလ်လည်းပြုရင်း ရွာမုန့်လည်း စားရင်း...ရွာလေလည်း ရှူရင်းပေါ့ဘုရား”

ကျွန်မတို့မိသားစု မြင်းခြံမှာနေတုန်းကလည်း အခါရက်ရွာပြန်ကြရသည်။ မန္တလေးရောက်တော့လည်း ဖြစ်အောင် ပြန်ကြတာများပါသည်။ အမေက ရွာလေလည်း ရှူရင်းတဲ့။ မြို့လေက မွန်းလှ ထင်ပါရဲ့။

(၂)

ကျေးလက်တောရွာတွေမှာတော့ သင်္ကြန်အခါသမယသည် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲထက် သန္တိသုခကို ခံစားကြသောပွဲ ဖြစ်ပါ၏။ သင်္ကြန်မတိုင်ခင်ကတည်းက ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ငြိမ်းအေးမှုကိုသာ ရှာဖွေကြရပါသည်။ အကြိုနေ့၊ ညနေစောင်းမှာ ရွာအရှေ့တောထဲက သင်္ကြန်ဘုရားကိုသွားလို့ အတာအိုးပို့ကြသည်။ အတာအိုးကလေးရဲရဲစိုစိုမှာ တမာ၊ မြေစာ၊ အုန်း၊ သပြေ၊ သီး၊ မာလကာ စသည့် သင်္ကြန်ကြိုပန်းတွေ တဝေဝေ၊ ရွာထဲကနေ အတာအိုးကလေးတွေ ရွက်ပြီး တဖျောက်ဖျောက် ထွက်လာလိုက်ကြတာ ရွာအထွက်တောလမ်းတစ်လျှောက် လူချင်းဆက်မိကြပါပြီ။ သင်္ကြန်ဘုရား

ရင်ပြင်မှာ အတာအိုးကလေးတွေ တွန်းတွန်းတိုက်တိုက် ပူးကပ်ကာ သင်္ကြန်ပန်းချင်း ဆက်ကြပြီး၊ ပျော်တတ်သူတွေက အတာအိုးပိုပြန်သူ တွေကို ရေစောင့်လောင်းဖို့၊ ရေပုံးတွေ၊ ရေခွက်တွေဆွဲပြီး၊ တောလမ်း ကလေးက ကြိုနှင်ကြပြီး။ ကလေးတွေကို အိုးမည်းသုတ်ပြီး စ၊ဖို့၊ လက်ဖဝါးတွေမှာ ထမင်းအိုးဖင်၊ ဟင်းအိုးဖင်တွေကို ပွတ်လာကြ သူတွေလည်း ရှိ၏။ ရေလိုက်လောင်းလို၊ ပြေးကြ၊ လဲကြကွဲကြ၊ အိုးမည်းပေလို၊ ကလေးတွေ ငိုကြဖြင့် ဆူညံစွာ ပွက်လောကြီးရိုက် လျက် ရွာသင်္ကြန်အကြိုဖွဲ့ မည်းမည်းကြီး လှုပ်လေတော့သည်။

သင်္ကြန်ရက်များအတွင်း လူကြီးသူမတွေက ဥပုသ်ကျောင်း သွားကြသည်။ အပျိုမတွေကတော့ လူလုံးမပြဝံ့ကြဘဲ အိမ်တွင်း အောင်းကြကုန်၏။ ရေလောင်းချင်ကြသော ရွာကာလသား လူပျို မသိုးတသိုးတွေက ရွာလယ်ကောင် ညောင်ပင်ကြီးမှာ ဖလားကိုယ်စီ ပြင်ကြပြီး။

“အိမ်တွင်းအောင်းတဲ့အပျိုတွေ...မုဆိုးဖိုနှင့် ညားပါစေ”

“အိမ်တွင်းအောင်းတဲ့ အပျိုတွေ...မုတ်ဆိတ်ကြီးနဲ့ ညားပါ စေ...”

မုဆိုးဖိုနှင့် ညားကာမုညားရော၊ မုတ်ဆိတ်ကြီးနှင့် ညား ကာမုညားရော ဘယ်အပျိုမှ မထွက်ကြပါ။ ကာလသားတွေကလည်း အပျိုမတွေ ထွက်မလာမချင်း အိမ်ရှေ့မှာဝဲကြရင်း သံပြိုင်တွေ အော် ကြဟစ်ကြတော့သည်။ အပျိုတွေကလည်း ခေါင်းက ပန်းကိုပင် အမြင် မခံ။ သည်ကြားထဲ ပက်ခွင့်ရကြသူတွေလည်း ရှိပါ၏။ မောင်ဖား တွေကိုယ်တိုင်က နှမအပျိုတွေကို ဆွဲထုတ်ပေးကြ၍ဖြစ်သည်။ အပျို

တွေခမျာ ရေပက်တွေငြိမ်သွားတော့မှ ကိုယ့်အိမ်ထဲကိုယ် ပဲပြာစရာရှိ ပြာကြ၊ ဆန်ရွေးစရာရှိ ရွေးကြ။ ဒါကိုပဲ မရအမိ ချောင်းပက်ကြ သူတွေက ရှိသေး၏။ ကိုယ့်အိမ်ထဲဝင်ပြီး မိရှေ့ဖရွေ့ မောင်ဖားတွေ ရှေ့ ရေကို ပုံးလိုက်လောင်းချသော်မှ စိတ်မဆိုးကြရ။ ပက်လိုက် ရတဲ့သူကလည်း ပျော်လို့။ သင်္ကြန်ရက်မှာ ဟိုဘက်ဝိုင်းတိုက်က ရေလောင်းကြလို့ ဝါးခနဲ၊ သည်ဘက်ဝိုင်းတိုက်က ရေလောင်းကြလို့ စီခနဲ အသံတွေ ထွက်ထွက်ကျလာတတ်သည်။ ရေလောင်းပွဲတွေ ဘက်က ဝေးခနဲ ဝါးခနဲ အော်ကြသမျှ မမြင်ရဘဲ ပျော်ကြရသည်။

“ကာလသားတွေက ပေါစိန်သမီး ဗောင်းလန်မကို ဝိုင်းပြီး

ပက်ကြသာပါအေ...သူကလည်း ပက်ချင်စရာကိုးအေရဲ့...

မျက်နှာ ကလရွှေကပ်ထားသဲ့အတိုင်း...ကတည်းမှ...”

နည်းနည်းကလေး မြို့ဆန်လို၊ ကလက်တက်တက်နိုင်သူ ကို ဗောင်းလန်မ ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ရွာအပျိုမတွေခမျာ အလွန် အကျွံ အလှပြင်မိတော့လည်း အကဲ့ရဲ့ မလွတ်ရှာကြပါ။ ရွာက သင်္ဘောလမ်းကျနေတော့ မြို့နှင့် အကူးအလူး ရှိကြသူကလေးတွေ မဟုတ်လား။ ခေတ်ဝတ်ခေတ်စားကလေးဝတ်ပြီး မျက်နှာကို ခေတ် မျက်နှာချေ လိမ်းကြတာတွေ များကြလေပြီ။ လိုတာထက်ပိုလျှင်တော့ ဗောင်းလန်မ စာရင်းဝင်ပြီသာမှတ်တော့။ အနေရိုးကြတော့ အမြင် ရိုးကြသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအသစ်တွေကို ချက်ချင်းလက်ခံနိုင်ကြသူတွေ မဟုတ်တော့ အမြင်မတော်သမျှ ဆင်တော်နှင့်ခလောက် ဖြစ်ရလေ သည်။ မျက်နှာမှာ ကလရွှေ (ကုလားရွှေ) ကပ်ထားတဲ့အတိုင်း

ဆိုတာက အရောင်တလက်လက်ထွက်သော ခေတ်မီတံကပ်တွေ
တဖျပ်ဖျပ် လူးထားသူကလေးတွေကို ပြောခြင်းဖြစ်၏။

“အခါရက်ထဲဗျာ မျက်နှာက မီးပန်းလွှတ်ထားသဲ့အတိုင်း
ပဲ...အင်္ကျီဝတ်ထားသာလည်းကြည့်ဦး...ရင်ဘတ် ဟပြ
နဲ့...မရှက်ကြရောလား”

“မိန်းကလေးဆိုသာ လှချင်သာကောတော်...ကျုပ်တို့
တုန်းကလည်း လှသယ်ထင်သာ သည်လိုပြင်ကြသာပဲ...
အခါရက်မို့ပြင်သာပေါ့...အလကားနေရင်း ပြင်နေပါ
မလား”

အပြစ်တင်သူက တင်သလို၊ ခွင့်လွှတ်သူက လွှတ်သည်။

ခေတ်မီဒီယိုကားတွေက ကူးစက်တာလည်း ပါပါ၏။

ညနေတိုင်လျှင်တော့ ရေခဲလမ်းမှာ သင်္ကြန်ပွဲကြီး စည်ကား
နေတတ်သည်။ အိမ်သုံးရေ၊ နွားရေ မဖြစ်မနေ ခပ်ကြရတာဆိုတော့
အပျိုတွေရော၊ သားသည်မအေတွေပါ ရေခဲဆင်းကြရပြီ။ သည်အချိန်
မှာ သားသည်မအေတွေ ရေမရွဲ့၊ အပျိုတွေသာ ရေရွဲ့ကြလေ၏။
ရေကလည်း ရွာအနောက်ဘက်အခြေ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးစီးနေတော့
ဖောသီလောသီ ကြိုက်သလောက် ခပ်လောင်းပါလေ။ ရေတစ်စုံ၊
သဲတစ်စုံနှင့် ကူသယ်ခေါက်သယ် ရေခဲဆင်းကြရသော အပျိုမ
တွေကလည်း ရေလောင်းသူ ကာလသားတွေထဲက တစ်ယောက်ကို
ရွက်ရအံ့ထဲက ရေဖြင့် သွန်းလောင်းသည်။

ရွာဓာတ်စက်တွေက တံတေးသိန်းတန်၏ သီချင်းတွေ
မိုးဖွန်အောင် အလှအယက် သံလုံးချင်းထပ်အောင် ဖွင့်ကြသည်။

အခါတွင်း ငါးရက်ထဲက တစ်ရက်ရက်မှာတော့ မိုးဖျန်းရက်နှင့်
ကြုံလျှင် ရွာရှေ့က တောပိတောက်ပင်ကြီးပွင့်လေပြီ။ တောပိတောက်
ပွင့်တွေက ပွင့်ဖတ်သေး၍ အပွင့်စိတ်သည်။ အရောင်ရင့်သည်။
နနင်းရောင် ထိန်ထိန်တောက်နေခြင်းဖြစ်၏။ မွေးလိုက်တာလည်း
မပြောနှင့်တော့။ တောပိတောက်ပင်ကြီးက ရွာအရှေ့တောထဲမှာ
ဆိုတော့ ညဦး မိုးကလေး တစ်မြောက် နှစ်မြောက် ကျလျှင်ပင်
မနက်စောစောထ၍ ပိတောက်ပွင့်၊ မပွင့် ပြေးကြည့်ကြရတာအမော။
ပိတောက်များ ပွင့်ပြီဆိုလျှင်တော့ မခူးချင်သူ မရှိ။ တစ်ခက်တစ်ညာ
မပန်ချင်သူ မရှိ။ နှစ်ဦးက ပွင့်ဦးဆိုတော့ ဦးဦးဖျားဖျား ရှိချင်ကြ
လေပြီ။ ပွင့်တာကလည်း အားရချင်စဖွယ်။ တစ်ပင်လုံး ဝင်းထိန်လို့။
အပင်က ဘုံဆိုင်ဆိုတော့ ဘယ်သူခူးခူး၊ ခူးကြပါလေ။ ကျွန်မတို့
ငယ်ငယ်ကလည်း အခါရက် တောပိတောက်ပင်ကြီး ပွင့်ပြီဆိုလျှင်
အပင်ခြေ အရောက်သွားကာ မော့မြဲပင်။ ထာဘီ တိုတိုပါအောင်ဝတ်
ပြီး တက်ခူးလိုက်ချင်စမ်းလှ။ တကယ်တော့ မလွယ်ပါ။ အပင်က
နှစ်ထမ်းရင့်လှပြီ။

ကြုံရာလူက ပိတောက်ကိုင်း တက်ချိုင်ကာ လှည်းတစ်စီး
တိုက် တင်လာလျှင် တစ်ရွာလုံးက တစ်ခက် တစ်ကိုင်း မျှပါ၊ ကမ်းပါ
တောင်းတတ်ကြ၏။ ပိတောက်လှည်းကို အပျိုတွေဝိုင်းနေတော့
လှည်းဆရာ ကာလသားလည်း ဖိုးဦးမြဲ ဖြစ်ရလေသည်။

“တို့ရွာက မစံပွင့်သား၊ ငအေးတို့များ အကျည်းတန်လွန်း
လို့ ဘယ်အပျိုကမှ သိုးသိုးသီသီ အစမခံဘူး...ကြိုက်မို့
ဆိုတာ ဓလောဝေရော...ငအေးကလည်း အပါး...သင်္ကြန်

ရက်တွင်း တောထဲက ပိတောက်ပင်ကြီး ချောင်းနေတော့ သာ...ပိတောက်များပွင့်ပြီဆိုရင် လှည်းကောက်တဲ့ပြီး ပိတောက်ပန်းတွေ သွားချိုင့်တော့သပဲ...ငအေးလှည်း ပိတောက်ပန်းတွေနဲ့ ရွာထဲဝင်လာရင် အပျိုတွေက ပြေးဝိုင်း ကြသကဲ့သို့... ကိုအေး...ကျုပ်ပေးစမ်းပါ တစ်ကိုင်း လောက်၊ ကျုပ်ပေးစမ်းပါ တစ်ခက်လောက်နဲ့...အိုအေ... ငအေးမျက်နှာကြီးဆိုသာ ပျားတုပ်ခံထားရတဲ့အတိုင်းပဲ... ဖီးဖီးထလို."

ကျွန်မတို့ရွာမှာ တစ်ခါတလေမှ ထိပေါက်သလို အလုပ် အကိုင်ကလေး အဆင်ပြေတာမျိုးရှိလျှင် "ငအေး ပိတောက်လှည်း လိုပါကွာ...ပွင့်တုန်း ခဏပါ" လို့ ပုံခိုင်းတတ်ကြသည်။ ပိတောက် ပွင့်သောနေ့မှာ တစ်ရွာလုံး ပိတောက်နံ့တွေသင်းပြီး သင်္ကြန်ရိပ် တွေ လွှမ်းနေလေတော့သည်။

(၃)

ရေလောင်းရက်တွေ ပြီးသွားတော့ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ကို ရောက်လေပြီ။ ရွာလယ်မှာ ခုတင်ကြီးတွေ စပ်ကာပူးကာ ခင်းကြပြီ။ တစ်ရွာလုံးက ပရိတ်အိုးတွေရွက်ကာ ပို့နှင့်ကြရသည်။ ညနေခင်း နေအကျမှာ ဆရာတော်ကြီးများ ကြွရောက်ကာ ပရိတ်တရား ရွတ်တော်မူကြသည်။ ပရိတ်ပန်း၊ ပရိတ်ချည်၊ ပရိတ်ရေ၊ ပရိတ် သဲတွေကို လှည်းတွေ၊ နွားတွေ၊ မောင်းစင်၊ မြက်စင်းစင်ပါ မကျန် စည်းခြံတစ်ဝင်းလုံး ချည်ကြ၊ နောင်ကြ၊ ပက်ကြ၊ ဖျန်းကြ။ တစ်နှစ်

လုံး အန္တရာယ်ကင်း ဘေးရှင်းပါစေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်း ကြသည်။ တစ်နှစ်တစ်ခါ သင်္ကြန်ရေက ဆေးကြောပေးသွားသဖြင့် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သွားသလို၊ ပရိတ်တော်ကြောင့် အမှောင်ပရောဂ တွေ စင်လေပြီလို့ ရိုးရိုးသားသား ယုံကြည်ကြသည်။

နှစ်သစ်တစ်ဖန် ကူးရပြန်ပါပကော...။ ခေတ်ဟောင်း နှစ်ဟောင်းက ကန့်လန့်ကာကြီး၊ တင်းတိမ်စောင်ကြီး ဖယ်လိုက်ရ သလို ရှိကြရပြီ။ သင်္ကြန်လက်ဆေးမိုး တစ်မလောက်များ ရွာလိုက် လျှင် ယာမြေကိုင်းခင်းတွေ မြေတစ်ကြော့လှန်ရတော့မည်။ သစ်စေ့ သစ်နံ့ ကြရတော့မည်။ အမေပြောသလို ကောင်းကင်နှင့်မြေကြီး အကဲခတ်ရတာနှင့်ပင် တစ်ရာသီ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကျုံးကျုံးရုန်းရုန်း ရှိကြရတော့မည်။

"နှစ်တွေကလည်း မြန်လိုက်သာအေ...ငအေး ပိတောက် လှည်းလိုပဲ...တစ်လှည်းလုံးမောက်အောင် ခုတ်လာတဲ့ ပိတောက်ပန်းတွေ ရော...တစ်ခက်၊ အင့်...တစ်ခက် ပေးသာနဲ့ ကုန်သလို...တစ်ရက် တစ်ရက် မျှော်ရမောရ သာနဲ့ ဘဝကုန်ကြရသာ...တစ်နှစ် ကောင်းနိုး၊ တစ်နှစ် သောင်သာနိုးနဲ့ အနာများ ငန်းမန်းလိုက်သလို ကိုက်ရ ခဲရသာနဲ့ပဲ စုတ်တသပ်သပ် ရှိရသာပါအေ"

မြို့မှာလို သင်္ကြန်မထွပ်ကြီးတွေ၊ သင်္ကြန်တေးတွေ၊ သင်္ကြန်အကတွေ မြို့မြို့ကြီး မကြားကြရသော်လည်း တောသင်္ကြန် ပီပီ မေတ္တာဓာတ်နှင့် ပျော်ကြသည်။ မေတ္တာဓာတ်နှင့် မော်ကြသည်။ မေတ္တာဓာတ်နှင့် အေးမြကြသည်ပင်။ တူးပို့တူးပို့သံတွေ ညံနေသော

မြို့သင်္ကြန်အသံတွေကြားက တောသင်္ကြန်ကို ကျွန်မ လွမ်းနေမိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သည်အချိန်ဆိုလျှင် ရွာမှာ သင်္ကြန်ဘုရားကို ရောင်တော် ဖွင့်ကြရောမည်။ တောပိတောက်ပန်းတွေလည်း ဖူးကြ ငုံကြရော မည်။ မိုးတစ်ပြိုက်စဉ်လျှင် ပန်းပိတောက်တို့၊ သင်္ကြန်တောင်ရောင် ဖြင့် အပွင့်တွေ ဝေရောမည်။ ပိတောက်ရနံ့တွေ သင်းရောမည်။ တစ်ခါက ပိတောက်လှည်းကို အပျိုတွေ ဝိုင်းခဲ့သည့် ငအေးပင် ဘကြီးအေး ဖြစ်နေလောက်ပြီ။

“အမေ... ရွာမှာ ပိတောက်လှည်း ဘယ်သူမောင်းနေပြီလဲ မပြောတတ်ဘူး...”

“ရှိမှာပေါ့အေ... လူပျို အပျိုဆိုသာ... သစ်သီးများလို တုံးသွားသယ်မှ မရှိသာ”

ဟုတ်ပါရဲ့။ ပိတောက်ခူးသူနှင့် ပိတောက်ပန်သူတွေဆိုတာ သင်္ကြန်လိုပဲ နှစ်တိုင်းမှာ ရှိကြစမြဲ မဟုတ်လား။ ပိတောက်လှည်း မောင်းမယ့်သူကလည်း ပွင့်လာမည့်ပိတောက်ပန်းကို ချောင်းနေဦး မှာပဲ မဟုတ်လား။ သင်္ကြန်ရက်တိုင်း ပိတောက်တွေ ပွင့်ကြစေချင် ပါသည်။ ရွာသင်္ကြန်လိုပြောလျှင် အခါပိတောက်၊ အခါမုန့်ဖက်ထုပ်၊ အခါအတာအိုး၊ အခါပရိတ်အိုးတွေသာ ရွာနိမိတ်ပုံ ဖြစ်ရသည်။ ထိုရိုးရှင်းမှုကပင် လွမ်းစရာဖြစ်ရပါ၏။

မန္တလေးအရှက်ဦးကျွန်းသစ် ၁၉၂၀၀၅

ပုန်းညက်ပွင့်လျှင်

ကျွန်မတို့အိမ်ခေါင်းရင်းတွင် စိုက်ထားသည့် ပုန်းညက် ပင်ကလေး သည်နှစ်ဝါဝင်ကာနီးမှာ အပွင့်တွေပြလာခဲ့ပြီ။ အပင်က ပင်ပျိုကလေးဖြစ်၍ ပုန်းညက်ပန်းပွင့်ရန် နှစ်နည်းနည်းလောက်တော့ စောင့်ရဦးမည် ထင်ခဲ့သော်လည်း စောစောပွင့်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ လျှပ်စစ် မီးလာချိန်နှင့် ရေလာချိန် တိုက်ဆိုင်တတ်သည့် မနက်ခင်းတွေမှာ ကျွန်မ ပန်းပင်တွေ ရေလောင်းလေ့ရှိပါသည်။ ပုန်းညက်ဖူး ကလေး တွေကို ဝါဦးရက်တစ်ရက်မှာ ရေလောင်းရင်း အမှတ်မထင် မြင်လိုက် ရခြင်း ဖြစ်သည်။ ပုန်းညက်ပွင့်လျှင် ဝါဝင်တော့မည်။

သည်အပင်ကို အမေလှမ်းပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်မ မိဘများအိမ်မှာ ပုန်းညက်ပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိသည်။ အပင်ကြီးက ရင့်လှ ပြီဖြစ်၍ ရာသီရောက်တိုင်း ပုန်းညက်ပန်းတွေ မဲခဲလှုပ်အောင် ပွင့်တော့ သည်။ ဇွန်၊ ဇူလိုင် ကျောင်းဖွင့်ရက်များနှင့် တိုက်ဆိုင်ကာ ပွင့်တတ်

ကြသဖြင့် ပုန်းညက်တစ်ခက် နှစ်ခက်ပန်ရင်း ကျောင်းတက်ခဲ့ရသည့် ဘဝကိုလည်း သတိရသည်။ ပုန်းညက်ပန်းကလေးတွေကို ကျွန်မ အလွန်နှစ်သက်ပါသည်။ ရွက်ရင့်စိမ်းနှင့် ပန်းပုလဲဥဖြူဖြူသည် လိုက်ဖက် တင့်တယ်လွန်းလှပါ၏။

“တို့တစ်ရွာလုံး ပုန်းညက်ပင်မရှိဘဲအိမ် မရှိတော့... ပုန်းညက် တွေပွင့်ရင် တစ်ရွာလုံး ပုန်းညက်နဲ့ကို လှိုင်လို့... ဘုရား တွေမှာလည်း အခက်လိုက် ကိုင်းလိုက် ချိုးလှူကြသာ... တို့ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ ဝါဆိုရင် ပုန်းညက်ပန်းတွေကို ညောင် ရေအိုးတကာ ဖွေးဖွေးလှုပ်လို့ ဝါဆိုနံ့ကလေးကို ရလို့ တော်...”

အမေစကား မှန်ပါသည်။ မြစ်ဘက်ဆီက ရေတိုးလို့ လိုက်တက်လာတတ်သည့် ရေညှိနံ့နှင့် ပုန်းညက်ပွင့်နံ့သည် ဝါတွင်း ရနံ့လို့ပင် ဆိုလောက်ပါ၏။ ရွာခံမိန်းမသားတကာလည်း ပုန်းညက် ပန်းတွေ ဝေကြလို့။ ဝါဦး ဝါဖျား ပုန်းညက်နှင့် ယင်းမာတွေက ရာသီပန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ဝါဝင်တော့မည့် နိမိတ်ဆောင် ပန်းတွေ လည်း ဖြစ်ပါ၏။ ပုန်းညက်ပန်းတွေ ပွင့်လျှင် လူတိုင်း ပျော်ကြရ သည်။ ကိုယ့်အိမ်က ပုန်းညက်ပင်က ပန်းတွေပွင့်တာကပင် အတိတ် ကောင်း နိမိတ်ကောင်းဆောင်သလို ခံစားကြသူချည်းပင်။

“နင်တို့ကသာ ပုန်းညက်ပန်းတွေ ပွင့်ရင် ပျော်နေတာ... ငါကတော့ စိတ်ညစ်တယ်... ပုန်းညက်ပွင့်ရင် ဝါမကျွတ် မချင်း ဘုန်းကြီးကျောင်း သွားနေရတော့သာဟ...”

ကျွန်မ အစ်ကိုဝမ်းကွဲ မောင်ကြီးငွေ ပြောနေကျစကား ဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က သူ သည်လို ညည်းညူပြီဆိုလျှင် နားမလည်တော့ ပုန်းညက်ပွင့်တာ စိတ်ညစ်စရာလားလို့ တွေးမိခဲ့ကြ သည်။ နည်းနည်းသိတတ်တော့မှ သဘောပေါက်ရပါ၏။ မောင်ကြီးငွေ က ဝါဝင်လျှင် အရက်ဖြတ်ရသည်။ ဝါတွင်း လေးလ အရက်သောက် ခွင့်ပါမစ် အပိတ်ခံရသည်။ ကျွန်မတို့ ဘကြီးဘုန်းကြီးများက စာတတ် ဘုန်းကြီးများဖြစ်၍ ရွာကျောင်းမှာ သီတင်းသုံးကြပေရာ ရွာထဲရပ်ထဲက အရက်သောက်ကြသူ တူသား နောင်မယ်၊ တပည့်တပန်းများကို ဝါတွင်းသုံးလ အရက်အလှူခံလေ့ရှိပါသည်။

သည်ခလေ့ ဘယ်ဆီဘယ်ဝယ်ကတည်းက ထွန်းကားခဲ့မှန်း သိရသော်လည်း ကျွန်မတို့ လူမွန်းသိတတ်သည့် အရွယ်မှာပင် သည်ခလေ့က အသားကျနေပါပြီ။ ဝါဝင်တော့မည်ဆိုလျှင် ရွာအရက် သမားများအဖို့ရာ ရုံးမိန့်ထုတ်စရာမလိုဘဲ အလိုအလျောက် လိုက်နာ ပြီးသား ဖြစ်ကြရသည်။ လိုက်လည်းလိုက်နာကြသည်။ ဦးကြီး၊ ဘကြီး၊ ဘထွေး ရဟန်းတော်များက လက်တစ်ကမ်း မျက်တစ်ကမ်းမှာ ရှိတော် မူကြသဖြင့်လည်း မလိုက်နာဘဲ မနေဝံ့ကြပါ။ ရွာတွင်းမှာ မူးနေသတဲ့ ရန်းနေသတဲ့ဆိုလျှင် ကြီးကြိုမိဖြင့် တုတ်နှောင်ခေါ်သွားစရာ မလိုပါ။ ဘယ်သူဘယ်ဝါ မူးနေသည် ကြားသည်နှင့် ဆရာတော် ခေါ်ခိုင်းလိုက် သည်ဟု ကျောင်းကပ္ပိယကြီးကို လွှတ်လိုက်ရုံသာ။ ဆရာတော် ခေါ်သည် ကြားရပြီဆိုကတည်းက သောက်ထားသည့်အရက်တွေ သည်း ရေဖြစ်ရတော့ပြီ။ အော်ဟစ်ရမ်းကားနေသူဆိုလျှင်လည်း မီးကို

ရေနံငါးခြမ်းတာကမှ ဖျိုးဖျိုးဖျစ်ဖျစ် မြည်သေးသည်။ ချက်ချင်း အမူးပြေကာ ကွမ်းတစ်ယာဝါးရင်း ကျောင်းကို အရောက်ပြေးရသည်။

“သာဇ...”

“ဘုရား...”

“မင်း...ဝါတွင်းကြီး အရက်သောက်ပြီး မူးရမ်းနေသဆို ကွ...”

“မူးမိပါသယ်ဘုရား...မရမ်းပါဘူးဘုရား”

“မင်း သည်တစ်ကြိမ် နှိပ်စေ...ဟောသည်မှာ ကြိမ် တွေ့လား...မင်း ဝါတွင်းတစ်တွင်းလုံး အရက်ဖြတ်ပါ့မယ် ကတိပေးနိုင်မလား...ပြော”

“ပေးနိုင်ပါသယ်ဘုရား”

“သေချာရဲ့လား”

“သေချာပါ့ဘုရား”

သေချာပါ့ဘုရားဆိုတာ သေချာ၍ ကတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။ မသေချာလျှင် ကျောကျောအောင် ဆုံးမတော်မူကြလိမ့်မည်။ ရွာထဲက အရက်သောက်သူ ယောက်ျားသားတိုင်း ဝါတွင်းမှာ အရက်ဖြတ်ကြတာတော့ မဟုတ်ပါ။ သောက်သူတွေလည်း သောက်ကြပါ၏။ သို့သော် ပေါ်ပေါ်တင်တင် မသောက်ကြ။ တိုးတိုးတိတ်တိတ် သောက်ကြခြင်းသာဖြစ်၏။ တခြားအချိန် အရက်သောက်ခြင်းထက် ဝါတွင်း အရက်သောက်မိခြင်းက အကုသိုလ်ပိုကြီးသလိုလိုပင် ခံယူကြသည်။ ဆရာတော်ကြားလို့ ခေါ်ယူဆုံးမခံရလျှင်ပင် မကောင်းနိုင်တော့။

ကြိမ်စာ ကြိုးစာမိရုံဖြင့် မပြီးသေး။ ကုဋိသန့်ရှင်းခြင်း၊ ကျောင်းဝင်း တံမြက်တလင်း လှည်းခြင်း စသည့် ကုသိုလ်များလည်း ယူရသည်။ ဝါတွင်း အရက်ဖြတ်ရသည့် အလေ့က နောက်တော့လည်း အသိစိတ် ဖြင့် စောင့်ထိန်းကြခြင်းဘက် ကူးလာခဲ့ရာက အခုတော့ ယဉ်ကျေးမှု ပင် ဖြစ်ရပါပြီ။

ကျွန်မ အစ်ကိုဝမ်းကွဲ မောင်ကြီးငွေ ပြောသည့်စကားကလည်း ပုန်းညက်ပွင့်လျှင် ဝါဝင်တော့မည်။ ဝါဝင်လျှင် အရက်ဖြတ်ရမည်။ ဒါကြောင့် ပုန်းညက်ပွင့်လျှင် စိတ်ညစ်သည်ဟု ပြောခြင်းဖြစ်ပါသည်။ တကယ်စိတ်ညစ်တာတော့ မဟုတ်။ စကားအရာ ‘စ’ခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ အရက်ကြိုက် လှသူတွေပေသိ ဝါတွင်း အရက်ဖြတ်ခြင်းကို ကုသိုလ်ယူခြင်းတစ်မျိုးလို သဘောထားနိုင်ကြပြီ။ ဝါတွင်း ဥပုသ်သီလ ဆောက်တည်ကြမည့် ရွာသူရွာသားများ ဘုန်းကြီးကျောင်း ကူးရာလမ်းကို သူတို့ပင် ရှင်းလင်းလေ့ ရှိကြသည်။ ကျောင်းဝင်း အတွင်းက သစ်ကြီးဝါးကြီးတွေ ခုတ်ချိုင့်ကာ မိုးတွင်း ရေကြီးခါသုံးဖို့ ထင်းတွေ ပေါက်ကြ၊ ခွဲကြတာလည်း သူတို့ပင်။ ပုန်းညက်ပန်းတွေ ခူးကာ ဘုရားအိုးတွေ ဝေအောင်ထိုးကြတာလည်း သူတို့ပင် ဖြစ်၏။

ရွာကလည်း ဝမ်းသာကြသည်။ ဆွေဆွေမျိုးမျိုးတွေကလည်း ဝမ်းသာကြသည်။ မိသားစုတွေကလည်း ဝမ်းသာကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖို့ ဝါတွင်းကာလကို ဥပုသ်သီတင်း ယူကြရုံသာမက မကောင်းမှု ရှောင်၊ ကောင်းမှု ဆောင်ကြသည့် အမွန်အမြတ်တာလည်း ဖြစ်ပါ၏။

“ပုန်းညက်ပန်းများ တစ်နှစ်လုံးပွင့်ရင် အခက်ပဲ ငါ့နှမ
ရေ...အရက်ကို သောက်ရမှာ မဟုတ်တော့ဘူး”

“မသောက်နဲ့ပေါ့ မောင်ကြီးငွေ့ရ...၊ မကောင်းတာ
ရာသက်ပန် ဖြတ်ရမှာပေါ့...”

“အဲသလိုတော့ မရသေးဘူးဟ...ငါ့ အရက်ဖိုးပေးခဲ့
ပါဦး...ဝါမဝင်ခင် သောက်လိုက်စမ်းပါရစိ”

တစ်နှစ် ပုန်းညက်တွေ လှိုင်လှိုင်ပေအောင် ပွင့်သည့်ရက်
တွင် ကျွန်မတို့မိသားစု ရွာရောက်တော့ မောင်ကြီးငွေ့နှင့် တွေ့ခဲ့
ခြင်း ဖြစ်သည်။ မောင်ကြီးငွေ့က အသံကောင်းလှသည်။ ရွာအလှူ
တွေမှာ ဗုဒ္ဓဝင်ခင်းလျှင် ဘုရားဖြစ်တော်စဉ်ကို ကြည်ညိုလောက်
အောင် သီဆိုနိုင်သူ ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ပြားသီချင်းတွေလည်း ရလှ
သည်။ မောင်ကြီးငွေ့ အရက်သောက်လွန်ရာက အသံတွေ ပျက်လာ
သည် ဆိုသည့်သတင်း မန္တလေးကို ရောက်လာတော့ ကျွန်မ စိတ်
မကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ဘယ်လောက်ပဲ အရက်ကြိုက်တယ်ဆိုဆို
ဝါတွင်းချိန်မှာတော့ မောင်ကြီးငွေ့တို့လို နေ့မှူးမှူး ညမှူးမှူးတွေ အရက်
ပြတ်ကြပါ၏။ အချို့က သက်သတ်လွတ်ပင် စားကြသည်။ သည်
ဓလေ့ မပျက်သေးဘူးဆိုလို့ ဝမ်းသာရသည်။

ကျွန်မတို့အိမ်က ပုန်းညက်ပင်ကလေး ပွင့်ပြီ။ အစ်ကို
အရက်သမားကြီးကိုပင် လွှမ်းမိရပါ၏။

မန္တလေးအရှက်ဦးကျွန်းနယ်၊ ဇူလိုင် ၂၀၀၉

ဆွမ်းခံလှေ

ကျွန်မတို့ မန္တလေးမှာ ဝါဝင်ခါနီး မိုးရွာတဲ့ လေတွေသာ
တိုက်နေပါ၏။ မိုးတွေညိုသော်လည်း မိုးမပါ။ လေက တဟူးဟူး။
မြစ်ထဲမှာတော့ မြစ်ရေတွေ လှိုင်းကြီးရောမည်။ သည်လေကို မိုး
ပိုသည့်လေဟု ကျွန်မတို့မိဘများက သုံးကြသည်။ အောက်ပြည်
အောက်ရွာ ပင်လယ်အရပ်ဆီက ပင်လယ်နှင့်ဝေးသော အထက်
အညာကို မိုးပိုသည့်လေဟု ဆိုချင်တာ ဖြစ်ပါသည်။

သည်လေက ခါတိုင်းတိုက်နေကျလေနှင့်မတူပါ။ သည်လေ
မီလျှင် ညောင်းတတ် ညာတတ်သည်။ ပုံမတော်လျှင် ဖျားနာတတ်
သည်။ သစ်ပင်ပန်းပင်တွေလည်း မဖူးဝံ့ မပွင့်ရဲအောင် စူးစူးအတိုက်
ခံရသော လေဖြစ်သည်။ အပွင့်ကင်းကလေးတွေ ‘ထွတ်’ သွားတတ်
သလိုပင် အပွင့်ဘဝ ရောက်ပြန်တော့လည်း လန်းလန်းလတ်လတ်

မရှိ။ ဘယ်လိုဓာတ် သဘာဝမှန်းတော့ မသိပါ။ လေတိုက်နေ သည့်ကြားက အံ့ပျက်ပျက် ဥတုထဲမှာပင် အိုက်လှောင်လှသည်။ လေတိုက်တာ ငြိမ်သွားလျှင် တော့ မိုးလိုက်လာတတ်ပါသည်။

မိုးဦးလေဦး...လေဦးမိုးဦး...။

သည်နှစ်ကတော့ လေဦးသည့်နှစ်ပင်။ လေက အရင်ဦး နှင့်ပြီး ပြီးလျှင်တော့ မိုးလိုက်လာပါစေဟု ဆုတောင်းရသည်။

သည်ရက်ထဲ စစ်ကိုင်း ရွှေကြက်ယက်ရောက်တော့ မြစ်ရေ တိုးတာ မြင်ခဲ့ရသည်။ ဂဘဒိုက် (ကမ်းပါးတိုက်) တိုးနေတာတော့ မဟုတ်ပါ။ မြစ်ရေစပ်စပ် တိုးနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါ၏။ လှေတွေ၊ မော်တော်တွေ၊ ဖောင်တွေက မြစ်မမှ ခွာကြကာ ရိုးကြား၊ ချောင်း ကြား၊ မြစ်ကျိုးကြားတွေထဲ လေခိုကြရသည်။ ဖောင်ပြန့်တွေပင် ပါပါ၏။ လက်ကြွင်းလက်ကျန် ရှေးလှေကြီးတွေပင် မြင်ခဲ့ရတော့ မိဘများ၏ လှေဘဝ တက်ဘဝကိုပါ သတိရမိသည်။

ရေနံရည် ဝနေအောင် သုတ်ထားကြသော ရွာလှေကြီး တွေ ရွာခြေမှာ ကြက်တောင်စိုက်ကြ ပြီဆိုလျှင် လှေကြီးတွေပေါ် ကျွန်မတို့ ရောက်ကြရသည်။ တစ်ရွာ တစ်ရွာက ပါလာသည့် ကရေ ကရာမုန့်တွေ၊ ညတရာမုန့်တွေ၊ မုန့်ခဲဖွယ်တွေ၊ မုန့်ဆီကြော်တွေ ပါလာတတ်ကြ၍ ဖြစ်ပါသည်။

“ဒါ...ကိုရင်ညိုသမီးလား...ညည်းမိဘများ နေကောင်း ကြလား...မလယ်က ကိုပေါတို့၊ မသန်းရင်တို့လှေက

ပေးလိုက်သာလို့ပြော...အခု ညည်းအမေတို့၊ ရွာမှာ ရှိလား...”

“မရှိဘူး...မြင်းခြံမှာ...အခု အဘတို့ဆီ လာနေတာ”

“အေး အေး...ပြောလိုက်...ကြားလား”

ရွာခြေလာစိုက်သမျှ လှေတွေကို ကျွန်မတို့ မသိနိုင်ကြ သော်လည်း လှေတွေကတော့ ကျွန်မတို့ မိဘဘိုးဘွားများကို သိကြ သူတွေချည်းပင်။ လှေရွာတွေ ဆက်နေသည့် မြစ်နားတန်းရွာတွေမှာ ထပ်ချင်သည့် ရွာကပ်။ လှေအချင်းချင်းဆိုတော့ စောင့်ရှောက်ကြမိ ဖြစ်သည်။ လှေတွေ လေခိုကြလျှင် တစ်ခါတစ်ရံ ရက်များစွာ ကြာတတ်သည်။ လှေကြီးလှေငယ်တွေ ပြန်ခွာကြပြီဆိုလျှင်တော့ မြင်ကမ်းပါးသည်လည်း ငုတ်တုတ် ငေါင်းစင်း။ ဘာကိုလွှမ်းမိုးမှန်း မသိ။ ခါတိုင်း အော်ကြဟစ်ကြ။ ဖွပ်ကြလျှော်ကြ။ မီးခိုးတလူလူ သီချင်းတဟိုဟိုရှိသည့် မြစ်ကမ်းနားလည်း ‘ဟုတ်’ခနဲ ငြိမ်လေ တော့သည်။

မြစ်နားရွာတွေဆိုတော့ ရွာကို ရေဝင်တာ မဆန်းပါ။ မိုး ကောင်းသည့်နှစ် မြစ်ရေတွေ ကြီးပြီဆိုလျှင် ရွာထဲ ရေဝင်သည်။ ဆရာ ရွာကို ကျော်ကာ အရှေ့ကွင်းကိုဖြတ်၍ တိုးတန်သလောက် ငါးမြေတိုး တိုးနေကျ။ ထိုအခါ မြစ်ရေဝင်တာကြာလျှင် ကြာ သလောက် နုံးနမြေ ကျန်ရစ်ပြီး သည်မြေကြောင့် ပဲတွေ၊ နှမ်းတွေ၊

ကြက်သွန်တွေ ရကြလှပေါ့။ ရေမတိုးသည့် နှစ်များလာတော့
ရေဝင်သည့်နှစ်တွေက ပြောစရာ လွမ်းစရာ ဖြစ်ရပါ၏။

“ငါ့ညီမနယ်...ရေမဝင်သာ ကြာလှပေါ့...သုံးလေးနှစ်
ရှိပြီ...သည်နှစ်တော့ ရေဝင်မယ် တွက်ကြသားပဲ”

သည်ရက်ထဲမှာ ရွာကရောက်လာသော အစ်မက ပြောပြ
သည်။

ဟုတ်ပါရဲ့။ ရွာရေဝင်တယ် မကြားရတာ ကြာပေါ့။ ရေဝင်
ပြီဆိုသည့် နှစ်တွေဆိုလျှင် ရွာမှာ ကုန်းမမြင်ရ။ ရွာနှင့် ဘုန်းကြီး
ကျောင်းတွေ ကူးသည့်လမ်းတွေက နိမ့်တော့ ရေတွေ ဒလဟော
စီးကြသည်။ ကွင်းတွေထဲ ရေဝင်လို့ ဝတော့ ရေက တဖြည်းဖြည်း
မြင့်တက်လာရင်း ရွာထဲမှာ ဒူးလယ်၊ ပေါင်လယ်က ရင်ဘတ်လောက်
အထိ ရေတွေ အီနေတော့သည်။ သည်အချိန်မှာ ရေလွတ်သည့်
အမြင့်တွေမှာ နေကြရပါပြီ။ ရေက မြင့်သည်ထက် မြင့်လာတော့
လူတွေကလည်း ပိုမြင့်သည့် နေရာဘက်ကို တက်ကြရပါ၏။
ရေမြင့်လေ လူမြင့်လေ။

လှေရွာတွေဆိုသော်လည်း လက်လှော်လှေကလေးတွေက
တော့ အိမ်တိုင်း မရှိကြ။ တစ်အိမ်တစ်အိမ်ကူးတော့ နွားစာကျင်း
တို့ကို လှေလုပ်ကြရသည်။ ငှက်ပျော လေးငါးပင်ကို သစ်ဖို၊ ဝါးဖို၊
နှင့် တွဲကာ ဝါးလုံးနှင့်လှော်ရင်း သွားကြတာလည်း ရှိသည်။ တချို့

က သည်အတိုင်း လက်ပစ်ကူးကာ အိမ်လည်ကြတာမျိုးပင် ရှိပါ
၏။

ရေတွေကြီးသော်လည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေက ရေလွတ်
သည်။ ရေလွတ်သည်ဆိုတာက ကျောင်းဝင်း ရေမြုပ်သော်လည်း
ကျောင်းအပေါ်ထပ်ကို ရေမရောက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရေကြီးခါ
ဆိုလျှင်တော့ ကိုရင်တွေက ကျောင်းအောက်မှာ တစ်နှစ်လုံး မှောက်
ထားရသည့် ဆွမ်းခံလှေကို သုံးကြရပြီ။ ရေပြင်ကျယ်ကြီးထဲမှာ
ဆွမ်းခံလှေကလေးတွေ ဆွမ်းခံထွက်ကြတာ လှပင်လှသေးတော့
သည်။ မောင်ကျောင်းသားက လှေလှော်။ ကိုရင်က လှေဝမ်းမိုက်
ထဲမှာ သပိတ်ပိုက်။ လှေဦးမှာ မောင်ကျောင်းသားက ‘ဆွမ်းတော်မျိုး’
အာစ်၊ ကြေးစည်ရိုက်။

“ဆွမ်းတော်မျိုး”

“ဟဲ့...အနောက်ကျောင်းလှေ ကြွလာပဟဲ့...ကိုရင်တွေ
နောက်ကျလိုက်သာ”

“ကိုရင်တွေ ဆော့နေလို့ နေမှာပေါ့ အမေရဲ့”

ဆော့လည်း ဆော့ကြပါသည်။ မြစ်မနှင့် တစ်ဆက်တည်း
ရေတွေ ဖွေးနေတော့ ရေမကြောက်သည့် ကလေးတွေအဖို့၊ ဆော့
ရာ ရေကွင်းကြီး ဖြစ်ရတော့သည်။ တစ်ကျောင်းနှင့်တစ်ကျောင်း
လှေလှော်ပြိုင်ကြ၊ ရေကူးပြိုင်ကြ။ ရေထဲမှာ ဆွမ်းခံလှေမှောက်ရတာ
အလည်း မကြာခဏပင်။ ဆွမ်းခံလှေမှောက်သံ ကြားလျှင်တော့

ကယျာကသီ ချက်လှူကြပေရော။ တစ်နပ်ဆွမ်းပင် လွဲရတော့မှာ မဟုတ်လား။

ရေဝင်သည့်ရက်တွေမှာ ဘယ်သူကမှ အခင်း ဆင်းစရာ မလို။ စားလိုက်ကြ၊ အိပ်လိုက်ကြ၊ တစ်အိမ်တစ်အိမ် အော်လိုက် ကြ။

“ငွက်မရေ...ညည်းလေ့နဲ့ ငါ့ကို လာခေါ်စမ်း... ငါ မြောက်ကျောင်းကို သွားချင်လို့။”

လေ့လိုလျှင် ဟစ်လိုက်ရုံပင်။ မြင်သည့်လေ့ ကြားသည့် လေ့က အိမ်ရှေ့ ရေကပြင် ဦးလာတိုက်ကြလိမ့်မည်။ ရေကြီးခါ ဟင်းတစ်မယ်ဖြစ်သည့် လက်ပံခေါင်းခြောက်နှင့် ပဲပုန်းရည်ချည်း ကျိုသောက်နေရလို့ တစ်မျိုးကြီးနီးနီးပါးလေဆိုပြီး ချဉ်ခြင်းတပ်လို့ လည်း ကောက်ကာငင်ကာ ရှိတာမဟုတ်။ ချဉ်ပေါင်တစ်ရိုး၊ ဘူး တစ်ညှာ ဆိတ်စရာ အခင်းမရှိ။ တစ်ခါတစ်ခါ ရွာတံငါတွေက ယကွင်းဖော်သည့် ငါးဖယ်အောင်းကြီးတွေ ရတတ်သည်။ ဒါဆိုလျှင် တော့ အလှအယက်။ ကိုယ်စားဖို့ မဟုတ်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းကို ဟင်းချက်လှူချင်ကြလို့ ဖြစ်သည်။

ငါး မရလိုက်တဲ့သူတွေက “ဘုန်းကြီး ကုသိုလ်ကံပေါ့ အေ...” လို့ ဆိုတတ်ကြသလို၊ ငါးရလိုက် သူတွေကတော့ “ဘုန်းကြီး လက်ပံခေါင်းချဉ်ရည်က လွတ်ရသေးပေါ့အေ...” လို့ ဝမ်းသာအားရ ပြောကြသည်။ ဆွမ်းကျွေး ဆွမ်းရံကောင်းကလေး

ရလျှင် ရဟန်းသံဃာကို ဦးဦးဖျားဖျား စဉ်းစားကြသူတွေ မဟုတ် လား။

ဆွမ်းခံလှေကလေးက ဆရာတော်များ မနီးမဝေး ကြွချင် တော့လည်း သုံးတော်မူကြရသည်။ ခရီးဝေး၊ ရွာဝေး ကြွစရာရှိ လျှင်တော့ ကျောင်းလှေကြီးတွေ ရှိပါ၏။ လှေလှော်ကောင်း တပည့် ကြီးတွေက ပို့ဆောင် လှော်ခတ်ပေးကြရသည်။ ဆွမ်းခံလှေကလေး အိမ်ရှေ့ ဆွမ်းရပ်ပြီဆိုလျှင် ရေကပြင်ထွက်၍ လောင်းလှူကြရတာ ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါ၏။ တစ်နှစ်လုံး မှောက်ထားသည့် လှေ ကလေးတွေဆိုတော့ ပေါက်သည့်နေရာက ပေါက်၊ ယိုသည့်နေရာက ယို၊ ပက်ခွက်ဖြင့် ခပ်ထုတ်နေကြရသည်။ ကြိုကြိုတင်တင် ပြင်ထား လို့ ကောင်းတာလည်း ရှိပါသည်။ ရေတွေ ဆုတ်သွားပြန်တော့ လည်း ဆွမ်းခံလှေကလေးတွေ ကျောင်းအောက်မှာ ပိုးလိုးပက်လက်။ တစ်နှစ်လုံး ပစ်ထားသည့်နေရာ နေကြပေရော။ နောက်နှစ် ရေဝင် ဖါမှ အသက်တစ်ခါ ဝင်ကြရသည်။ ရေမဝင်ပြန်လျှင် နေကြဦးတော့။ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်...။

“ကျောင်းအောက်က ဆွမ်းခံလှေတွေက ပြိုင်လှေကြီး တွေနား ကျွမ်းထိုးမှောက်နဲ့ သည်လိုပစ်ထားကြသာပါ အေ...ရေကလေး ပက်စိပက်စိ ဝင်ပါမှ သူတို့လည်း လှုပ် ရသာ... ရွာထဲ ရေဝင်မှ သူတို့လည်း ရွာထဲရောက်ရ

သာ...ရေဝင်တော့ ဆွမ်းခံလှေကလေးတွေလည်း ကုသိုလ်
အမှုထဲ ပါခွင့်ရကြသလေ”

အမေက ဘာစိတ်ကူးရသည် မသိပါ။ ရွာက ဆွမ်းခံလှေ
ကလေးတွေဆီ စိတ်ရောက်ပုံရပါ၏။ အမေပြောတော့လည်း ကျွန်မ
နားထဲမှာ အသံတွေကြားရ သလိုလို။

“ဆွမ်းတော်ဗျို့”

“နောင်... ”

မန္တလေးအရှက်ဦးကျွန်းနယ်၊ ဇူလိုင် ၂၀၀၉

မြေးထွေး

“ငါ့မြေးကလေး ဘုန်းကြီးပါစေ သက်ရှည်ပါစေ...
ပညာတွေ တတ်ပါစေ...လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဘဝနဲ့
အများအကျိုး ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေတော်...”

အမေက ကျွန်မသမီးကလေးခေါင်းကို ကိုင်ကာ ဆုတွေ
ပေးနေသည်။ အမေက မြေးတွေကို ဆုပေးလျှင် ခေါင်းကလေးကို
ကိုင်ကာ ပေးနေကျ...။ ကျွန်မသမီး ဖွေးဖွေးက မြေးအထွေးဆုံး
ဆိုတော့ အမေ အိုကြီးအိုမ အရွယ်ရောက်ကာမှ ထိတွေ့ရသော
မြေးဟု ဆိုရပါမည်။ သည်ကြားထဲ ကျွန်မတို့က မန္တလေးမြို့သစ်မှာ
နေကြတာဆိုတော့ မြေးနှင့်ဘွားအေ တစ်လတစ်ခေါက် တွေ့ဖို့ပင်
အနိုင်နိုင်...။ အမေက ကျွန်မတို့အိမ်ကို မရောက်လာနိုင်တော့ပြီ။
အသက် ၇၀ ကျော် ၈၀ နား သီသီဝေနေပြီဆိုတော့ အိမ်မှာပဲ
ငုတ်တုတ်ရှိရပြီ။ ကျွန်မတို့ကလည်း အမေအိမ်ရယ်လို့ ရောက်လှချင်

စမ်းလှသော်လည်း စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါ။ စိတ်ရောက်တိုင်း ခန္ဓာမလိုက်နိုင်။ ကျွန်မတို့ကလည်း အားပါမှ၊ သမီးကလည်း ကျောင်းပိတ်ပါမှ အမေအိမ် ခပ်ကျကျ ရောက်ရသည်။

အမေက မြေးတရုန်းရုန်းနှင့် နေနေကျဆိုတော့ အမေ့ပိုင်း ထဲမှာ အစ်ကိုကြီးကမွေးသော မြေးသုံးယောက်၊ မောင်အလတ်က မွေးသော မြေးနှစ်ယောက်၊ မောင်ငယ်ကမွေးသော မြေးသုံးယောက် တို့မှာ ဘွားအေနှင့် အနေနီးကြသည်။ မြေးတွေအားလုံးလိုလိုကို ကိုယ်တိုင် ကြော်လှော်ကျွေးသည်။ တစ်လုတ်တစ်ဆုတ်၊ တစ်ဖဲ တစ်ကြွေစီ ဆိုပေသိ ကိုယ်တိုင် ဝေပေးသည်။ အဖေ ရှိတုန်းက ဆိုလျှင် အမေ့ကိုကြည့်ပြီး တဖွဖွပြောနေတတ်သည်။

“ဘယ့်နှယ်...မြေးတွေ စုစုပြီး ဒုက္ခရှာနေပါလိမ့်ဗျာ... ဘုရားရယ်၊ ကျောင်းရယ်၊ ဥပုသ်ရယ်၊ သီတင်းရယ် စိတ်မရောက်ဘူး...သူ့မိသူ့ဘ ရှိလျက်နဲ့...အရင်းထမ်း အဖျားထမ်း...”

အဖေကလည်း မြေးတွေကို ချစ်ရာသူ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမေက ပိုလွန်းသည်ဟု ပြောချင်တာဖြစ်၏။ အမေကလည်း မြေး ဒုက္ခ အင်မတန် ခံရှာသည်။ မနက် ငါးနာရီထ၊ ထမင်းအိုးတည်၊ ဆွမ်း တစ်ဇလုံစာ ခူးပြီးသည်နှင့် မြေးတွေကို ညကကျန်သည့် ဟင်းရှိလျှင်ရှိ၊ မရှိလျှင် ပဲပြုတ်နှင့်လောကာ မနက်စာ ကျွေးလေ့ ရှိသည်။ မြေးတွေ ကျောင်းသွားမှ အမေ ခဏ အနားရသည်။ ကျောင်း ပိတ်ရက်ဆိုလျှင်တော့ မြေးတွေ ပွက်ပွက်ရိုက်တော့သည်။

“အမယ်ကြီး...နားဦး...သာဝကတွေအတွက် အားမွေး ထားဦး...ကျောင်းက ပြန်လာကြတော့မှာဗျာ...နော...” အဖေက ရွဲပြောလျှင် အမေက “ညည်းအဖေက ဥတစ်လုံး အော...” လို့ ပြောတတ်သည်။ အဖေပြောတော့လည်း ပြောစရာပင်။ မြေးတွေကို ရေချိုးပေးသည်။ မိဘများက လာစုပုံပေးထားသော အင်္ကျီအဝတ်အစားတွေကို ရွေးချယ်ဝတ်ပေးသည်။ လမ်းမုန့်၊ အိမ် မုန့်၊ ကျွေးသည်။ အဝတ်ဟောင်းတွေ များလာတော့ အိုကြီးအိုမနှင့် ကိုယ်တိုင် လျှော်ဖွပ်သည်။

သမီး ငါးနှစ်ပြည့်သည့်နေ့က ဘုရားကြီးသွားဖူးပြီး အမေ အိမ်ကို ဝင်ကန်တော့စေသည့်အခါ အမေက ဆုပေးနေခြင်းဖြစ်၏။

“ငါ့မြေးနဲ့က အနေစိမ်းတော့ ငါ့ကို မခင်ရှာဘူးအေ... ညည်းတို့ နှစ်ယောက်စလုံး မအားမှန်းသိလို့ ထိန်းပေးချင် စမ်းလှအေ...ငါ့မြေးက ငါ့ဆီ နေချင်သဲ့ပုံ မပေါ်ဘူး”

မြေးရှစ်ယောက် ကိုင်တွယ်လာခဲ့ပြီးမှ မြေးထွေးကို မထိန်း ရလေခြင်းရယ်လို့ တဖျစ်တောက်တောက် ပြောနေခြင်းဖြစ်သည်။ အဖေရှိလျှင် ဘာပြောဦးမည်မသိ။ အဖေဆုံးတာ (၁၅) နှစ် ရှိခဲ့ပြီ။ အဖေဝေယျာဝစ္စတွေ ပြီးပြန်လို့ မြေးတွေ ဝေယျာဝစ္စ ပိုများလာ သလားတော့မသိ။ မြေးတွေက ဘွားအေကြီးနှင့်သာ အိပ်ကြတော့ သည်။ မိဘတွေ ပြောလို့မပြီးတာကို ဘွားအေကြီးပြောမှ ပြီးကြ သည်။ မိဘတွေက ကိုယ့်သားသမီးကိုယ် အိမ်ခေါ်ချင်ကြသော်လည်း အမေ မျက်နှာညိုပြန်တော့ ထားခဲ့ကြရပြန်သည်။ တစ်ခါတလေတော့ မြေးတွေ ပလုတ်ထိုးနေတာကို ခေါင်းနောက်ပုံရပါ၏။

“ငါ့မလဲ ယားနာပေါ် ခုနာပေါက်ပါအေ...ဝိုင်းတိုက်ထဲ
မြေတွေ လွှတ်ထားသတဲ့အတိုင်းပဲ...ကျွဲနွားသင်းပျက်
အထိန်းခက်...မင်းတို့ကလေးတွေ ပြန်ခေါ်ကြ...မိုးလင်း
လို့ ပုတီးမစိပ်ရဘူး...”

မဟုတ်ပါ။ ဘယ်သားသမီးကမှလည်း ပြန်ခေါ်လို့မရပါ။

မြေးတစ်ကျိပ် နှစ်ယောက်လျော့နှင့် ပန်းညိုမျိုး ချိုးလေပွားလေ။

အမေ့ကိုကြည့်ရင်း ကျွန်မငယ်ငယ်က ရွာမှာ အမေကြီးနှင့်
နေခဲ့ရတာကို သတိရသည်။ အမေက လှေထွက်၊ အမေက ဆယ်နှစ်ပွဲ
ဈေးရောင်းဆိုတော့ တစ်ယောက်တည်းပါသော မိန်းကလေးမို့ ထင်ပါ
ရဲ့၊ ကျွန်မကို ရွာပို့ထားပါသည်။ ကျွန်မကို နှစ်နှစ်သမီးလောက်
ကတည်းက ပို့ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ၏။ ကြာတော့ အမေကြီးကိုပင်
အမေထင်ခဲ့မိသည်။ အမေကြီးက အိပ်ရာက နိုးသည်နှင့် အပေါ်သွား
ခိုင်း၊ လက်ဆေးပြီး မီးသွေးမှုန့်နှင့်ဆား ရောထားသော သွားတိုက်
ဆေးနှင့် သွားတိုက်ခိုင်းသည်။ ပြီးလျှင် သနပ်ခါး မှုန့်နေအောင်
လိမ်းရသည်။ အုန်းဆီကလေး ပွတ်ပေးပြီး ကြက်တောင်စည်းကလေး
မြှောက်နေအောင် စည်းပေးသည်။ မျက်နှာသစ်သည့်အခါ ‘ဗုံဗုံသရဏံ
ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မသရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ လို့ ရွတ်ရင်း
သစ်ပေးသည်။ သနပ်ခါးလိမ်းတော့လည်း ရွတ်သည်။ အုန်းဆီလိမ်း
တော့လည်း ရွတ်သည်။ သည်အကျင့်က အခု ကျွန်မသမီးကို မျက်နှာ
သစ်ပေးသည်အထိ ပါလာခဲ့ပြီ။ ကျွန်မက မေ့လျော့နေလျှင်ပင် သမီး
က မေမေ ဘုရားစာ ဆိုဦးလေတဲ့။

“မိန်းကလေးဆိုသာ မနက်မိုးလင်းရင် မျက်နှာစင်စင်
သစ်...သနပ်ခါးကလေးတင်...ဆံပင်ဖြိုးရသယ်...အဝတ်
အစားများ စုတ်ချင်စုတ်ပေ့စီ သန့်သာလေးဝတ်ရသယ်...
ထမင်း စားတော့ ထမင်းလုံး မဖိတ်ရဘူး...မဆဲရဘူး...
လက်ထောက်ပြီး မမိုင်ရဘူး”

စသည်ဖြင့် ‘ဘူး’ ပေါင်းများစွာကို သွန်သင်နေတတ်သည်။
ဆောင်ရန်တွေ၊ ရှောင်ရန်တွေက များလွန်းလို့ မနည်းမှတ်ရပါ၏။
ရွာမှာနေစဉ်တစ်လျှောက်လုံး အမေကြီးသွားလေရာ လိုက်ရသည်။
ရွာထဲက လူမမာအိမ်၊ အလှူအိမ်၊ ဆွမ်းကျွေးအိမ်၊ ဆန်ဖွပ်အိမ်၊
မောင်းထောင်းအိမ်...အိမ်တကာအနဲ့ တောင်ဆုံးတစ်ချောင်းလို့ ပါခဲ့
ရသည်။ ပွဲကြိုက်သည့် အမေကြီးနှင့် အရှေ့ကြည်းတောက အမျိုး
တွေရှိရာ ရွာတွေမှာ ပွဲလိုက်ကြည့်ရတာကလည်း မေ့နိုင်စရာမရှိ။
အမေကြီးက လှည်းစီးခဲ့သည်။ လှည်းကြိုတာတောင် “သွားရှေ့ဟဲ့...
ငါ လမ်းလျှောက်ချင်လို့” ဆိုပြီး လှန်လွှတ်လေ့ရှိသည်။ ကျွန်မက
ခြေကျင်မလိုက်နိုင်တော့ လှည်းစီးချင်သည်။ သည်လိုဆိုတော့လည်း
လှည်းပေါ် တင်ပေးလိုက်တတ်သည်။

“ငါ့မြေး ခေါ်သွားစမ်း...ဟိုရောက်ရင် လှေခင်တို့အိမ်
ပို့ထားလိုက်... မင်းလက်နဲ့ လက်ရောက်အပ်ခဲ့နော်...”
လှည်းသမားက တင်လည်း တင်ခဲ့ရ၊ အပ်လည်း လိုက်

အပ်ရ။

အမေကြီးကို ကျွန်မအမှတ်အရဆုံးမှာ ပိတ်စကလေးတွေ
ဆွပ်ကာ အဝတ်စ အရုပ်ကလေးတွေ ချုပ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အမေ

ကြီးက အရပ်မလို့ ခေါ်တတ်သည်။ နာမည်တွေလည်း ပေးထားပါ၏။ ဒါက ညိုပြာ၊ ဒါက နီဝါ၊ ဒါက မည်းညို။ ဖျားလို့၊ နာလို့၊ ကလည်း ဆရာဝန်ရယ်၊ ဆေးဝါးရယ် ရှိတာမဟုတ်တော့ အမေကြီးပင် ဆရာဝန်ဖြစ်၏။ ကျွန်မ ငယ်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အိမ်တကာ အိမ်က ဆေးဖက်ဝင် သစ်ရွက်သစ်ခက်၊ သစ်မြစ်သစ်ခေါက်နှင့် ကျန်းမာခဲ့ရသည်။ ကျောက်ပြင် ပက်လက်လှန်ကာ အိမ်မှာရှိသမျှ ဆေးမြစ်တွေ သွေးကာ အမေကြီးတိုက်သမျှ သောက်ခဲ့ရလို့ များကျွန်မ ဝ.နေတာလားမသိ။

သမီးတို့ခေတ်မှာတော့ ကလေးဆေးတွေ များလှသည်။ ကာပေါလ်၊ ပရိုဂျက်ဆ်၊ ပီရိုတွန်း၊ ဘိုင်အိုဂျက်ဆစ်...။ ဖိုက်စီစီ၊ ခြောက်နာရီခြားဆိုတာတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။

“သည်နှစ် ဘုရားပွဲရောက်မှ ငါ့မြေး ချိုးရုပ်ဝယ်ပေးရမယ်...”

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က ဘယ်တော့ရောက်မည်မှန်း မသိရသော ဘုရားပွဲက ချိုးရုပ်မျှော်ရင်း တစ်နှစ်၊ တစ်နှစ် ကြီးခဲ့ရသည်။ အမေကြီး ခွဲခဲ့သော သနပ်ခါးနှစ်၊ ကွမ်းဖတ်၊ တေဆေး၊ သွေးဆေးတွေကိုလည်း သတိရပါ၏။ ညတိုင်လျှင် အမေကြီးက ပုံပြင်တွေ ပြောပြသည်။ ဘုရားစာတွေ ရွတ်ပြသည်။ ဆုံးမစာ သံပေါက်ကလေးတွေ သင်ပေးသည်။ စကားကိုး၊ စကားကား အခိုင်းအနှိုင်းတွေကိုလည်း အကြားနာခဲ့ရပါ၏။

“ပက်ပက် လှေပျက် အတိုက်ခက်သတဲ့...လှေပျက်လှေယိုများ ရွက်တိုက်လို့လည်း မပြေးပေါင်အေ...ရေပက်ခွက်နဲ့ ခပ်နေရသာနဲ့၊ ပြီးသာ...”

“ဒါကတော့အေ...ပွဲမင်းလည်း ငွေမှား...၊ ဆေးသမားလည်း သားသေ...၊ ဗေဒင်သမားလည်း နွားပျောက်...၊ ထွင်းဆောက်သမားလည်း စရွေးစောင်း...၊ စောင်းသမားလည်း တေးမပီ...၊ ပန်းချီသမားလည်း ဟန်မကျ...ဖြစ်ရပုံများ...”

“ညည်းတို့က ငါးပိ မျက်နှာလုပ်သာကိုးအေ...ရွှေရေးပန်းကန်ပေါ် ရောက်သာပေါ့...”

အမေကြီးနှင့် အတူနေရတော့ လူကြီးစကားဝိုင်းမှာလည်း ခါခဲ့ရသည်။ အိပ်ချင်တော့လည်း စကားဝိုင်းဘေးမှာပဲ အိပ်ပျော်ခဲ့ရသည်။ အိပ်ရာကနီးတော့ တောသရေစာကလေးစားလိုက်၊ ဖန်ခွန်ဆိုက်၊ ကြက်ခွပ်လိုက်။ မြစ်နားကမ်းနားက ဘကြီး၊ ဘထွေးတို့ ဆူကြီးတွေဆီ သွားလည်လိုက်။ အမေကြီးရင်ငွေထဲမှာ ကျွန်မတို့ကြီးခဲ့ရသည်။

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က အမေအမေနှင့် နေခွင့်ရခဲ့သည်။ အမေအမေမှာတော့ အမေအမေနှင့် နေခွင့်မရတော့ပြီ။ ဘိုးဘွားနှင့်အတူ မလှုံရတော့ပြီ။ ဘိုးစကား၊ ဘွားစကား ကြားခွင့်မသာတော့ပြီ။ ဘိုးရိပ် ဘွားရိပ်မှာ မအိပ်နိုင်ကြပြီ။

ကျွန်မတို့ အမေအိမ်ကပြန်တော့ အမေက ကားနားထုတ်လာကာ သူ့မြေးကို မှာသည်။

“အမေကြီးအိမ်ကို ခဏ ခဏ လာခဲ့နော် ငါ့မြေးထွေးကလေး...”

သမီးက ခေါင်းညိတ်ပြသည်။

ပြောသာ ပြောရတာပါလေ...သမီးခမျာ ဘွားအကြီးဆီ မရောက်တာ ကြာပြန်ပါပြီ။

မန္တလေးအရှက်ဦးကျွန်းနယ်၊ ၂၀၀၉

မြက်တစ်ပင်

“ကမ္ဘာနှင့်အမျှ မြန်မာတို့ဒေသသည် ဇင်္ဂလပြီပြီ...နွားကွဲကို အားမိုလျက် ဘိုးဘေးဘီအစဉ် သက်မွေးမှု တွင်သည် မှာ မျက်မြင်ပင်ဖြစ်သည်...သို့သနစ်ကြောင်းရင်း သိကြလျက် အခင်းပါကို...သနားခြင်း ကွာဝေးသည့်...”

အညာကျေးတောနေတို့၏ ဘဝရိပ်များတွင် ထင်းခွေ၊ ချေခပ်၊ နွားကျောင်း၊ ပဲရိုးတိုက်၊ ပဲနယ် စသော တောဗဟိုရ၊ ဗွာဗဟိုရများနှင့် လုံးထွေးနေတတ်ပါသည်။ အရွယ်ကလေးသက်လောက်လားလား ရှိကြပြီဆိုသည်နှင့် မိငုတ်ဖုတ်ဖြစ်သော ထင်း ကိုင်းခင်းထဲ ရောက်ကြပါပြီ။ ကျွန်မတို့ရွာတွေက သစ်ကြီးသစ်ကြီး ပေါသည့်ရွာဆိုတော့ ထင်းခွေရတာ မပန်း။ မန်ကျည်းသစ်ဝင် ချိုင့်လျှင် နှစ်ပေါက်စာ မီးဆိုက်နိုင်သည်။ ရေခပ်ဆိုတော့

လည်း မြစ်က ရွာနှင့်မဝေးသည့် ကာလတွေဆိုတော့ တစ်အိုးတစ်မ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ခပ်နိုင်ကြပါ၏။ ရွာရေတွင်းကလည်း ရေရသည်။ ဒါက လူကြီးတွေ အလုပ်။

နွားကျောင်းတာကတော့ ရွာကလေးတွေ အလုပ်လို့ပင် ပြောမည်ဆိုလျှင် ပြောနိုင်ပါ၏။ မနက်စာ ထမင်းကြော်ကို ဗိုက်ကား အောင်စားပြီးကြသည်နှင့် ထဘီကို ကျစ်ကျစ်ဝတ်ကြရင်း အိမ်နွား တွေ ဆွဲထွက်ခဲ့ရုံပင်။ နွားတွေကလည်း သိနေကြပါပြီ။ ရွာခြေ တစ်လျှောက် သန့်ချင်တိုင်း သန့်လှသော မြက်ခင်းစိုစို ပြောင်းငှက် ချိုချိုတွေ စားကြရတော့မှာ မဟုတ်လား။ ရွာအရှေ့မြောက်ဘက် ဖောင်းကားကုန်း ခေါ်ကြသည့် တစ်ရွာတစ်ရွာအကူးကြား ကွင်းကြီး ထဲမှာ မြက်တွေ စိမ်းစိုလှပါသည်။ စေတီတစ်ဆူ ရှိသည်။ ရှေးသရက် ပင်အိုကြီးတွေ၊ လဲပင်ကြီးတွေ ရှိသည်။ နွားများကို လွှတ်ကျောင်းပြီး ပြီဆိုလျှင် ကျွန်မတို့လည်း လွှတ်လပ်ပြီ။ စိုက်ချိန် ပျိုးချိန်ဆိုလျှင် တော့ နွားတွေကို မကြာ မကြာ လှမ်းကြည့်ရသည်။ စိုက်ခင်းတွေထဲ ဝင်စားမှာလည်း စိုးရသေးတာ မဟုတ်လား။ အခင်းလွှတ်ချိန်ဆိုလျှင် တော့ နောက်ဆံငင်စရာ မရှိပြီ။ နွားတွေလည်း စားချင်တိုင်းစားကြ ရော။ ကျွန်မတို့ ကလေးတွေကလည်း ကစားချင်တိုင်း ကစားကြ ရော။ ကလေးချင်းဆိုပေသီ သူစိမ်းရယ်လို့ မပါ။ ထဘီမျိုး၊ ပုဆိုးမျိုး တစ်ကြောင်းမဟုတ်တစ်ကြောင်း သွေးသားတော့ကြသူတွေချည်း ဆိုတော့ အချင်းချင်း ချစ်ကြ ခင်ကြ ညာတာကြပါသည်။ ဒါကတော့ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်တုန်းက ဖြစ်ပါ၏။

မန္တလေးမှာ သည်နှစ် မိုးခေါင်လိုက်ပုံက ငါဆိုပါခေါင် ကြောင်ကြောင်ကြီး ရောက်တာတောင်မှ မိုးမရွာ။ မိုးတွေညို့ကာ တောင်လေ ပြင်းပြင်းတိုက်တာကလွဲ၍ မိုးတစ်မျှန်မပါ။ ရန်ကုန်မှာ တော့ မိုးတွေ သည်းလိုက်ပုံတဲ့ ကြားရပါ၏။ မိုးမရွာတော့ ရွာကို လှမ်းပူရသည်။ ရေစာ၊ မိုးစာ၊ နွားစာ၊ ဆိတ်စာ ပြည့်စုံကြရဲ့လား မသိ။ လူစာက ချေးလို့ ငှားလို့ ရသေးသည်။ နွားစာက အတိုးကြီး ပေး ချေးလို့တောင် မရနိုင်။

“သည်နှစ်...နွားစာရှားသယ် ငါ့နမရာ...ကိုယ့်ရွာ ကိုယ့်စားကျက်ရယ်လို့ စိုစိုဖပ်ဖပ် မရှိတော့ ပင်ပန်းကြ သယ်...နွားစာတစ်ခေါက်စာရဖို့ ရှာရသာများ လှည်းသား ငါးရာ ကျောက်ဖျာကြီး တူးရသလိုပဲဟာ...တခြားရွာတွေ ကလည်း စားကျက် အလှမခံကြဘူး...တို့လည်း နွားစား လောက်မယ် ထင်သာလေး ရှာကြ ခုတ်စဉ်းကျွေးသာ ပါပဲ...မရှိတော့လည်း စားကြရပါရဲ့...အာဟာရ မဖြစ် လို့လားတော့ မသိပေါင်ဟာ...နံရိုးချင်း ရိုက်နေကြသာ ပါ”

တစ်ရက် ကျွန်မအစ်ကို ဝမ်းကွဲနှင့် ယောက်မ ရွာက ရောက်လာရင်း ညည်းကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်မတို့လည်း တောင်မင်း မြောက်မင်း မကယ်နိုင်။ ကြားရတာ စိတ်မချမ်းသာတာပဲ ဖို့သည်။ တောင်သူအလုပ်ဆိုတာ နွားကောင်းမှ အလုပ်တွင်သည်။

နို့မို့ အလုပ်ဖင့်လှသည်။ ကျွန်မတို့ ရွာတွေမှာက ကျွဲကို အသုံး နည်းပါသည်။ နွားကောင်း သန်သန်၊ နွားပေါက်လှလှ ဝဝဖြိုးဖြိုး ဖြစ်အောင် လူအဆင်းရဲခံကာ ကျွေးမွေးကြသည်။ ပြောင်းရိုး၊ ပဲမှော် ရိုး၊ ဖွဲနု၊ ဖွဲကြမ်းနှင့် မြက်နုစိုစိုကလေး လောကျေးနိုင်လျှင်တော့ အကောင်းဆုံးပင်။

တောင်သူအိမ်တွေမှာ ထမင်းအိုး ချိုးခြစ်သံကြားလျှင် နွား မျက်ရည်ကျတတ်သည်ဆိုသည့် အယူရှိသည်။ တို့သခင်များ တို့လုပ် ကျွေးနေပါလျက် ထမင်း မဝကြလေရောသလားလို့ နွားတွေက တွေးကြသတဲ့။ ဟုတ်ချင်မှလည်း ဟုတ်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော်လည်း စကားက နွားနှင့်လူတို့၏ သံယောဇဉ်ကိုပြသည်ဟု ကျွန်မ ထင်ပါ သည်။ သည်ခေတ် နွားတစ်ကောင်မျှေးကလည်း မသေးပါ။

“နင့်တူ ဖိုးတိုး...နွားရောင်းပြီး ဆိုင်ကယ်ဝယ်ပါမယ် လုပ် နေလို့...ငါဖြင့် မင်းတို့မို့ ပြောရက်သကွာလို့ ဆရာသယ်... နွားတစ်ကောင် လေး၊ ငါးသိန်းဆိုတော့ ဆိုင်ကယ်တစ်စီး ရသကိုးဟ...တို့ရွာတွေကတော့ ကန်သင်းရိုး ဆိုင်ကယ် လမ်းပေါက်နေတော့ အားကျ ထင်ပါရဲ့ဟာ”

အစ်ကိုက ခေတ်ကာလ အခြေအနေကိုပါ ပြောပြနေပါ သည်။ တောင်သူတွေမှာက ဆိုင်ကယ်မရှိလို့ ဘာမှမဖြစ်။ တစ်သက် လုံး ဆိုင်ကယ်မရှိဘဲ နေခဲ့ကြတာ မဟုတ်လား။ နွားမရှိလို့ကတော့ ငှက်တုတ် ငတ်ရုံသာ။ လှည်းဆွဲရာ၊ ဝန်တင်ရာ၊ ယာထွန်ရာ၊ ပဲနယ်

ရာကအစ နွားအသုံးတည်လှပါ၏။ လှည်းနှင့် နွားရှိသည့်အိမ်ကို သောင်သာသူဟု သတ်မှတ်သည်။ မရှိသူတွေကိုတော့ တောင်သူ ပိန်တဲ့။ နွားမရှိတော့ သူများ အလုပ်တွေသိမ်းမှ ကိုယ်က စခန်းထ ရတာ မဟုတ်လား။ လှည်းငှားရတာ လွယ်သော်လည်း နွားဈေးတန် တော့ နွားငှားရတာ ခက်သည်။ နွားရှိပြီဆိုတော့ နွားစာကို နှစ်ပေါက်အောင် စုဆောင်းရပြန်ပါ၏။ ပဲမှော်တိုက် ခေါ်ကြသည့် နွားစာစင် ဆောက်ကြရသည်။ အောက်ထပ်မှာ မြေဖို့၊ နွားထား၊ အပေါ်ထပ်မှာ ပဲမှော်ရိုး၊ ပဲမှော်ကြေကအစ ပြောင်းရိုးခြောက်တွေ စုထားရခြင်းဖြစ်ပါ၏။

“နင့်တို့လည်း ရွာကြီးကြသာပဲ...ဘယ်နှစ်ကများ နွားစာ ရှားလို့တုံး...မိုးခေါင်ရင် ခဏပဲ...၊ မိုးနှစ်မ၊ လောက်ရွာ ရင် မြေနှူးနှူး ပြောင်းစေတွေ ဆုပ်ဆုပ်ကြသာနဲ့တင် လူ တစ်ရပ် တစ်လံ ထိုးထွက်လာကြသာ...သည်နှစ်တော့ မိုးမောကြည့်နေရသယ်”

ဟုတ်ပါ။ ကျွန်မတို့ရွာလို မြစ်နီးချောင်းနီး မပြောပါနှင့်။

မြစ်ဝေးကမ်းဝေး ကြည်းတောရွာတွေမှာတောင် နွားစာရှားသည် ကြားဖူးခဲ့ရ။ သူ့မိုးနှင့်သူ့ရေ မှန်ရုံနှင့်ပင် အပင်တွေ သန်နေကျပင်။ ထန်းသီးမှည့်ချိန်များဆိုလျှင် ဓားထက်ထက်ဖြင့် ထန်းသီးခွံ စဉ်းကျွေး ကြလေ့ရှိသည်။ မန်ကျည်းပင်ရိပ်မှာ ပါးစပ်က အမြှုပ်တဖွားဖွား တူအောင် စားမြုံ့ပြန်ရင်း စိတ်ချမ်းသာနေကြသည့် နွားတွေကိုပင်

မြင်ယောင်မိရပါသည်။ နွားကောင်းများ မွေးမိလျှင်၊ ဝယ်မိလျှင် အရိပ်
တကြည့်ကြည့်။ နွားကောင်းပိုင်လျှင်ပင် တစ်ဂုဏ်တက်သည်။
တစ်ရည်တက်သည်။ တံပြားလက်ဝါး၊ ခြောက်ကွင်းချိုခွေ၊ ဆိုရိုး
မွေ့တုံး။ ရှေးက စာတွေ ကျောင်းမှာသင်ရတော့မှ အဘတို့၊ အဖေတို့၊
နွားကောင်းလုလု မက်ကြတာကို သဘောပေါက်ရပါသည်။ ငယ်ငယ်
တုန်းကတော့ နွားဝလျှင် ကောင်းလှပြီ ထင်ခဲ့သည်။

“ထင်ကြေးငယ်မှ မကြီး သုံးဆစ်နီးနှင့်...တင့်ရည်းငယ်မှ
လှနီး သုံးခေါက်ချိုးနှင့်...သုံးချိုးလေးလျှာ...မောင်တို့၊
နွားမှာ...နွားပြာသံရောင်...နွားကြောင်လိမ္မာ...တစ်ပွင့်
ကြာကို နှုတ်သာကောင်းနှင့်”

ချစ်သူအတွက် မြေဒူးဈေးကို နွားသွားရောင်းမည်
အကြောင်း အိုင်ချင်းတစ်ပုဒ်တွင် တွေ့ရပါသည်။ နွားဝယ်ကြတော့
မည်ဆိုလျှင် အမွေး၊ ဈေး၊ ချို၊ အသားအရေ၊ မျက်စိ၊ သွား၊ ခွာ၊
အမြီး၊ စရိုက်ကအစ ကြည့်သူတွေမဟုတ်လား။ ဖွားကျ၊ အင်ပဲ့၊
နွားပေါက်၊ နွားပိုက်၊ ထီးရိုးစိုက် စသဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြတာကိုလည်း
အကြားနာခဲ့ရပါ၏။

“မနှစ်က တစ်မိုးခိုင်းကလေး တစ်ကောင်ဝယ်ပြီး ကျကျ
နန မွေးသာ...အကျိုးပေးချက်တော့ဟာ...နည့်သံရောင်
ကလေး...နှင့်တို့ ဘထွေးကံလှက ရောင်းပါချည်း ပြောနေ
သာ...မလုပ်ပါနဲ့၊ ကိုက်လှရာ ပြောရသယ်...ဒါနဲ့ အိမ်က

ဘက်ပဲ့နေသဲ့ နည့်ထန်းသီးတစ်ကောင် ပေးလိုက်ရပါ
ပကော...ခုထိ ပိုက်ဆံမရပေါင်ဟာ”

သူတို့ချင်းမှာလည်း နွားပြဿနာတွေ ရှိကြသည်။ မဘဲ
တောင်း၊ အိမ်မြှောင်၊ တောက်တဲ့ကပ်တဲ့။ ဘာမှန်းတော့ မသိ။

အခုတော့ နွားအကြောင်း မပြောကြတော့ဘဲ နွားစာ
အကြောင်း ပြောလာကြပြီ။ နွားစာရှားတော့ နွားဈေးပါ ကျတော့
သည်။ ကိုယ်က နွားတွေ များများပိုက်ထားတော့လည်း ဒုက္ခ။
မကျွေးနိုင်လို့ ထုတ်ရောင်းချင်တော့လည်း ဒုက္ခ။ အစ်ကိုက မြို့မှာ
ကြာကြာမနေနိုင်ပါ။ နွားတွေကို သားတွေနဲ့ ထားခဲ့ရတာ စိတ်မချ
နိုင်ပေါင်ဟာဟု ဆိုပါသည်။ မိုးကျစ်တော့ ရေစာမြေစာ ကျစ်သတဲ့။
ရေစာမြေစာ ကျစ်တော့ နွားကျစ်သတဲ့။ သတ္တဝါတို့၏ အသက်ရှင်
ရေးမှာ ရာသီဥတုတွေ အရေးပါလာသည့်သဘော ဖြစ်လာသည်။
အစ်ကိုပြန်တော့ ကျွန်မက စရိတ်တွေတစ်သောင်း ထောက်လိုက်သည်။
ဘွန်မယောက်မက အိမ်မှာရှိနေသည့် ဆီ ငါးဂါလန်ဆုံ ပုံးကြီးနှစ်ပုံး
နေဆပ်ရအောင် တောင်းသွားသည်။

“နင်ကန်တော့သဲ့ငွေနဲ့ မြို့က နွားစာတောင် ဝယ်သွား
ချင်သေးဟာ...”

ကျွန်မ ပေးလိုက်သည့်ငွေကို လူစားဖို့ မတွေး...။ မြို့
ထက်ဆောင်ဝယ်သွားဖို့ မစဉ်းစား...။ ကျွန်မတူ၊ တူမတွေဖို့ မုန့်
ဝယ်သွားမည်မပြော...။ နွားစာ ဝယ်သွားချင်သတဲ့လေ။ အိမ်အတွက်

ကျွန်မတို့ အိမ်ရှေ့လမ်းဘေးက မြက်ပင်တွေကိုပင် လှည့်ကြည့်...
လှည့်ကြည့်...။

မိုးရယ် ရွာပါတော့။

နွားစာမြက်စာတွေ ပေါက်ပါတော့။

မြက်ခင်းစိမ်းစိမ်း ထပါတော့။

မန္တလေးအရှက်ဦးကုန်းနယ် ၂၀၀၉

ရွာညောင်ပင်

(၁)

တစ်လောဆီက ကျွန်မ စာဖတ်ပရိသတ်တစ်ယောက်ထံမှ စာတစ်စောင် ရောက်လာပါသည်။ အညာသူ ကျောင်းဆရာမတစ်ဦး ဖြစ်၍ ကျွန်မ ရေးဖြစ်သမျှစာတွေ ဖတ်ရှုပါကြောင်း၊ စာအုပ်တွေ လည်း ဝယ်ပါကြောင်း၊ လူချင်းတွေ့ဆုံကာ စကားတွေလည်း ပြောချင်လှပါကြောင်းတွေ ပါပါသည်။ စာထဲတွင် မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်ရ သည့် အချက်တစ်ချက်မှာ ကျွန်မ ဝတ္ထုများထဲတွင် ညောင်ပင်ကြီး တွေကို တကန်တက ရေးဖွဲ့တာ သတိထားမိသည်ဟု ဆိုခြင်းပင်။ ဤသို့ဆိုသဖြင့် ကျွန်မကို ညောင်ပင်တွေချည်း ဖွဲ့နေတာပဲဟု ဆိုချင် တာမဟုတ်ဘဲ ထိုဆရာမ အနေဖြင့်လည်း ညောင်ပင်ကို စွဲလမ်းသူ ဖြစ်၍ နှစ်သက်မိကြောင်း ရေးလာပါသည်။ ကျွန်မလည်း ပြန်စဉ်းစား

ကြည့်ရပါတော့သည်။ ဘယ်ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ညောင်ပင်တွေ ပါသွားသလဲ။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် မမှတ်မိတာကို ဝန်ခံရပါမည်။ ဖွဲ့တာတော့ ဖွဲ့မိသား ဆိုတာလောက်တော့ မှတ်မိပါ၏။

အထူးသဖြင့် ကျွန်မ ရေးခဲ့သည့် 'အညာသူ အညာသား ကျွန်မဆွေမျိုးများ' စာအုပ်တွင် ကျွန်မတို့ ရွာဥဒယမှ ညောင်ပင်ကြီး အကြောင်း ရေးခဲ့တာကိုတော့ ကောင်းကောင်းမှတ်မိနေပါသည်။ ကျွန်မငယ်စဉ်ကပင် ညောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ နေကုန်နေခန်း ဆော့ကစားခဲ့ရတာမဟုတ်လား။ မြစ်နားကမ်းနား ရေဝင်ရွာဖြစ်၍ သစ်ကြီးဝါးကြီး ပေါသည့်အပြင် စိုစိုစိမ်းစိမ်းရှိတာလည်း မှန်ပါရဲ့။ သို့သော် အညာသည် အညာသူဖြစ်၍ ပူလောင်ခြင်းကတော့ ကျွန်မတို့ ရွာတွေလည်း မလွတ်ပါ။ အညာနေပူပူမှာ အရိပ်ကောင်း ညောင်ပင်တွေအောက် ကလေး၊ လူကြီး စုကြရသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ နေ့လယ်နေ့ခင်း အခင်းထဲဝင်သူတွေက ဝင်ကြသလို၊ ရွာထဲတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြသူတွေကလည်း နေ့ခင်းထမင်းစားပြီးသည်နှင့် ညောင်ပင်ကြီးအောက်ကို ရောက်ကြမြဲ ဖြစ်ပါ၏။

ပဲရွေးသူကလည်း ပဲဗန်း 'မ'လာသည်။ ပြောင်းဖူးဖက်လိင်သူက ဖက်ဗန်း၊ ဆေးဗန်းရွက်လာသည်။ အဝတ်ဟောင်းချုပ်စရာရှိကြသူတွေက ပုဆိုးပြီ၊ အင်္ကျီပြီတွေ ပိုက်လာကာ အပ်ချည်တစ်လုံး အပ်တစ်ချောင်းနှင့် ရောက်လာကြမြဲပင်။ တချို့က မြေးထိန်းရင်း စကားစမြည်ပြောရင်း ရောက်လာကြသူတွေ။ တချို့ကတော့လည်း လက်ဖက်တစ်ပန်းကန်၊ ထန်းလျက်တစ်ပန်းကန်။ ရေနွေးတစ်အို

သေသဖြင့် ယူလာခဲ့ကြကာ ညောင်ပင်အောက် ညောင်ရွက်ကြွေတွေပေါ်မှာ ကျကျနနထိုင်ရင်း အများလည်းစား၊ ကိုယ်လည်းစားအေးအေးလူလူ နေကြသူတွေဖြစ်သည်။ ညောင်ရိပ်မှာ လူတွေချည်းမဟုတ်ပါ။ အရိပ်ခိုသည့် နွားတွေလည်း ရှိသည်။ ဆိတ်တွေလည်း နို့သည်။ အိမ်ခွေး၊ ရွာခွေး တစ်ကောင် နှစ်ကောင်လည်း ရှိတတ်ပါ၏။

"ဘယ်တုန်း...မစောစောရဲ့...၊ နေပူခေါင်ခေါင်ကြီး... တစ်အောင့်တစ်ဖြုတ် ထိုင်ပါဦးတော့..."

"မြောက်ရွာ ခဏပါတော်...အားသုံးအချိန် ထွက်လာရသာဆိုတော့ နေမင်းလည်း မော့မကြည့်မိပေါင်..."

"မြောက်ရွာဆို လှမ်းပါသေးအေ...သည်တစ်ထောက်နား...မြောက်ရွာအဝင် သရဲညောင်ပင် တစ်ထောက်နားရင် ရောက်ကရောပေါ့...လာပါအေ...ဆီးဖြူသီးထောင်းကလေး မြည်းပါဦး"

ထိုအခါ မြောက်ရွာသွားမည့်သူက ခေါင်းပေါ်က ဖျင်အောက် ဆွဲဖယ်ကာ ညောင်ရိပ်ကို ဝင်ရတော့သည်။ ညောင်ပင်အောက်မှာ အုပ်စုတောင့်သည်ဆိုတော့ စကားလေးကလည်း ပြောချင်သည်။ အေးရိပ်မှာ ခဏခိုချင်တာလည်း ပါ၏။ ဆီးဖြူသီး ငါးပိအောင်းလေး မြို့လိုက်ချင်တာလည်း ပါမှာပေါ့။ ခဏတစ်ဖြုတ်ရယ်ဆို ထိုင်မိကာမှ ညောင်ရိပ်က ကုပ်ပိုးနှိမ်ထားသဖြင့် နေပူကျည်လောင်သဖြင့် ထွက်ချင်တော့ပြီ။ သည်လိုနှင့် မြောက်ရွာကို မရောက်တော့ဘဲ

“မထူးပေါင်အေ...နက်ဖျင်ခါမှ အိမ်ကလူ လွှတ်ရတော့မှာပဲ” ဖြစ်ရပါ၏။ သရဲညောင်ပင် တစ်ထောက်နားဖို့တော့ ဝေးကရော...။

သရဲညောင်ပင် ဆိုတာ ဟိုတုန်းက သရဲခြောက်သည်ဆိုသော ညောင်ပင်ဖြစ်၏။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က သရဲညောင်ပင်ဇာတ်လမ်းတွေ အကြားနာခဲ့ရတာလည်း သတိရသည်။ ဘယ်ခေတ်၊ ဘယ်ကာလ ဘယ်သူဘယ်ဝါ သရဲဖြစ်ခဲ့မှန်း မသိကြသော်လည်း သရဲညောင်ပင် ဆိုတာနှင့်ပင် နာမည်စီးလှပြီ။ သရဲကို ဘယ်သူတွေ့ဖူးလို့တဲ့ မေးတော့လည်း မည်သူကမှ ဓာတ်တော်နှင့် ကလိန်စေ့ကွဲကြတာမဟုတ်။

“ညည်းတို့သာ မယုံကြအေ...တောင်ပိုင်းက မသာလိခရမ်းချဉ်ဆွတ်ကအပြန် ပက်ပင်းတိုးလို့ ဖျားယူရသာ ဘာကြာသေးလို့တဲ့...။ မိန်းမသဲ့တော်...မသာလိတို့လည်းပေါ် နောက်ပြန်ခုန်တက်လို့ ကြည့်လိုက်တော့ ကျောပေးထားသတဲ့...လျှာတစ်လစ်ကြီးနဲ့သဲ့...”

“မဟုတ်က ဟုတ်ကအေ...လေဖမ်း ဒန်းချည်...ကျောပေးထားသာ ဘယ်နှယ့်လုပ် လျှာတစ်လစ်တွေ့ရသာတဲ့”

“ရော်...တော်...လှည့်လိုက်လို့ နေမှာပေါ့...”

ဟုတ်တာ မဟုတ်တာထက် သရဲညောင်ပင်ကို ရှောင်ကြရမည်ဆိုသည့်အသိ ခေါင်းထဲစွဲနေခဲ့ပြီ။ ကျွန်မတို့ကလေးတွေအဖို့ရာ နွားကျောင်းထွက်ကြလို့ ညောင်ရိပ်ရှာကြပြီဆိုလျှင် သရဲညောင်ပင် ဘယ်သူကမှ ထည့်မစဉ်းစားကြတော့။ လေးငါးခြောက်ယောက်စုစီ

လို့ နေတာ နားတာရှိနိုင်သော်လည်း တစ်ယောက်တည်းတော့ မနေဝံ့တာ အမှန်ပင်။ ညောင်ပင်ကြီးကတော့ အရိပ်ကောင်းသော်လည်း သရဲညောင်ပင်ဆိုကတည်းက အနီအပြာ နည်းကြတာကလည်း နှမြောစရာပင်။

(၂)

ညောင်ပင်တွေက ရွာလယ်မှာချည်း ရှိကြတာမဟုတ်ပါ။ ရွာစွန်မှာလည်း ရှိ၏။ ရွာနှင့်ဝေးဝေး အခင်းတွေကြားမှာလည်း ရှိ၏။ လှည်းလမ်းကြောင်းမှာလည်း ရှိ၏။ ရွာဦး၊ ရွာထိပ်၊ ရွာနောက်တွေမှာလည်း ထီးထီးကြီး ရှိနေတတ်ပါသည်။ ရွာညောင်ပင်ဆိုသည့် ဂုဏ်ပုဒ်ကို တော်ရုံတန်ရုံနှင့်တော့ မရနိုင်ပါ။ ရွာညောင်ပင်သည် ရွာနှင့်အတူ မွေးဖွားလာသည့် ဖွားဖက်တော်ပင်ဖြစ်ရာ ရွာအသက်နှင့်အမျှ အဖားအုပ်အုပ် ရှိတတ်ကြသည်။ ညောင်ကြတ်၊ ညောင်ပိန္နဲ၊ ညောင်ဇော်ဆိတ်၊ ညောင်ခြေတောက်၊ ညောင်ဗွေဟေ၊ ညောင်ချဉ်၊ ညောင်ခါး၊ ညောင်ကုလား၊ ညောင်ဖန်း၊ ဇောစိညောင် စသည်ဖြင့် ညောင်တွေကလည်း အများသား။ ညောင်ကုန်းကျော၊ ညောင်ပင်စောက်၊ ညောင်ခြောက်၊ ညောင်ညီနောင်၊ ညောင်ကားရား၊ ညောင်မိုက်ပူလို့ ဆိုတာများလည်း ရှိကြပါ၏။

ကျွန်မတို့နယ်ဘက်တွင် အတော်ထူးခြားလှသော ညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင်အကြောင်းကိုလည်း ပြောချင်ပါ၏။ စားကြူးရွာနယ်အနီးတွင် ပုဂံခေတ်ကတည်းက တည်ထား ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော

‘အလိုတော်ပေါက်’ ဘုရားရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့ တစ်နယ်လုံးကတော့ ပေါက်အိုဘုရားလို့ပဲ ခေါ်တွင်သုံးစွဲကြသည်။ ဘုရားစေတီနှင့်အတူ ယဉ်လျက် ပေါက်ရောက်နေသော ညောင်ပင်ကြီးမှာ ပါးပြင်းများ အဖြိုင်းအရိုင်းထလျက် နှစ်ထမ်းအတော်ကြာမြင့်ပြီဖြစ်ကြောင်း မြင်ရုံနှင့် သိသာထင်ရှားလှပါ၏။ ညောင်ပင်နှင့် ဘုရားစေတီသည် အတူ ယဉ်တွဲ ကပ်လျက်တည်ရှိကြသော်လည်း ဘုရားစေတီဘက်သို့ ညောင်မြစ်တွေက မထိုးဖောက်နိုင်ကြသလို၊ ဘုရားစေတီကြောင့်လည်း ညောင်ပင် ပြိုလဲမသွားခဲ့ပါ။ စေတီနှင့်ညောင် ပန်သင့်၊ ကြာမြင့် တည်ရှိနေခဲ့ကြသည်ကို အစွဲပြု၍ ‘ပုထိုးမနိုင် ညောင်မနိုင်’ ဟု ဘွဲ့တော်သစ် ပေးခဲ့ကြပါသည်။ ကျွန်မတို့ နယ်သူနယ်သားမှန်လျှင် ပေါက်အိုဘုရားခေါ်ခေါ်၊ အလိုတော်ပေါက်ဘုရားပြောပြော၊ ပုထိုး မနိုင် ညောင်မနိုင်လို့ပဲဆိုဆို အားလုံးက သိကြသည်သာ။

ရွာတိုင်းမှာလိုလို ညောင်ပင်အိုကြီးတွေက ရှိနေတတ်တာ ကိုယ်က ရွာသက်တမ်းကို ဖော်ကျူးနေတာပဲဖြစ်သည်။ တစ်ရွာလုံး က ဆင်းတုတော်ဟောင်း၊ နတ်ဗောင်းတော်ဟောင်း၊ နတ်ရုပ်ဟောင်း၊ ညောင်ရေအိုးဟောင်းတွေစွန့်ရာ အပင်ကြီးတွေ ဖြစ်ရတာလည်း ရှိသေးသည်။ ရုက္ခစိုး ကိုးကွယ်လိုသူများ၊ သားဆုပန်ချင်သူများ၏ ကုသိုလ်အဖြစ် ရုက္ခစိုးကျောင်းဆောင်တစ်ဆောင်လည်း ခံခဲ့သန်သန် ရှိတတ်ပါသည်။ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီး၊ အမွှေးတိုင် မပြတ်အောင် ပူဇော်ကြသူတွေလည်း ရှိသည်။

“ညောင်ပင်ကြီးတော့ ရုက္ခစိုး ခိုသယ်...အပေါ့အလေး မသန်မပြန်များ ကရုဏ်းကြဟဲ့...တလောက မကြားဘူး လား...စံဝသား ငပန်...မတ်တတ်ရပ် သေးပေါက်သာ အိမ်ရောက်တော့ မျက်လုံးနှစ်ဖက် စင်းစင်းနီလို့...သွေးများ မျက်လုံးထဲ ခတ်လွှတ်လိုက်သဲ့အတိုင်းပဲ...တောင်းပန်မှ ကျေသာ...”

သည်လိုအဖြစ်အပျက် ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်များလည်း ကြားရလေ့ ရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့နှင့် မဝေးလှသော ရွာမှာတော့ မောင်နှမညောင်ပင်နတ်ကွန်း ရှိသည်။ ညောင်ပင်တစ်ပင်တည်းမှာ မောင်နှမနှစ်ယောက် အတူစံကြသဖြင့် မောင်နှမညောင်ပင် ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ညောင်ပင်နှစ်ပင်ပူးဆိုလျှင်တော့ ညောင်ပင် မောင်နှမခေါ်ကြပါသည်။ ညောင်ပင်မောင်နှမလိုသာ ယဉ်ကျေးစွာ အမည်ပေးကြလေသည်။ မောင်နှမညောင်ပင်ဆိုကတည်းက မဖွယ်ရာ မရိုမသေပြုဖို့ဝေးစွ။ မောင်နှင့်နှမ မမြင်သာ မကြားသာတွေ့သော်လို့မှ မဟာဝံ့ မပြုဝံ့။ “အစ်ကိုနတ်က ညှာသေးသယ်...နှမ ဆာနတ်က လုပ်ရင် ကိစ္စတုံး” ဆိုမှတော့ ဘယ်သူကမျှ မပေါ့ဝံ့ကြပြီ။ သည်လိုညောင်ပင်တွေကလည်း သရဲညောင်ပင်လို အရိပ်ခိုအလှူ ပါးရှားသည်။ မတော်တဆ ပြောမှားဆိုမှားရှိလျှင် ဒုက္ခရောက်ချေရဲ့ ဆိုသည်စိတ်က ညောင်ရိပ်မခိုဝံ့အောင် ဖြစ်ရတော့သည်။

“ရွာတွေမှာ ညောင်ပင်မရှိလို့ မမြစ်ဘူး...ရွာရပ်သာယာအောင် စောင့်ရှောက်သဲ့ ညောင်ပင်...အရိပ်ပေးသဲ့ ညောင်

ပင်... ရွာကျက်သရေဆောင် ညောင်ပင်... ခရီးသွား
အာဂန္တုများ နားနေတဲ့ ညောင်ပင် စသဖြင့် ရှိရသယ်...
တော်ရုံ ခရီးသွားများက ညောင်ရိပ်နဲ့ အားယူကြသာ...
ရွာသာယာသတဲ့ ညောင်ပင်ဆိုတော့... ရသာညောင်ပင်
ခေါ်ကြသယ်... ရွာသာညောင်ပင်ပေါ့အေ..."

အဖေတို့ပြောစကားတွေထဲမှာ ဘယ်ရွာ ဘယ်ရွာက ရသာ
ညောင်ပင်ဆိုတာမျိုး မကြာခဏ ကြားရပါသည်။ ရွာအမည်ကိုလိုက်၍
အထင်ကရ ညောင်ပင်ကြီးတွေကို အမည်တပ်ခေါ်ကြတာလည်း ရှိပါ
သည်။ တောပုညောင်ပင်၊ ရှုရှည် (ရွာရှည်) ညောင်ပင်၊ ကတော
ညောင်ပင်၊ ကလရွာညောင်ပင်၊ ကနီနီညောင်ပင် စသည်ဖြင့်...။
တချို့ကလည်း ညောင်ပင်နှင့်နီးနွယ်သော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုခုကို
အမည် တပ်ခေါ်ကြတာမျိုးလည်း ရှိပါ၏။ သိမ်တိုင်ရွာနှင့် အရှေ့
ကြည်းတော တန်းရွာတွေအကူး လှည်းလမ်းဆားက ညောင်ပင်ကြီး
ကို ဆင်မစားညောင်ပင် ခေါ်ကြသည်။ "သည်အပင်က ညောင်ရွက်ကို
ဆင်မစားဘူးလို့ ပြောခဲ့ကြသတဲ့" လို့ ကြီးတော်ကတော့ ပြောပါ
သည်။ ရွာနီးဝန်းကျင်က ဘယ်ရွာ ဘယ်ညောင်ပင် ပြောလိုက်သည်
နှင့် မမှားပါ။ အချို့ညောင်ပင်ကြီးတွေက လှည်းအစီး လေး၊ ငါးဆယ်
အသာကလေး ဆုံသည်။ လူတုံးလုံး၊ နွားတုံးလုံး အေးအေးဆေးဆေး
ဈုတ်နားပြီး နားနိုင်ကြပါ၏။ အချို့ဆိုလျှင် ညောင်ပင်အောက်
ထမင်းဟင်း ချက်ပြုတ်စားကြတာ ရှိသည်။ ညောင်ပင်ကြီးတွေ၏
ပါးပျဉ်းခွက်ထဲက သောက်ရေအိုးစင်ကလေးတွေကတော့ မြင်လိုက်

ရရုံနှင့် ဘဝင်အေးရပါ၏။ နွားရေတိုက်ရန် ကျောက်စည်ကြီးတွေ
ခဏာ ရေကုသိုလ်ယူကြသည်လည်း ရှိသည်။

"သာဓုပါတော်... ညောင်ပင်ဒကာကိုရော ရေကုသိုလ်ရှင်ကို
ရော မေတ္တာများ ပြုပါသယ်... လူကုသိုလ် ငှက်ကုသိုလ်
ကောင်းရာမွန်ရာ စံစားနိုင်ကြပါစေ..."

လူကုသိုလ်က လူစိုက်ညောင်ပင်ကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။

ဇက်ချို ညောင်စေ့က ပေါက်လျှင်လည်း ငှက်ကုသိုလ်ဖြစ်ရပါသည်။
နှစ်ပေါင်းများစွာက ကုသိုလ်ရှင်ကို ညောင်ရိပ်ခိုမိသည်နှင့် မေတ္တာ
ပြုကြသော မြန်မာတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ညောင်ပင်ကြီးတွေအောက်မှာပဲ
မြင်နိုင် ကြားနိုင်ကြပါသည်။

ကျွန်မတို့ရွာမှာတော့ တောရကျောင်း နှစ်ကျောင်းရှိသည်။
ရွာနှင့်ဝေးသော တောအုပ်ထဲမှာ ရှိကြပါသည်။ ရွှေရောင်ဖိတ်ကျောင်း
နှင့် ရွှေယင်းမာကျောင်းတို့ ဖြစ်၏။ ကျွန်မအဖေ ငယ်စဉ်က ရွှေရောင်
ဖိတ်ကျောင်းမှာ ကိုရင်ဝတ်ဘဝနှင့် အတော်ကြာကြာ နေခဲ့ဖူးသည်။
အဖေရှိစဉ်ကတည်းက ရွာရောက်တိုင်း တောရကျောင်းနှစ်ကျောင်း
သို့ ရောက်လေ့ရှိရာ အဖေကွယ်လွန်တော့လည်း ကျွန်မက ဝတ္ထုရား
ပျက် အရောက်သွားလေ့ရှိပါ၏။ ကျောင်းနှစ်ကျောင်းကြားမှာ
ညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင်ရှိ၍ အလွန်အရိပ်ကောင်းလှပါသည်။ အမေက
ကျွန်မတို့ အဘေးတော်သူ (အမေ ဘလေး) ဦးဘသော် အသတ်ခံရ
သည့် ညောင်ပင်ဟု အမြဲပြောတတ်သည်။ ကျွန်မတို့ ဘိုးဘေးများမှာ
သီလိမင်းလက်ထက် သွေးသောက်ကြီးများ၊ ကြေးထမ်းကြီးများ

ဖြစ်၍ နန်းတွင်းအကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာကြောင့် ရွာကို အခြေလာ တည်ကြသူများ ဖြစ်သည်။ သူတို့စိုက်ခဲ့သည့် ညောင်ပင်မို့ သီပေါ ညောင်ပင် ဆိုတာလည်း ရှိသည်။

ကျွန်မတို့ရွာ မြောက်ဘက် ကြည်ရွာနှင့် ဥဒယကြားရှိ ညောင်ပင်ကြီးကိုတော့ ညီအစ်မနှစ်ယောက်ညောင်ပင်လို့ ခေါ်ကြ သည်။ ညောင်ပင်က တစ်ပင်တည်းပါပဲ။ ကြည်ရွာသူအစ်မနှင့် ဥဒယ သူ ညီမတို့ တစ်ရွာတစ်ရွာ လည်ပတ်ကြရင်း တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် လမ်းမခွဲခွဲကြတော့ အစ်မရွာ ညီမက လိုက်ပို့၊ ညီမ ရွာ အစ်မက လိုက်ပို့။ သည်လိုနှင့် အခေါက်ခေါက်အခါခါ ရှိကြ ရက မိုးစုတ်စုတ်ချုပ်ရသတဲ့။ နောက်တော့ နှစ်ရွာကြားက ညောင်ပင် မှာ ပြန်လှည့်မကြည့်ကြစတမ်း ခွဲခွာကြရက ညီအစ်မညောင်ပင် တွင်သွားရသတဲ့။ ညီအစ်မချင်း ချစ်ခြင်းမေတ္တာကိုဖွဲ့သော ကဗျာ ညောင်ပင်လို့တောင် ကျွန်မ ဆိုချင်မိပါ၏။ ချစ်စရာကောင်းသည့် ညောင်ပင်ကြီးပင်။

ဇေယျ (စားကြုံး) ရွာအနောက် ဧရာဝတီမြစ်အနီးက ညောင်ပင်ကြီးကတော့ ကျွန်မမြင်ဖူးသမျှထဲမှာ အလှဆုံးညောင်ပင် လို့ ထင်မိပါသည်။ ကြီးမားတုတ်နိုင်သော ညောင်ကိုင်းကြီးတွေက လှည်းလမ်းမပေါ် ဖြာဆင်းသွယ်ယှက်လျက် အရိပ်အားလည်း ကောင်း လှပါ၏။ လူ့လက်လှမ်းတစ်မှီလောက်တွင် ခက်မကြီးတွေ ဖြာလျက် အရပ်ရှစ်မျက်နှာ ဆန်တန်းနေကြတာက ကုတ်ဖိုတက်ချင်စဖွယ်။ ဇေယျရွာရောက်တိုင်း သည်ညောင်ပင်ကြီးကို ဓာတ်ပုံရိုက်မိခဲ့တာလည်း

အခါခါပင်။ ထုထည်ကြီးမားသလောက် ကိုယ်ဟန်ပျော့နွဲ့သော ဓာတ်အပျိုတော်ကြီးတစ်ယောက် ကန်တော့ပွဲရွက်ပြီး က၊နေသည် နှင့်ပင် တူပါတော့သည်။

ကျွန်မတို့ရွာကနေ ဖောင်းကားကုန်းကို ဖြတ်၍ ကတော ရွာသို့ အသွားလမ်းတွင် ညောင်ပုဆစ်တုပ် ခေါ်ကြသည့် ညောင်ပင် ကြီးတစ်ပင်ရှိသည်။ တကယ့်ကို လူကြီးတစ်ယောက် ပုဆစ်ဒူးတုပ် ထိုင်နေပုံနှင့် တူလှပါသည်။ မနီးမဝေးတွင် ရွာတော်ရှင်နတ်ကွန်း နှံ့သည်။ အမေက သည်ညောင်ပင်နှင့် နတ်ကွန်းအကြောင်း မကြာ သေး ပြောတတ်ပါသည်။

“အမေတို့ အရွယ်ကောင်းပေါ့...ရွာတော်ရှင် ညောင် ပုဆစ်တုပ် နတ်ကွန်းက မီးလက်လက်မြင်ရှင် ရွာတွေမှာ နေစရာမရှိဘူး...ဓားပြတွေက အကြံအစည်ရှိရင် ညောင် ပုဆစ်တုပ်နတ်ကွန်းမှာ သေနတ်ထောင် မီးပူဇော်ကြသာကို ညောင်ပုဆစ်တုပ်ဘက်က မီးလက်လက် မြင်သသဲဆိုရင် နားသာထောင်တော့”

နတ်ကွန်းမှာ မီးမြင်လျှင် ကြောက်ရသည့်ခေတ်ကိုး။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက သည်ညောင်ပင်ပေါ် ဗုံးကျခဲ့သဖြင့် ညောင်ပင် ကြီး မီးလောင်ခဲ့ရသည်။ ညောင်တစ်ပင်လုံး မည်းမည်းကြုတ်သွား ခဲ့ရက မိုးတစ်မရွာအပြီး အုံ့သြစရာ ရွက်စိမ်းတွေ ပြန်ထိုးခဲ့သတဲ့။ အဝင်တစ်ခြမ်းကတော့ ဗုံးဒဏ်ကြောင့် ခြောက်သွားခဲ့သည်။ ရုန်းထ သော တစ်ခြမ်းရှင်ညောင်ပင်ကြီးမှာ ကိုင်းထွက် မလှတော့ဘဲ

ကော့ကော်ကံကား ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တွန့်.တွန့်.လိမ်လိမ် ကောက်
ကောက်ကွေးကွေးနှင့် အဝေးက မျှော်ကြည့်လျှင် တကယ့်ကို လူ
တစ်ယောက် ပုဆစ်ခူးတုပ်ထားသည့်ပုံ တမင်ဖော်ထားသည့်အတိုင်း။
ကျွန်မတို့ရွာတွေက နာမည်ပေး ကောင်းကြသူတွေဆိုတော့ ညောင်
ပုဆစ်တုပ် တွင်ရလေတော့သည်။

ပြီးခဲ့သည့် တစ်နှစ်ကပဲ သိမ်တော်ရှင် မြတ်စွာဘုရား
ကျောင်းတော် နှစ်တစ်ရာပြည့်ပွဲကို စာပေဟောပြောပွဲခရီးအဖြစ်
ရောက်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်မတို့ရွာနှင့် နှစ်တိုင် သုံးတိုင်လောက်သာ
ဝေးသဖြင့် ဆွေမျိုးနှုတ်ဆက် ခဏကလေး ပြေးခဲ့သည်။ သိမ်တိုင်နှင့်
ရွာသစ်ကြားက ညောင်ပင်ကြီးတွေအောက်မှာ ကျွန်မတို့ စာရေးဆရာ
အဖွဲ့ တစ်အိုးတစ်အောင် အရိပ်ခိုရင်း နားခဲ့ကြသည်။ အေးလိုက်
သည့်ဖြစ်ခြင်း။ ကျွန်မတို့ ရွာကိုရောက်တော့ ကျွန်မငယ်ငယ်က
ဆော့ကစားခဲ့ရာ ညောင်ပင်ကြီးအောက် အပြေးသွားကာ အမှတ်တရ
ဓာတ်ပုံရိုက်ခဲ့သည်။ ကျွန်မ ကစားဖော် ညောင်ပင်အိုကြီးခမျာ ဟိုတုန်း
ကလို မစိုပြည်ချင်တော့ပြီ။ ရှေးက အလွန်စည်ကားခဲ့သော ရွာပုံရိပ်
ဟောင်းတွေကို လွမ်းဟန်တူပါ၏။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ရွာက
ရွာခဲ့ရသူတွေကတော့ ညောင်ပင်ကြီးကို စိတ်မှရောက်ကြရဲ့လားလို့
ကျွန်မ တွေးနေမိသည်။ ကျွန်မကတော့ ရွာမြေကို ခြေချမိတိုင်း
ညောင်ပင်အိုကြီးအောက်သွားကာ အတိတ်ဟောင်းကို ပြန်လည်
တူးဆွခံစားဖြစ်အောင် ခံစားမိခဲ့သည်သာ။ ညောင်ပင်ကြီးအောက်မှာ

ချပ်ရင်း မြစ်ကိုကျော်၍ အနောက်ဘက်ကမ်း ရွာတွေအပေါ် ကျနေ
သည့် ဆည်းဆာနေလုံးကြီးကို ကြည့်ဖြစ်အောင် ကြည့်ခဲ့သည်။

ကျောင်းတုန်းက သင်ခဲ့ရသည့် 'ပေါ်ရီသလမ်း' ကဗျာကို
လည်း သတိရမိပါသည်။

“ဘာမပို တာဝေငှလိုက်တော့ ရာဇဂြိုဟ် သကေတငယ်နှင့်
ဗာရာဏတက္ကသိုလ်...ဤလေးပြည် ဗဟိုအလယ်မှာဖြင့်
မှောင်စိုစို ညောင်ညိုကြီးရယ်က ထီးဖြန့်သလို...”

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ သာကေတပြည်၊ ဗာရာဏသီပြည်၊
တက္ကသိုလ်ပြည်။ ထိုလေးပြည်ထောင်မှ တာဝန်းအကွာအဝေးတူရာ
အလယ်ဗဟိုတွင် မှောင်စိုစို ညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင် ထီးဖြန့်ထား
သလို ရိပ်ရိပ်မှိုင်းမှိုင်း ရှိနေသည်။ လှည်းကုန်သည်တို့ ထိုနေရာ
နားရာဖြစ်သဖြင့် လေးပြည်ထောင်စလုံး အရိပ်ခိုရသော အပင်ကြီး
ဖြစ်လိမ့်မည်။ ‘တည်းလုံမှီ အသွားအလာ ထောက်လိုက်တော့...
တည်းကုန်သည် ငါးရာကရောထင်...နွားစာခြောက်ကိုတဲ့ မြင်သကို...
နှင်စိုရယ်တဲ့ တည်ရာစခန်း’ ဟု ကဗျာက ဆိုသဖြင့် ကျွန်မစိတ်ထဲ
ခဲ့ခဲ့ရသည့် ကဗျာထဲက ညောင်ပင်ကြီးလည်း ရှိခဲ့ဖူးပါ၏။

“ဘုရားစေတီရှိရင် ညောင်တစ်ပင်တော့ ရှိသယ်...တို့
မြတ်စွာဘုရားက မဟာဗောဓိညောင်ပင်ရင်းမှာ ပွင့်တော်
မူခဲ့သာကို ရည်စူးသာ...မရှိရင်လည်း ရှေးလူကြီးများက
စိုက်ကြသယ်...ကဆုန်လ ညောင်ရေသွန်းကြသယ်...
စေတီ၊ ကန်၊ ချောင်း၊ ဧရပ်၊ တန်ဆောင်းနဲ့ ရသာ

ညောင်ပင်ကြီးတွေကို အမြဲတွဲမြင်နေရသာ...ဒါကိုမြင်ရင်
အပြင်ပူ အတွင်းပူ...ဘယ်လိုအပူဖြစ်ဖြစ် တစ်ခဏ ငြိမ်းရ
သယ်..."

အဖေပြောခဲ့ဖူးသည့်စကားကို ကျွန်မ မမေ့ပါ။ ဟုတ်ပေ
သားပဲ။ ကမ္ဘာ့ ဘယ်လိုနေရာမှာမှ မရနိုင်၊ မရှိနိုင်၊ မခံစားနိုင်သည့်
အလှပင်။ ညောင်ပင်ကြီးတွေကို လူတွေကပဲ နာမည်ဆိုး ပေးကြ
သည်။ နာမည်ကောင်း ပေးကြသည်။ နာမည်ဆိုး ရသည်ဖြစ်စေ၊
နာမည်ကောင်း ရသည်ဖြစ်စေ ညောင်ပင်ကြီးတွေက ရွာအမှတ်
လက္ခဏာအဖြစ် အေးမြသောအရိပ်ကို ပေးကြမြဲပင်။ ရွာကျက်သရေ
ကို ဆောင်ကြစမြဲပင်။ ရွာနှစ်ထမ်းကို ဖော်ကျူးကြစမြဲပင်။ တစ်နည်း
အားဖြင့် ရွာကမည်းကျောက်စာတိုင်များသဖွယ် ရွာသမိုင်းနှင့်အတူ
အရိပ်တလူလူ ပေးဝေနေကြသော သူတော်ကောင်း သစ်ပင်ကြီးများ
ဖြစ်၍ ကျေးဇူးတင်ထိုက်လှပါသည်။

မန္တလေးမြို့တော်စည်ပင်သာယာ နှစ်ပယ်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ် ၂၀၁၀

လှိုမီးလေ့

သည်နှစ် ဆောင်းပျောက်တော့မလိုလို ပြောနေကြတာ
ကြားတော့ ကျွန်မ အံ့သြမိပါသည်။ ဘယ်နှယ့် ဆောင်းပျောက်ရ
မှာလဲ။ ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်ပါ၏။ ခါတိုင်းအေးနေကျ နီဝင်ဘာ
လထဲတုန်းက မအေးခဲ့တာတော့ သေချာသည်။ ဒီဇင်ဘာလထဲ ဝင်လာ
တော့လည်း အေးသည် မဆိုသာပါ။ ဒီဇင်ဘာလလယ်လောက်
ရောက်တော့ အေးစ ပြုလာခဲ့ပြီ။ ဂျပန်မှာ နှင်းတွေကျလို့ ပျော်ကြ
သတဲ့။ တရုတ်မှာတော့ အအေးဓာတ် လွန်ကဲလို့ အအေးဒဏ်
ခံစားကြရသူတွေ ရှိပြန်သတဲ့။ မအေးတော့လည်း မအေးလို့၊
အေးတော့လည်း အေးလို့။

သဘာဝ ဥတုရာသီ၏ သဘောကို ခြေခြေမြစ်မြစ်တော့
ကျွန်မ မသိပါ။ ဥတုတွေ ပျက်လာတာတော့ အမှန်ပင်။ သည်ရက်

ထဲမှာတော့ အေးလွန်းလို့ စောင်ထူထူကြီးတွေ ထုတ်ရပြီ။ ဖုန်အလိမ်း လိမ်းတက်နေသည့် စောင်ထုပ်တွေကို နေပြသန့်စင်ရပါ၏။ ဒါက ဖအေဖို့၊ ဒါက သမီးဖို့၊ ဒါက ကျွန်မဖို့။ အအေးကြိုက်သော ကျွန်မအိမ်သားကပင် အေးသားဟဟု ဆိုလာသည်။ မနစ်က မူဆယ်မြို့ကို စာပေဟောပြောပွဲရောက်ခဲ့သည့်အတွက် တရုတ်စောင်သုံးထည် ဝယ်ခဲ့တာ ဆောင်းအေးတော့လည်း ဟန်အကျသား။ အဝေးမိတ်ဆွေတွေက ဖုန်းနှင့် မေးကြသည်။ မန္တလေး အေးပြီလားတဲ့။

“သည်ရက်တွေထဲတော့ အေးပြီ...ရန်ကုန်ကော”

“ရန်ကုန်လည်း အေးပြီ...”

“ကျွန်မတို့ဆီမှာတော့ တော်တော်ကို အေးတာ...”

မိတ်ဆွေတွေကတော့ အေးတာတောင် ဂုဏ်လုပ်နေကြရောထင်တော့မည်။ ကျွန်မတို့မန္တလေးက ပူတော့လည်း ကျောကော့အောင် ပူသည်။ အေးတော့လည်း ကွေးကုပ်နေအောင် အေးသည်။ မြို့သစ်မှာနေသော ကျွန်မက မြစ်ဆိပ်မှာနေသော အိုကြီးအိုမ အမေ့ကို စိတ်ရောက်ရပြန်သည်။ အမေ့မှာကော စောင်ထူထူရှိရဲ့လား။ အမေ အေးများနေရောလား။ ကျွန်မ မှတ်မိသလောက် အမေက စောင်အဝယ်လှပါသည်။ တရုတ်စောင်တွေ အမေ မကြိုက်။ ငါးစပ်တင်းတိမ်စောင်၊ ပခုက္ကူစောင်၊ သူဌေးဝါဒစောင် ဆိုတာမျိုးဆိုလျှင် အုပ်လိုက် ဝယ်တတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်ကလည်း ရက်ကန်းကျ ဗမာဖျင်စောင်တွေနှင့် ကြီးခဲ့ရတာ မဟုတ်လား။

ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာတော့ ဆောင်းရောက်လျှင် လှိုမီးလေ့ရှိသည်။ ထင်းခြောက်ကလေးတွေ စုကာ ပွေ့ကာ တလင်းပြောင်ပြောင်မှာ မီးဖိုပြီး မီးလှုံကြခြင်းဖြစ်သည်။ လှိုမီးထည့်နေပြီဆိုလျှင် မြင်သူက ချက်ချင်းရောက်လာမြဲပင်။ နွားမလိုက်စောင်ကြီးခြုံ၊ ဖျင်တဘက်ကြီး ခေါင်းပေါင်းပြီး ပြောင်းဖူးဖက်လိပ်ကြီး ငေါ့ကာ မီးပုံတိုးကြတော့သည်။ မီးကုသိုလ်ယူကြသည် ပြောရမလားမသိပါ။ ကိုယ့်မီးကို လာလှုံကြသဟဲ့ဆိုကာ ရှိသမျှထင်း ထည့်တော့သည်။ ရေနွေးကရား အိုးမည်းမည်းကြီး မီးဖိုနား ဘေးလုံးကပ်ကာ တစ်အိုးပြီးတစ်အိုး တည်ပေရော။ မီးလှုံရင်း ရွာအကြောင်း၊ ရပ်အကြောင်း ပြောကြသည်။ ဇာတ်အကြောင်း၊ ပွဲအကြောင်း ပြောကြသည်။ ဈေးအကြောင်း၊ နာအကြောင်း ပြောကြသည်။ ပဲအကြောင်း၊ နှမ်းအကြောင်း ပြောကြသည်။ မီးလှုံရင်း သိစရာရှိ သိရသည်။ ကြားစရာရှိ ကြားရသည်။

“ကျုပ်စိတ်ထဲ သည်နှစ် ပိုအေးသယ်မှတ်သာပဲ...မနစ်က အေးလိုက်ပေါင်...”

“မနစ်က အေးသာပါအေ...ညည်းကတော့ လုပ်ကရောမယ်...ပြောင်းပြန်”

ဘယ်သူကမှ တိုင်းထွာမှတ်သားထားတာမဟုတ်။ စိတ်ထဲကို ပြောကြခြင်းဖြစ်၍ ထိုထင်မြင်ချက်ကို ငြင်းလိုက်ရမှ နှစ်ချောင်ကြသည်။ မနက် ဝေလီဝေလင်း ထမောင်းလာကြသော ညည်းသမားတွေကလည်း လှိုမီးဖို တွေ့သည်နှင့် လှည်းခဏတော့ကာ

အပေါ်ကရံလာသော ပုဆိုးကွင်းကို မီးပြသည်။ လက်တွေခြေတွေ ကင်ကြသည်။ အညာဖျင်ကြမ်း အင်္ကျီထူထူတစ်ထည်သာ ဝတ်ထား တတ်ကြပြီး အပေါ်က ပုဆိုးတစ်ထည်ခြုံထားခြင်းသာဖြစ်၍ အေးမည် ဆိုလျှင် အေးလောက်ပါ၏။

“အေးချက်တော့ဟာ...ရှေ့လှုံတော့ ကျောအေး...ကျောလှုံ တော့ ရင်ဘတ်အေး...မီးတောင် နှစ်ဖိုဖိုရမလို ဖြစ်နေပါပြီ ဗျာ...ကတည်းမှ...”

ဆောင်းတွင်းဆိုတော့ ဆောင်းသီးနှံတွေ လှိုင်လေပြီ။ သစ်ခင်းတွေထဲက ပြောင်းဖူးရနိုင်ပြီ။ ကုလားပဲပင် နတ်နိုင်ပြီ။ ထမြစ် (ထန်းမြစ်) ဖော်နိုင်ပြီ။ ညနေဘက် ယာထဲ ကိုင်းထဲရောက်သခိုက် ချိုးလာသည့် မရင့်တရင့် ပြောင်းဖူးတွေကို အခွံခွာကာ မီးကျိုးပုံပေါ် ပစ်ချထားလိုက်ရုံ။ တုတ်တစ်ချောင်းနှင့် ဟိုဘက် သည်ဘက်လှန်။ ပြောင်းစေ့ကလေး ညှိရောင်သန်းတော့ မီးထဲကဆယ် ပူပူလောလော စားကြသည်။ ထမြစ်တွေကိုတော့ အစည်းလိုက်စုကာ မီးကျိုးခဲပေါ် နှမ်းထောင် ထောင်ရသည်။ ခေါင်းက မီးကျိုးထဲမှာ။ အပူငွေ့က ထမြစ်ခေါင်းက ဝင်ကာ ထမြစ်ဖျားအထိ အပူစီးကူးသွားသည်။ မီးကျိုးကောင်းလေ ထမြစ်မီးဖုတ် ညက်ညက်စေးလေ။ မီးဖိုဘေး မှာပဲ အခွံတွေ လွှားခနဲ ခွာချကာ အငွေ့တထောင်းထောင်း အနံ့ တသင်းသင်း ချိုးဖဲ့စားရတာကပင် အရသာရှိလှပါသည်။ ကုလားပဲ ပင်တွေကတော့ လက်တစ်ကမ်းမှာ ဘယ်အခင်းကနုတ်နုတ်။ ကုလားပဲ အပင်ကြီးတွေ သန်သလောက် အသီးတွေက ခဲနေအောင် သီးကြ

ပါ၏။ ကုလားပဲပင် နှစ်ပင်လောက်နုတ်ပြီး မီးထဲ ထိုးထည့်လိုက် လျှင် ဖျိုးဖျိုးဖျစ်ဖျစ်မြည်ကာ အရွက်တွေ ကျသွားလိမ့်မည်။ အသီး တွေ မီးနာလောက်ပြီဆိုလျှင် မီးဖိုဘေးပစ်ချကာ အအေးခံ။ တဖြုတ် ဖြုတ် ရွှေစားလို့ရပါပြီ။ ပါးစပ်တွေကို မည်းလို့။

သည်ရာသီမှာ မြေပဲစိုစို ဖူးဖူးကြီးတွေကို အိုးတုတ်နှင့် ပြုတ်ပြီး စားကြရတာကလည်း အကောင်းစားသရေစာ ဖြစ်ရပါ၏။ ပြုတ်ပြီးသား မြေပဲတောင့်တွေကို ဆန်ခါခုံးထဲမှာ ဖျောခနဲ သွန် ထည့်။ အငွေ့လှိုင်လှိုင် ချိုချိုဆိမ့်ဆိမ့်။ ပဲစိမ်းပဲစိုတွေကိုလည်း ကြက်သွန်နီ ဆီမွှေးသပ် လောလောမွှေပြီး စားနိုင်သည်။ တချို့က ထမင်းကြမ်းခဲ နှမ်းဆီ တစ်ပေါက် နှစ်ပေါက် ဆမ်းသည်။ ပဲပြုတ် တစ်ဆုပ်ထည့်ပြီး လူး၊ ငါးပိကင် လက်မလောက် သံပန်းကန်စောင်း ထပ်ပြီး မီးဖိုဘေး လာစားကြတာကို မြင်ရသူက ဝမ်းဟာလာတတ် သည်။

လှိုမီးသည်ပင် ကျွေးလက်စလေ့လို ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်မတို့ ကြီးတော်များဆိုလျှင် လက်မောင်းလက်ရုံးလောက် မန်ကျည်းသား ဆုံတည်ကြီး နှစ်တုံးလောက် ခေါင်းချင်းဆိုင်ကာ မီးထည့်ထားတာ ချမ်းမီး ညမီး ဆက်လို့။

ညဦး မီးလှုံသည့်အခါ သရေစာ လုပ်စားတတ်ကြသည်။ ကြီးတော်တို့လက်ရာ မုန့်ပေါင်းကို ကျွန်မ မမေ့ပါ။ တချို့က မုန့် ဆွတ်စားတတ်ကြသည်။ တစ်ရွာလုံး မောင်းစင် ရှိကြသဖြင့် အိမ်တိုင်းမှာ ကောက်ညှင်းမှုန့်၊ ဆန်မှုန့် ထောင်းထားကြသူချည်း

ပင်။ ကိုယ် မထောင်းအားတော့လည်း တစ်စလယ်တစ်ခွက် ချေးနိုင်ကြပါ၏။ ဘာမှခက်တာမဟုတ်။ ကောက်ညှင်းမှုန့်နှင့် ဆန်မှုန့်ကို အချိုးတကျရောပြီး ရေခဲနွေး ကြက်သီးနွေးကလေးနှင့် ဆားအလောတော် ရောကာ နဲ့သည်။ နဲ့ပြီးသား မုန့်ညက်ကို မောင်းဆုံဖြင့် ထပ်ထောင်းလိုက်တော့ မုန့်သား ကောင်းပြီပေါ့။ မုန့်ညက်သားကို စဉ့်အင်တုံကြီးထဲ ဖိသိပ်ထားပြီး ယောက်သွားဖြင့် ခြစ်ကာ မုန့်စလောင်းထဲထည့်။ အဝတ်သန့်ဖြင့် အုပ်ကာ ပေါင်းအိုးပေါ်တင်။ ရေခဲနွေးတွေ တဖွမ်းဖွမ်း ဆူအောင် မီးထိုးသူက ထိုး။ မုန့်ဆယ်သူက ဆယ်။ မုန့်ပေါင်းတစ်ချပ် တစ်ချပ်က သံပန်းကန် ပြားတစ်ချပ်စာ လောက် ရှိတာဆိုတော့ တစ်ချပ်က နှစ်ချပ် မစားနိုင်။ ထန်းလျက်ကလည်း ပေါပါဘိ။

“မန်းနီးမိတ် အဲဗရီးသင်း...ထညက်ရှိ ဘာမုန့်လုပ်စားစားရပါတော်...”

ကျွန်မကြီးတော်၏ လက်သုံးစကားဖြစ်၏။ မန်းနီးမိတ် အဲဗရီးသင်းကတော့ ဘယ်တုံးက ဘယ်လိုတတ်ထားတာလည်း မဆိုနိုင်။

“ညည်းကြီးတော် မခါဥ မုန့်ပေါင်းလုပ်တာမျိုးကတော့ ‘က’နေသလား မှတ်ရသယ်...စလောင်းဖုံးကလေးထဲ မုန့်နှစ်ကို ယောက်သွားခြစ်ထည့်သာများ လှလိုက်သာ... ပဲစေ့ကလေး နှစ်ပြောက် သုံးပြောက် အောက်ကန်ပြီး

စလောင်းဖုံး လှည့်လှည့်သွားသာ...သူ့မုန့်ပေါင်း ဘယ်သူမှ မမီဘူး...”

ရွာက မောင်းဆိုင်းအဖွဲ့ကလည်း ဆိုင်းတိုက်ချင်တော့ မီးလှုံအိမ် ရှာကြသည်။ မီးလှုံအိမ်တွေကလည်း တိုအိမ် မောင်းဆိုင်းလာတိုက်လှည့်ကြဟဲ့ ဖိတ်ကြသည်။ မောင်းဆိုင်းသံ နားထောင်ရင်း၊ မုန့်ပေါင်းစားရင်း၊ မီးလှုံရင်း ပျော်ရသည့် ပွဲတစ်မျိုး ဖြစ်ပါ၏။ ကာလသား၊ ကာလသမီး လှိုင်းလှုံကြရင်း မေတ္တာမျှကြသည့် စာတ်လမ်းတွေကလည်း အပုံ၊ ကျွန်မအစ်မ မမီးခွက်တိုအိမ်မှာ ဆောင်းတွင်းဆိုလျှင် လှိုင်းထည့်သည့်အလေ့ ရှိသည်။ ကာလသားတွေ တရုန်းရုန်း၊ မမီးခွက်တစ်ယောက် ‘ကိုရေမုတ်’ နဲ့ လိုက်ပြေးတော့မှ လှိုင်းထည့်တာ တစ်စခန်းရပ်တော့၏။ မီးခွက်နဲ့ရေမုတ်မီးလှုံရင်း ညားကြသာ ဆိုသည့်စကားက နောင် တွင်လေ၏။

အခုတော့ ကျွန်မလည်း မြို့ရောက်ပြီ။ သိပ်အေးသည့်နှစ်တွေမှာ မီးသွေးမီးဖိုကလေးဖိုကာ အနွေးဓာတ်ယူရသည်။ မလှုံပြီသည့်နှစ်တွေက များပါ၏။ ဆောင်းရပ်လို့ အေးအေးလောလော နှိမ့်တာကြာပြီ။ နွေကို ဘယ်လိုကူးသွားမှန်း မသိရသော ဆောင်းတွေ ကြုံလာရသည်။ “ငါ့အခင်းက နှင်းလိုသာဟ...သည်နှစ် နှင်းလောက်တော့ ပဲခင်းက မကြုံချင်ဘူး” ဆိုသည့် ရွာတောင်သူတို့၏ အဘကို ကြားခဲ့ရဖူးတာဆိုတော့ နှင်းမှ လိုက်ကြရဲ့လား တွေးမိချင်၏။ နှင်းတွေ အူအူလည်အောင် ကျပြန်တော့ “နှင်းခါးရိုက်လို့

သရက်ကင်းတွေ ကုန်ပါရောလား” ဆိုသူတွေလည်း ရှိသည်။
မရှိတော့လည်း မကောင်း၊ များလွန်းတော့လည်း မကောင်း။
နှင်းလည်း မပျောက်၊ နှင်းခါးလည်း မရိုက်သော ဆောင်း
ပီပီ ဆောင်းများဆိုလျှင်တော့ အကောင်းဆုံးပင်။ ဆောင်းကလေး
တကယ် အေးလာပြီဆိုလျှင်တော့ အနွေးဓာတ်ရအောင် လှူစီးကလေး
လှူလိုက်ချင်သား။

မန္တလေးအရှက်ဦးကျနယ် ၂၀၁၀

နှစ်ဦး နေ့ဦး

သင်္ကြန်အခါရက် နီးပါပြီ။

သင်္ကြန်ရောက်တော့မည်ဆိုတိုင်း အဟောင်းကို စွန့်၍
အသစ်ကို ဖြည့်ဆည်းချင်စိတ်ကလေး ရှိလာတတ်မြဲဖြစ်ပါတ်။ ကျွန်မ
တို့ အိမ်ရှင်မများအဖို့ ပြုဖွယ်လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေလည်း ခေါင်းထဲ
ထောက်လာရပြန်ပင်။ အတာအိုးလေးတစ်လုံးဝယ်ကာ သိကြားမင်းကို
ဩရမည်။ ဘုရားညောင်ရေအိုးကလေး အသစ်လဲလိုက်ချင်သည်။
သောက်သောက်ရေအိုးဟောင်းတွေနေရာမှာ သောက်ရေအိုးသစ် ရဲရဲ
ဆိုကလေးတွေ တင်ရမည်။ အမေ့ကို အိုးပြည့်ရေပြည့် သင်္ကြန်ရေ
တန်တော့ရမည်။ သင်္ကြန်ရက်တစ်ရက်မှာ မုန့်ပဲသရေစာလေးလုပ်၍
အိမ်နီးနားချင်းများကို ခါနပြုရမည်။ နှစ်စဉ် ကျွန်မ ပြုနေကျကုသိုလ်
ပင်။ သည်အသက်၊ သည်အရွယ်ရောက်သည့်တိုင် သင်္ကြန်ရယ်လို့
မှတ်မှတ်ရရ မရှိတော့တာ ကြာပါပြီ။ မန္တလေးသင်္ကြန် ဟိတ်ကြီး

သော်လည်း ကျွန်မတို့ မရောက်နိုင်။ နေပူ၊ လေပူ၊ ရေပူမခံတော့ တာလည်း ပါပါလိမ့်မည်။ သမီးကို သင်္ကြန်ယိမ်းတွေ၊ အဆိုအက တွေ ပြချင်သော်လည်း တီဗွီကလာသည့် အစီအစဉ်တွေနှင့်ပင် လွှတ်ထားရပါ၏။

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်တုန်းက ရွာမှာကြီးရတာဆိုတော့ သင်္ကြန် ဆိုတာ အပျော်ဆိုတာထက် အခါကြီး ရက်ကြီးအဖြစ်သာ သဘော ပိုက်ကြပါ၏။ ဘုရားဆီ အတာအိုးပို့ကာ သင်္ကြန်ကြိုကြခြင်း ဥပုသ် သီတင်း ဆောက်တည်ကြခြင်း၊ ချိုးချိုးချောက်ချောက် အချင်းချင်း ရေချောင်းပက်ကြခြင်း စသည်လောက်နှင့် ပြီးကြရသည်။ အမှတ်တရ အဖြစ်ဆုံးကတော့ သင်္ကြန်ပြီး နောက်တစ်ရက် မြန်မာနှစ်ဆန်း တစ်ရက်နေ့ရောက်လျှင် ကျွန်မတို့ အဝတ်အစားသစ် ဝတ်ခွင့်ရခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ အဝတ်အစားသစ်ဆိုသော်လည်း ဝတ်ကောင်းစားလှ မဟုတ်ပါ။ သစ်လျှင်ပြီးရော၊ ချိုချိုချောင်ချောင်ထဲက ဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့မောင်နှမ ခြောက်ယောက်အတွက် အဝတ်အစားခြောက်စုံ ဝယ်ပေးရခြင်းကပင် မိဘများအဖို့ ဝန်ကြီးလှပါ၏။ ဝန်ကြီးကာမှ ကြီးရော၊ မိဘနှစ်ပါးကိုယ်တိုင်ကလည်း အဝတ်အစားအသစ်တွေနှင့် ဆိုတော့ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ဆိုလျှင် ကျွန်မတို့အိမ်မှာ အရောင်တွေ ထွက်နေတတ်သည်။

“မတတ်နိုင်ရင် ခွပ်ကျယ်လေးဖြစ်ဖြစ်... ရအောင်ဝတ် ကြဟဲ့... နှစ်ဆန်းတစ်ရက်ဆိုရင် မင်္ဂလာယူရသယ်... ကြွေ ဟောင်း ချေရသယ်... တစ်ဖက်နှစ်ကို အပါမခံကြနဲ့...”

အကြွေးထုံ ပါတတ်သယ်... နှစ်ဆန်းတစ်ရက်မှာ မင်္ဂလာ မရှိရင် တစ်နှစ်လုံး မင်္ဂလာမရှိဘူး...”

ကျွန်မတို့အမေကြီးက နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ ရောက်တော့ မည်ဆိုတိုင်း အိမ်သူ အိမ်သားများကို လောဆော်သောစကားဖြစ်ပါ ၏။ အမေကြီးကိုယ်တိုင်ကလည်း ပိတ်ပါးထည် ဖြူဖြူသန့်သန့်၊ ကလေးနှင့်၊ သရက်ထည် ထဘီသစ်ကလေးနှင့်။ အဖေကလည်း ပုဆိုး မာခေါက်ခေါက်၊ လည်ကတုံးစက်ကျနှင့် ဖြစ်၏။ အမေ ကကော။ တစ်နှစ်လုံး ပြေးဟယ်လွှားဟယ် ညစ်ဟယ်နွမ်းဟယ် ခြံ့သော်လည်း သည်ရက်မှာတော့ သန့်သန့်စင်စင် ရှိရသည်။ ကျွန်မ တို့ မိသားစုပင်မကပါ။ တစ်ရွာလုံးကလည်း သက်တံရောင်တွေ ထွက်နေကြလေပြီ။ ခါတိုင်း အင်္ကျီမကပ်သော အဖေ့ညီ ‘ဘဒွေတိုင်း’ သည်ပင် ဇာမဏီစွပ်ကျယ်မွေးမွေးကြီး ဝတ်ထားတာ အသားတခြား အင်္ကျီတခြား။

ထိုနေ့ ထိုရက်ရောက်လျှင် ကျွန်မတို့တစ်ရွာလုံး သစ်လွင် နေကြရုံမက အစားကောင်း အသောက်ကောင်း စားသောက်ပြီး အေးအေးလူလူ ဖိပ်ယူကြသောနေ့လည်း ဖြစ်ပါ၏။ ခါတိုင်း ငါးပိနှင့် ပဲပြုတ်ဟင်း လုပ်စားကြသူတို့ သည်တစ်ရက်မှာတော့ ဝက်သား အီးဆံပတ်ရွှေကြီးတွေ ပါးစောင်က ဆီယိုကျအောင် စားကြရသည်။ အဖေ ဖိပ်နှင့်နေကြ၊ မောင်နှမတစ်တွေ ရန်မဖြစ်ကြနဲ့၊ ကနေ့ ရန်ဖြစ် ဆဲကောင် အသတ်ပဲလို့ ကြိမ်းထားနှင့်သည်။ ခါတိုင်း မောင်နှမ တစ်တွေ တခြမ်းခြမ်း နှုတ်လုံးနေကျဆိုသော်လည်း ကနေ့မှာတော့

အပစ်အခတ် ရပ်စဲထားကြရပါ၏။ ရန်ဖြစ်စရာကြုံသော်မှ တေးမှတ်ထားကာ မျက်စောင်းထိုးရုံသာ ထိုးနိုင်သည်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်မတိုင်ခင် တင်သမျှအကြွေးတွေ ချေကြရသည်။

“မထူး...မထွေးတင်တို့အိမ် ထန်းလျက်ဖိုး တစ်ဆယ်ကျွန်သာ ပြေးဆပ်စမ်း...ငါ မေ့နေလို့...နောက် ဘယ်သူ့အကြွေးရှိနေသေးတုံးဟဲ့...နှင့်အဖေ မေးစမ်းပါဦးဟဲ့...”

အမေက သူ့အကြွေးဟောင်းကို စဉ်းစားရသမျှ အဆပ်ခိုင်းသလို၊ အဖေအကြွေးစာရင်းကိုလည်း မေးလေ့ရှိသည်။ အဖေက မျက်လုံးကလေး ပုတ်ခတ် ပုတ်ခတ်လုပ်ရင်းက ပေးရန်ရှိတာ စဉ်းစားသည်။

“လက်ဖက်ရည်အကြွေး...ဆေးလိပ်အကြွေးပေါ့ဟာ”

“အေးလေ...ဘယ်လောက်တုံးမေးသာ...”

“သိပေါင်ဟာ...ဆိုင်မေးကြည့်လိုက်ပေါ့...လွယ်သားဟာကို”

“တော်တို့ အဲသားပဲ...”

နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့မှာတော့ အိမ်ကပိုက်ဆံ ငါးပြားတစ်စုံမထွက်ရတော့ပြီ။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ ငွေထွက်လျှင် တစ်နှစ်လုံးထွက်ပြီးရင်းထွက်တတ်သည်ဟု ဆိုပါ၏။ ဟုတ်လေသလား၊ မဟုတ်လေသလား မသေချာသော်လည်း ထိုနေ့ ပိုက်ဆံမထွက်တာတော့ သေချာသည်။ ကျွန်မတို့လည်း မုန့်ဖိုးမရ။ ရွာထဲက ဈေးဆိုင်တွေလည်း ပိတ်သားထားရော။ ဘယ်သူကမှ ဈေးမဝယ်ကြတော့ ငုတ်တုတ်ငိုက်ကြရုံသာ။

တောင်သူအိမ်တွေမှာ တင်းတောင်း၊ လောင်းတောင်း၊ စိတ်တောင်း၊ ခွဲတောင်းကြီးတွေထဲက အိမ်ရှိသမျှ အခင်းကထွက်သည့် ဝဲတွေ၊ နှမ်းတွေ၊ ကြက်သွန်တွေ မောက်မောက်လျှံလျှံထည့်ကာ ဖြည့်ကာ လှမြင်သူမြင် ပြထားတတ်ကြသည်။ ဆီပြည့်ဆန်ပြည့်၊ ငါပြည့်နှမ်းပြည့် ပြည့်စုံပါစေဆိုသည့် နိမိတ်ကို ယူကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဆီဆုံရှိသူတွေက ဆီဆုံထဲ မြေပဲဆန်လောင်းထည့်ကာ ကျည်ပွေ့ဘန်းလန်း ထောင်ထားကြသည်။ ပိဿာဝင်စဉ်အိုးထဲတွင် ဆုံဆီစားဆီအပြည့်ဖြည့်ကာ ဆီတစ်စုံ ခိုကြစေသည်။ ရက်ကန်းသမတွေက အသင့်ခတ်ရန် ရက်ကန်းရှယ်ထားလေ့ရှိကြသည်။ အိမ်က ဘုရားစင်ဘုရားပန်းတွေ စေလို့၊ သောက်ရေးအိုးစင်တွေက ရေပြည့်ရေလျှံ။ ထွန်တုံးထွန်သန် တောင်သူသုံးပစ္စည်းတွေကိုလည်း အသွားခြေစိုက်ထားကြရသည်။ ထွန်သွား ပက်လက်မထားရခြင်းမှာ ထွန်စရာ၊ ဆက်စရာ မရှိသည့် သဘောဆောင်၍ ဖြစ်ပါ၏။ တင်းတောင်း၊ ဆန်ကော၊ ဆန်ခါ မှောက်မထားရတာလည်း ရှိသေးသည်။

“ဆန်ကောမှောက်သယ်ဆိုသာ နိမိတ်မကောင်းဘူး... ဆန်ကောပက်လက် တောင်းပက်လက် ထားရသယ်... ထည့်စရာ ဝင်လာမယ်ဆိုသဲ့ နိမိတ်ပေါ့ ငါ့မြေးရဲ့... အုပ်ဆိုင်းထားသာတွေရှိရင် လှုပ်ထား...ပဲတီချဉ်အိုး... ငါးပိအိုးတွေ ပြေးလှုပ်စမ်း...မေ့တောင်နေသယ်”

ကျွန်မတို့မှာ အမေကြီးစကားမို့သာ နာယူရပါသည်။ အိမ်မှာမှန်း မသိခဲ့။ အခုတော့လည်း ရှေးလူကြီးသူမတို့၏

စကားကျယ်လောင် မပြောရ၊ ဝါးလုံးကဲ့ မရယ်ရ၊ ထာဘီကို ဖြန့်၊ မဝတ်ရ၊ ခေါင်းကဆံပင် ဆီခြောက်မနေရ၊ မဖြီးမသင်ပုံစံ မပေါက်ရ၊ မျက်နှာ သနပ်ခါးမမဲ့ရ၊ သည်အမေကြီး၊ သည်အမေတို့က သမီး မိန်းကလေးတွေကို သင်ကြားပေးသည့် တစ်ကိုယ်ရည်ကျင့်ဝတ်တွေ ဖြစ်သည်။ စည်းကမ်းတွေဖြစ်သည်။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက်ဆိုလျှင် နိမိတ် ယူ၊ အတိတ်ယူ စကားကောင်း၊ အကျင့်စာကောင်းတွေ လက်တွေ့ ကျင့်ကြံစောင့်ထိန်းရင်း တတွတ်တွတ် မှာကြားတတ်ကြမို့။

“မျက်နှာသစ်အိုး ခြေဆေးအိုးတွေ ပြေးကြည့်စမ်း ငါ့မြေး... ရေနန်းရင် ဖြည့်ခွဲ... နားကျင်းထဲပါ ဖြည့်... မခန်းစကောင်း ဘူး... သောက်ရေအိုး ရေလျှော့တိုင်း ဖြည့်ဟဲ့... အိမ်တွင်း နတ် ညောင်ရေအိုးပါ ကြည့်ခွဲစမ်း... လျှော့ရင် ရေဖြည့်” နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့မှာ လျှော့သမျှရေကို ဖြည့်ရန် ကျွန်မ ကို တာဝန်ပေးကြသည်။ ရေအိုး ပြေးကြည့်ရ၊ နတ်အိုးတွေ ကြည့်ရ၊ လျှော့တော့လည်း ဖြည့်။

သင်္ကြန်တစ်တွင်းလုံး အတာရေချိုးခဲ့ကြတော့ အညစ် အကြေးတို့ စင်ကြယ်သွားခဲ့ပြီလို့ ခံယူကြသည်။ အတာရေတစ်ပေါက် လောက်တော့ အစဉ်ခံကြသူတွေချည်းပင်။

“ကိုယ့်ရေလောင်းမယ့်သူ မရှိတော့ အပျိုတွေကို ပက်သဲ့ အတာရေလေးတစ်ပေါက် စဉ်စဉ်ပေါ့အေ... တစ်နှစ်တစ်ခါ အတာရေ အနိခံကြဟဲ့... မကြောက်နဲ့... နှစ်ဟောင်းက ကြေးတွေ ချွတ်ပေးသယ် မှတ်ကြ...”

ကျွန်မတို့က ရေလောင်းခံရမှာမို့လို့ ပုန်းနေလျှင် အမေကြီး ပြောတတ်သော စကားများပင်။ တောသူတောင်သားတွေဆိုတော့ အနေရိုးရိုး၊ အတွေးရိုးရိုး ရှေးထုံးရှေးစံတွေကိုလည်း အရိုးစွဲအောင် ယုံကြည်လိုက်နာကြသူများ ဖြစ်ပါ၏။ သင်္ကြန်အတာရေဖြင့် နှစ် ဘောင်း ကြေးတွေ စင်သွားသော နှစ်ဦးနေ့ဦးရက်သစ်မှာ သစ်လွင် ဆောက်ပသော အနာဂတ်ကို မင်္ဂလာရှိစွာ ကြိုဆိုကြသည်။ ရိုးသား စွာ မျှော်လင့်ကြသည်။

နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ တစ်နေ့လုံး ကျွန်မတို့မောင်နှမတွေ အားလုံး တင်းတင်းတောင့်တောင့်ကြီးတွေ။ စိတ်ရှိတိုင်း ပြောခွင့် မရသလို မင်္ဂလာရှိသည်ဟု ခံယူထားသော စည်းဘောင်ထဲမှာ ကျည်းကျပ်စွာ နေရသလို ဖြစ်နေတာလည်း အမှန်ပင်။ တစ်ရွာလုံး လည်း တင်းတင်းတောင့်တောင့်ကြီးတွေ။ အကောင်းကို မျှော်လင့် ကြသူတွေမို့ သည်တစ်ရက်တော့ သည်လို ကိုယ်နေရမှာပေါ့လို့ ဆွေကြသူတွေပင်။ ချစ်ရာလည်း ကောင်းပါ၏။

“ပုဆိုးသစ်... အင်္ကျီသစ်များဝတ်ရင် ဘယ်လိုယားမှန်း မသိဘူး... ငါ့နှယ်... နေရထိုင်ရသာ ခွကောင် ကျောထဲ ဝင်နေသလား မှတ်ရသယ်... နောက်တစ်နေ့ ကူးချင်လှပေါ့”

“နှစ်ဆန်းတစ်ရက်နေ့ ဇိမ်နဲ့နေမှ တစ်နှစ်လုံး ဇိမ်ကျ မယ်ဆိုလို့သာ... ကျုပ်ဖြင့် နေတတ်ပေါင်တော်... ဇိမ်နဲ့ နေရသာကမှ ပင်ပန်းသေး... အလုပ်ထလုပ်လိုက်ချင်ပါ” ဖျင်ပုဆိုးဟောင်း၊ ကျောပြောင်ကြီးတွေနှင့် အသားကျ ဆွေတွေအဖို့ ဝတ်သစ်စားသစ်ဖြင့် ရွရွကလေးနေကြရတာကို

စိတ်ကျဉ်းကျပ်ကြရသည်။ လွတ်လပ်ပေါ့ပါးခြင်းကိုသာ မက်မောကြသည်။ နှစ်မကူးခင် ကြွေးဟောင်းချေလို့ ကြွေးသစ် အတင်မခံလိုကြသူတွေ။ သည်တစ်ရက် မင်္ဂလာယူနေခဲ့ကြသူတို့ နေ့ကူးသည်နှင့် ဒုံရင်း ဒုံရင်း ပြန်ဖြစ်ကြရပြီ။ အဝတ်အစား အသစ်ဝတ်၊ အစားကောင်း၊ အသောက်ကောင်း စားကာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့ကြသူ၊ ဥပုသ်သီတင်းဆောက် တည်ခဲ့ကြသူတို့ နှစ်ဆန်းနှစ်ရက်နေ့မှာတော့ လောကအပူ၊ သောကအပူတို့နှင့် တစ်ပြန် နှစ်လုံးကြရပြီ။ မင်္ဂလာရှိစွာ ဝတ်စားခဲ့သည့် အဝတ်သစ်မှန်သမျှ ဖာထံ၊ သေတ္တာထဲ ခေါက်ဝင်ကြရပြီ။ ငါးပိ စလောင်းကပ်နှင့် ပဲပြုတ်ကို ဟင်းလုပ်ကြရပြန်ပြီ။ ပုဆိုးဟောင်း၊ အင်္ကျီဟောင်း၊ ကြွေးဟောင်းမြည်ဟောင်း၊ လောဘဟောင်း၊ မောဟဟောင်းတို့ တစ်ပြန် နိုးကြပြန်လေ၏။ မင်္ဂလာစကားပြောတတ်သော အမေကြီးပင် မရှိတော့ပြီ။

သင်္ကြန်အခါတော် နီးပြီ။ နှစ်ဆန်းတစ်ရက် ရောက်ပြန်တော့မည်။ ကျွန်မတို့မိသားစု အဝတ်အစားသစ် မဝယ်ဖြစ်သည့်နှစ်တွေများခဲ့သည်။ ကြွေးဟောင်းမကျေသည့်အပြင် ကြွေးသစ်တွေ အပွေးတက်နေရတာ များသည်။ ဆီပြည့်အိုး၊ ဆန်ပြည့်အိုး မတည်နိုင်တောင် ဒီနှစ်တော့ သောက်ရေအိုးအသစ်တစ်လုံး ဝယ်ပြီး ရဲရဲစိုစို ရေချမ်းအိုးကလေး တည်ရပါဦးမည်။ ရေအပြည့်ဖြည့်ကာ မင်္ဂလာယူရမည်။ နှစ်ဦး၏ နေ့ဦးရက်ကို အေးမြခြင်းနှင့် စတင်သည်။

မြန်မာတိုင်းကျေနပ်၊ ဧပြီ ၂၀၁၀

စာမလေ့

ကျွန်မနှင့် စာအုပ်များ

သည်ရက်ထဲမှာ ကျွန်မအိမ်သားက စာအုပ်တွေ ဝယ်လာခဲ့သည်။ စာအုပ်တွေကို ကြည့်လိုက်တော့ သမိုင်းဆိုင်ရာစာအုပ်တွေ ဖြစ်နေပါသည်။ ကျွန်မအိမ်သားက သမိုင်းဆိုင်ရာ စာအုပ်တွေ အစုအစောင်းသန်သည်။ ကျွန်မကတော့ ကျွန်မအကြိုက်နှင့် ကျွန်မပင်။ ကျွန်မအကြိုက်ကို ကျွန်မ လွတ်လပ်စွာ ဝယ်တတ်သလို သူဖတ်ချင်သည့် စာအုပ်ကိုလည်း သူစိတ်ကြိုက် ဝယ်တတ်ပါသည်။ စာအုပ်ဝယ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်မတို့ချင်းမှာ နားလည်မှုရှိသည်။ စာအုပ်အများစုကတော့ ကိုးကားရန် ဝယ်ယူကြသည့် စာအုပ်တွေ ချားပါ၏။ ကျွန်မကတော့ ကိုးကားဖို့ထက် ကျွန်မဖတ်ချင်သည့် စာအုပ်တွေ ဝယ်တာများသည်။

ကျွန်မ အိမ်သား ဝယ်လာသည့် စာအုပ်တွေထဲမှာ အမေ့ထူထောင်အမာ ရေးသားသော ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းစာအုပ်

ပါလာခဲ့သဖြင့် ကျွန်မက အိမ်မှာရှိတယ်လေဟု ပြောမိသည်။ လူထုစာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေသည့် မူရင်းစာအုပ်ရှိနေတာကို ကျွန်မ မှတ်မိ၍ ဖြစ်ပါသည်။

“အခု စာအုပ်က ပိုပြီး သပ်သပ်ရပ်ရပ်ရှိတယ်...ပြီးတော့ ပင်နီဖူးကလေး ဖုံးထားတာနဲ့ ဝယ်လာတာ...ပထမစာအုပ် ရှိတာ မှတ်မိပါတယ်...စာအုပ်ကလေးက ချစ်စရာ ကောင်းလို့ ဝယ်ခဲ့တာလေ...”

ကျွန်မကလည်း အပြစ်တင်နေခြင်း မဟုတ်ပါ။ အိမ်မှာ တစ်အုပ်ရှိနေတာကိုသာ ပြောခြင်းဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့အိမ်မှာ စာအုပ် တွေ များများလာတော့ ထားစရာ သို့စရာပင် ခက်ခဲလာခဲ့သည်။ အရင်က စာအုပ်ဆိုလျှင် နှစ်အုပ်တူ၊ သုံးအုပ်တူ ရှိဦးတော့ ကျွန်မ သိမ်းထားတတ်ပါသည်။ အခုတော့ စာအုပ်တူတွေကို သပ်သပ်ဖယ် ကာ စာဖတ်ဝါသနာပါသည့် မိတ်ဆွေ၊ ကျေးလက်စာကြည့်တိုက်များ ကို လှူလိုက် မှုလိုက်တာ များပါသည်။ ထားစရာ သို့စရာ အခက် အခဲရှိတာ ပါသလို၊ စာအုပ်တွေကို စေမျှချင်သည့်မိတ်ကြောင့်လည်း ပါပါလိမ့်မည်။ တချို့မဂ္ဂဇင်းများတွင် ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်စလုံး ရေးသည့်စာမူများ ပါလျှင် နှစ်အုပ်ရတတ်သည်။ သည်တော့ တစ်အုပ် ကိုမျှ။ စာဖတ်ဝါသနာပါသည့် မိတ်ဆွေများကို ရွေးကာ တစ်ဆင့် လက်ဆောင်ပါးရပါ၏။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ထွက်သမျှ စာအုပ်များ အပါအဝင် လက်ဆောင်ပေးသမျှ စာအုပ်များကို ကျွန်မတို့ ကိုယ်ပိုင် စာကြည့်တိုက် တံဆိပ်ကလေးနှိပ်ကာ လက်မှတ်ထိုးပေးလိုက်ရတာကို

သူရော ကျွန်မပါ ကြည့်နူးကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အိမ်အတွက် ချန်ထားသည့်စာအုပ်ပင် မရှိ။ ဧည့်သည်လာလို့ ကြည့်ပါရစေဆိုသော် မှ ကိုယ်ရေးသည့်စာအုပ် ပြစရာမရှိသည့်အဖြစ်ကလည်း ရှိပါ၏။

ကျွန်မတို့ အိမ်ထောင်ထူထောင်ကာစက တခြားအိမ်ထောင် မှုပစ္စည်းရယ်လို့ များများစားစားမပါဘဲ စာအုပ်တွေသာ တစ်ထမ်း ကြီး ပါလာကြသည်။ သူက ပိန်အိတ်ရှည်ကြီးနှင့် စာအုပ်ဆယ်ခုနစ် ထုပ်လား ပါလာသည်။ ကျွန်မ စာအုပ်တွေက လေးငါးထုပ်။ ကျွန်မ တို့ တိုက်ခန်းငှားနေကြတော့ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂရယ်လို့ ခုတင် တစ်လုံး၊ ဗီဂိုတစ်လုံးပင် ကောင်းကောင်းမပါ။ ညအိပ်တော့ သမံ တလင်းပေါ် ထူထူခင်းကာ အိပ်ကြရသည်။ လောက်လောက်လား လား ထည့်စရာ သို့စရာရယ်လို့ သံသေတ္တာကြီးတစ်လုံးသာ ရှိလေ ၏။ သစ်သားကြမ်းကို စင်ထိုးကာ ဆေးဖြူသုတ်ထားသော စာအုပ် စင်ကြီးကတော့ ဂိုက်ကောင်းလှပါသည်။ ကျွန်မတို့နှစ်ယောက်ပိုင် စာအုပ်တွေ စင်ပေါ်တင်ပြီး သပ်သပ်ရပ်ရပ် ထားနိုင်တာကိုပဲ ဝမ်းသာ ရသည်။

အိမ်မှာတော့ အခုအချိန်ထိ စာအုပ်တွေကို ကျွန်မပဲ စီရ သည်။ စာရင်းလုပ်ရသည်။ တူရာ တူရာ စုရသည်။ အကြောင်း အရာတူ၊ ဘာသာရပ်တူ စိတာလည်းရှိသကဲ့သို့ စာရေးဆရာအမည် အလိုက် စိတာလည်း ရှိသည်။ ဥပမာ-ဆရာကြီးရွှေခေါင်း၊ ဆရာ ဩသန်းတင့်၊ ဆရာသိန်းဖေမြင့် စသဖြင့်...။ စာအုပ်တွေ နိုင်နိုင် နင်းနင်း ရှိစဉ်အခါကတော့ စာအုပ်တွေကို ကျွန်မကိုယ်တိုင် အဖုံးချုပ်

အဖုံးကလေးတွေ သပ်သပ်ရပ်ရပ်ဖုံး၊ တံဆိပ်တုံးတွေရှိက်။ လယ်ကျာ
စာအုပ်ကြီးဖွင့်ကာ စာအုပ်စာရင်းပင် လုပ်ထားလိုက်သေး၏။

“ကိုယ်တော်... စာအုပ်တွေ ထုတ်တာသွင်းတာ အရေး
မကြီးဘူး... သူ့နေရာနဲ့သူ ရောက်အောင် ပြန်ထားပါ
နော်... လိုချင်တော့ ရှာရတာ မလွယ်ဘူး...”

စာအုပ်တွေယူဖတ်ပြီး ကြုံရာ ထိုးထည့်တတ်သော သူ့ကို
ပြောထားသော်လည်း ကျွန်မကပဲ အစပြန်ကောက်ရတာ များပါသည်။
ထိုစဉ်ကတော့ ကျွန်မမှာ ကျောင်းတစ်ဖက်နှင့်ဆိုတော့ သူ့ကို စာအုပ်
တွေ စည်းကမ်းအတိုင်း မထားလေခြင်းရယ်လို့ ဆိုလိုသာဆရာသည်။
ပြောလိုသာ ပြောရသည် သူ့မှာ ဝန်တွေပိုနေမှန်း ကျွန်မ ကိုယ်ချင်း
မစာမိ။ နောက် ကျွန်မကိုယ်တိုင် ကျောင်းကထွက်ပြီး စာတွေရေးတော့
မှ ကျွန်မ ယူဖတ်သော စာအုပ်တွေကို ကျွန်မကိုယ်တိုင် ပြန်မထား
နိုင်၊ မစဉ်နိုင်တာတွေ ရှိလာခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ အကြောင်းအရာ
တစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွန်မဖတ်ဖူးသလိုလို ရေးတေးတေး မှတ်မိ
နေလျှင် သူ့ကို မေးရသည်။ သူက စာနှင့်ပတ်သက်လျှင် ခိုးခိုးဒေါက်
ဒေါက် ပြောနိုင်သည်။ သူမေတာရှိတော့ ကျွန်မက ပြောပြရသည်။

ကျွန်မစာအုပ်စင်တွင် စာရေးဆရာအလိုက် စာအုပ်တွေ
စဉ်ရတာ ပိုအဆင်ပြေတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ဘာသာရပ်အလိုက်
မခွဲတော့ပါ။ မခွဲဘူးဆိုပေမယ့် ဘာသာရေးလို၊ နိုင်ငံရေးလို၊ သမိုင်း
လို၊ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်၊ ကဗျာစာအုပ်နှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာလို
စာအုပ်တွေကိုတော့ စာရေးဆရာအမည်နှင့် မစိတ် အုပ်စုလိုက် ထားရ
ပါသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ဆရာမောင်စူးစမ်း၊

ဆရာကျော်ဝင်း၊ ဆရာမကြီး ဒေါ်ကြွန်း၊ ဆရာမောင်ထွန်းသူ စသဖြင့်
စာအုပ်များများ ရှိနေသည့် စာရေးဆရာတွေကိုတော့ အကန့်လိုက်
တစ်စုတည်း ထားရသည်။ လူထုစနိုးမောင်နံ့ကိုတော့ လူထုဦးလှ၊
လူထုဒေါ်အမာ ရယ်လို့ အကန့်မခွဲဘဲ လူထုစာအုပ်အဖြစ် နှစ်ယောက်
တစ်စုတည်း ထားပါသည်။ လူထုစာအုပ်တွေ ကျွန်မတို့အိမ်မှာ
တော်တော်များများ ရှိနေသည်။ အမေမှာ မွေးနေ့တွေမှာ အမေ
ကိုယ်တိုင် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးလို့ ရခဲ့တာတွေ ရှိသလို၊ ဝယ်တာတွေ
လည်း ရှိသည်။ အရင်က ရှိနှင့်သော ပထမအကြိမ်ထုတ် စာအုပ်တွေ
ထလည်းရှိတော့ ‘လူထု’ အကန့်တွင် စာအုပ်တွေက များပါသည်။

ကျွန်မ၏ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ စာအုပ်တွေများသလောက်
အလွတ်ရခြင်းဖြစ်၏။ နောက်ထပ် မှားဝယ်မိတာမျိုး မရှိ။ အိမ်မှာ
မရှိသည့် အိမ်မှာမရှိ၊ ဒါတော့ ကျွန်မဘက်က သေချာသည်။ သို့သော်
နောက်ပိုင်း သူ့စိတ်ကြိုက်စာအုပ်တွေ ဝယ်လာတာမျိုးရှိတော့ ကျွန်မ
မှတ်မိတာတွေ ရှိလာခဲ့သည်။ တံဆိပ်မရှိက်၊ စာရင်းမသွင်းမိတာတွေ
လည်း ရှိလာခဲ့သည်။ သူ့နေရာသူ ပြန်မရောက်တာတွေ ရှိလာခဲ့
သည်။ ကျွန်မ စိတ်အားလက်အားရှိလျှင် ဒါမှမဟုတ် စာအုပ်စင်မှာ
စာအုပ်တွေ သူ့နေရာနှင့်သူ မရှိတော့တာတွေ များလာလျှင် အိမ်
ဘေးက ရှစ်တန်းကျောင်းသူကိုခေါ်ကာ ပြန်ခွဲသည်။ ပြန်စီသည်။
နှုတ်ရက်လောက်တော့ ချွေးဒီးဒီးကျအောင် လုပ်ရပါ၏။

“ကိုင်း... စိပြီးပြန်ပြီနော်... ကိုယ်မစီရတိုင်း စာအုပ်တွေ
ဟိုထိုးထည့် ဒီထိုးထည့် မလုပ်ပါနဲ့... လုပ်ရတဲ့သူက
မသက်သာဘူး...”

သည်လို စီပြန်တော့ လူထုမောင်နှံတို့၏ စာအုပ်အကန့်က အတွဲလိုက် ရှိမြဲရှိနေတတ်ကြပါ၏။ ကျွန်မတို့ မြစ်ဆိပ်ကမ်းနား တိုက်ခန်းက မြို့သစ်အိမ်ကို ရွှေ့ခဲ့ပြောင်းခဲ့စဉ်က ကျွန်မအစ်ကို သားအဖက စာအုပ်တွေ ပီနီအိတ်နှင့် အစီအစဉ်မပျက် ထည့်သို ချုပ်စည်းပေးခဲ့ကြသည်။ ဝတ္ထုတိုများ၊ ဘာသာပြန်များ၊ သမိုင်းများ၊ စာပေများ၊ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ။ ဆော့ဖ်ပင်ပြာတစ်ချောင်းနှင့် ပီနီ အိတ်တွေပေါ်မှာ ရေးပြီး မှတ်ထားလိုက်ကြသည်။ အမေတို့ ဇနီး မောင်နှံ၏ စာအုပ်တွေကျတော့ 'လူထုများ'တဲ့။ မြို့သစ်အိမ်ရောက် တော့လည်း အစ်ကို သားအဖကပဲ မှတ်ထားသည်အတိုင်း စာအုပ် စင်ပေါ် ပြန်စီပေးခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မက နည်းနည်းပါးပါးကြည့်ရ။

"လူထုဦးလုနဲ့ လူထုဒေါ်အမာ... ဘယ်သူ့ စာအုပ်က ပိုများတဲ့ဟ"

ကျွန်မအစ်ကိုက ကောက်ကာငင်ကာ မေးလိုက်သည်။ ဟုတ်ပါရဲ့။ နှစ်ဦးစလုံး စာတွေရေးကြတာ။ စာအုပ်တွေ ထွက်ကြ တာလည်း သိပါရဲ့။ ဘယ်သူက စာအုပ်ပိုများလဲ ကျွန်မ မသိ။ ကျွန်မတို့မှာ လူထုမောင်နှံစာအုပ်တွေ ရှိသည်ဆိုသော်လည်း အားလုံး ရှိတာမဟုတ်တော့ ပြောရခက်သားပင်။ အမေ့စာအုပ်တွေက ပိုများ မှာပေါ့လို့သာ လွယ်လွယ်ပြောလိုက်ရသည်။

မြို့သစ်အိမ်ရောက်ပြီးမှ စာအုပ်တွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ၊ ဂျာနယ် တွေ ပိုပိုများလာလို့ ဟိုနားတစ်ပုံ သည်နားတစ်ပုံ ဖြစ်လာသည်။ စာအုပ်တွေ အမြင်လျော့အောင် သူ့အခန်းထဲ သူနှင့်ဆိုင်ရာစာအုပ် တွေယူထား၊ ကိုယ့်အခန်းထဲ ကိုယ်နှင့်ဆိုင်ရာစာအုပ်တွေ ယူထား

ဆိုတာမျိုး လုပ်ရပြန်သည်။ သည်တော့ ဧည့်ခန်းမှာလည်း စာအုပ်တွေ၊ သူ့အခန်းမှာလည်း စာအုပ်တွေ၊ ကျွန်မအခန်းမှာလည်း စာအုပ်တွေ။ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တွေကို သိမ်းသင့်တာသိမ်းပြီး အိတ်လိုက် ထုပ်ပြီး ကျားရွာစာကြည့်တိုက်တွေကို လှူလိုက်ပေါင်း များပါပြီ။ တချို့ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တွေထဲက အဖိုးတန်ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုကဗျာတွေ ခြွတ်ယူထားချင်သော်လည်း အဲသလောက်တော့ ကျွန်မ မတတ်နိုင်။ သည်အခက်အခဲကို ကျွန်မမောင်ဝမ်းကွဲတစ်ယောက်က ကူညီပေးလို့ ဆောင်းပါးကောင်း အတော်များများတော့ ရလိုက်သည်။ သည်ကြား သဲ စာအုပ်လက်ဆောင် ရတာတွေ များလာပြန်သည်။ ဝယ်တာတွေ များလာပြန်သည်။ စင်နှင့် မဆုံတော့ စာအုပ်စင်အသစ် ထပ်ရိုက်ရ ပြန်ပြီ။ စာအုပ်တွေ ပိုပိုများလာခြင်းကပဲ စာရေးဆရာဘဝ သရုပ်မှန် ဆင်လား။ ကျွန်မကတော့ အိမ်ကို စာအုပ်တွေ ရောက်လာနေတာကိုပဲ သတိစုံ တည်ဆောက်နေရသလို ခံယူမိပါ၏။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် လည်း စာရေးဖို့ လေးကန်နေသည်ထင်လျှင် စာအုပ်စင်ကြီးတွေနား သွားရပ်ရင်း အားယူရမြဲ ဖြစ်ပါသည်။

တလောတုန်းက ကျွန်မရေးမည့် 'တောမင်းသမီး' လုံးချင်း ဝတ္ထုအတွက် စာအုပ်တွေ စုရသည်။ ရန်ကုန်ရောက်တော့လည်း ချီးကားစရာစာအုပ်တွေ ရှာရပါသည်။ စာပေဗိမာန်က အတော် များများ ရခဲ့သည်။ စာပေဟောပြောပွဲသွားရင်း ရောက်လေရာအရပ် လက်လှမ်းမီသမျှ တောမင်းသမီးကြီးများနှင့် တွေ့ဆုံကာ အသံ သွင်းယူခဲ့သည်။ မန္တလေး သဘင်တစ်ခေတ်တွင် နာမည်ကြီးခဲ့သော ဆိုသီးသန်းသန်းကိုပင် ပင့်ဖိတ်ကာ အင်တာဗျူးတွေ လုပ်ရသည်။

ဆရာ ရေနံ့သာစိုးလှိုင်၊ လူရွှင်တော်ကြီး ဦးရန်အောင်၊ တော
မင်းသမီးကြီး ဒေါ်စပယ်အေး စသော ပညာရှင်တွေကို တွေ့ဆုံမေးမြန်း
ရသည်။ အသံသွင်းရသည်။ အမေ့မှာ၏ သဘင်စာအုပ်တွေထဲက
အငြိမ့်နှင့် ပြည်သူ့ချစ်သော အနုပညာသည်များ၊ အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊
စိန်ကတုံး စသည့်စာအုပ်တွေကို လူထုအကန့်က ထုတ်ပြီး ကျွန်မ
အိပ်ရာဘေးမှာ ထားရပါ၏။ အမေ့စာအုပ်တွေ ကျွန်မအိပ်ရာဘေး
ရောက်လာခြင်းကပင် အမေ့ ကျွန်မအနားရှိနေသလို ခံစားရပါသည်။

“ညည်း စာရေးမပျင်းစမ်းပါနဲ့၊ အ...ကလေးအကြောင်းပြ
အိမ်မှကိစ္စအကြောင်းပြ၊ လူမှုရေးအကြောင်းပြ...မပြနဲ့...
အမေ့ဖြင့် ကလေးငါးယောက်နဲ့ ပုံနှိပ်စက်နဲ့ သတင်းစာနဲ့
ရုန်းနေရတဲ့ကြားက စာတွေရေးခဲ့တာ...ပျင်းစရာ ပျင်းတတ်
တယ်...အနည်းဆုံး ကိုယ့်စာ တစ်လတစ်ပုဒ်တော့ ပါရ
မယ် ဆိုတဲ့စိတ်ဓွေး...”

အမေ့ သက်ရှိထင်ရှားရှိစဉ်အခါက ကျွန်မကို ဆုံးမခဲ့
ဖူးသော စကားဖြစ်ပါ၏။ ဟုတ်လည်းဟုတ်ပါရဲ့။ အမေ့တို့များ
ရေးနိုင်လိုက်တာ။ တစ်ခါက အမေ့ပြောခဲ့ဖူးသော စကားကြောင့်
ကျွန်မမှာ အားဖြစ်ရသည်။ စာတွေ များများရေးမှ စာအုပ်တွေ
များများထွက်မှာပေါ့။ များများထွက်မှ စာအုပ်စင်ပေါ် များများရောက်
မှာပေါ့တဲ့။ အခုတော့ စာအုပ်စင်ပေါ်မှာ ကျွန်မစာအုပ် တစ်အုပ်
တိုးတိုင်း ကြည့်နဲ့နေတတ်ပြီ။ နောက်တစ်အုပ် တိုးချင်သည်။
နောက်ထပ်တစ်အုပ် တိုးချင်သည်။ နောက်ထပ်...နောက်ထပ်။

အမေ့ကို ကျွန်မတို့ မိသားစု နောက်ဆုံးတွေ့ခွင့်ရခဲ့သည့်
အတုလေးကိုလည်း ကျွန်မ မမေ့နိုင်ပါ။ အမေ့တို့ လူထုတိုက်အိမ်
အပေါ်ထပ်တွင် ဖြစ်သည်။ မမေ့တင်ဝင်းက -

“ခင်ခင်ထူး သမီးကလေး အမေ့ ပြရအောင်”

အမေ့ အပေါ်ထပ်ကို ခေါ်သွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အပေါ်ရောက်တော့ -

“ဒီမယ် အမေ့ဓွေး”တဲ့။

အမေ့က ပါးကလေးတွေ ခွက်သွားအောင် ပြုံးသည်။
အမေ့က သမီးကို ယူပြီးပွေ့ကြည့်တော့ ဆရာညီပုလေးက စာတံပုံ
နှိပ်ပေးသည်။ ထိုနေ့က အမေ့နှင့် စကားတွေ ထိုင်ပြောဖြစ်ကြ
သည်။

“ခင်ခင်ထူးစာအုပ်တွေ အမေ့တွေ့တယ်...ဝမ်းသာတယ်
...စာရေးဆရာဆိုတာ ကိုယ်ရေးတဲ့စာအုပ်နဲ့ ကိုယ်ပြန်
အားယူရတာအေး...ဘာကိုမှ ယိုးမယ်မဖွဲ့နဲ့...၊ စာရေး...
ရေးတဲ့စာ ကောင်းပစေ...”

အမေ့စကားတွေက ရင်ထဲ နှလုံးထဲ ခွဲသွားအောင် ရိုးရိုး
ထိရောက်လွန်းလှပါ၏။ အမေ့စာအုပ်တွေမြင်တိုင်း အမေ့စကား
တွေကို သတိရရပါ၏။ ကျွန်မမှာ စာရေးရလို့ အားအင်တွေ ကုန်ခန်း
သွားသည့် စာအုပ်စင်ကြီးဘေးမှာရပ်ရင်း စာအုပ်တွေကို မော့ကြည့်
တတ်သည်။ ကျွန်မတို့တစ်တွေအတွက် စာကောင်းပေကောင်း
အသွေကောင်းတွေကို ကြိုးစားအားထုတ် ရေးသားချန်ထားရစ်ခဲ့

ကြသော ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများကို လေးစားအားကျသည့်စိတ်
ကပဲ ကျွန်မကို ခွန်အားသစ်တွေ တိုးပွားလာစေပါသည်။ စာအုပ်
တွေဆီက တစ်စုံတစ်ရာသော အားသစ်တွေ ကျွန်မ ရရှိပင်။ လူထု
အကန့်ဆီ မျက်စိအရောက်မှာတော့ အမေ့ဆီက စကားသံ ကျွန်မ
ကြားလိုက်ရပြီ။

“ခင်ခင်ထူး... စာရေးအေး...”

ပိတောက်မွှေးသစ်ရွှေ

ကဗျာသဘင် စာသဘင်

(၁)

ဗြူတီးမဂ္ဂဇင်းက လူငယ်နှင့် စာဆိုတော်ရာသီကို အခြေခံ
သော မျက်နှာပုံးဆောင်းပါး ရေးပေးရန် တောင်းခံလာသည့်အခါ
ကျွန်မကိုယ်တိုင် အလွယ်တကူ ခေါင်းညိတ်လိုက်မိသော်လည်း
အကယ်တမ်း ချရေးရမည်ဆိုပြန်တော့ ကျွန်မအဖို့ရာ လင်းလင်း
ချင်းချင်း ချရေးလောက်စရာ အကြောင်းအရာကို အရင်ရှာရပါသည်။
အထူးသဖြင့် စာဆိုတော်ရာသီ၊ စာဆိုတော်နေ့ကို ရည်စူးသော စာပေ
သဘာဝပြောပွဲများကို လူငယ်ထု၏ခံစားမှုနှင့် ကပ်ရေးရမှာဆိုတော့
ကျွန်မနှင့် ခင်မင် ထိစပ်သမျှလူငယ်များကိုသာမက ယနေ့ လူငယ်
ဆရာတော်များများ စာပေကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း စိတ်ဝင်စားကြပါလိမ့်
ဆိုတာကို အရင်စဉ်းစားရပါ၏။ ကျွန်မအဖို့ရာ စာဆိုတော်ရာသီ
သဘာဝပြောပွဲတွေကို အမြို့မြို့အရွာရွာ၊ တောင်ပေါ်မြေပြန့်၊ ကိုးကျင်း

ကိုးကျောင်း၊ လှည်းနေလှေအောင်း ရောက်ဖူးလှပြီ မဆိုနိုင်သော်လည်း ရောက်တန်သလောက် ထိုထိုပေါက် ခရီးရောက်ခဲ့တာလည်း အမှန်ပင်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် စာရင်းချကြည့်သလောက် စာပေဟောပြောပွဲပေါင်း တစ်ရာနီးပါး ဟောခဲ့ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ သို့သော်လည်း ကျွန်မမှာ ဟောပြောပွဲအတွေ့အကြုံ ကြီးလှပြီ မဆိုနိုင်သေးပါ။ တစ်မြို့တစ်နယ်၊ တစ်ရွာတစ်ရိုး သွားရောက်ပြီး စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် တွေ့နိုင်ကြုံခွင့် စကားပြောခွင့်ရတာကိုတော့ ဒုလ္လဘတရားအဖြစ် ခံယူခဲ့သည်ဖြစ်၍ အလွန်ဝမ်းမြောက်ရပါ၏။

သည်ဘက် သုံးလေးနှစ်မှာ စာပေဟောပြောပွဲတွေ မြို့ကြီးပြကြီးတွေရော၊ တောရွာကြီး တောရွာငယ်တွေမှာပါ ကျင်းပလိုက်ကြတာ ပထဝီမြေပုံ လက်ထောက်စရာပင် မကျန်ချင်။ ကျင်းပကြသလောက်လည်း အကျိုးထင်သည်။ အရေးရောက်သည်။ တချို့မြို့ပွဲတွေက ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ ကျင်းပကြသည်။ ရွာပွဲတွေကတော့ ရှိသမျှနှင့် အလှဆုံးဖြစ်အောင် ခွမ်းမံထားကြသည်။ ရွာကွင်းကျယ်ကျယ်မှာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းဝင်းတွေမှာ၊ ကျေးရွာဘောလုံးကွင်းမှာ၊ ဓမ္မာရုံလို တန်ဆောင်းလို အဆောက်အအုံတွေထဲမှာ ကျင်းပကြမြဲဖြစ်၏။ တချို့ရွာတွေမှာ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဦးဆောင်တော်မူကြလို့ စည်စည်ပင်ပင်ရှိကြသလို၊ တချို့ပွဲတွေကိုတော့ လူငယ်တွေက ကမကထပြုကြသဖြင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိပါသည်။ ရပ်မိရပ်ဖနဲ့ အတွေ့အကြုံကြီးသူတွေက ကျင်းပသည့်ပွဲတွေကလည်း သိုက်သိုက် မြိုက်မြိုက်ရှိတတ်ပါသည်။ ခြံပြောရလျှင် စာပေဟောပြောပွဲ ယဉ်ကျေးသည် လိုအပ်စွာ အားကောင်းမောင်းသန် ရှိလာခြင်းပင်။ ဟောရာ

ဆိုအဖို့ရာ ခရီးရောက်ရ၊ ဒေသခံတို့၏ စိတ်ခံစားမှုတွေကို သိရကြားရ၊ စိတ်အပန်းပြေ စိတ်အငြီးပြေရသည့်ခရီးမို့ အားသစ်တွေ နေနိုင်ကြသလို ဟောပြောပွဲ နားထောင်ခွင့်ရသူတွေ အဖို့ရာလည်း ဆာတစ်အုပ်ကို မြင်းတစ်ပြေး ဖတ်နိုင်ဖို့ပင် အချိန်မရသူတို့အတွက် စာစကား ကြားခွင့်ရကြလို့ နှစ်ဖက်လှ ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ရပါ၏။

(၂)

စာပေဟောပြောပွဲများ၏ သမိုင်းအစသည်ပင် နှစ်ပေါင်း ၆၀၊ ကျော် ကြာခဲ့ပါပြီ။ ကျွန်မတို့ လေးစားကြည့်သုံးခဲ့ရသော ဆရာများက စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာကြီး၊ စာရေးဆရာမကြီးများ၏ အမြော်အမြင်ကြီးမားမှုကြောင့် ပေါ်ထွန်းခဲ့ရသော စာသဘင် ဖြစ်ပါ၏။ စာပေဟောပြောပွဲများ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော မြန်မာစာရေးဆရာများအသင်းအကြောင်းကို ဆရာ ဦးမြဟန်၏ ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာ့သမိုင်းအဘိဓာန်တွင် ဖတ်ရပါသည်။ ဆရာ မလိခ၏ မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းတွင် ၁၉၃၇ ခုနှစ်က စခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းက ၁၉၄၀ ခုနှစ်မှ စခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး လူထုဦးလှက ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီး ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဦးဆောင်၍ ဖွဲ့ခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး ဦးရန်အောင်က မြန်မာ့မြို့ကို အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး အိတ်ချ်ဂျီဝဲလ် ရောက်လာချိန် ၁၉၃၉ ခုနှစ်မှစ၍ စာရေးဆရာများ စုစည်းမိကြပြီး ၁၉၄၀ ခုနှစ် ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း ကွယ်လွန်သည့်အချိန်မှစ၍ စာရေးဆရာအသင်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး ဌေဥဒေါင်းက

www.burmeseclassic.com

၁၉၄၀ ခုနှစ်တွင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၊ မဟာဆွေ၊ ဇေယျာတို့ ဦးဆောင်မှုဖြင့် ပေါ်လာသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသီးသီး ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ သူကြီး ဂေဇက် ဦးခင်မောင်၊ မြန်မာ့အလင်း ဦးစိန်းတို့ အသင်းနာယက ပြု၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ဂျပန်ခေတ်အတွင်း အမှုဆောင်သစ် ရွေးကြသည်တွင် ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်က အသင်းဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာ ခဲ့သည်။ နတ်တော်လဆန်း (၁) ရက်နေ့ကို စာဆိုတော်နေ့ ကျင်းပ သည့်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ကြ၍ ပထမဆုံးစာဆိုတော်နေ့တွင် စလေဦးပုည၏ ဝိဇယပြဇာတ်ကို မြိုင်ရဲညှို့ စာရေးဆရာများကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကပြခဲ့ကြသည်။

ဆရာမကြီး ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ 'သူလိုလူ' စာအုပ် တွင် ဆရာကြီး ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းကို ပူးတွဲဖော်ပြထားသည်ဖြစ်၍ ၁၃၀၆ ခု၊ နယုန်လဆန်း ၁၃ ရက်၊ စနေနေ့မှတ်တမ်းတွင် -

'ကျွန်ုပ်က နတ်တော်လပင် ကောင်းမည်ထင်ကြောင်း၊ ရှေးဦးစွာ ဘုရင်များသည် ဤနတ်တော်လတွင် ဘွဲ့နှင်းသဘင် ဆင်ယင် ကျင်းပ၍ မင်းပရိသတ်တို့ကို ထိုက်သင့်သလို ချီးမြှောက် ဘွဲ့အပ်မည်ပေး ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်းနှင့် အကြံ စတင်ပေးထား သည်။ သူရိယ ဦးသိန်းမောင်ကလည်း နတ်တော်လကိုပင် ကြိုက်ကြောင်း၊ ကဗီများ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားလများ

ထက် နတ်တော်လကို ပိုမိုသီကျုံးဖွဲ့ဆို ရေးသားကြကြောင်း ဖြင့် ပြောဆို ထောက်ခံလေသည်'

ဟု ဖတ်ရပါသည်။

(၃)

ကျွန်မမှာ စာရေးသက် ၁၀ နှစ်လောက် ရှိပါမှ ပထမဆုံး စာပေဟောပြောပွဲစင်ပေါ် ရောက်ရခြင်းဖြစ်၏။ ကောလင်းမြို့နယ် ကျောက်ပုထိုး ရွှေစက်ရုံတွင် ဟောရခြင်းဖြစ်၍ ပထမဆုံး တက်ရ သည့်ပွဲမှာ ကျွန်မရင်တွေ ခုန်ခဲ့ရတာလည်း မှတ်မိနေပါသည်။ ကျွန်မအနေဖြင့် ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်များကို မဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ များပေါ်တွင် ရေးသားနေသော်လည်း စင်မြင့်ထက်ကိုတက်ပြီး ပရိသတ် စိတ်ဝင်စားအောင် နှုတ်ရေးနှုတ်ရာ ဟောရပြောရမှာကတော့ တကယ့် ဇွန်စာမူ ဖြစ်ရ၏။ အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်မှုကိုတော့ ကျွန်မ သိပ်မစဉ်းစားရပါ။ ကျွန်မ အားသန်သော ကျေးလက်ယဉ်ကျေးမှုတွေ ကို ဟောမည်၊ တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ကျေးလက် ဆာရွာများ၏ အခြေခံကျမှု၊ အရေးပါမှုတွေကို မှတ်စုထုတ်ရ၏။ ထုတ်ပရိသတ်ရှေ့မှောက်မှာ အနည်းဆုံး တစ်နာရီကြာ ဟောပြော နိုင်ဖို့ ကျွန်မအဖို့ရာ နာရီပေါင်းများစွာ လေ့ကျင့်ခဲ့ရသည်။ အားမွေး ခဲ့ရသည်။ စာနှင့် ရေးကြည့်၊ ဖတ်ကြည့်၊ ပြောကြည့်၊ စိတ်နှင့် တွေးကြည့်၊ ဖြည့်ကြည့်၊ နုတ်ကြည့်။ သည်အကြောင်းအရာကို သူ့စိတ်ဝင်စားပါမလား၊ သည်အကြောင်းအရာက သိပ်များ ရှိစင်း ဆဲမလား၊ စာလေ့ စာအငွေ့ကလေးလည်းပါအောင် ဘာတွေထည့်

ရရင် ကောင်းမလဲ။ ဟောပြောပွဲ စင်မြင့်ပေါ်မှာ ရဲရဲတင်းတင်း တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်မှ ရပ်နိုင်ပြောနိုင်ပါ့မလား။ ပထမဆုံး ဟောပြောပွဲ တစ်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်ရရင် မောရတာတွေကလည်း ကျွန်မဘဝ အတွက် အမှတ်တရပါ။

“ပထမဆုံးပွဲဆိုတော့ ဟောဖို့ပြောဖို့ အခက်အခဲရှိမှာပဲ... နောင်လည်း ဖိတ်ကြားတာတွေရှိလာရင် ရင်ဆိုင်ရမယ့်ကိစ္စ ဆိုတော့ လာမယ့်အရေး ပြေးတွေ့ဆိုတဲ့စိတ် ထားဟ...၊ ပရိသတ်နဲ့ တွေ့ရတယ်...ပရိသတ်အသံကို ကြားရတယ် ...ဒေသအခြေအနေကို မြင်ရ ခံစားရတယ်...ကောင်းတဲ့ ကိစ္စပဲ”

ဆရာကံချွန်က အားပေးပါသည်။ ကျွန်မမှာ စင်အလို ကတော့ စင်ကြောက်စိတ် သိပ်မရှိပါ။ စာရေးဆရာ ဆိုမှတော့ ကိုယ်သိသမျှ ကိုယ်ခံစားရသမျှ ဝေငှနိုင်ရလိမ့်မည်။ အဟောအပြော ကောင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည်ဖြစ်စေ တစ်ချိန်မဟုတ်တစ်ချိန် အများရှေ့မှာ စကားပြောစရာရှိလာနိုင်လေတော့ အစကောင်းနိုင်သမျှ ကောင်းအောင် ပြင်ဆင်ရတော့သည်။ ပထမဆုံးပွဲမှာ အဆင်ချောခဲ့ ပါသည်။ တစ်နာရီသာသာလောက် ဟောပြောနိုင်ခဲ့ပါ၏။ ပရိသတ် က လက်ခံရဲ့လား ဆိုတာမျိုးပင် အကဲမခတ်နိုင်ဘဲ ကျွန်မ စင်ပေါ်က ဆင်းလာခဲ့သည်။ ပထမဆုံးစာမေးပွဲကို ကျွန်မ အောင်ပြီ။ ဒါက လည်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပေးခဲ့သည့် အောင်မှတ်ဖြစ်၏။ ကျွန်မနှင့် အတူ ဟောဖက်ဆရာတွေက လိုအပ်တာတွေ ဖြည့်ပေးကြသည်။ အားပေးကြသည်။ လေယူလေသိမ်း၊ မျက်နှာခံ၊ အသံနေအသံထား။

အဖြတ်အတောက် အရပ်အနားကအစ။ နောင် ပွဲတိုင်းမှာ အစကို ဆရာတွေ ဟောသမျှ လေ့လာရင်း ဆည်းပူးရင်းက နည်းနည်း ကလေးတော့ ဟုတ်လာသလိုလို။ ကျွန်မပြောချင်တာက ဘယ်အရေး ကိစ္စမှာမဆို အစတော့ ခက်ကောင်းခက်ပါလိမ့်မည်။ သို့သော် ခက်ခဲ သောအစကို ကျော်လွန်နိုင်ဖို့သာ လိုသည်။

အခုတော့လည်း ဝေးခရီး၊ နီးခရီး၊ ကုန်းခရီး၊ ရေခရီး၊ တောင်ခရီး၊ ချောက်ခရီး၊ ခရီးများစွာ ရောက်ခဲ့ရပါပြီ။ သူ့နေရာနှင့် သူ့ဌာန ပေါ်တစ်စ ဖျင်တစ်စ ဟောနေရပါပြီ။

(၄)

ဟောပြောပွဲတွေမှာ အတွေ့ရအများဆုံးက စာရေးဆရာကို လေးစားချစ်ခင်ကြသော၊ ထိုစာရေးဆရာ၏စာနှင့် ရင်းနှီးကြသော ပရိသတ်ဖြစ်သည်။ သည်ပရိသတ်ထဲမှာ လူငယ်ပရိသတ်တွေ များများ ပါလို့ ဝမ်းသာရပါ၏။ သည်ကနေ့ ခေတ်လူငယ် အတော်များများ ခေတ်၏ယဉ်ကျေးမှုသစ် ရေစီးကြောင်းထဲ အစုန်အဆန် ကူးဝတ်နေ ကြတာကို ကျွန်မ သတိထားမိပါသည်။ ကွန်ပျူတာလောကကတော့ နီးလို့ထွေနိုင်အောင်ကို တတ်ထားပါမှ၊ ဟန်းဖုန်းလောက်တော့ လက်ထဲ ဆိုင်ထားနိုင်ပါမှ၊ နားထဲ ပလပ်ကလေးထိုးကာ ဟစ်ဟော့၊ ဒီဂျေ၊ အန်၊ တေးသီချင်းတွေ ဆူဆူဝေနေပါမှ၊ အင်တာနက်ကို နေ့မီးညမီး နှိပ်နိုင်ပါမှ အရာဝင်သလို ဖြစ်နေလေတော့ အိပ်ချိန်ကလွဲလို့ လူငယ် အတော်များများ အီလက်ထရွန်းနစ်နှင့် အတူရှိနေကြတာကလည်း ကျွန်မတို့ခေတ်နှင့် မတူတော့ပါ။ သူတို့ကလေးတွေ မွေးကြပြီ

ဆိုကတည်းက အီလက်ထရွန်းနစ် နည်းပညာကို စတွေ့ကြရတာ မဟုတ်လား။ အီလက်ထရွန်းနစ် နည်းပညာကို ပိုက်ပွေ့ရင်း မွေးလာ ကြသူတွေလို့ တင်စားကြတာကိုလည်း မငြင်းသာပါ။ အင်တာနက် ကြောင့် သိရှိပေါက်ပြီလို့ ယူဆကြပြီ။ စက္ကူစာအုပ်တွေခေတ်ကုန်တော့ မှာလိုလို ဟောက်နံ့ထုတ်သူတွေလည်းရှိလို့ နောင်များ ကိုယ်ရေးတဲ့ စာအုပ်တောင် ဝယ်ကြပါ့မလား၊ ဖတ်ကြပါ့မလားလို့ပင် ပူမိရပါ၏။

“အန်တီထူးရဲ့ ကွန်ပျူတာထဲ သမီးဆော့ဖ်ဝဲတွေ ထည့်ပေး မယ်...စာအုပ်တွေလည်း အများကြီးပဲ...ဂန္ထဝင်ရော၊ ခေတ် ပေါ်ရော...သီချင်းတွေဆိုရင်လည်း ခေတ်ဟောင်းရော ခေတ်သီချင်းတွေရော အစုံထည့်ပေးမယ်...ဗုဒ္ဓကျမ်းစာ တွေ၊ တရားတော်တွေ၊ မြန်မာမှုတွေ၊ အနုပညာ၊ သမိုင်း၊ ပထဝီ၊ မနုဿဗေဒကအစ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာ ရေး အချက်အလက်တွေ အစုံပါတယ်... ကောင်းတာက အန်တီထူး အင်တာနက်နဲ့တော့...”

ကွန်ပျူတာထဲကို လက်ညှိုးလောက် Memory Stick ကလေး ထိုးထည့်ကာ ဟိုချောက်ချောက် သည်ချောက်ချောက် နှိပ်ရုံ နှင့် ဖယောင်းတိုင် မီးကူးသလို ကူးလိုက်တာများ အံ့ဩစရာ။

“စာပေဟောပြောပွဲတွေလည်း ကြိုက်တာ နားထောင်လို့ ရပြီ အန်တီထူးရဲ့...အန်တီထူး စက်ပူမှာဟောတာ သမီး နားထောင်ပြီးပေါ့...”

ကနေ့ဟော မနက်ဖြန် ကောင်းကင်ပေါ်ရောက်နေပြီဆိုတော့ တစ်ပွဲနှင့်တစ်ပွဲ မထပ်ရအောင် ဟောရဖို့က လွယ်လှတာမဟုတ်။

သို့သော် တားလို့လည်း မဖြစ်ပြန်။ လူငယ်တွေက အင်တာနက်မှာပဲ စာဖတ်ကြသတဲ့။ အင်တာနက်မှာပဲ ဟောပြောပွဲတွေ နားထောင်ကြ သတဲ့။ ဟောပြောပွဲစီဒီ ဓာတ်ပြားတစ်ချပ်ရှိလျှင် အရာရာ အထောင် ထောင် ပြန်ပွားနိုင်သတဲ့။ စာရေးဆရာအဖို့ရာ ရယ်ရခက် ငိုရခက် ဆိုသော်လည်း တစ်မျိုးတော့ ကောင်းတာပါပဲလေလို့ တွက်ရပါ၏။

“သမီးကော စာပေဟောပြောပွဲတွေ နားထောင်ဖြစ်ရဲ့လား။”

“တချို့ Website တွေမှာ ဖတ်ရတယ်...တချို့က ကောက်နုတ်ချက်လောက် တင်ကြတယ်...တချို့က အပြည့်အစုံတင်ကြတယ်...နားထောင်ဖြစ်ပါတယ်”

“လူငယ်တွေ တော်တော်များများ နားထောင်ဖြစ်ကြတယ် လို့ ပြောနိုင်သလား။”

“ပြောနိုင်တယ်... သမီးတို့အချင်းချင်းကြားမှာ ပြော ဖြစ်ကြတယ်...သမီးတို့က အင်တာနက်မှာလည်း ဖတ်ချင် စရာ စာအုပ်တွေ တင်ထားကြတော့ ဖတ်ဖြစ်ပါတယ်... လူငယ်တွေအားလုံး သည်လိုပဲလို့တော့ ပြောဖို့ခက်တယ် အန်တီထူးရဲ့...”

“စာပေဟောပြောပွဲ ခံစားမှုကို...သမီးမြင်သလောက်... ပြောပါဦး...”

“ကောင်းပါတယ်...ဟောပြောချက်တွေက စာရေးဆရာ ချင်း ထပ်နေတာတွေတော့ တွေ့ရတယ်...တချို့ကလည်း နိုင်ငံရေး ဇောင်းပေးလွန်းတယ်...စာပေနဲ့အနုပညာရာသ နည်းတာမျိုးပေါ့...ကြိုက်သူက ကြိုက်ကြတာလည်း”

ရှိပါတယ်...တချို့စာရေးဆရာတွေကျတော့ ဝေဝေဆာဆာ ရှိတယ်...တချို့ကတော့ ခြောက်တယ်”

သူ့အမြင်ကို ကျွန်မ ချေပစရာ မရှိပါ။ ကျွန်မတို့မှာ ပင်မအလုပ်က စာပေရေးသားခြင်းသာဖြစ်၍ ဟောပြောခြင်း ပြောခြင်း အနုပညာမှာ အားနည်းနိုင်သည်။ တချို့လူငယ်တွေက တို့မှ ထိမှ ကြိုက်သတဲ့။ တချို့လူငယ်တွေက ရယ်ရမှမောရမှ ကြိုက်သတဲ့။ တချို့လူငယ်တွေက ဘဝကို ထင်ဟပ်နိုင်သည့် ဟောပြောချက်၊ အားမာန်ပေးနိုင်သည့် ဟောပြောချက်တွေကို ကြိုက်ကြသည် ဆိုပါ ၏။

“ဟောတာပြောတာကတော့ အဆင်ပြေတာ၊ မပြေတာ ရှိကောင်းရှိမှာပေါ့သမီးရယ်...အရေးကြီးတာက ဟောပြော တဲ့ စာရေးဆရာရဲ့ စေတနာပါ...တိုင်းပြည်အတွက်၊ လူမျိုး အတွက်၊ လူ့ပတ်ဝန်းကျင်အတွက် ဟောတာ ပြောတာ ဖြစ်လို့ စေတနာတော့ မနည်းကြပါဘူး...အရေးကြီးတာ က သည်စေတနာကို ကောက်ကိုင်မိဖို့ပါ”

ကျွန်မပြောတာကို တုံ့မကလေးက သဘောတူပုံရပါသည်။

(၅)

လူငယ်တွေအကြောင်း စိတ်ရောက်သွားပြန်တော့ ကိုယ် ငယ်ငယ်က လူငယ်ဘဝကို ဘယ်လိုဖြတ်သန်းခဲ့ပါလိမ့် ဆိုတာလည်း ပြန်တွေးမိသည်။ ကျွန်မတို့ လူငယ်ဘဝ ၂၀ ရာစု နှစ်လယ် နှစ်ဆင်း ကာလများဆီက ဖျော်ဖြေမှုရယ်လို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သိပ်မရှိလှ

သေး။ ရုပ်ရှင်ရုံကြီးတွေဆီ တကန်တက သွားကြည့်ရတာမျိုး၊ ဘုရားပွဲ ကျောင်းပွဲမှ ဓာတ်သဘင်၊ အငြိမ့် ကြည့်ရတာမျိုး၊ ကက်ဆက်ကလေး တစ်လုံး ရှိပါမှ စတီရီယိုတေးတွေ နားထောင်ရတာမျိုးလောက်သာ ရှိခဲ့သည်။ ခေတ်ပေါ် စတီရီယိုတေးတွေကို လူကြီးမိဘတွေက နားမဝင် ကြလေတော့ လူကြီးတွေအလစ်မှာ ခိုးဖွင့်ရတာမျိုးနှင့်သာ ပြီးခဲ့ရ သည်။ သည်တော့ ကိုယ်ရင့်တကူ အေးအေးဆေးဆေး ခံစားနိုင်သော စာအုပ်တွေသည်သာ ဘဝအသိရစရာ အဖော်ကောင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်မတို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူဘဝတုန်းက စာအုပ်ဖတ် သော ယဉ်ကျေးမှုသည်သာ ခေတ်အစီဆုံးဖြစ်၏။ စကားပိုင်းမှာ စာအကြောင်းပေအကြောင်း မပြောနိုင်လျှင် မျက်နှာငယ်ရသည်။ အချင်းချင်းကြားမှာ စာမဖတ်သူအဖြစ် အထင်သေးခံရသည်။ စာ အကြောင်းပေအကြောင်း ဝေဝေဆာဆာ ပြောနိုင်သောသူက အလိုလို နှုတ်နှာပွင့်ရသည်။ လူငယ်တွေ စာအုပ်စာပေနှင့် ကင်းကွာ၍ မရ စကောင်းခဲ့။ ဟိုတုန်းကတော့ စာအုပ်သည် အင်တာနက် ဖြစ်ပါ၏။ စာအုပ်ကပဲ အသိတွေပေးသည်။ ပညာပေးသည်။ ဗဟုသုတတွေ ပေးသည်။ ခံစားမှုကိုပေးသည်။ စာဖတ်ရာက စာရေးဆရာတွေကို အဝေးက လေးစားကြည်ညိုရသည်။ သည်စာရေးဆရာကြီးတွေ ကိုယ်တိုင် လာရောက်ဟောပြောကြသည့် စာပေဟောပြောပွဲတွေ ဆိုလျှင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ ကြည့်ချင်ပွဲတွေထက် ပိုတန်ဖိုးထား၊ ပိုအလေး အနက်ထားကာ တကန်တက သွားရောက် နားထောင်ကြသည်။ သည်စာပေဟောပြောပွဲများသည်လည်း ဘဝတစ်သက်တာ မမေ့နိုင် စရာ အတွေ့အကြုံ ဖြစ်တော့သည်။

သည့်နောက်ပိုင်း စာပေဟောပြောပွဲတွေ ဆက်ထုံးပြတ် မသွားသော်လည်း လူငယ်တွေ အာရုံကျမှု တစ်စတစ်စ လျော့ပါးလာ ခဲ့သည်ဟု ထင်ပါသည်။ ဒါကလည်း စောစောက ကျွန်မပြောသလို ကွန်ပျူတာယဉ်ကျေးမှု၊ အင်တာနက်ယဉ်ကျေးမှုတွေနောက် ကောက် ကောက်ပါအောင် လိုက်ကြရင်းက လူငယ်တွေ စာအုပ်စာပေနှင့် အလှမ်းဝေးကွာသွားလေသလား တွေးမိပါ၏။

“သည်ခေတ်မှာ စာပေအကြောင်းအရာတွေ များတာလည်း ပါတယ်ဆရာမရဲ့...ဘာသာရေး၊ စီးပွားရေး၊ နည်းပညာ၊ ဂန္ထဝင်၊ ခေတ်ပေါ်နိုင်ငံရေး၊ မျက်မှောက်ကမ္ဘာ့ရေးရာ၊ အတိတ်သမိုင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဂန္ထီရ စသဖြင့် ကိုယ်သန်တဲ့ ဘက်မှာ ဖတ်ကြတယ်...ဟောပြောပွဲတွေကျတော့ ကန့်သတ်မှုရှိတယ်လို့ ထင်ကြပုံရတယ်...တချို့က စာပေ ဟောပြောပွဲကို အာရုံနည်းကြတယ်...ဟောပြောပွဲခန်းမထဲ မရောက်ကြတော့ဘူး”

ကျွန်မအိမ်ကိုလာသည့် လူငယ်တစ်ယောက်၏ ထင်မြင် ချက် ဖြစ်ပါသည်။ ဒါလည်း စဉ်းစားစရာပင်။ ကျွန်မ အတွေ့အကြုံ အရတော့ ဟောပြောပွဲကျင်းပရာ မြို့တွေ ရွာတွေမှာ ကျန်မတို့ ရောက်ကြပြီဆိုသည်နှင့် လူငယ်တွေ ဝိုင်းကြတာတွေရှိသည်။ သူတို့ ဖတ်ထားသမျှစာတွေကို မေးကြတာမျိုး၊ ဆွေးနွေးကြတာမျိုး၊ သဘောထားပေးကြတာမျိုးတွေ ကြုံရ ကြားရသည်။ တချို့ကတော့ ဝတ္ထုအဖတ်သန်ကြသည်။ ဝတ္ထုကို ဝတ္ထုလိုပဲ ဖတ်ကြပုံရပါ၏။ ဇာတ်လမ်းကို အားပြုပြောတာတွေ များသည်။ ဇာတ်ကောင်တို့၏

စရိုက်သဘောတွေကို ပြောတာ၊ ဇာတ်ကပေးသော အသိကို နှိုက်ယူ တာမျိုး ပါးရှားသည်။ တချို့များကျတော့လည်း စာရေးဆရာ ရေးထား တာထက် ကျော်လွန်ကာ နက်နက်နဲနဲ ဆွေးနွေးနိုင်ကြလို့ လေးစား မိရပါသည်။

“စာပေဟောပြောပွဲတွေရောက်ရတော့ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်တိုင် စာရေးဆရာ၊ ဆရာမတွေနဲ့ ထိတွေ့ခွင့်ရ တယ်...စာကိုသာမက လူကိုယ်တိုင်တွေ့ရတော့ မေးချင် တာ၊ သိချင်တာတွေ မေးနိုင်တယ်...တချို့ ဟောပြောပွဲ တွေမှာ ရေးသူ ဖတ်သူ ဆွေးနွေးပွဲပါလို့ အချိန်များများ စကားပြောခွင့်ရပါတယ်...ကျွန်တော်တို့ မြင်တာကိုလည်း ပြောနိုင်တာပေါ့”

စာဖတ်ဝါသနာပါသူ လူငယ်တစ်ဦးက ပြောပြခြင်းဖြစ်ပါ ၏။ လူငယ်တွေ သိချင်တာတွေက များသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်မ တို့ မတွေးမိတာတွေကို ဆွေးနွေးကြလို့ ချီးမွမ်းဝမ်းသာ ရှိရတာ တွေလည်း ကြုံခဲ့လှပြီ။ ကန့်လန့်တိုက်ချင်သူကလေးတွေ ရှားရှား ခါးပါး ပါတော့လည်း တတ်နိုင်သမျှ ဖြောင့်ကြရပါသည်။

(၆)

တစ်ခေတ်တစ်ခါက ထင်ရှားကျော်ကြားသော စာရေး ဆရာတွေကို လေးလေးစားစား ပင့်ဖိတ်ကာ ဟောပြောစေသည်။ အဟောအပြောထက် ထိုထိုသော ဆရာ၊ ဆရာမတို့ကို ပရိသတ်နှင့် ထိတွေ့ပေးလိုရင်းက အဓိကဖြစ်သည်။ အခုတော့ အဟောအပြော

ကောင်းသူတို့ကို ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားကြပုံရပါသည်။ တချို့ပွဲတွေက ရည်မှန်းချက်တွေ ရှိတတ်ပါ၏။

“ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ လူငယ်တော်တော်များများ အရက် သောက်ကြတာ၊ မူးရစ်ဆေးသုံးကြတာတွေ၊ ဂိမ်းဆိုင်သွား ကြတာတွေများလာလို့ လူငယ်တွေ လမ်းမှန်ရောက်အောင် ဟောပြောပေးစေချင်ပါတယ်...မိန်းကလေးတွေ ဆိုရင် လည်း စကားအသုံးအနှုန်း၊ အဝတ်အဆင်၊ နေပုံထိုင်ပုံ တွေ အဆန်းတကြယ် ဖြစ်လာကြလို့ ပြုပြင်စေချင်ပါ တယ်...ဆရာ၊ ဆရာမတို့က အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုတန်ဖိုး ကို ထင်သာမြင်သာအောင် ဟောပေးစေချင်ပါတယ်”

သည်လိုဆိုပြန်တော့ လူငယ်ချင်း ထိန်းကျောင်းပုံပြင်သည့် သဘောတွေ မြင်ရသည်။ ဝမ်းသာရသည်။ လူကြီးတွေက လူငယ် တွေကို ယဉ်ကျေးမှုသဘောပါအောင် ဟောပြောစေချင်ကြသလို လူငယ်တွေကလည်း တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး အကျိုးကို ရှေးရှုဟောပြော စေချင်ကြတာ ကျွန်မ သတိထားမိပါသည်။ လူငယ်တို့၏ နှလုံးသား ထဲမှာ တိုင်းပြည်၊ လူမျိုးနှင့် ပွင့်လင်းလွတ်လပ်သော အနာဂတ်ရှိနေ ခြင်းသည်ပင် ကောင်းသောလက္ခဏာဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာတို့ မည်သည့် ခေတ်ကို လုံးလုံးလျားလျား ပြင်ဖို့ထက် အသိကောင်းကို နှလုံးသွင်းပေးဖို့သာ တတ်စွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ စေတနာနှင့်ယှဉ် သော စကားဆိုကြဖို့သာ လုံးပမ်းကြရသူတွေဖြစ်သည်။ ဟောပြော ချက်တွေကို လေးလေးစားစား ခံယူကြလို့လည်း ကျွန်မတို့အဖို့ရာ ခရီးရောက်လေခြင်းဟု သဘောပိုက်ရပါ၏။

မလေးရှားနိုင်ငံ စာပေဟောပြောပွဲကို ကျွန်မ ရောက်ခဲ့ပါ သည်။ မလေးရှားရောက် မြန်မာလူငယ်တွေက မေးခွန်းတွေ မေးကြ သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားကို မြန်မာလူငယ်တွေ ရောက်လာပြီး အလုပ်လုပ် တာ မှန်သလား၊ မှားသလားတဲ့။ ကျွန်မ ဘယ်လိုဖြေရပါ။ သည် မေးခွန်းက ကျယ်ပြန့်လွန်းလှသည်။ လူငယ်တွေကို နိုင်ငံရပ်ခြားဆီ အခြေအနေတွေကပဲ တွန်းပို့နေတာ မဟုတ်လား။ သည်ပြဿနာက နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတွေနှင့်ဆိုင်နေတော့ ဘဝင်ကျအောင် ဖြေနိုင်ဖို့ ခက်သည်။ တစ်ပါးတိုင်းပြည် ရောက်သခိုက် မြန်မာစိတ် ပျောက်ကြဖို့၊ မြန်မာအချင်းချင်း စောင့်ရှောက်ကြဖို့တော့ ကျွန်မ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

စက်မှုနိုင်ငံရောက်တော့လည်း စာပေဟောပြောပွဲအတွက် နေစည်းစည်း လုံးပမ်းနေကြတာ တွေ့ရပါသည်။ စက်မှုမှာတော့ မြန်မာမိန်းကလေး အတော်များများ စာပေကော်မတီမှာ ပါကြသည့် အပြင် တက်တက်ကြွကြွရှိကြတာ သတိထားမိပါသည်။ ရည်ရွယ် ချက်ကောင်းဖြင့် ကျင်းပသည့် စာပေဟောပြောပွဲတွေဖြစ်လို့ ဝမ်းသာ ရသည်။ သည်ဘက်ကာလတွေမှာ တောင်ကိုရီးယား၊ ယူအေအီး၊ ဟုတ်လို နိုင်ငံတွေမှာပါ ဟောပြောပွဲတွေ ကျင်းပကြပါပြီ။ စာရေး ဆရာ၊ ဆရာမတို့ သွားရောက်ဟောပြောခဲ့ကြပါပြီ။ အောင်မြင် သက်ရောက်သည့် ဟောပြောပွဲများပင်။ ကျွန်မတို့နိုင်ငံမှာတော့ အကြည့်တိုက်တွေ ရွာစဉ်ရွာဆက် ရှိလာလို့ စာကြည့်တိုက်ကို အကောင်ပြု၍ စာဖတ်ရှိန်မြှင့် ဟောပြောပွဲ၊ စာကြည့်တိုက် နှစ်ပတ် သည်အထိမ်းအမှတ် ဟောပြောပွဲတွေ နိုင်သသည်။ စာသင်သား

ရဟန်းတော်များ၊ ရဟန်းပျိုများ၊ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ ရဟန်းတော်များ ကလည်း မိမိရပ်ရွာအတွက် အသိအမြင် အကြားအနာ များစေချင် တော်မူကြသဖြင့် ဦးဆောင်ကျင်းပကြသည်လည်းရှိသည်။ ကျေးလက် လူငယ်တွေ တစ်ခဲနက် တက်ရောက်နားထောင်ကြသည့် ဟောပြောပွဲ တွေဖြစ်လို့ စာပေစကား နာတိုင်း ကြားနိုင်ကြပြီ။

(၇)

ကျွန်မ သည်စာကို ရေးနေစဉ်မှာပင် ဟောပြောပွဲ ဖိတ်ကြား မှုတွေကို အကြိမ်ကြိမ် ဖြေကြားနေရသည်။ မနေ့ကပဲ မြို့တစ်မြို့ ရွာတစ်ရွာက ပြန်ခဲ့သည်။ မနက်ဖြန်မှာပဲ မြို့တစ်မြို့ ရွာတစ်ရွာကို သွားရောက်ဟောပြောရပါဦးမည်။ ရေးလက်စ ကလောင်ကို ချကာ ရောက်နိုင်သမျှရောက်အောင် ခရီးတွေ သွားကြရသည့်ကာလပင်။ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါနိုင်ပေသိ ကိုယ်သွားတိုင်းတော့ စိတ်ပါရပြီ။

စာပွဲသဘင်တွေ အခွန်ရှည်ပါစေ...။ ကျင်းပနိုင်သမျှ စာသဘင်တွေမှာ လူငယ်တွေ ကြားနိုင်၊ နာနိုင်၊ ခံစားနိုင်ပါစေ။ လိုလူငယ်တွေကပဲ သည်လိုစာပေယဉ်ကျေးမှုအောင်လံကို ဆက်လက် မြှင့်တင်နိုင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းမိပါ၏။ စာပေဟောပြောပွဲတိုင်းမှာ လူငယ်တွေနှင့် များများကြီး တွေ့ချင်သည်။ စာစကားပေစကား များများကြီး ပြောခွင့်ရချင်သည်။ သူတို့က ပြောပြသော ဘဝကဗျာ ဘဝစာတွေကိုလည်း ကျွန်မတို့က တစ်လှည့် ဖတ်ချင်ကြားချင်သည်။

Beauty မဂ္ဂဇင်း ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၀

စိတ်ကောင်းရှိသူ

“ခင်ခင်ထူး...ညည်းပေးလိုက်တဲ့ ပင်လယ်ဖြတ်တဲ့လည်း ငါဖတ်ပြီးပြီ...၊ ဖတ်ပြီးပြီးချင်း ညည်းကို ရိုက်ချင်လိုက် တာ မပြောနဲ့တော့...ဘယ့်နယ့်ဟာ လုံးချင်းဝတ္ထုကြီး ဖြစ်ရမယ့်ဇာတ်ကို ညည်းက ကပျာကသိနဲ့ သိမ်းလိုက် တာ နှမြောစရာ ကောင်းချက်ကတော့...၊ မောင်ကြံ့နှင့် အကြောင်းကလည်း နည်းတယ်...တောက အေးသီ ဘဝ ကလည်း နည်းတယ်...ဒါတွေ ဖြန့်ရေးရမှာလို့ တွေး မိရင်...ကြားက နှမြောလိုက်တာ မပြောနဲ့တော့...”

တစ်ရက် မနက်ပိုင်း ကျွန်မ ကော်ဖီသောက်နေသခိုက် ဆရာချွန်ဆီက ဖုန်းလာသည်။ ကျွန်မ ကောက်ကိုင်လိုက်တော့ ဆိုမဆင့် ဗုံမဆင့်ပါဘဲ ဆရာချွန်က တွန်းငေါက်နေလို့ ကျွန်မ နှုတ်လိုက်ရပါ၏။ ဆရာချွန်က ကျွန်မတို့မိသားစုကို ချစ်ခင်သည့် လျော်စွာ မြို့ထဲကအပြန် ဝင်တာမျိုး၊ ဖုန်းဆက်တာမျိုး လုပ်လေ

ရှိသည်။ မရောက်ဘူးဆိုလျှင် တစ်ပတ်တစ်ခေါက်လောက်တော့ ရောက်လာတတ်သည်။ ရောက်လာတိုင်းလည်း သပ်သပ်ရပ်ရပ် ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်။ ဘယ်သောအခါကမှ ကပိုကရို ဖိုသီဖတ်သီမရှိ။ ဆရာနေက “ဗိုလ်ချုပ်တော့ မိန်းမလိုချင်နေပြီနဲ့ တူပါတယ်ဟာ” လို့ စလျှင် “ငါ့မြေးတွေတောင် ချစ်လို့ မဝပါဘူး” လို့ ဆိုမြဲ။

ကျွန်မနှင့် ဆရာစိုးဘားဒိုင်တို့ နှစ်ယောက်ပေါင်းတစ်အုပ် (ဝတ္ထုလတ်တစ်ပုဒ်စီ) ထုတ်ဖူးပါသည်။ လင်းလွန်းခင် စာပေက ထုတ်ဝေခဲ့သော ‘ပင်လယ်ဖြတ်တဲ့ လှည်း’ စာအုပ်မှာ ကျွန်မက ‘မင်္ဂလာလှည်း’ ဝတ္ထုလတ် တစ်ပုဒ်ရေးသည်။ ဆရာစိုးဘားဒိုင်က ပင်လယ်ဝတ္ထု ‘ရေစီးကြောင်းများတဲ့ ပင်လယ်’။ ကျွန်မဝတ္ထုကို အရင်ဖတ်ဖြစ်ပုံရပါ၏။ ချက်ချင်း ဖုန်းကောက်ဆက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်က သည်အချက်ကို ရုမပြုမိပါ။ ဆရာစိုးဘားဒိုင်က သူ့ဝတ္ထုလတ်ကို ရေးပြီးတာ ကြာပြီ။ ကျွန်မက လတ်စမသတ်နိုင်တော့ ပြီးချင်စိတ်က များနေသည်။ သည်တော့ ဇာတ်ကို မကွန့်တော့ဘဲ ခပ်သုတ်သုတ်ကလေး သိမ်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်မစိတ်ထဲတော့ ဝတ္ထုလတ်တစ်ပုဒ်အဖြစ် အဆင်ပြေ သွားတာပါပဲလေလို့ တွေးမိခဲ့သည်။ ဆရာချွန် ထောက်ပြတော့မှ စရိုက်တွေ ဘဝတွေ ထပ်ဖြည့်လိုက်လျှင် ဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ် ဖြစ်နိုင် တာ သဘောပေါက်မိခဲ့ရသည်။

“ဟုတ်ပါဆရာရယ်...ကျွန်မက ဇာတ်ကို ချုံ့လိုက်ပါ တယ်...ဇာတ်လမ်းက ကျွန်မမောင်တစ်ယောက် ကိုယ် တွေ ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာလေး ပြောပြတော့ သဘောကျတာပဲ။ စိတ်ရှိတုန်း ရေးလိုက်တာ ဆရာရဲ့...ကျွန်မမောင်က

တပည့်တစ်ယောက် မိန်းမသွားတောင်းတာမှာ လမ်းခရီး မှာ ဒုက္ခရောက်ရတာကို ပြောပြတာလေ...ဒါကို ကျွန်မ က ဇာတ်ထည့်ပြီး ချဲ့လိုက်တာပါ...ဆရာချွန်ပြောပြတော့ မှ နှမြောတောင်နေသေးတယ်”

“နှမြောစရာပေါ့ဟ... ငါပြောမယ်...စာရေးဆရာဆိုတာ ရေးစရာရှိတာ ကုန်အောင်ရေးရတယ်...ဘယ်သူ့မှ မငဲ့ နဲ့...စိတ်က ချုပ်ထားတာရှိရင်...မလွတ်လပ်သလိုဖြစ်နေ ရင်...Pressure တစ်ခုခုရှိရင် အပြည့်မလှတော့ဘူး... ညည်းဝတ္ထုတွေ ငါ စောင့်ဖတ်ဖြစ်တယ်...မြင်တာရှိ ပြော မယ်...ငါက ညှဉ်ရင် ညှဉ်တယ်ပြောမှာပဲ...ကောင်းရင်လည်း ချီးကျူးမှာပဲ”

“ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ဆရာရယ်...အိမ်ဘက် မလာတာ ကြာပြန်ပြီ...”

“ငါ ပန်းချီပြပွဲလေးတစ်ပွဲ လုပ်မလို့ စီစဉ်နေတယ်... အသက်ကြီးလာတော့ လုပ်ချင်တာတွေ များလာတယ် ထင်ပါရဲ့ ခင်ခင်ထူးရယ်... လုပ်လက်စတွေကလည်း အများကြီး”

ထိုနေ့မနက်က ဆရာနှင့် စကားတွေ တော်တော်ပြောဖြစ်ခဲ့

ကျွန်မ မှတ်မိပါသည်။ ကျွန်မတို့ ဇနီးမောင်နှံကို သူ ခင်သည်။ ဆရာချွန်၏ ဝေဖန်အကြံပေးချက်များက မေတ္တာရှိသူတို့၏ ဝေဖန်မှု ဖြစ်သည်။ သူကိုယ်တိုင်က အလုပ်တွေ များများလုပ်သူဖြစ်၍ ချွန် အတော်ကြာကြာ ယူတာမျိုး မရှိသော်လည်း သူစိတ်ပါပြီ ဆိုရင် ဝေဝေဆာဆာ ပြောတတ်သည်။ ဆရာပြန်သွားလျှင် ရယ်စရာ

မောစရာတွေ ကျန်ရစ်ခဲ့တတ်ပါသည်။ ဘယ်အရာမဆို ဆရာက ခွင့်လွှတ်စိတ်ဖြင့် ကြည့်လို့လားတော့ မသိပါ။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး သတိထားမိရုံမက စိတ်ညစ်စရာထဲက ရယ်စရာတွေထုတ်ပြီး ဖြေလျော့လေ့ရှိတာ သတိထားမိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်မက ကျွန်မရင်ထဲ စနောင့်စနင်းရှိတာကလေးတွေ ပြောပြသည့်အခါ ဆရာချွန် ပြောလေ့ရှိသည့် စကား ရှိပါ၏။

“အဲဒါတွေ ညည်းရှေ့ လာပြောနေတာတွေလား...အဲဒါဆိုရင်တော့ ပါးရိုက်လွှတ်လိုက်ဟ... ကွယ်ရာမှာပြောတာဆိုရင်တော့ ရှိပါစေအေး... ညည်းမပြောနဲ့ ငါတောင် နှုတ်အပြောမလွှတ်သေးဘူး... ပြောနေတဲ့ လူတွေက မရေးဘူးဟ... ရေးနေတဲ့လူတွေက မပြောအားဘူး... ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ်လုပ်...”

ကျွန်မ ဆရာအကြောင်း ရေးရမည်ရှိသောအခါ သည်အကြောင်းအရာက ကျွန်မရင်ထဲ အရင်ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ ဝတ္ထုတိုလေး တစ်ပုဒ်စ နှစ်ပုဒ်စ ပါစဉ်ကတည်းက ကျွန်မ စာသင်ရာကျောင်းကို ရောက်လာတတ်သော ဆရာချွန်...။ အားပေးတတ်သော ဆရာချွန်...။ ဆရာနှင့် ကျွန်မတို့ စာပေဟောပြောပွဲခရီးတွေ တော်တော်များများ သွားခဲ့ရပါသည်။ ခရီးသွားမှ တစ်ယောက်အကြောင်းတစ်ယောက် နားလည်ရတာတွေရှိသည်။ အနုပညာနှင့် ပတ်သက်လျှင် ဆတ်ဆတ်ထိမခံတတ်သူ ဆိုသော်လည်း အချင်ချင်ညာစရာရှိလျှင် ကမ်းကုန်အောင် ညာခဲ့သူပင်။

စာပေဟောပြောပွဲ အတော်များများကို သွားကြရသည့်အကြောင်းတွေထဲမှာ ဆရာကြောင့် ကျွန်မတို့ ခရီးတွေသွားဖြစ်သလို

ကျွန်မတို့ကြောင့်လည်း ဆရာ ပါလာရတာတွေ ရှိပါသည်။ မြို့ခံစာပေ ကော်မတီတွေက ဆရာအိမ်ရောက်လာပြီး ဆရာကံချွန်နဲ့ နှစ်ယောက်လောက် စီစဉ်ပေးပါဗျာ ဆိုရုံရှိသေး ကျွန်မတို့ဆီ ဖုန်းဆက်ပြီး ကျွန်မတို့အမည်တွေ ပေးနှင့်ပြီ။

“ခင်ခင်ထူးရေ ကိုနေကော...မြို့က လာဖိတ်နေတယ်ဟ... ငါ ငြင်းမရတဲ့လူတွေ ဖြစ်နေတယ်...ညည်းတို့ လင်မယားကို နာမည်ပေးလိုက်ပြီ...ငါ့ပွဲလို့ သဘောထားကြပါဟာ...လိုက်ခဲ့ကြပါဦး...”

သည်လိုနှင့် ပါရတာတွေ များသည်။ ကျွန်မတို့ဆီရောက်လာကြသည့် စာပေကော်မတီများကိုလည်း ကျွန်မတို့က သည်လိုပင် ဆရာချွန်ကို ခေါ်ရန် ဖိတ်ရန် ဆန္ဒပြုမြဲ။

“ဆရာချွန်...ကျွန်မတို့တော့ ဆရာကို စာရင်းပေး ထိုက်ပြီ...မငြင်းပါနဲ့တော့ ဆရာ...၊ ခရီးသွားရတာ ကြာပြီလေ” ဆိုလိုက်ရုံဖြင့် “အေး...ကောင်းသားပဲ” လို့ လက်ခံသည်ချည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာနှင့်ကျွန်မ ပထမဆုံးသွားခဲ့သည့် စာပေဟောပြောပွဲခရီးမှာ ကျောက်ပုထိုးရွှေစက်ရုံစာပေဟောပြောပွဲ ဖြစ်သည်။ ကျွန်မ ၁၀ ပထမဆုံး စင်ပေါ်တက်ရမည့်ပွဲမို့ မရွံ့မရဲ။ စမ်းတဝါးဝါး။

“ဟောပါအေး...သည်လိုပါပဲ...ပြောရင်းက ကောင်းသွားရတာမျိုးပါ...ညည်းဟောပြောတာ လိုအပ်တာရှိရင် ငါ ပြောမယ်...စာပေဟောပြောပွဲဆိုတာ လခိုင်းကြီးတယ်ဟ...စာပေပရိသတ်ထဲမှာ ကိုယ့်ထက်တော်တဲ့ တတ်တဲ့ ပညာရှိတွေ အများကြီးပါတယ်...ဒီတော့ ကိုယ်ပိုင်နိုင်တာပဲပြော...ခွင့်တစ်ခုလုံး စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိပါစေ...”

ပရိသတ် မငြီးစေနဲ့...နာရီဝက်စာရှိရင် နာရီဝက်ပဲပြော...
နောက်တော့ ဘာတွေထည့်ရမယ်...ဘာတွေ နုတ်ရမယ်
ဆိုတာ သိလာလိမ့်မယ်"

သည်လိုနဲ့ ကျွန်မ ဟောရဲပြောရဲ ရှိလာရပါသည်။ ပွဲတွေ
အတော်များလာတော့ ကျွန်မ သဘောပေါက်လာပါပြီ။ ရယ်စရာ
မောစရာကလေးတွေ ညှပ်သုံးတတ်ပြီ။

"ပရိသတ် ရယ်ပြီဆိုရင် သူတို့ရယ်တာ စောင့်ဟ...ဟာသ
ဆိုတာ တစ်ခါတလေ နှစ်လုံး သုံးလုံး ဆက်ဖြတ်ရတာ
လည်း ရှိတယ်...ပရိသတ်ငြိမ်မှ စောစောက အလုံးကို
ဆက်ယူတဲ့ ဖြုတ်လုံးကို ထပ်ဖြုတ်...ဒါမှ ပရိသတ်နဲ့
ကိုယ်နဲ့ ပိုနီးတယ်..."

ဆိုတာမျိုးကအစ ဆရာချွန်က သွန်သင်ပေးတတ်ပါသည်။

တချို့စာပေဟောပြောပွဲတွေမှာ ပွဲမစခင် ဆိုင်ရာကော်မတီ
လူကြီးများနှင့် မိတ်ဆက်စကားတွေ ပြောကြ၊ ဧည့်ခံတာကို စားကြ
သောက်ကြရှိသည့်အခါ ဆရာချွန်ဆီက စာတိုကလေးတွေ ကျွန်မ
လက်ထဲ ရောက်လာတတ်တာလည်း ရှိသေးသည်။ စာတိုကလေး
တွေကို ကျိတ်ဖတ်ရတိုင်း မရယ်မိအောင် အောင်ထားခဲ့ရတာတွေက
လည်း အများကြီး။

"ခင်ခင်ထူး...ညည်းနဲ့ ကပ်တိုင်နေတဲ့ လူကြီးကို အသာ
ကြည့်လိုက် ငါ့စိတ်ထဲ ဦးစံမတူနဲ့ တူသလားလို့..."

ကျွန်မက ဆရာစာတိုကလေးဖတ်ပြီး ကိုယ့်ဘေးက
ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကို အသာ ငဲ့ကြည့်ရသည်။ ဟုတ်ပါ။ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်
လူရွှင်တော် ဦးစံမတူနှင့် တကယ်တူသည်။ သည်တော့ ရယ်ချင်စိတ်

ဆို မျိုချထားရသည်။ ဆရာချွန်ကို လှမ်းကြည့်တော့ ကျွန်မကို
မကြည့်။ ခပ်တည်တည်နှင့် စကားတွေပြောနေသည်။

"ညည်းလှမ်းကြည့်မိရင် ငါက ရယ်မိတော့မှာလေ...ငါ
ကိုယ်ငါ ထိန်းထားတဲ့ သဘောပေါ့ဟာ"

တစ်ခါကလည်း စာပေကော်မတီ အမျိုးသမီးက စကားတွေ
လှိုင်နေအောင် ပြောနေသည်။ တခြား ဘယ်သူမှ ပြောမဖြစ်အောင်
သူနည်းပြောနေခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့အားလုံး 'အင်း'လိုက်နေရ
တာပင် အီတောက်နေကြပြီ။ ခရီးပန်းလာသဖြင့် နားလည်း နားချင်ပြီ။
သည်တစ်ခါတော့ ကျွန်မ စာတိုကလေးရေးကာ ဆရာချွန်ကို
တမ်းလိုက်သည်။

"ဆရာချွန်ကို မဲပြောနေတာ...ဆရာချွန် နေခဲ့တော့...
ကျွန်မတို့ အဆောင်ပြန်နားတော့မယ်"

ဆရာချွန်က ကျွန်မစာတိုကလေးကိုဖတ်ပြီး စာတိုကလေး
ပြန်ရေးပေးသည်။

"ငါတို့ကို ဘာလို့ ဖိတ်ဟောခိုင်းတာလဲမသိဘူးဟာ...သူ
စင်ပေါ်တင်ပေးလိုက်ရင် ပြီးရော...ညည်းတို့ ငါ့ကို ထား
မသွားကြနဲ့ အခုတင် ငါ နားတစ်ဖက် အူသွားပြီ"

ကျွန်မတို့မှာ ရယ်လိုက်ရတာ။ ဆရာနှင့် ခရီးသွားရတာ
ဆွတ်စရာကောင်းသည်။ ဆရာက ကိုယ်ပိုင်ဟာသဉာဏ်လည်း ရှိသူ
ဆိုတော့ သူ့စာ၊ သူ့ကာတွန်း၊ ဇာတ်ကောင်များကို ဖန်တီးရာမှာ
ဆင်မက လူသဘာဝကိုလည်း ဟာသဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်တတ်သူ
ဖြစ်သည်။ ဆရာချွန်ကတော့ စွယ်စုံရ မင်းသားကြီးပင်။ ဟောတတ်
ပြောတတ်သည်။ ရယ်စရာ မောစရာတွေ ပြောသည့်ကြားက ဘာ

အတွက် အဖိုးတန်တာတွေ ထည့်သွားတတ်သည်။ လေးနက်သည့် အကြောင်းအရာကိုပင် ဟာသကလေးတွေစွက်ကာ နားထောင် ချင်အောင် ပြောတတ်သည်။ ဆရာချွန် ဟောပြောချက်တွေက များလှပါသည်။ သည်အထဲကမှ Tour guide အေးကိုကိုအကြောင်း ပြောရင်း ဝတ္ထုရေးသူနှင့် ဝတ္ထုဖတ်သူတို့ကြားက ခံစားမှုရသ အကြောင်း ဟောပြောသွားတာကို မမေ့နိုင်ပါ။ နားထောင်ရတိုင်း လည်း ရိုးသည်မရှိ။

“အေးကိုကို လုပ်ကျွေးနေတာကို များလှပါပြီဟာ... လူသာ တကယ်ရှိရင် ငါ့ကို နှုတ်ခွင့်အပ်လိမ့်မယ်”

တစ်ခါတော့ အေးကိုကို ဟောပါဆိုလို့ ပြန်ပြောတာကို ကျွန်မ မှတ်မိနေသည်။ ဆရာချွန် အမှတ်တရတွေ ပြောလျှင်တော့ မကုန်နိုင်လောက်ပါ။

ဆရာနှင့် ဟောပြောပွဲ နောက်ဆုံးခရီးကတော့ မူဆယ် လားရှိုးခရီးဖြစ်သည်။ လားရှိုးစာပေဟောပြောပွဲက ဆရာဝန်များ ကမကထပြုသည့်ပွဲဖြစ်၍ လားရှိုးပွဲအပြီးမှာ မူဆယ်ကို ဆက်ကူးကာ ဟောခဲ့ရသည်။ မူဆယ်ပွဲက စာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းပွဲ။ ကျွန်မတို့ကို နှိမ့်ခမ်း၊ ရွှေလီ၊ ကျယ်ခေါင် စသည့်နေရာတွေကို လိုက်ပို့ကြသည်။ ပျော်စရာကောင်းသည့် ခရီးပင်။ သည်တုန်းက ဆရာနှင့်အတူ သွားရ သည့်ခရီးတွေထဲမှာ သည်တစ်ခေါက် နောက်ဆုံးဆိုတာ ကျွန်မတို့ မသိပါ။ ကျန်းကျန်းမာမာပင်။ ဆေးတွေဝါးတွေ အဝံပါသလို စနစ် တကျ သောက်သည်။ အစားအသောက်ကို ချင်ချိန်စားသည်။ နွေးနွေး ထွေးထွေးနေသည်။ လားရှိုးဆောင်း၏ နှင်းမှုန်တွေကြား စောစော ထ၍ လမ်းလျှောက်နေခဲ့သေးသည်။ ဘယ်ခရီးသွားသွား သူကြိုက်

အညှ့် အနွေးထည်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီတွေ ဝယ်တတ်သည်။ အဓိက တော့ မြေးတွေအတွက် စဉ်းစားခြင်းဖြစ်သည်။

“ခင်ခင်ထူးရဲ့...ငါ့ငယ်ငယ်က ဆင်းရဲတယ်...ငါ စင်ပေါ် က ဟောနေတာတွေ ဇာတ်နာအောင် ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး...တကယ့်ဘဝတွေ...ဘယကြောင့်နှစ်ကွင်းနဲ့ ပြီးရတဲ့ နေ့တွေရှိတယ်...ငါ ဘယ်တုန်းကမှ စိတ်ဓာတ်မကျခဲ့ဘူး... ငါ့မြေးတွေကျတော့ ကံကောင်းကြပြီ...ကလေးတွေကို ငါ မချုပ်ချယ်ဘူး...အင်္ဂုစိတ် အဝင်မခံဘူး ဇွတ်ပုံမသွင်းဘူး...အခုတော့ မြေးတွေက ငါ့ဘဝကြီး ဖြစ်သွားပြီပြီ... သည်ကောင်တွေနဲ့ နေရတာ စိတ်ချမ်းသာတယ်ဟ...”

မှန်ပါသည်။ ဆရာချွန်က သူ့မြေးတွေအကြောင်း ပြောရတာ အမော။ သမီးက လိမ္မာကြောင်း၊ သမက်က လိမ္မာကြောင်းတွေ ဖြစ်ပြောလေ့ရှိသည်။ သည့်အတွက် ကျွန်မတို့မှာ ဝမ်းသာရသည်။ အခုအပျော်တွေ ကူးစက်ရပါသည်။

လားရှိုး-မူဆယ် စာပေဟောပြောပွဲအကြောင်း ရွှေမန္တလေး နယ်မှာ ဆရာရေးတော့ ကျွန်မတို့ ဇနီးမောင်နှံအကြောင်းကို ချစ်တရ ရေးရှာသည်။ သည်ဆောင်းပါးတွေက ခါတိုင်း ဆရာချွန် အနေကျ ဟာသမဆန်ဘဲ ဘဝဆန်သည်။ ရသတွေ တစ်ထွေးကြီး ပါလာတာ သတိပြုမိသည်။ သည်အကြောင်းကို ကျွန်မက ဆရာချွန် နှုတ်ခွင့်ဆက် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

“အေး...ဟုတ်တယ်ဟ... အသက်အရွယ်ကြောင့်ပဲ လား...ခံစားမှုပဲလား မပြောတတ်ပါဘူးဟာ...ရသစာပေ ရေးချင်နေတယ်...ငါ လုံးချင်းဝတ္ထုကြီးတွေရေးဖို့ စိတ်ကူး

ရှိတယ်...အသက်ကြီးလာရင် အထိုင်နဲ့ပဲ လုံးချင်းဝတ္ထုတွေ
ရေးတော့မယ်အေ...ညည်းတို့လည်း ငယ်တုန်း ကြိုးစား
ရေးဟ...မပျင်းနဲ့....”

ဆရာ လုံးချင်းဝတ္ထုတွေ ရေးသွားဖြစ်လေသလား။ ဆရာချွန်
အသက်ဆက်ရှည်နေဦးမယ်ဆိုလျှင်တော့ ဆရာကံချွန်၏ လုံးချင်း
ဝတ္ထုကြီးတွေ ဖတ်ရဖို့ သေချာသည်။ ဆရာက လက်တွေ့အလုပ်လုပ်
သော စာရေးဆရာ မဟုတ်လား။

ဆရာအကြောင်း တကယ်တမ်းချရေးတော့လည်း ဆရာ
ကို သတိရမိပါသည်။ စာဆိုတော်ရာသီ၊ ပွင့်လင်းရာသီကို ရောက်ပြန်
တော့မည်၊ သည်နှစ်တော့ ဆရာဆီက ဖုန်းလာစရာ မရှိတော့။ ခရီး
တွေ အတူသွားဖို့ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။ ဆရာက ချစ်သောပရိသတ်
ဆရာကို ချစ်သောပရိသတ် ဆုံခွင့်မရနိုင်တော့ပြီ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်
အနုပညာအားဖြင့် ဆရာချွန် တာဝန်တွေများခဲ့သလောက် တာဝန်
ကျေပွန်ခဲ့ရပါသည်။ သည့်အတွက် ကျေနပ်တန်သလောက် ကျေနပ်
သွားခဲ့လိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသည်။ စာပေပရိသတ်အတွက်ရော မိသားစု
အဖို့ရာပါ စိတ်ကောင်းနှလုံးကောင်းရှိခဲ့ရှာသူဆိုတော့ အားလုံး၏
မေတ္တာကို ခံယူနိုင်သူအဖြစ် အမှတ်တရရှိကြတာ မဆန်းပါ။

ကျွန်မကတော့ ဆရာပါလျှင် ပျော်ရသည့် စာပေခရီးတွေ
ကိုသာ အောက်မေ့ အမှတ်ရနေမိပါသည်။ ကျွန်မတို့နှင့် ဆုံခဲ့ရသော
ဆရာအပေါ် မှတ်ချက်ပေးပါဆိုလျှင် ဆရာသည် စိတ်ကောင်းရှိသူ
တစ်ယောက်လို့သာ ဆိုချင်ပါသည်။

ကံချွန် အမှတ်တရ စာစုများ၊ ဩဂုတ် ၂၀၁၁

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

ခရီးသွား

နမ့်တော

(၁)

ဟုမ္မလင်းလေဆိပ်ကို ကျွန်မတို့ စီးလာသည့် လေယာဉ်
 ဆိုက်ရောက်သွားချိန်မှာ ဆွမ်းခံပြန်ချိန်လောက် ရှိနေပါပြီ။ သို့သော်
 သာယာဉ်ပေါ်က ဆင်းလိုက်သည်နှင့် အအေးဓာတ်က နှင်းခဲနှင်းဖတ်
 ဆွယ် ထိုးနှစ်လိုက်သလို ဆီးကြိုလိုက်သည့်အခါ မန္တလေးလိုမြို့
 က လာခဲ့ကြသော ကျွန်မတို့အဖို့ သွေးခဲသွေးတော့မလို အောက်မေ့
 နေသည်။ ကျွန်မတို့ကို လာကြိုသည့်ကားက တောင်ပေါ်သွားကား
 ဆိုက်မြင့်ကြီးဆိုတော့ ကျွန်မစိတ်ထဲ တောင်ပေါ်ကိုမျှား တက်ရဦး
 သွားလို့လည်း ကွေးမိပါသည်။ ကျွန်မတို့ သွားရမည့်ခရီးစဉ်က
 ဟုမ္မလင်း၊ နောင်ပိုအောင်၊ နမ့်တောဆိုတာလောက်ပဲ အကြမ်းဖျင်း
 သိထားပါ၏။ ကျွန်မတို့ကို ကြိုနေသည့် အင်ဂျင်နီယာ ဦးအောင်မြင့်

နှင့် နမ့်တောချောင်းကြီးဒေသ ရွှေလုပ်ကွက်များမှ တာဝန်ရှိသူ ဦးနေဝင်းတို့ လေဆိပ်မှာပဲ အစီအစဉ်ရေးဆွဲပြီးချိန်မှာတော့ ကျွန်မတို့ နမ့်တောကို အရင်ကူးကြဖို့ သေချာသွားပြီ။

အင်ဂျင်နီယာ ဦးအောင်မြင့်တို့ ရုံးမှာ နေ့လယ်စာစားပြီး ကားကြီးပေါ် ကျွန်မတို့ တက်ကြပြန်သည်။ ဆရာညိုထွန်းလူ၊ ဆရာနေဝင်းမြင့်နှင့် ဆရာစိုးဘားဒိုင်တို့ကလည်း ကားပေါ်ကို အတင်းထိုး တက်ကြရင်း ဘယ်ဆီမှန်း မသိနိုင်သေးသည့်နေရာကို လိုက်ဖို့ ပြင်ကြရပြီ။ ကျွန်မတို့ သားအမိကိုတော့ ကားရှေ့ခန်းက နေရာပေးကြသဖြင့် ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။

ဒရိုင်ဘာကြီးက -

“ခင်ဗျားတို့ လေယာဉ်နဲ့ လာလို့ဗျ... ရှော်တယ်နဲ့ဆိုရင် ဘယ်သက်သာမလဲ... မြစ်ထဲက မတရားအေးတယ်... မခံနိုင်ဘူး”

လို့ ပြောရှာပါသည်။ ရှော်တယ်တွေ မရောက်ခင်က မုံရွာ - ဟုမ္မလင်း ရေကြောင်းခရီးကို တစ်ပတ်, ဆယ်ရက်ကြာသည် ဆိုပါသည်။ ကျွန်မတို့ ဟုမ္မလင်းက ထွက်လာတော့ပဲ မွန်းလွဲတစ်ချက်ထိုးသာသာရှိပြီး

“ဟုမ္မလင်း - နောင်ပိုအောင်က ၁၈ မိုင်ဝေးတယ်... နောင်ပိုအောင် - နမ့်တောက ၁၉ မိုင်ဝေးတယ်... လမ်းခဏက သိပ်မဝေးပါဘူး... လမ်းတွေက ဆိုးတော့ ခရီးက မရောက်နိုင်ဘူးလေနော... မိုးချုပ်လို့ရောက်ရင် ခင်ဗျားတို့ ကံကောင်းတာပဲ”

ကျွန်မတို့က ကံကောင်းတာပဲဆိုလို့ ကျွန်မ ပြုံးမိရပါသည်။ နောင်ပိုရသူက ခရီးမှာ သူ မပါသလိုလိုကိုး။ လမ်းက တကယ်လည်း ခက်ခဲပါသည်။ ဟုမ္မလင်းကအထွက် မသိသာသေးသော်လည်း မြို့နှင့် လာသောအခါ ဆိုးစပြုလာပါသည်။ “ဒါတောင် တော်တော် ကောင်းသွားတာ... အရင် သည်လိုဘယ်ဟုတ်မလဲ... အိုး...” ဟု ဆိုတာ စကားဖြတ်လိုက်သဖြင့် ‘အိုး’ဆိုသည့် အသံကို ကျွန်မ ကြားကူးဖြင့် မှန်းဆကြည့်ရပါသည်။ ညနေ ၃ နာရီလောက်မှာ နောင်ပိုအောင်ကို ရောက်ပါပြီ။ နောင်ပိုအောင်သည်လည်း ဥရုမြစ် ကျွန်းက ရွာကြီး တစ်ရွာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်မတို့ ဒေါက်မြင့်ကားကြီး ဥရုချောင်းဖြတ် လှေနှစ်စင်းပူး ဇက်ကူးတို့ဖြင့် ကူးရသည်။ ဘက်လက်စ ဥရုမြစ်ကူးတံတားကြီးက ကျွန်မတို့နှင့် မလှမ်းမကမ်း စီနေပြီ။ တံတားကြီးပြီးလျှင်တော့ မိုးရာသီမှာပါ ကူးဖြတ်နိုင်ကြ တာမည်။ ဥရုမြစ်ကတော့ မြစ်ဝါမြစ်ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်မ သတိ မပါသည်။ နောင်ပိုအောင်မှာ အဆာပြေ ကောက်ညှင်းပေါင်းတင်း နှင့် ဥရုမြစ်ထွက် ငါးပေါင်းကြော်ကို တဝ စားလိုက်ရသေးသည်။

“မြစ်ရေက ဒီလို ဝါတာပဲလား... ဥရုမြစ်ကို ကျွန်မ ပထမဆုံး မြင်ဖူးတာမို့ မေးတာပါ”

“အား... ဘယ်ဟုတ်လိမ့်မလဲ... ကျုပ်တို့ငယ်ငယ်က ရေထဲ ကူးနေတဲ့ ကျောက်ငါးကြွင်းကလေးတွေ၊ ကျောက်ခဲလုံး ကလေးတွေ အတိုင်းတိုင်းမြင်နေရတာ... အခုကတော့ မဝါဘဲ ရှိပါတော့မလားဗျာ”

ဒရိုင်ဘာကြီးက စကားတွေ ချန်ထားပုံ ရပါသည်။ ကားတွေ ရွာတွေကို ပန်းပြီး မောင်းသည်။ ရွာတွေထဲက ဖြတ်သည်။ ရွာခြေက မောင်းသည်။ သဲကျင်းသောင်ကုန်းတွေကို ဖြတ်ပြီး မောင်းသည်။ မျောမီးနဲ့ ခေါ်ကြသည့် မျောစာပုံဟောင်းတွေပေါ်က မောင်းတာ ကိုလည်း ကြုံရသည်။ လမ်းရွာတွေကတော့ ရွာကြီး ရွာခိုင်းတွေ များသည်။ များသောအားဖြင့် ရှမ်းရွာတွေဟု ပြောပြ၏။ အေးချမ်း လှသော ရှမ်းကျေးရွာများ၏ လူနေမှုဘဝကို ဖျိုးဖျိုးဖျပ်ဖျပ် မြင်ရ ရသည်။

နောင်ပိုအောင်က စားလာသည့် ပေါင်းတင်းကင်နှင့် ငါးကြော်သည် နောင်ပိုအောင် နမ့်တော ၁၉ မိုင်မှာ ကြေညက်သွား လောက်ပြီ။ ညနေမိုးချုပ်လေ ပိုအေးလာလေ။ ကားပက်လက်ပေါ်က လိုက်ရသည့်ဆရာတွေ အေးကြရောမည်။

တော်တော်ကြီးမှောင်မှ ကျွန်မတို့ကားဒေါက်မြင့်ကြီး နမ့်တောရွာကို ဝင်သည်။ တောကြီးတောင်ကြီး၊ တောလမ်းတောင် လမ်း၊ တအိအိ မောင်းလာခဲ့ရာက မီးရောင်တွေ ဖွေးခနဲ မြင်လိုက် ရတော့ ဝမ်းသာသွားမိပါသည်။ နမ့်တောနဲ့ ဟုမ္မလင်း ဘယ်ထဲ ပိုအေးသလဲ မေးတော့ ကားဆရာကြီးက “အိုး...အေးပြီကော... နမ့်တောမှာ နေရောင်မမြင်ရတာတောင် ကြာပြီလေ” လို့ဆိုသည်။ ကျွန်မတို့ကို နေရာချပေးသည့်အိမ်ကြီးမှာ ကျယ်လွင့်ရုံမက ဥက္ကဋ္ဌ ဦးမောင်နိုင်က မီးသွေးမီးဖိုကြီး ဖိုပေးထားသဖြင့် ရောက်ရောက်ချင်

အိမ်တောင်ကင်သလို ကင်ကြရပါသည်။ ကျွန်မတို့ အိပ်ရာဝင်တော့ အိမ်တော နှင်းပေါက်များ ကြွေသံကိုပင် ကြားနေရသည်။

နေရောင် မထိုးသော်လည်း နမ့်တောမနက်ခင်းကတော့ အိမ်တောနေပါသည်။ နမ့်တောကို အလင်းရောင်ထဲမှာ မြင်လိုက်ရတော့ နမ့်တော မြို့တစ်မြို့ကို ရောက်နေရသလို ခံစားရပါသည်။ ဈေးဆိုင် တွေ ဟီးနေအောင် ဖွင့်ထားကြသည်။ ရွှေလုပ်ကွက်တွေကို အမှီပြု လိုသမျှ ရနိုင်အောင် ခင်းကျင်းရောင်းဝယ်နေကြတာဆိုတော့ နမ့်တောလေးမရှိ ဈေးခင်းကြီး ဖြစ်နေပြီ။

“ကျွန်မ ရောက်ခါစက အိမ်ခြေ ၁၇၀ လောက်ပဲ ရှိတယ်... အခုတော့ တစ်ထောင်ကျော်ပြီ...ဟိုတုန်းက ရွံ့တွေ၊ ဗွက် တွေဆိုတာ အိုး...ခူးခေါင်းမြုပ်တယ်...ခြင်တွေဆိုတာ ညမိုးချုပ်ရင် ဖွဲနဲ့ ဆုပ်ပက်နေသလိုပဲ...လူမှုရေး၊ ကျန်းမာ ရေး၊ ပညာရေး သိပ်နောက်ကျခဲ့တာပေါ့...ကျွန်မက သူနာပြုဆိုတော့ ကျန်းမာရေးကိစ္စတွေဆိုရင် ဒိုင်ခံဖြေရှင်း ပေးခဲ့ရတယ်”

ဟုမ္မလင်းတစ်ဖက်ကမ်းက ကက်သာရွာသူ ရှမ်းအမျိုးသမီး သူနာပြုဆရာမကြီး ဒေါ်သိန်းဝင်းက အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် အခြေကျ ထားခဲ့သော နမ့်တောကို သူ့ဇာတိရွာလို သံယောဇဉ်ရှိရွာသူဖြစ်သည်။ အခုတော့ ဥရုမြစ်ကို မေးတင်ထားသည့် နမ့်တောသည် စုပါမားကတ် ဦးဆွေလို ဆိုင်ကြီးကနားကြီးတွေ ရှိနေပြီ။ ရွှေလုပ်ငန်း စက်မှုပစ္စည်း တွေ၊ အင်ဂျင်သုံးပစ္စည်းတွေသာမက စက်အင်ဂျင်အမျိုးမျိုးကိုပင်

ကြိုက်တာ ရွေးဝယ်နိုင်သည်။ အရင်ကတော့ တစ်ခုခုလိုချင်လျှင် ဟုမ္မလင်းကို ပြေးရသည်။ မိုးရာသီဆိုလျှင် ဥရုမြစ်ကိုသာ အားကိုးရသည်။ လူနာ ဆေးရုံတော့လည်း ထိုးလှေကလေးများဖြင့် တနဲ့တနဲ့ စုန်ဆင်းခဲ့ကြရသည်။ အခုတော့ ကားတွေ ရှိလာပြီ။ စက်တင်ဘာမော်တော်ငယ်တွေ ရှိလာပြီ။ ဆိုင်ကယ် ကယ်ရီတွေပင် ရှိနေပြီ။ နမ့်တော-ဟုမ္မလင်းကို ကြိုက်သည့်ယာဉ်ဖြင့် ကြိုက်သလို သွားပါလေ။ နမ့်တောမှာ စာကြည့်တိုက်ကြီးဖွင့်ဖို့ လုံးပမ်းနေကြသည်ကိုလည်း မြင်ခဲ့ရသည်။ နယ်လှည့် ပဒေသာကပ္ပဲမှာ မင်းသားညိုနဲ့ နှင့် လင်းစာနည်ဇော်တို့ ခေါင်းဆောင်ကာ နမ့်တောလူထုကို ဇာတ်ကြီးဖြင့် ညစဉ် ဖျော်ဖြေနေသည်။ ကျွန်မက ပွဲကြည့်ကြသလားဆိုတော့ ညစဉ် ရုံပြည့်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

နမ့်တောမှာ မနက်ခင်းဈေး၊ ညနေခင်းဈေး ရှိသည်။ ဆရာမကြီး ဒေါ်သိန်းဝင်းက စိုင်းဖေသွင်ဆေးရုံ၊ တွဲဖက်အထက်တန်းကျောင်း၊ နမ့်တောဈေး စသည်ဖြင့် နေရာအနှံ့ ပို့ပေးပါသည်။ နမ့်တောတွဲဖက်အထကမှ ဆရာမဒေါ်သန်းရီက နမ့်တောပညာရေးကို ပြောပြသည်။

“ဟိုတုန်းက လယ်လုပ်ချိန်ဆိုရင် လယ်ထဲကို မိသားစုလိုက် ဝင်သွားကြတာ...ကျောင်းဆရာက ငုတ်တုတ်ထိုင်နေရတာပဲ...လယ်သိမ်းပြီးလို့ ရွာကို ပြန်လာကြတော့ နွေကျောင်းပိတ်လို့ ဆရာက မြို့ပြန်ပြီ...၊ စာသင်ချိန်က တစ်လ၊တစ်လခွဲလောက်ပဲရှိတာ...ဒါနဲ့ ကြာတော့ မဖြစ်

ချေဘူးဆိုပြီး ကျွန်မတို့က နွေရာသီမှာ ကလေးတွေကို စာသင်ပေးကြရတယ်...၊ အခုတော့ ပညာတတ်တွေ များလာပြီ...ဝမ်းသာစရာပေါ့”

ကာလတစ်ခုတုန်းက နမ့်ဖယ်ချောင်း ပုံပြင်တွေကို ဒေါ်သိန်းဝင်းက ပြောပြသဖြင့် ကြက်သီးထမိသည်။ ရဲရဲနီနေသည့် နမ့်ဖယ်ချောင်း ရေတွေအကြောင်းလည်း ပါသည်။ ပျဉ်နှစ်ချပ်တံတားလေးပေါ်မှာရပ်ရင်း နမ့်ဖယ်ချောင်းကို ကျွန်မ ငေးကြည့်နေမိသည်။ အခုတော့ နမ့်ဖယ်ချောင်း ရေကြည်ကြည်က ဥရုမြစ်ထဲကို ပြေးလွှားဆင်းနိုင်ခဲ့ပြီ။ ဟိုတုန်းက နမ့်တောတစ်ဖက်ရှိ မိုင်းကိုင်းမှာ သက်ထောက်မြို့ပိုင် ရုံးစိုက်သည်။ ရဲစခန်းရှိသည်။ ဘဏ်တိုက်ရှိသည်။ ဆေးပေးခန်းရှိသည်။ နမ့်တောက မိုင်းကိုင်းရိပ်ကို မှီကာ ရပ်တည်ခဲ့ရသည်။ အခုတော့ နမ့်တောက ရုံးစိုက်ရွာဖြစ်သွားခဲ့ပြီ။

နမ့်တော ရွာလမ်းတွေပေါ်မှာ ဈေးသွားဈေးလာတွေ ဖျားပန်းခပ်နေသည်။ နောင်မိုး၊ သပြေကုန်း၊ နောင်ဆိုင်၊ သက်ကယ်ဆောင်၊ ပုံနှိ ရှမ်းရွာကလေးတွေက လာကြသူ ဈေးသည်တွေမှာ ဘယ်အချိန်က လာကြရသည်မသိ။ သံပုံးကို ဖောက်ထားသည့် ရေနံမီးတိုင်ကလေးတွေ ဘေးချကာ ဈေးရောင်းနေကြသည်။ ရွှေကျင်သည် အင်ပိုင်းတွေကတော့ နယ်မှာ မရှိမဖြစ် ရွှေကျင်ကီရိယာဆင်ပါ၏။ ယမနေသား ရွှေအင်ပိုင်းတစ်ချပ်ကို လေးထောင်ဆို၏။

‘ယူလီဟား...’၊ ‘ယူလီယူ...’ အချင်းချင်း ရှမ်းစကားဖြင့် နှုတ်ဆက်သံကလေးတွေက ချစ်စရာကောင်းလှပါသည်။ ရိုးသား

ပွင့်လင်းကြသော ရှမ်းသွေးချင်းများ ချစ်ခင်မှုတွေကို မြင်နေရသည်။ ကျွန်မကတော့ သည်လိုနေရာမှာ သည်လို ရွာကြီးတစ်ရွာ ရှိနေတာ ကိုပဲ အံ့သြနေမိပါသည်။ ကျွန်မက နှမတော့ဆိုတာ ဘာအဓိပ္ပာယ်လဲ ဆိုတော့ 'ရေခေါင်းရွှေတဲ့ နေရာပေါ့' လို့ ပြောသည်။ ဥရုမြစ်ရေ ဦးတိုက်သည့် ရွာကလေးလို့ ဆိုချင်ပုံရပါ၏။ ညနေကလေး စောင်းလာတော့ နှမတော့သည် အေးစပြုလာပြန်ပြီ။ ကိစ္စမရှိပါ။ တည်းအိမ်မှာ မီးဖိုကလေးရှိနေမှာ သေချာပါသည်။ မနက်ဖြန်မှာ တော့ ကိုအိုက်ဆမ်း၊ ကိုအောင်ကြွယ်၊ ကိုဇော်မင်းဦး၊ ကိုဖိုးသိကြား တို့အဖွဲ့က ရွှေလုပ်ကွက်တွေဆီ ပို့ပေးကြဦးမည်။ ကိုမင်းဇော်နှင့် မဆွေဆွေတင့်တို့ မောင်နှမက နွဲ့ပတ်တောင်ဆရာတော်ကို ပူးဖို့ ပို့ပေးကြဦးမည်။ ကျေးဇူးတင်မိရပါသည်။

မြန်မာတိုင်းကျွန်းနယ် မတ် ၂၀၀၇

ဟုမ္မလင်းဈေး

နှင်းရောမြူပါဆိုင်းနေသည့် ဆောင်းမနက်ခင်းထဲမှာ ဟုမ္မလင်းဈေးရှိရာ ကမ်းနားလမ်းအတိုင်း ကျွန်မတို့ လျှောက်လာခဲ့ ကြသည်။ မြို့အနောက်ကမ်းခြေ ချင်းတွင်းမြစ်သည်ပင် နှင်းတွေ ခံမှာ မြုပ်နေသည်။ ရေငွေ့နှင့် နှင်းမြူတွေ ရောထွေးနေတာကို သေချာတွေ့က မှိုင်းတိုက်သည်ဟု သုံးကြသည်။

ကျွန်မတို့ တည်းခိုသည့် နဝရတ် တည်းခိုခန်းမှ ချင်းတွင်း မြစ်တက် လမ်းလျှောက်ထွက်လိုက်လျှင်ပင် ကမ်းနားလမ်း တာပေါင် နှိုင်းကာ မြစ်နှင့်အပြိုင် ဖြောင့်တန်းနေသည်။ ကျွန်မတို့ လျှောက်လာ ကြသည့် မြစ်ကမ်းနားလမ်းမကြီးကလည်း ရှည်လျားသလောက် ချယ်ပြန့်ပါသည်။ လမ်းမကြီးတစ်ဘက်မှာတော့ မြစ်ကို မျက်နှာမူ သော စတိုးဆိုင်တွေ၊ စားသောက်ဆိုင်တွေ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွေ၊ တည်းခိုခန်းတွေက အခန်းချင်း ဆက်ရှိနေသည်။ ဟုမ္မလင်းကို လမ်းက ရောက်လာကြသော ခရီးသည်တွေက တာရီးလမ်းပေါ်

တက်မိကြပြီဆိုလျှင် ဈေးကိုရောက်ပြီ။ မြစ်ကမ်းပါးလမ်းတစ်လျှောက် လမ်းလျှောက်လာကြရင်းက ကျွန်မတို့ သတိထားမိသလောက် ဟုမ္မလင်းဈေးက ဝက်ဝက်ကွဲအောင် စည်ကားနေပြီ။ ဘယ်အချိန် ကများ ဈေးစည်နေတာပါလိမ့်။ သူ့ဒေသနှင့် သူ့ရာသီဆိုတော့ သည်လောက် အအေးဒဏ်ကို မူကြပုံမပေါ်။

“မနက်သုံးနာရီ လေးနာရီကတည်းက ဈေးစည်တာပဲ ဆရာမ...အဝေးက လာကြတဲ့ ဈေးသည်တွေရော၊ ဈေးဝယ်တွေရော ဟုမ္မလင်းကို အစောကြီး ရောက်လာတတ်ကြ တယ်...ဈေးကြီးတင်မကပါဘူး...တစ်လျှောက်လုံး ဆိုင် ခန်းတွေက ဆက်နေတာ ဆရာမရဲ့...ဟိုဘက် သည်ဘက် ဆုံးအောင် လျှောက်ဖို့တောင် မလွယ်ဘူး။”

ကျွန်မတို့ကို မနက်စောစော ဟုမ္မလင်းဈေး လိုက်ပို့သော ကိုနိုင်နိုင်ကျော်က သူ့မြို့ကလေးက ဈေးတန်းအကြောင်း ပြောပြ သည်။ ဟုတ်လည်းဟုတ်ပါသည်။ ဈေးဆိုင်တန်းတွေက တစ်မြို့တစ်ခေါ်ကြီး။ ဟုမ္မလင်းသည် အထက်ချင်းတွင်းဒေသ၏ ရောင်းဝယ် ဝယ်ပန်းလှသော အချက်အချာမြို့ကလေးဖြစ်သည်။ သည်မြို့ကလေး မှာ တစ်ပတ် တစ်ကြိမ် လေယာဉ်ဆင်းသည်။ စည်ကားသော သင်္ဘော ဆိပ်ရှိသည်။ ရွှေလုပ်ကွက်တွေ ဟုမ္မလင်းမြို့နယ်ထဲမှာ အနှံ့အပြား ရှိသည်။ သည်တောလည်း မြို့ဈေးစည်ရတော့သည်။ ကမ်းနားလမ်း တစ်လျှောက် မောင်းနှင်လာတတ်ကြသော ကုန်တင်ယာဉ်ဝယ်တွေ ထော်လာကျီတွေပေါ်မှာ လူတွေရော ကုန်တွေပါ အပြည့်။ အနီးဝန်းကျင် ကျေးရွာတွေက ဈေးမနက်ခင်းအမီ လာကြသူတွေဖြစ်သည်။

‘မြို့မဈေး၊ ဟုမ္မလင်းမြို့’

ဈေးရှေ့ဆိုင်းဘုတ်စိမ်းစိမ်းရှေ့မှာ ကျွန်မတို့ အမှတ်တရ ဆတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ ဈေးခင်းဈေးကွက်ကို လမ်းမနှင့် သီးသန့် ဖြစ်အောင် သံဆန်ခါကွက်ကျဲဖြင့် ကာရံထားသည်။ ဈေးမကြီးက သန့်ရှင်းလှပါသည်။ ကျွန်မတို့ ဈေးအတွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်ဆိုလျှင် နှင်းမှုန်ကြားက ဈေး၏ရနံ့ကို ရနေကြပြီ။ ဈေးကို စနစ်တကျ အကွက်ချထားသဖြင့် ဈေးဝယ်ရတာ အဆင်ပြေသည်။ ကုန်ပစ္စည်း ခင်းကျင်းကြပုံမှာလည်း စနစ်တကျရှိသည်။ ဈေးဝယ်တို့ လိုချင်တာ မှန်သမျှ စုံလင်အောင် ခင်းကျင်းကြတာကို သတိထားမိပါသည်။ မှန်ကုန်-မန္တလေးမြို့ကြီးတွေမှာ ဝယ်လိုရနိုင်သမျှ ဟုမ္မလင်းဈေး ကလည်း ရှိသည်။ စတိုးဆိုင်ပစ္စည်းတွေ၊ အထည်အလိပ်၊ လူသုံးကုန် ဆွဲ...။ ဆောင်းဝတ် အထည်တွေကလည်း ရာသီထည်ဆိုတော့ ဆောင်းပုံယာပုံ။ အနေထည်တွေ၊ သိုးမွေးဦးထုပ်၊ ခြေလုံဖိနပ်၊ ခြေအိတ် ဆွဲကတော့ သည်ဒေသမှာ အရောင်းအသွက်ဆုံး ကုန်ပစ္စည်းတွေ ဖြစ်လိမ့်မည်။

ဈေးအတွင်းထဲကို ကျွန်မတို့ တိုးဝင်လာခဲ့ကြတော့ ဈေး ကတာတို့ထုံးစံ သားငါးဆိုင်၊ အသီးအနှံရောင်းသည့် ဆိုင်တွေက လည်း သူ့ဆိုင်ခန်းနှင့်သူ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ခင်းကျင်းထားသည်။ သည်နေရာမှာတော့ ဈေးအခင်းအကျင်းက ခေတ်ပေါ်မဆန်ပါ။ နိဗ္ဗာန်ဆန်သည်။ ဒေသဆန်သည်။ ကြီးမားလှသော ဇေယျာဓိများဖြင့် အပြည့်အမောက်သိပ်ထားသည့် မုန့်ညင်းချဉ်များ၊ ဟင်းပေါင်းများ ထလည်း ဝယ်ချင့်စဖွယ် ကောင်းလှသည်။ စိုစိုဖန့်ဖန့် မွှေးမွှေး

သင်းသင်း ရန်ကြောင့် ကျွန်မ စိတ်ဝင်စားသွားမိသည်။ ဟင်းပေါင်းမှာ မုန့်ညင်းကို ဆန်မှုန့်ဖြင့် ပေါင်းထားသော ရိုးရာစာဖြစ်သည်။

“ဟင်းပေါင်းက ဘယ်လိုရောင်းတာလဲ...”

“တစ်စည်းကို တစ်ရာ...၊ သည်ဘက်က ပေါင်းချောင်နဲ့ ပေါင်းထားတာ...ဟိုဘက်ကတော့ ရိုးရိုးပဲ ချက်ထားတာ...ယူလေ...၊ ပေါပေါပေးမယ်လေ”

ရှစ်သံဝဲဝဲ ဈေးသည်မိန်းကလေးက အစည်းလိုက်ပေါင်းထားသော မုန့်ညင်းဟင်းပေါင်းတစ်စည်းကို မြှောက်ကာ ကျွန်မကို ဝယ်ဖို့ ပြောနေသည်။ မျက်နှာကလေးပင် ပြုံးထားလိုက်သေး၏။ အချို့ ဈေးသည်တွေက ဆိုင်ကြီးကနားကြီးခင်းကာ ရောင်းကြသည်မဟုတ်။ ဗန်းခင်းကာ ရောင်းချနေသည့် ဈေးသည်တွေ။ ခံတောင်းပက်လက်ဖြင့် ရောင်းချနေသည့် ဈေးသည်တွေ။ ပီနံအိတ်တွေခင်းကာ ရောင်းချနေသူတွေ၊ ခြင်းတောင်းထဲမှာပဲ သည်အတိုင်း ချပြရောင်းချနေသူတွေ စသဖြင့် အမျိုးမျိုးရောင်းချကြသည့် နေရာဖြစ်သည်။ သည်နေရာမှာ ပကာသန မလိုပါ။ လက်ဆတ်ခြင်းနှင့် ဖော်ရွေခြင်းသာ ရှိပါသည်။

“သူတို့က တောင်ပေါ်က လာရောင်းကြတဲ့ ဈေးသည်တွေလေ... နာဂဈေးသည်တွေလည်း ပါတယ်... ချင်းဈေးသည်တွေလည်း ပါတယ်... ရှမ်းဈေးသည်တွေကတော့ အများဆုံးပေါ့... ဟိုတုန်းကဆိုရင် ကျွန်မတို့ ဟုမ္မလင်းဈေးက မနက်ကိုးနာရီအထိပဲ စည်တာ... အခုတော့ တစ်နေ့ကုန် ရောင်းဝယ်နေကြတာပါပဲ... တောင်ပေါ် ဈေးသည်တွေကတော့ ည တစ်ချက် နှစ်ချက်လောက်ကတည်းက စွာ

တွေကနေရောက်နေကြပြီ... သူတို့ပါလာတဲ့ပစ္စည်းကုန်ရင် ဈေးလေးဘာလေး ဝယ်ခြမ်းပြီး ပြန်ကြတာပါပဲ...”

“သည် မြို့မဈေးသစ်ကြီးနေရာက ဟိုတုန်းက စစ်တန်းလျားဟောင်းတွေရှိတဲ့ နေရာပေါ့... အရင်ဈေးနေရာက အခု မြို့တော်ခန်းမနားမှာပါ... သည်နေရာပြောင်းလိုက်တော့ ဝိုကျယ်ပြန့်သွားတယ်”

ကျွန်မတို့ကို လိုက်ပို့ကြသော ဟုမ္မလင်းသူ မသန်းမြင့်ရွှေနှင့် မခင်ဌေးမြင့်တို့က ရှင်းပြကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်မကတော့ အလှူမတတ် အေးစက်နေသော ဆောင်းကြမ်းကြမ်းဥတုကို တိုးကာ ဆွဲကာ မနက်စောစော သန်းခေါင်သာသာလောက်ကတည်းက ရောင်းချနေပစ္စည်း အနည်းအကျဉ်းနှင့် တောင်ပေါ်က ဆင်းလာကြသူတွေကိုသာ တအံ့တဩ ငေးမောကြည့်နေမိပါသည်။ ဘယ်လောက်များများချမ်းရှာကြလိမ့်မလဲ။ ခြင်းတောင်းကြီးတွေကို ထမ်းပိုးလျှိုကာ ဆန်းဆိုင်များဖြင့် အဝေးခနီးက လာရောက်ကြသည်ဟု ဆို၏။ အချို့ကလည်း ပလိုင်းခြင်းတွေကို နဖူးမှာသိုင်းကာ ခြင်းတောင်းထဲမှာ ထိုးထောင်နေသည့် ကောက်ညှင်းပေါင်း (ပေါင်းတင်းကျည်) တွေကို ပြီး လာရောင်းကြသည်။ ဈေးမေးတော့ တစ်ချောင်းကို တစ်ရာ၊ နှစ်ရာ၊ သုံးရာ၊ ကျည်တောက်ဝါးက နှစ်ပါးပါး။ အထဲက ဆောက်ညှင်းကလေးတွေကလည်း ဖွေးဖွေးစီးစီး။ ကောက်ညှင်းချောင်းကလေးတွေက ဝါးစိမ်းနုကလေးသင်းကာ နူးညံ့လှပါသည်။ လေယာဉ်နှင့် ပြန်ဖို့စီစဉ်ထားသော်လည်း ကျောက်ညှင်းချောင်း တော်တော်များများ ကျွန်မ ဝယ်ဖြစ်ပါသည်။ မသကာ လေယာဉ်မျိုး တောင်းပန်

ရုံ။ ဈေးသည်က တစ်ချောင်းချင်း ရွေးပေးရှာသည်။ “ကြော်စားရင် မာတယ်...မီးနဲ့ကင်စား မွေးလိုက်တာမှ”။ စားပုံစားနည်းကိုပါ လမ်းညွှန်လိုက်သေး၏။ ပုစွန်ကျပ်တင်၊ ငါးကျပ်တင်ကလေးတွေကို ငှက်ပျောဖက်ပေါ်ပုံကာ တစ်ပုံ ငါးရာ ရောင်းကြတာလည်း တွေ့ပါ သည်။ ပိန်းဥကြီးတွေက အုန်းသီးလုံးတွေလောက်ရှိ၏။ မြေရောင် ထနေသော ဥရှည်ရှည်ကြီးတွေကကော ဘာပါလိမ့်။

“အဲဒါ သင်္ဘောကန်စွန်းလို့ ခေါ်တာပဲ ဆရာမရဲ့... သူက အခွံခွာပြုတ်ရတယ်...မဟုတ်ရင် ခါးတယ်...ကျွန်မတို့ ဆီမှာတော့ ဆန္ဒင်းမကင်း ဖုတ်စားကြတယ်”

ကျွန်မက ဈေးသည်အမျိုးသမီးကို သည်ဥတွေအကြောင်း မေးတော့ ‘ချင်းခေါ်ခန်း’ လို့သာ ဖြေသည်။ ဘာလူမျိုးလဲဆိုတော့ နာဂတဲ့။ နှင်းရည်တွေ ဝနေသည့် မျက်နှာကလေးက နာဂတောင်တန်း က ပန်းပွင့်ကလေးနှင့်တူသည်။ ကျွန်မနှင့် နာဂအမျိုးသမီးကြားကို မသန်းမြင့်ရွှေက လိုအပ်လျှင် ဝင်ရှင်းပြသည်။ ငရုတ်သီးကျပ်တိုက် တွေကတော့ တစ်ပြည် ထောင့်ငါးရာ။ ဒေသအခေါ်အားဖြင့် ရွှေလှဲဗိုလ် ငရုတ်လို့ ခေါ်ကြောင်း၊ အလွန်စပ်ကြောင်း ပြောပြတော့ စောစောက စားခဲ့သော ရှမ်းမုန့်ဟင်းခါးကို ပြေးသတိရမိသည်။

“ရှမ်းဆန်ကို မုန့်ဖတ်ကြိတ်ထားတာပဲ...ဘာအသားငါးခု တော့မပါဘူး...ဒါပေမဲ့ စားလို့ကောင်းပါတယ်...ရွှေလှဲ ဗိုလ် ငရုတ်သီးမှုန့်ကလေး ဖြူးရင် ပိုအရသာရှိတယ်... နွေးသွားတာပေါ့”

ဟုမ္မလင်းသူ အိမ်ရှင်တွေ ကျွေးလိုက်သော ရှမ်းမုန့်ဟင်းခါး နှင့် ရွှေလှဲဗိုလ်ငရုတ်သီးမှုန့်က စွမ်းလှပါ၏။ အေးစက်စက်မနက်ခင်း

ရွှေလှဲဗိုလ်ငရုတ်သီးကြောင့် ကျွန်မ နွေးသွားခဲ့သည်။ ရွှေလှဲဗိုလ် ငရုတ်သီးစိမ်း တစ်ပုံကို ငါးဆယ်၊ တစ်ရာ။ သည်ဒေသမှာ အတွေ့ရ မှုသာ အဖြူနှင့် ပန်းရောင်ပြောက်ထိုး ပဲစာဉ်လုံးလုံးကလေးတွေ ှည်း တစ်ပုံနှစ်ရာ၊ သုံးရာ။ ရှမ်းနှမ်းဖြူဖြူကလေးတွေက နို့ဆီဘူး ဆစ်ဘူးကို တစ်ရာငါးဆယ်။ မန်ကျည်းသီးစိမ်းတဲ့ တစ်တွဲတစ်ရာ။ ချင်းတစ်ပိဿာ တစ်ထောင်တဲ့။ ရှစ်ရာတဲ့။ ချင်းတက်ကလေးတွေက ခန့်ရစ်ကလေးများဖြင့် လှတောင်လှသေးတော့။ နာမည်ကျော် ဒေသ ချက် စွန်ကင်းလိမ္မော်သီးကလေးတွေက တင်းတင်းပြောင်ပြောင်နှင့် ချိုတူသည်။ ခြင်းတောင်းထဲမှာ ထိုးစိုက်ရောင်းချနေသော ဂန္ဓမာ ခန်းပျော့ပျော့ကလေးတွေကလည်း ချစ်စရာ။ အက်စတာပန်းရောင်စုံ ကလေးတွေက နှင်းဆမ်းထားတော့ လန်းကော့နေသည်။ ဒေါင်းစကြာ၊ ကြီးပြားသန်း စသည့် တောပန်းတောပွင့်ကလေးတွေကိုလည်း ဖျတ်ခနဲ ဆွဲရသည်။ ဟင်းချိုခပ် ကြိမ်ဖူးနုနုကလေးတွေကို မျှစ်များလို သွားစည်းကာ ရောင်းနေသူတွေလည်းရှိသည်။ ကြိမ်ဖူးဟင်းချိုကို ခနဲတောရွာမှာကတည်းက ကျွန်မ သောက်ခဲ့ရသည်။ တစ်နေရာမှာ ဆာ အရွက်ကလေးတွေ ပုံရောင်းနေကြတာ တွေ့ရသည်။

“ဒါက နေပူဟင်းခါးရွက်ခေါ်တယ်လေ...ဟင်းခါးချက် သောက်ရတယ်...ဆေးဖက်လည်း ဝင်သတဲ့”

ဟုမ္မလင်းဈေးထဲမှာ ဆေးဖက်ဝင် သစ်ဥသစ်ဖုတွေ တော် တော်များများ တွေ့ရသည်။ လောက်သေရွက်၊ ဆေးမြင်းရွာ၊ ပေါက် ချဉ်း၊ ရှဉ့်မတက်ဥ၊ ဇော်ဂျီတောင်ငွေး၊ မင်းရိုသေ၊ မနန်းတာ၊ ဝံအူ၊ ကျွန်းခါး၊ ဂုံခါး၊ ကညင်ခါး၊ ငှက်ဖျား အမြစ်ပြတ်သည်ဆိုသော

မြေမကပ်၊ ခပ်ထုံးနေ၊ ယာလိမ်ဟီး။ ပိန်းဥ၊ မျောက်ဥ၊ သင်းတောက်ဥ၊
 မကြွေးဥ စသည်တွေလည်း ရှိသည်။ သဘာဝကပေးသော သစ်သီး
 သစ်ဥသစ်ဖုတွေကြောင့် ထင်ပါရဲ့။ ဟုမ္မလင်းသူကလေးတွေ လှကြ
 သည်။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ နူးညံ့လှပခြင်း၊ အေးဆေး တည်ငြိမ်
 ခြင်းသည်ပင် ဟုမ္မလင်း၏ ကိုယ်ပိုင်အလှဖြစ်သည်။ ဈေးထဲက
 မပြန်ချင်သေးသော်လည်း ခရီးက ဆက်ရဦးမည်။

ဈေးထဲက ကျွန်မတို့ ထွက်လာတော့လည်း လမ်းမပေါ်မှာ
 ထမ်းပိုးထမ်းဖြင့် ဈေးရောင်းပြန်ကြသူ ဒေခံတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်
 သွေးချင်းတွေကို တွေ့ရပြန်သည်။ ထူထဲသော အဝတ်အထည်များကို
 ဝတ်ထားကြသည်။ ခေါင်းပေါင်းတဘက်ကြီးတွေကို ပေါင်းထားကြ
 သည်။ အများစုကတော့ ဝါးခမောက်တွေ ကိုယ်စီဆောင်းကြလျက်။
 ဟုမ္မလင်းဈေးကအပြန် အိမ်မှာ လိုအပ်သမျှဝယ်ကာ သူတို့နေထိုင်
 ကြရာ တောင်ပေါ်ရွာကလေးတွေဘက် ပြန်ကြပြီ။ ထမ်းပိုးဆိုင်းထမ်း
 ကလေးကို ထမ်းရင်းပြန်ကြတာကိုက လွမ်းစရာ။ သူတို့ ရွာကလေး
 တွေက ဘယ်မှာလဲ။ တောင်ပေါ်မှာလား။ တောင်ခြေမှာလား။

ကျွန်မစိတ်က သူတို့နောက် တကောက်ကောက်လိုက်နေမိ
 သေးသည်။ သူတို့ကတော့ ဟုမ္မလင်းဈေးကို ညကြီးသန်းခေါင်
 တစ်ခေါက်ပြန်လာကြလိမ့်ဦးမည်။ ကျွန်မကတော့ ဟုမ္မလင်းဈေးကို
 နောက်ထပ်တစ်ခေါက်ရောက်ဖို့ ကြာဦးမည်ထင်သည်။

မြန်မာတိုင်းကျေနယ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၇

ကပ်မဟိန်လမ်

ကျောက်မဲမြို့တွင် 'အမေနေ့' အထိမ်းအမှတ် စာပေ
 ဆောင်ရွက်ပွဲ ဖိတ်ကြားလာကတည်းက ဆရာမြသန်းတင့် ရေးသော
 'သွေးမော့ယွယ် ကမ္ဘာဇော်' ကို ကျွန်မ ပြန်ဖတ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်မဲ
 မြို့ကို ၁၉၀၂ ခုနှစ်က မြို့ပန့်ချခဲ့သည်ဟု ဆိုသဖြင့် မြို့သက်
 ၁၀၅ နှစ်ရှိခဲ့ပြီ။ သီပေါဆော်ဘွားကြီး ဆာစောချယ်၊ လားရှိုးအရေးပိုင်
 ဇွတ်သွန်တန်၊ ကွဲကုန်းနယ်ပိုင်ကြီး ဦးခွန်ထွန်း၊ ကျောက်မဲကြီးရွာ
 ဆယ်ပိုင်ကြီး ဦးဆံမူးတို့ လာရောက် ပန့်ချိရိုက်ပေးကြသည် ဆိုပါ၏။
 မြို့သစ်ကို သူအပိုင်၊ ကိုယ်အပိုင် တည်စေချင်ကြရာက မြို့နှစ်မြို့
 ကြားက ဈေးနေရာကို မြို့အဖြစ် ရွေးခဲ့ကြသည်။ ထိုနေရာမှာ ယခင်
 ရှမ်းကုန်သည်နှင့် မြန်မာကုန်သည်တို့ ကုန်စည်ဖလှယ်ကြရာ
 ဆောက်တုံးမည်းများရှိသည့် ကုန်းကလေးဖြစ်သည်။ ရှမ်းတို့က
 'ကပ်မဟိန်လမ်'ဟု ခေါ်ကြသည်။ ရှမ်းဘာသာဖြင့် ကပ်ဆိုသည်မှာ

ဈေး၊ 'မဟိန်'ဆိုသည်မှာ ကျောက်တုံး၊ 'လမ်'မှာ မည်းနက်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ကပ်မဟိန်လမ်ခေါ် ကျောက်မဲဈေးကို အစွဲပြု၍ ကျောက်မဲမြို့ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဆိုပါ၏။

ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ရကတည်းက ကျောက်မဲဈေးကို ကျွန်ုပ် ရောက်ဖူးချင်ခဲ့ပါသည်။ ကံကောင်းထောက်မစွာပါပဲ။ ညဘက် စာပေဟောပြောပွဲအပြီး မနက်ခင်း နေ့တစ်ဝက်စာလောက် နေ့လည်ခွင့်ရခဲ့သည်။

ကျွန်မတို့ ရောက်သည့်ရက်တွေက ကျောက်မဲမြို့၏ အအေးဓာတ်မှာ နှစ်ဒီဂရီစင်တီဂရိတ်အထိ ကျဆင်းနေသည်။ နှင်းမဝေ၊ မြို့မဆိုင်းပါဘဲ တောင်ကုန်းတွေ ဝိုင်းရံနေသည့် ချိုင့်ဝှမ်းထဲ အေးစက်နေသည့် မြို့ကလေး။ မြို့က သန့်ရှင်းသလောက် နေ့ကလည်း သန့်ရှင်းသည်။ ဈေးအဝင်ကတည်းက တရုတ်ကတ္တီတံစောင်ကြီးတွေက အသွေးစုံအရောင်စုံ ဖိတ်ဖိတ်တောက်နေကြသည့် တရုတ်ပြည်ဘက်မှ လုံးကြီးခဲရ ဝင်လာတတ်သော ဆောင်းထည်တွေကို နေရာတိုင်းမှာ မြင်နေရသည်။ အလှကုန်တွေ၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းတွေ၊ မီးဖိုချောင်သုံးပစ္စည်းတွေကို ဈေးတကာမှာ မြင်နေကျ ပစ္စည်းများဆိုသော်လည်း ဈေးဆိုင် အခင်းအကျင်းကြောင့် ထင်ပါ၏။ မက်မက်စက်စက် ဝယ်ချင်စရာ ကောင်းလှသည်။ ဈေးနှုန်းမကြည့်တော့လည်း ကျွန်မတို့မန္တလေးမှာထက် သက်သာသလိုပင်။

"မန္တလေးက ဝင်လာတာတွေလည်း ရှိတယ်...မုဆိုးဘက် သွင်းတာတွေလည်း ရှိတာပေါ့နော်...ကျွန်မတို့

အလယ်မှာဆိုတော့ ဒီကနေ ထိုင် ဝယ်ရောင်းနေကြတာပါပဲ...ရောင်းလို့ ဝယ်လို့ ကောင်းပါတယ်"

ဖန်စီပစ္စည်းကလေးတွေလို့ အလွယ်တကူခေါ်ပြီး ထူးထူးခြားခြား ဆွဲဆောင်နိုင်သည့် ပစ္စည်းမျိုးစုံရောင်းသည့် ရှမ်းအမျိုးသမီးများက ပစ္စည်းကလေးတွေ တစ်ခုစီ ထိုးပြရင်း ပြောပြပါသည်။

အတွင်း ဝင်မိရင်တော့ ရှမ်းရိုးရာအစားအစာများဖြစ်သော ပဲပုပ်၊ နို့ဟင်း၊ ပဲပြား၊ စွန်တန်၊ မုန့်ညင်းချဉ်၊ ကြက်သွန်ချဉ်၊ လက်ဖက်စို၊ ထမင်းခြောက်၊ နှမ်းထောင်းခေါပုတ်၊ တိုဟူးခြောက်၊ ရှမ်းဆန်၊ ခြောက်ကအစ နှစ်ဆန်ဘက်ကလာသော ဆီတို့ဟူး စသဖြင့် ခေါင်းပေါင်းစုံကို တွေ့ရပါပြီ။ အလိပ်လိုက် အခြောက်ခံထားသော အစားအသောက်တွေကတော့ ကြော်လိုက်ရင် ဝက်ခေါက်နဲ့တူသတဲ့။

ခေါင်းကြော် ကြော်စားရင် ခါးသက်သက်နှင့် ဆီမိုသည်ဆိုသော ချောင်းတွေကို ဝယ်ရကောင်းနိုးနိုး။ အပြင်ဘက်ဈေးတန်း ခေါ်သည့် ချောင်းအပြင်ဘက် လမ်းပေါ်က ဈေးတန်းကို မြင်လိုက်ရချိန်မှာတော့

ခေါင်းခင်း၊ ပန်းခင်းကြီးတွေ အချပ်လိုက်၊ အကွက်လိုက် ရွှေထားသော မှတ်ထင်မိပါသည်။ တဘက်ပွေ့ကြီးတွေကို ဖီးဖီးကြီး ပေါင်းသော ရှမ်းအမျိုးသမီးကြီးများ၏ ရှမ်းသံဝဲဝဲဖြင့် ဈေးခေါ်နေကြသော အသံများ ချစ်စရာ ကောင်းလှသည်။ ဈေးမဝယ်ခင်က အပြီးတစ်ဝက်ကို ကျွန်မတို့ မြေပြန့်မှာ မြင်ရခဲ့သော တရုတ်ပဲခေါ် ပဲပင်ထောင်ခေါ်ဖိတ်ပွေ့ကြီးတွေကို တစ်ခွက်ကို ၁၀၀။ အတောင့်လိုက်ဝယ်လျှင် တစ်ခွက်ကို ၄၀၀။ တစ်ခွက်ဆိုတာက နို့ဆီဘူးတစ်ဘူးစာ

ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ဆောင်းသီးနှံတွေက ရွှန်းရွှန်းလဲ့လဲ့၊ စိမ်းစိမ်းနီနီ၊ လတ်လတ်ကော့ကော့ ရှိလှသည်။ ဟင်းရွက်မျိုးစုံမှာလည်း အပင်အပင် ချက်ချင်း ရူးဆွတ်ဖြတ်တောက်လာသလို လန်းဆန်းနေကြသည်။ သဘာဝတရားက ရေခဲသေတ္တာတစ်လုံးလို အေးမြနေတာဆိုတော့ မလတ်ဆတ်မှာ မပူရ။ ကျောက်မဲမြို့ အနီးအနားက ခိုအုံ၊ ခိုမှန်၊ ကျွဲကုန်း၊ ချောင်းခြောက်၊ ကျောက်မဲကြီး ရွာတွေဘက်က လာရောင်းကြသည်ဆို၏။ မုန်ညင်းချဉ်လေကြီးတွေကတော့ ပြုံးပြုံးမောက်မောက် ရောင်းလို့ မလောက်နိုင်ပါ။

“မုန်ညင်းရှင် ဝယ်ဦးလေနော...ဒါက အစုံပါတယ်... မုန်ညင်းရှင်၊ ကြောက်သွန်ရှင်၊ မှိုး၊ ပဲပိုးတီး၊ ခါချက်ဥအစုံ... ရှင်ရှိရိကလေး အရသာကောင်းတယ်လေ...ဒါက မုန်ညင်း ရယ်၊ ခါချက်ဥရယ်၊ ဂျူးမြစ်ရယ် သုံးမျိုးပေါင်းထားတာ သူက အရှို...ဒါကတော့ မုန်ညင်းချည်းပဲ အရှင်သက်သာ ပေါ့...ဘာယူယူ အစိတ်သား ၅၀၀ ပဲလေနော”

တရုတ်သွေးပါသည့် ရှမ်းကြီးတော်က မုန်ညင်းချဉ်တွေ တူနင်ညှပ်ကာ ပါးစပ်ထဲ ခွံ့မတတ် ထိုးပေးနေသည်။ ခုံတန်းကြီး မြင့်မြင့်မှာ ခင်းကျင်းရောင်းချနေသည့် ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက် လက်မလည်အောင် ရောင်းနေရသည်။ ဘာတွေများပါလိမ့်။ တရုတ် ကုန်ပစ္စည်း ဆန်းဆန်းကလေးတွေ၊ မြင်ရုံဖြင့် ပစ္စည်းကောင်းဆန်းဆန်း သိသာပါသည်။

“မူဆယ်ကနေ တစ်ပတ်တစ်ခါ သယ်လာပြီး ရောင်းပါ...ကားနဲ့ တက်ရတာပေါ့...ကျောက်မဲကနေ လာတာပေါ့”

မုန်လုံကားနဲ့ လိုက်တယ်...ဟိုဘက်ကျ ဘင်ကားနဲ့ပေါ့... နေ့လယ်ပိုင်း တစ်နာရီ နှစ်နာရီလောက် ရောက်တယ်... ချက်ချင်း တရုတ်ပြည်ဘက်ကို စာအုပ်နဲ့ ကူးပြီး ဝယ်ရတယ်...ဝယ်ပြီးတော့ ပစ္စည်းကယ်ရီပေးတယ်...အကြီးက နေ အသေးဖြစ်အောင်လို့ တစ်ညလုံး ပစ္စည်းတွေ ပြန်ထုပ်ရတာ...ည ၁ နာရီ၊ ၂ နာရီ...အဲဒီလောက်မှ အိပ်ရတာ...ပြီးမှ မနက်ပြန်ဆင်းလာ...တစ်ညအိပ်ပဲ...လမ်းမှာတော့ အခက်အခဲတွေက အမျိုးမျိုးရှိတာပေါ့နော်...ဒီလို ပါပဲ...ဟော...ဈေးသိမ်းဖို့ အော်နေပြီ”

အပြင်ဈေးတန်းက မနက် ၄ နာရီလောက်ကတည်းက ချိန်နေပြီ။ မနက် ၉ နာရီလောက်မှာ ဈေးသိမ်းကြရသည်။ အချင်းက လက်ကိုင်ဟွန်းတိုက်လေးဖြင့် အော်ရင်း သတိပေးပြီး တစ်မနက်ခင်းဈေး ဆိုသော်လည်း အပြင်ဈေးတန်းကလေးက ချင်းသူဝယ်သူ ကြိတ်ကြိတ်တိုး စည်ကားလှသည်ကော။ သူတို့ အချင်းနှင့် သူတို့ဈေးသူဈေးသားတွေဆိုတော့ ဖေးဖေးမမ ရှိကြပုံ မပါပါ။

ကျွန်မက ဂျပ်ဘူးထဲထည့်ထားသည့် ဆေးစဉ်းတီးတုံး ချီတာကို ကိုင်ကြည့်မိသည်။ ဝါးကို ကြိတ်ပြီး ပေါင်းထားသဖြင့် အစာအဆိပ်သင့်ခြင်း ကင်းဝေးသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကျွန်မက ဈေးသမားတော့ “ယူလေ အစ်မ...၅၅၀၀ လျှော့ပေးလို့ရပါတယ်” ဆိုလို့ ပြုံးမိရပါသည်။ ဆိုဈေးကတော့ ၅၅၀၀ ပါ။ လိုချင်ရင်

လျှော့ပေးမယ် ဆိုတာကို တစ်ခါတည်း ပြောလိုက်တာ မဟုတ်လား။ လျှော့ပေးလို့ရတယ်ဆိုကတည်းက တစ်ဖက်သတ်မရှိ။ ညှိနှိုင်းနိုင်ခွင့် ရှိသည့်သဘောကို ဆောင်သည်။ ဈေးဆစ်နိုင်ခွင့်ကို ကြိုတင်ခွင့်ပြု ထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဈေးသိမ်းဖို့ အော်ဟစ်နေသည့်ကြားမှပင် ဝက်မြေသည် တွေ့၊ ထင်းရှူးဆီသည်တွေ့၊ ပန်းသီးသည်တွေ့ခမျာ ဒီးတိုက်ရောင်းနေ ကြရသည်။ မူဆယ်၊ လားရှိုးဘက်တွေက လာရောင်းသည်ဆိုသော ဈေးသည်တွေကတော့ တာလပတ်ကြီးတွေခင်းကာ အနွေးထည်တွေ ပုံတိုက် ချရောင်းနေကြသည်။ သူဈေးနှင့်သူဟာ ဝယ်လိုက်ကြစမ်း ဆိုတာများ။ တာမိုးညး၊ ကွတ်ခိုင်ဘက်က ဈေးသည်တွေကတော့ ဒေသထွက် သစ်ညသစ်ဖုကလေးတွေ တစ်မျိုး နည်းနည်းစီယူလာပြီး ရောင်းကြတာလို့ ဆိုပါတယ်။

“ဒါက ဂျူးနီမြစ် တစ်စည်း ၁၀၀...ဒါက ပါခေါရှာခေါ လေ...အဲဒီနစ်မျိုး ရောတောင်းထားတဲ့ အမှုန့်က တစ်ထုပ် ကို ၅၀၀... ဒါက ဗက်ကတဲ...သူများ မာလာဟင်းထဲ ထည့်တာလေ”

သူများဆိုတာ အခြားတစ်ပါးသောသူတို့ကို ပြောခြင်း ဖြစ်သည်။ ချဉ်စော်ကားသီးခြောက်၊ ရှမ်းခရမ်းချဉ်သီး၊ တရုတ်ငရုတ်စွ၊ တရုတ်မဆလား၊ ငရုတ်မှုန့်၊ တရုတ်ဆပ်ပြာမှုန့်၊ ခေါက်ဆွဲခြောက် ထုပ် စသည်ဖြင့် အမျိုးစုံလှသည်။ သီပေါလိမ္မော်တွေကလည်း တောင်းကြီး တောင်းငယ်ဖြင့် ဝင်းထိန်နေပါ၏။ ဈေးမျက်နှာစာ

တစ်တန်းတွေမှာ ရန်ကုန် - မန္တလေးဘက်တွေက ဝင်လာသည့် တစ်အထည်ဆန်းတွေလည်း ရှိသည်။ ဒေသထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ခင်းရောင်းသည့် ကုန်စုံဆိုင်တွေလည်း မနည်းလှပါ။ ကျွန်မက ဈေးဝါးဆေး နုနုဖပ်ဖပ်ကလေးတွေကို ကိုင်ကြည့်မိသည်။ ကွမ်း တောင့် ခေါ်သည့် နွယ်တစ်မျိုးကလည်း ကျွန်မတို့ မြေပြန့်မှာ မြင်နေကျမဟုတ်။ ထုံးထုပ်ကလေးတွေက နီနီ။

“ပလောင်တွေ၊ ရှမ်းတွေက ကွမ်းဝါးဆေးနဲ့ ကွမ်းတောင့် တွဲစားကြတာလေ...ကွမ်းရွက်မပါဘူး...ဒီအတိုင်း ဝါးကြ တာ...တစ်ခါဝယ်ရင် ၁၀ သား၊ ၂၀ သား ဆိုပေမယ့် သာရေး နာရေးရှိရင်တော့ တစ်ပိဿာလောက် ဝယ်တတ် ကြတယ်”

ကွမ်းတောင့် မည်းမည်းကလေး တစ်တောင့်ကို ဝါးကြည့် တော့ စပ်ရှိန်းရှိန်း ခါးသက်သက်ဖြင့် ကွမ်းအရသာလိုလို ဘာလိုလို။ ကွမ်းပင်လို့ အရွက်များပါသည့် နွယ်တစ်မျိုးဟု ဆိုပါသည်။ ကွမ်းနုဝါ တစ်ပိဿာ ၁၀၀၀၀ ဈေးဆိုတော့လည်း ကွမ်းတောင့် ၁၀ သား ၅၀၀၊ ကွမ်းဝါးဆေး ၁၀ သား ၄၀၀ က ပိုပြီး တာသွားမပေါ့။ နှစ်ခြောက်ပြားကြီးတွေ၊ မှိုခြောက်ပန်းခြောက်တွေကတော့ သစ်တော ခါးတောကြီးတွေထဲက သဘာဝ စားကုန်တွေဖြစ်သည်။

“ဒါက အပ်ကောတဲ...ရေစိမ်အခွံနွားပြီး ရေနွေးနဲ့ဖျော အစိမ်းကြော်ထဲ ထည့်ကြော်စားရင် အသားတောင် မလို ဘူး...စားလို့ အားကြီးကောင်းပေါ့...တရုတ်ပြည်က လာတာ”

ငုံးဥကလေးတွေ ခွာထားသလို ဖြူဖြူလုံးလုံးကလေးတွေ၊ အပ်ကောတဲ့။ ကွမ်တုံဘက်က ဝင်လာသော ခရုပုံ၊ ကြယ်ပွင့်ပုံ ရောင်စုံမုန့်ခြောက်ကလေးများကလည်း ဆီပူထဲ ထည့်ကြော်လိုက် လျှင် ငါးမုန့်ကြော်တွေလို ပွကြွလာကာ စားလို့ကောင်းသည်ဆိုသဖြင့် ကျွန်မ ဝယ်လိုက်သေးသည်။

ကျွန်မတို့ ဈေးထဲက ပြန်ထွက်လာတော့ နေကောင်း ကောင်းပွင့်နေပြီ။ တောင်ကုန်းတွေ ဝိုင်းရံထားသော မြို့ကလေးကို အနွေးဓာတ်ကလေး မဆိုစလောက် ပေးထားတာနှင့် တူပါသည်။ မူဆယ်၊ လားရှိုး၊ သီပေါ၊ နမ့်ဆန်း၊ နမ္မတူ၊ မိုင်းလုံး၊ မိုင်းငေါ့ဘက် တွေက ကားများဆင်းရာ မြို့ကလေးဆိုတော့ ကျောက်မဲမြို့သည် လမ်းဆုံမြို့ကလေးမို့ စည်ကားလှသည်။ အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာသမျှကုန် ပစ္စည်းတွေ၊ သစ်သီးသီးနှံတွေ ဒီလမ်းဆုံမြို့ကလေးမှာ ချရောင်းကြတာဆိုတော့ ကျောက်မဲမြို့ကလေးသည်ပင် ဈေးနှင့် တူနေပြီ။ ကပ်မဟိန်လမ်း ခေါ် ကျောက်မဲဈေးကို နွေရာသီမှာ တစ်ခေါက်လာချင်ပါသေးသည်။ နွေမှာကော ဘာတွေ ပေါ်မှာပါ လိမ့်။

မြန်မာတိုင်းကျွန်းနယ်၊ ၂၀၀၇

ချောက်ဈေး

လက်ပဗျား(လက်ပံဗျား) ကို ကျွန်မတို့ကား ရောက်သွား တော့ ဆယ့်တစ်နာရီသာသာ။ ကျွန်မတို့ ခရီးဆုံးက ချောက်မြို့။ သည်တစ်ခေါက်တော့ ခါတိုင်းလာနေကျ ပုဂံက ဖြတ်လာတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ကျောက်ပန်းတောင်း ချောက်လမ်းအတိုင်း လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မိုက်ခရိုဘတ်စ် ခေါ်ကြသည့် ပေါင်မုန့်ကားလုံးလုံးကလေး လေးအေးစက်ဖွင့်ထားသော်လည်း ရာသီကပူတော့ အအေးဓာတ် မတိုးနိုင်ပါ။ ချောင်ချောင်ချိချိတော့ ရှိပါ၏။ မန္တလေးက မနက် စောစော ခြောက်နာရီသာသာမှ ထွက်ခဲ့ရသော်လည်း လက်ပဗျား တော့ စောစောရောက်သား။ လက်ပဗျားက ကြက်သားကြော် တွဲတဲဖဲ့စီ စားကြပြီးနောက် ကျောက်ပန်းတောင်းကို ခရီးဆက်ခဲ့ ပြပါ၏။

ချောင်းကျယ်ကြီးကို ကျော်လိုက်သည်နှင့် ချောက်မြို့ အရိပ်ကို ခိုမိပြီ။ ချောက်မြို့ကို သည်နှစ်ထဲမှာပဲ ကျွန်မတစ်ခေါက် ရောက်ခဲ့သေးသည်။ သောင်ဦးကထိန်အလှူလာခင်းကြရင်း စိတ်ကူး ကလေးကြသည့်နှင့် ချောက်ကို နေဝင်ရိုးရှိ ဓဏတစ်ဖြုတ် အပြေး ကူးခဲ့ရခြင်းဖြစ်ပါ၏။ အပြန်မှာတော့ မှောင်ပြီ။ ချောက်မြို့ကိုရော ချောက်မြို့မှ စာပေမိတ်ဆွေများကိုပါ ကောင်းကောင်း အချိန်ယူ မတွေ့ခဲ့ရဘဲ ကသုတ်ကရက် ပြန်ထွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သည် တစ်ခေါက်တော့ နေ့အလင်းနှင့် ဝင်ခွင့်ရခဲ့ပါ၏။ တောင်ကုန်း အဆင်း အတက်များနှင့် လှပသောမြေလတ်မြို့ကလေးကို ကားပေါ်က လှမ်း ကြည့်ရင်း ချောက်မြို့ ရေနံမြေသပိတ်တပ်ကြီး ချိုကြပုံကို စိတ်ကူး နှင့် မှန်းကြည့်မိသည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ချောက်ရေနံမြေသပိတ်ကြီး သည်မြို့က စခဲ့ တာပါလား။ ရေနံအလုပ်သမားများနှင့် ဘီအိုစီစာရေးဝန်ထမ်းများ ပါဝင်သော သပိတ်ကြီးက ချောက်ရေနံမြေကတစ်ဆင့် ရေနံချက် လမ်းရွာ၊ ရေနံချောင်းမြို့များအထိ ကူးစက်သွားတာကိုလည်း သတိရ မိသည်။ သည်ကမှ ရန်ကုန်မြို့ကို ချီတက်ခဲ့ကြသော ထိုသပိတ်ကြီး ကို ၁၃၀၀ ပြည့် အရေးတော်ပုံ ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ သမိုင်းတွင်ရစ်ခဲ့သည့် မြို့။ စိတ်ကူးမဆုံးခင် ချောက်မြို့ထဲသို့ ဝင်လေပြီ။

နှင်းဆီလမင်း ဆေးခန်း။ ဒေါက်တာဌေးမောင် (ဆရာ နတ်မှူး) နှင့် ဇနီး ဒေါ်ရီရီမြင့်တို့က ဝမ်းသာအားရ ကြိုကြသည့် အတွက် အပန်းပြေရပါ၏။ ရောက်ရောက်ချင်း ရေမိုးချိုး ထမင်း

စာကြပြီး စာပေမိတ်ဆွေများနှင့် တွေ့ရတာလည်း ဝမ်းသာစရာပါ။ ကျွန်မကတော့ သမီးကလေး ပါလာတော့ ကြာကြာမထိုင်နိုင်။ စာကြောင်းပေကြောင်း စကားပိုင်းက မှောင်မှောင် သိမ်းလိုက်ကြရပါ၏။

နောက်တစ်နေ့ မိုးလင်းတော့ ဆရာတို့အိမ်ရှေ့မှာ အနယ် နယ်က ဈေးသည်တွေ ဈေးဝယ်တွေကို မြင်ရပါပြီ။ အညာဖျင်ကြမ်း ထက်ရှည်အင်္ကျီတွေ ထပ်ဝတ်ထားကြသော မြေလတ်သူတွေက ကျွန်မ ခို့ မြင်းခြံ တောင်သာနယ်က မြန်မာအမျိုးသမီးများနှင့် မခြားလှပါ။ မြန်မာဆန်သော ရုပ်ရည်များနှင့် အညာဆန်သော လေဖြင့် စကား ချဉ်းနုနုကြတာချင်းလည်း တူသည်။ ဆရာတို့ အိမ်ရှေ့က ဆင်းသည် နှင့် ဈေးရိပ်ကို နင်းမိပြီ။ ဈေးခင်းရောင်းနေသော ကျောက်လမ်း ထလေးထဲတွင် ကျွန်မတို့ လျှောက်ခဲ့ကြတော့ ဈေးကွဲစပင်ပြုနေ ပါပြီ။ မနက်စာစားပြီးမှ ထွက်ခဲ့ကြတော့ ဈေးစည်ချိန်တော့ မမိ။

မြေလတ်မြို့ဈေး ဆိုသော်လည်း အခင်းအကျင်းက ဆူးလက်ဆန်သည်။ ဒေသထွက် ရွာသီးရွာနံတွေ ပုံတိုက် အော ခိုက် ရောင်းနေကြတာကပင် သစ်ခင်းထဲက ဆင်းလိုက်ရတာနှင့် တူတော့သည်။ ဘူးသီး၊ ဘူးညွန့်၊ ပြောင်းဖူးစိမ်း၊ ပဲစိမ်း၊ ပန်းမုန်လာ အစ အရိုးရင့်ရင့်မှာ ပရစ်နဲ့တွေ စီထိုးနေသော သပြေညွန့်ခက် များ မြင်ကွင်းထဲမှာ စိမ်းနေသည်။

သနပ်ခါးတွေကကော။ ဘယ်ကလာတာပါလိမ့်။ ရေဒီယို ချောင်းတစ်ပုဒ်ထဲမှာတော့ 'မင်းဘူးနဲ့ မဝေးကွာ...ထောက်ရှာပင် အထက်နားက...သနပ်ခါးနာမည်ကျော်' လို့ ကြားဖူးပါ၏။ မင်းဘူး

က ဘယ်ဆိုမှာ၊ ထောက်ရှာပင်က ဘယ်နားမှာ ကျွန်မ မသိ။ သည်နယ်တစ်ဝိုက်မှာ နာမည်ကျော် သနပ်ခါးရှိတာတော့ သေချာလောက်သည်။ သနပ်ခါးတုံးတွေကို မြေအရေခွံအိတ် ဖြန့်ခင်းကာ စီစီရီရီ ရောင်းနေကြသည်။ အရွယ်အစား။ လက်သွေးလက်ဆုပ် အရွယ်ကအစ အတုံးကြီးတွေအထိ အပွေးမာ၊ အနှစ်ကောင်းတွေ ဖြစ်၏။ နမ်းကြည့်တော့လည်း မွှေးတေးတေး။

“နမ်းကြည့်စရာ မလိုပေါင်တော်...သနပ်ခါးစစ်လိုက်သာ မှ...ပွင့်ဖြူအနောက်ဘက်ရွာတွေက ထွက်သာ...ကျွန်ုပ်တို့ ဆီမှာ အကောင်းဆုံးသနပ်ခါးပဲ...ဝယ်ဦး...”

အပြန်တော့ ဒေသထွက် သနပ်ခါးကလေး အမှတ်တရ ဝယ်ဦးမည်။ ဈေးထဲ လျှောက်ချင်သေးသဖြင့် သနပ်ခါးတုံးကို အသာ ပြန်ချထားလိုက်ပါ၏။

“ကျွန်ုပ်က တောသည်ရယ်...ဈေးပိုမပြောဘူး...မပေါက် သဲ့ဈေးပြောရင် ဈေးထဲ ညအိပ်ရမှာ”

မဝယ်ဘဲ လှည့်ထွက်ခဲ့သော ကျွန်မကို ရန်ထောင်တာ များလား။ ဟုတ်မည်မထင်ပါ။ သူ့အသံထဲမှာ သူ့သနပ်ခါး စစ်မှန်ကြောင်း အာမခံနေသည်။

ကျန်စိမ်းတွေက နုနုထွားထွား စိုရေဖတ်ရေ ရှိလိုက်တာ။ ဆင်ဖြူကျွန်းနယ်ထွက် ချောင်းထဲခရမ်း၊ ကျွန်းထဲခရမ်း ဆိုပါ၏။ ညဦးက ဆွတ်၊ မနက် မြစ်ကူးပြီး ပြေးလာတာဆိုလို့ ပြုံးမိသည်။ ဟုတ်လောက်ပါရဲ့။ ခရမ်းသီးတွေက အစိမ်းရောင်ပွပွကြီးတွေ

အစိတ်သား နှစ်ရာ၊ ပိဿာလုံး ခုနစ်ရာ။ ကျွန်မက ငါးဆယ်သား သူဇမ့်ဆိုတော့ ငါးရာဖိုးယူလိုက်၊ ဈေးကွဲဈေး ပိုပိုသာသာ ထည့်ပေး သိုက်မယ်တဲ့။ တကယ်လည်း ဖောဖောသီသီ ထည့်ပေးရုံပါ၏။ အိတ်နှင့်မဆုံပါဘူး ဆိုသည့်ကြားက ကျွန်မလက်ထဲကို သုံးလေးလုံး ထိုးထည့်ပေးလိုက်သေး၏။

“ခရမ်းချဉ်သီးကလေးတွေ... ဘယ်ရွာက ထွက်တာလဲ”

“တစ်နယ်လုံးက ထွက်တာပဲ...သည့်အလုံးလေးတွေက ပုပ္ဖာသီးလေ...စားမလိုဘူး...ချဉ်မှာစိုးရင် ဗျိုဗျနဲ့ အစေ့ ညှစ်ထုတ်ပစ်လိုက်...မီးနဲ့ထိ အိ...၊ အနှစ်ကောင်းချက် ရက်စက်သယ်ရယ်...”

နာမည်ကျော် ဆင်ဖြူကျွန်းငရုတ်တွေကတော့ ရန်ကုန်-မန္တလေးအထိ နာမည်ကျော်ပါ၏။ ဆပ်ပြာမွှေးခဲတွေကိုတော့ တံဆိပ်ဖော် အခွံချွတ်ထားလို့ ဆပ်ပြာကို အတုံးလိုက်မြင်နေရသည်။ ဆပ်ပြာ ဆောင်စုံခဲတွေက ဗန်းကြီးနှင့် အမောက်အလှူ၊ ဈေးမေးစရာမလိုပါ။ တစ်တုံးတစ်ရာ ကတိပြားကလေးထောင်ထားသည်။ ဘယ်လိုများ ဆောင်နိုင်တာလိမ့်။ ဗန်းချပ်ကြီးတွေထဲက မာလကာသီး၊ ဩဇာသီး၊ သီးသီး၊ ငှက်ပျောသီး၊ တရုတ်ပန်းသီး၊ ပျားလိမွှော်၊ ဆီးသီးတွေ တလည်း ဝယ်ချင်စရာ။

“ငှက်ပျောသီးတစ်ဖီး ဘယ်လောက်လဲ...”

“အစားစားပဲ...ခုနစ်ရာ ရှစ်ရာ... နေ့ချင်းစားချင်ရင် သည်ဘက်ကယူ...ဖြုတ်ဖြုတ်နဲ့ ဖြုတ်စားရုံပဲ... ရက်ထား ခံချင်ရင် ဟိုဘက်အဖီးတွေယူ...မှည့်လိုက်လာမှာ”

“ဘယ်ကလာတာလဲ...”

“ပုပ္ပားငှက်ပျော...အထားခံလိုက်သာမှ...၊ သဘာဝ
ငှက်ပျောတွေ...ဆေးထိုးငှက်ပျော မဟုတ်ဘူး...”

ရှစ်ရာတန် နှစ်ဖီးယူတော့ တစ်ထောင့်ငါးရာပဲ ပေးခဲ့ပါ
တဲ့။ သဘောကောင်းလှချည်း။ နဂါးမောက်သီး ပန်းဆီရောင်ကြီး
တွေက ပတ္တမြားရောင်ထလို။ နဂါးမောက်သီးတွေကကောဆိုတော့
ဈေးသည်မက “ကျုပ်တို့ တရုတ်နဂါးမောက်သီး ယူမရောင်းဘူး...
ပုပ္ပားတောင်ပေါ်က ဆင်းလာသတဲ့အသီးတွေလို့” ဆိုးဆိုးဆတ်ဆတ်
ပြောလေ၏။ အမျိုးစစ်ချက်တော့ ဆိုတာပင် အဆစ်ထည့်လိုက်
သေးသည်။ ဘယ်လိုအမျိုးစစ်တာလဲ ဆိုတာတော့ ကျွန်မလည်း
နားမလည်ပါ။

နဂါးမောက်သီးသည်ဘေးမှာ ပုဆိုးနွမ်းကလေးခင်းကာ
ရောင်းချနေသော မှိုသည်ကလေးကတော့ တောသည် ဖြစ်ပုံရပါ၏။
မှိုပွင့်တွေက ပွင့်တာပွင့်၊ ငုံတာငုံ၊ ကြွတာကြွ၊ တစ်ဆယ်သာ
ယူတော့ တစ်ထောင်...၊ အစိတ်သားယူရင် နှစ်ထောင်...၊ လျှော့နှိုင်း
ဆိုတော့ -

“မှိုတစ်ကျင်းတွေဖို့အရေး တောထဲ ခြေကွဲခံ ရှာရသလို
အစ်မရယ်” တဲ့။

ပါးအပြည့်ကွက်ထားသော သနပ်ခါးပါးကွက်မှာက ဒေါင်း
လိုက် ချွေးစီးကြောင်းကြီး ထင်းလို့။ အနောက်တောက လာ
သည်ဆိုသော မှိုကိုတော့ ကျွန်မ မဝယ်ဖြစ်ခဲ့။ အပြန်ခရီး လှမ်းသေး
လို့ ဖြစ်၏။

“အစ်မတို့ ရှမ်းပြောင်းစေ ယူဦး...ဆီပူထိုးစားလေ...
ဖောက်စိဖောက်စိနဲ့ စားလို့ကောင်းလိုက်သာမှ...နို့ရည်
ခဲတွေ...”

ချောက်ဈေးထဲရောက် ရှမ်းပြောင်းစေတွေက ခရမ်းသွေးထ
သည်။ ဈေးသည်တွေအားလုံး သဘောကောင်းကြသလို အပြော
ကောင်းကြသည်။ အညာလေ အညာစကားခိုင်းတွေ သုံးကြတာကို
ကျွန်မ သတိထားမိသည်။ သူတို့မျက်နှာတွေမှာ ရိုးသားမှုတွေ မြင်နေ
သည်။ ပခုက္ကူ၊ ပွင့်ဖြူတို့ဘက်က လာသည်ဆိုသော တောင်သူလုံး
နည်း၊ နီးပါးပစ္စည်း၊ လှည်းပစ္စည်းတွေကတော့ တစ်မျှတစ်ခေါ်
နဲ့ပါ၏။ လက်ဖြစ်ပစ္စည်းတွေ တောင်းဈေးတန်းကြားမှာ နတ်အုန်း
တည်ပျောတွေ ရောင်းနေကြတာလည်း ဒေသ၏ ‘ရိုးရာအလှ’လို့ပင်
အင်မီပါသည်။

“ဘယ်တွေက လာရောင်းကြတာလဲ”

“ဆင့်ဖြူကျွန်းဘက်ကလည်း လာသယ်...ပွင့်ဖြူလယ်ကိုင်
ဘက်ကလည်း လာသားပဲ...ကျောင်းတော်ရာကလည်း
ရှိသား...၊ မလွယ်ပါဘူး...ကားခတွေက ဝီခေါ်လို့...
တစ်ကျပ်တစ်ပြားမြတ်ဖို့ အော်ရသက ပုစဉ်းရင်ကွဲပါပဲ
တော်...”

“အဝေးကြီး ပြန်ကြရတာပါလား...”

“ဝေးပေါ့... ဈေးရောင်းရသာ ပျော်တယ်...ဈေးမထွက်
ဖြစ်သဲ့နေ၊ ကိုယ်တွေ ယားနေတော့သာ...လာရတာတော့

မြင်းပြေးသလိုပါပဲတောင်...ပန်းဆက်သဲ့ ကိုဗျတ္တ ကျုပ်တို့ ဘယ်မိလိမ့်မတုံး..."

ဈေးသည် အဒေါ်ကြီးတွေစကားကို ကျွန်မ ပြုံးမိသည်။ စကားထဲမှာ ဘဝသရုပ်ပါအောင် ပြောနိုင်ကြသူတွေ။ နေကလေး ရင့်လာ ပြီ။ သိမ်းသူကသိမ်း၊ ပြန်သူတွေက ပြန်ကြပြီ။ ဘယ်အရပ် ဘယ်ဖိနပ်စီးလို့၊ ဘယ်ခရီး ဘယ်ထီးနဲ့များ ပြန်ကြမှာပါလိမ့်။ ဈေးကလေးဆုံးအောင် လျှောက်ချင်မိသော်လည်း ကျွန်မတို့ကလည်း ခရီးဆက်ရဦးမှာ မဟုတ်လား။

ဖျိုးဖျိုးဖျပ်ဖျပ်ဆိုသော်လည်း ချောက်ဈေးတန်းကလေးဆီက ရခဲ့သော ဒေသအငွေအသက်ကို မေ့နိုင်စရာမရှိ။ နောက်တစ်ခေါက် ရောက်ရကောင်းပါရဲ့။

Hot News ကွန်ယက် အောက်တိုဘာ ၂၀၁၁

ကုသိုလ်ခရီး

(၁)

သည်တစ်ခေါက် ဥဒယရွာက အပြန်မှာ ကျွန်မတို့ ခါတိုင်း ပြန်ရိုးပြန်စဉ် သင်္ဘောခရီးဖြင့် မဟုတ်ပါ။ ခါတိုင်း ရွာကို အသွား နေ့လျှင် 'ရွှေကိန္နရီ' သင်္ဘောစီးကြတာ များသည်။ သည်စဉ်က ရွှေကိန္နရီသင်္ဘောခကလည်း သာမန် တောသူတောင်သား ခရီးသွား မှာပင် စီးနိုင်ကြသည့်နှုန်းဆိုတော့ ကျွန်မတို့ရွာက ရောက်လာ ကြသမျှသော ဆွေတကာ မျိုးတကာတို့ ရွှေကိန္နရီသင်္ဘောနှင့် တစ်သားတည်း ရှိကြတာ များသည်။ ရွှေကိန္နရီသင်္ဘောက သန်ပြန် သည်။ ခရီးတွင်သည်။ သင်္ဘောပေါ်မှာ ဗီဒီယိုကလည်း ပြပြန်သေး ဆိုတော့ ငေးရင်းမောရင်း မန္တလေးကို ရောက်လာကြသည်သာ။ မန္တလေးက ပြန်တော့ကော။ ရွှေကိန္နရီသင်္ဘော အစီးများကြသည်။

ကူးတို့လုံးခေါ်သည့် ပြည်ကူးတို့များပင် မျက်နှာငယ်ခဲ့ရသည် ကာလပင်။

ကျွန်မတို့မိသားစုလည်း မထူးပါ။ ရွာပြန်ဖြစ်ကြသည်နှင့် ရွှေကိန္နရီ သင်္ဘောထွက်မည့်ရက်နှင့်တိုက်ပြီး ခရီးထွက်ကြဖြစ်၏။ ပြန်တော့လည်း ဂင်ဂဲ သောင်ဆိပ်ကို ရွာက စောစောကြိုထွက်၊ မြစ်ကွေ့က ဆန်တက်လာမည့် ရွှေကိန္နရီ သင်္ဘောကိုမျှော်။ သင်္ဘော ဆိုက်လာတော့ ညနေ မန္တလေးဆိပ်ကမ်းဝင်ဖို့၊ သေချာပြီ။ ကျွန်မ ကတော့ ဧရာဝတီမြစ်ကို သံယောဇဉ်ရှိသူပီပီ ရေကြောင်းခရီးဖြင့် သင်္ဘောကလေး တအိအိစီးရသည့် အရသာကို နှစ်သက်မိတာလည်း ပါပါ၏။ အခုတော့လည်း ရွှေကိန္နရီ အထွက်ကြပြီ ကြားရသည်။ ကျွန်မတို့လည်း ရွာမရောက်တာကြာပြီဆိုတော့ ဧရာဝတီသင်္ဘော များ၏ ဝေဒနာကို မမှန်းတတ်အောင် ဖြစ်ရပါ၏။

ထိုထိုသော တစ်ခေါက်ကတော့ ရွှေကိန္နရီသင်္ဘော ရက် ပတ်စဉ် မှန်မှန်ပြေးဆွဲနေသော ကာလများ ဆိုသည့်တိုင်အောင် အပြန်ခရီးကို လိုင်းကားနှင့်ပြန်ဖို့ စီစဉ်ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်း ရှိပါ၏။ ကျွန်မတို့ဆွေမျိုးတွေထဲက ဂျုဒိုင်း ဆင်းဂွတ် (ကျားကိုင်း ဟင်းဝတ်) ရွာမှာ အလှူကြီးလှူမည့် အလှူပွဲကြီး ရှိသည်။ တစ်ကြောင်း၊ သိမ်လေးရွာဖြစ်သော ဂျုဒိုင်း၊ ဆင်းဂွတ်၊ မရိုးကုန်း သိမ်ရွာဆီက အနေဝေး အတွေ့ဝေးရသော ဝမ်းကွဲမောင်နှမများ ယောက်မများနှင့် တွေ့ချင်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ မန္တလေး-ကတော့ (ခံတော) လိုင်းမော်တော်ကား ပြေးနေပြီဆိုသည်ကို စီးကြည့်ချင်

တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် မော်တော်ကားဘက် ဦးလှည့်မိကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

“မမထူးတို့ကို ဂျုဒိုင်း-ဆင်းဂွတ်အထိ ကျွန်တော် လှည်းနဲ့ လိုက်ဖို့ပေးမယ်...ဆင်းဂွတ်မှာ တစ်ညအိပ်ကြ...မနက် စောစော နှစ်နာရီလောက် ဆင်းဂွတ်ကနေ ကတော့ကို အစ်ကို ကိုသန်းဝင်း လှည်းနဲ့ လိုက်ဖို့လိမ့်မယ်”

“အဲ...မနက် နှစ်နာရီကတည်းက ထ၊ရမှာလားဟဲ့”

“ကတော့ကားက မနက် လေးနာရီထွက်မှာ...ဆင်းဂွတ် နဲ့ ကတော့က လှမ်းသေးသဲ့ဟာကို...”

ကျွန်မမောင် မောင်သန်းစိုး တွက်ပြတော့လည်း အဟုတ်

တကယ်လည်း ကျွန်မတို့ စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ခဲ့ပါ

။ ဥဒယမှ ဆင်းဂွတ်အသွား ခရီးသည်လှည်းနှင့်ဆိုသော်လည်း

ခရီးရိပ်ဝါးရိပ်၊ တောရိပ် တောင်ရိပ်များကြောင့် မပင်ပန်းလှပါ။

နံနော့တွေ၊ သရက်တောကြီးတွေ၊ လဲဝါပင် ခေါ်ကြသော လက်ပံ

ကြီးတွေ၊ ပင်လုံး ရင့်ကြလှပြီဖြစ်သော ကုက္ကုပင်ကြီးတွေကြောင့်

အေးလှပါ၏။ သည်ခရီးက ဝေးသလား ဆိုတော့လည်း မဝေး

နီးသလား ဆိုပြန်တော့လည်း မနီး။ သို့သော် ဥဒယနှင့်

ဆင်းဂွတ်လောက်တော့ ကျွန်မဆွေမျိုးတွေက ကုန်းကြောင်း ခြေကျင်

တိုက် လျှောက်သွားကြရုံသာပါ။ ကျွန်မတို့နှင့် အတူလိုက်ကြမည့်

မောင်သန်းစိုး၏ အမေနှင့် နှမတွေဆိုလျှင် ကျွန်မတို့လှည်းကို

စောင့်နေကြတာ မဟုတ်။ တဘက်တစ်ထည် ခေါင်းပေါ်တင်ပြီး သစ်ခင်း ကိုင်းခင်းတွေထဲက ဖျိုးဖျိုးဖျပ်ဖျပ် သွားနှင့်ကြပြီ။

“ညည်းတို့လှည်းများ စိတ်မရှည်ပေါင်အေး... ကိုယ့် ခြေထောက်နဲ့ကိုယ်မှ အားရသာ...”

ဟု ဆိုကာ သုတ်ခနဲ ထ၊သွားကြခြင်းဖြစ်၏။ လှည်းစီးရတာ ကျွန်မအိမ်သား ‘ဆရာနေ’ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် ကတော့ အရိုးတို့နှင့်အတူ လိုက်သွားရလည်း မဆန်းပါ။ ဆရာနေ ကတော့ ခရီးကိုလည်း မသိသလို၊ လျှောက်နိုင်လိမ့်မည် မထင်တာ ကြောင့် လှည်းနှင့် တကန်တက လိုက်ပို့ရတော့၏။ ရွာက ဆရာနေ ကို ‘လူန’တဲ့။ ကျွန်မက ‘ဆရာ’လို့ ခေါ်တော့ သူတို့ကလည်း ဆရာခေါ်ကြရက အလိုလိုနေရင်း မြို့သား လူန ဖြစ်ရတော့သည်။ ရွာမှာက ‘ရမ်’ လို့၊ ‘ဝိစက်’ လို့ နတ်ဆက် အရက်ကောင်းထု ‘အရက်ချော’ ခေါ်ကြသည်။ ချက်အရက်၊ တောအရက်၊ ရွာထွက် အရက် မဟုတ်သော အရက်ကောင်း၊ အရက်နု ဆိုသည့်သဘောပင်။ ကျွန်မအိမ်သားကို ‘လူန’ ခေါ်တာကလည်း သည်သဘော ဖြစ်ပေ လိမ့်မည်။

“ညည်းယောက်ျား မလျှောက်နိုင်လောက်ပါဘူးအေး— ညည်းပါ လှည်းနဲ့လိုက်ခဲ့တော့... နှစ်ယောက်စလုံး ကိုယ်ကြီး လက်ကြီးတွေနဲ့...”

ကြီးတော်တွေက ပေးကြသော ဗုဒ္ဓကျမ်းဖြစ်ပါ၏။ သည်နှင့် ဂျဒိုင်း၊ ဆင်းဝွတ်ရွာကို ကျွန်မတို့ ထွက်လာခဲ့ကြတော့သည်။

အင်းမှာ သိမ်တိုင်နှင့် ရွာသစ် (ယသစ်လို့ အသံထွက်ကြပါသည်) ရွာတွေကို ခဏတစ်ဖြုတ်စီဝင်ကာ ဆွေမျိုးတွေကို မျက်နှာပြ နတ်ဆက်ရပါ၏။ ကျွန်မတို့မှာ ပါလာသမျှ စာအုပ် တစ်အုပ်စာ၊ နှစ်အုပ်စကို ရွာစာကြည့်တိုက်တွေမှာ လှူရသည်။ ကျွန်မ၏ ဆောင်ပုဒ်း၊ ဆရာတော် ဦးသာသန၏ လုံ့လကြောင့် သည်ဘက် ရွာတွေမှာ စာကြည့်တိုက်တွေ ပွင့်လန်းနေတာ ကြာပါပြီ။ စာကြည့် တိုက် အဆောက်အဦရော၊ စာအုပ်များပါ ဖြည့်ဆည်းထားကြရုံ မက ရွာကပါ စာကြည့်တိုက်များ ရေရှည်တည်တံ့ရေး ပါဝင်နေကြ သဖြင့် ကျွန်မတို့ ဝမ်းသာရပါ၏။

သည်လိုနှင့် ဆင်းဝွတ်ရွာရောက်တော့ နေတိမ်းလှပြီ။

(၂)

ဆင်းဝွတ်ရွာက ‘ဒေါ်ဝိ’ အိမ်မှာ ခဏ တအောင်နား၊ အမျိုးမျိုးကြသည်။ အလှူအိမ်ဘက်ဆီက အသံချဲ့စက်သံက ရွာလုံး ကြားဆိုတော့ ရွာမှာ အလှူရှိသည့် ခံစားမှုကို ရစေသည်။ အလှူအိမ် ဘက်ကို အရင်မသွားသေးဘဲ သိမ်တော်ရှင်မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော် နေ စီစဉ်ကြရသည်။ တန်ခိုးတော် ပွင့်လန်းလှ သည် ဘုရားရှင် ခေါ်တော့ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်ကပင် လာရောက်ဖူးမြော်ကြသော အနီးကြီးဘုရား ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က မိဘများနှင့် မကြာ မကြာ ရောက်ရဖူးရသော်လည်း သည်ဘက်ပိုင်းမှာ ကျွန်မ မရောက်ဖြစ် သထင် ကြာပြီ။

www.burmeseclassic.com

သည်ရွာတွေကို ကျွန်မတို့ မြစ်နားကမ်းနားရွာတွေက ကြည်းတော ရွာတွေလို သုံးကြပါသည်။ 'ကြည်းတော' ဆိုတာက နှိမ်ချခေါ်ခြင်း မဟုတ်ပါ။ ကုန်းတွင်းရွာတွေဆိုသည့်သဘော ဖြစ်ပါသည်။ ရေနားကမ်းနား နီးသည့်ရွာ တွေကိုတော့ 'အောက်တော' တဲ့။ အောက်တောနှင့် ကြည်းတော ရေမြေသဘာဝ ကွာချင်ကွာနိုင်သော်လည်း စိတ်ဓာတ်တွေ မကွာကြပါ။ သံယောဇဉ်ချင်း မကွာကြပါ။ ယဉ်ကျေးမှုမလေ့ထုံးတမ်းများလည်း မကွာကြ။ ကြည်းတောက ဆွေမျိုးတွေက အောက်တောကို ရောက်ကြရသလို၊ အောက်တောက ဆွေမျိုးတွေက ကြည်းတောရွာတွေကို မရောက်မရှိ။ သာမန်အားဖြင့် အကြောင်း တစ်ခုခုကို အရင်းခံကာ အကူးအလူး ရှိကြစမြဲပဲ။ ရှေးရွာကြီးတွေဆိုတော့ ဘုရား၊ ကျောင်း၊ ကန်၊ စေတီပုထိုးတွေကလည်း ရွာဦးရွာထိပ် ကျက်သရေရှိစွာ တည်ထား ကိုးကွယ်ထားကြပါ၏။ အထူးသဖြင့် ပေါင်လောင်ရှင်ကသာပ မထေရ်ကြီး တည်ထားတော်မူခဲ့သော သိမ်ကျောင်းတော်ကြီးကို စွဲမှတ်၍ 'သိမ်တော်ရှင်ဘုရား' လို့ ခေါ်တွင်ခဲ့ကြသော်လည်း ဝေးနီး တစ်နံတစ်လျား ထင်ရှားကျော်စောလှပါ၏။

သိမ်တော်ရှင် ဘုရားပရဝုဏ်းတွင်း ဝင်လိုက်လျှင်ပင် အေးမြခြင်းနှင့်အတူ သတိရစရာတွေက ရင်ထဲ တိုးဝင်လာတော့သည်။ ကျွန်မငယ်ငယ်က သိမ်တော်ရှင်ဘုရား လာဖူးတိုင်း ကျွန်မ၏အမ (အဘိုး) နှင့် အမေကြီး (အဘွား) တို့ ပါတတ်စမြဲ။ အဘနှင့် အမေကြီးတို့ ကွယ်လွန်သွားကြသည့်နောက် အဖေနှင့် အမေ အိမ်

မဟုတ် ကျွန်မကြီးတော်များ၊ အရီးများ အတူပါလာတတ်ကြသည် မဟုတ်လား။ လူကြီးသူမများ၏ ဆုံးမသွန်သင်စကားများကို နာခံခဲ့ရသော ကလေးဘဝအရွယ်ကတည်းက လာရောက်ဖူးမြော် ကြည့်ညှိခဲ့ရပါသော သိမ်တော်ရှင်ဘုရားကို ကျွန်မတို့ယံတိုင် လူကြီးတစ်ယောက်အဖြစ် လာရောက် ဖူးမြော်နေရပြီ။

"မနက်ဖြန် သိမ်တော်ရှင်ဘုရားဖူးရင်း ကြည်းတောက အမျိုးတွေဆီ သွားလည်ကြရအောင်ဟေ့..."

စိတ်ကူးရှိသူက သည်လိုဆိုလိုက်လျှင် နဂိုက စိတ်ကူးမရှိကြသူတွေကလည်း လိုက်မယ်ဖြစ်ကြပြီ။ ကျွန်မကတော့ ကလေးပီပီလည်းအကြာကြီး စီးရမှာကိုတွေးပြီး ပျော်ခဲ့ရသည်။ သည်တုန်းက ကျွန်မ ဂါဝန်ကလေးဝတ်သော မူလတန်းကျောင်းသူအရွယ်ပဲ ရှိပါသေးသည်။ မြင်းမြဲမြို့မှာနေကြသော ကျွန်မတို့မိသားစုမှာ တစ်နှစ်တစ်ခါ နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်ရောက်တိုင်း အဘနှင့် အမေကြီးတို့ နို့ရာ ဥဒယရွာကို ပြန်ကြစမြဲ။ အဘတို့ကလည်း မြို့က ပြန်လာကြည့် မြေးငုတ်စိကလေးတွေကို မျှော်ကြစမြဲ။ ရွာရောက်လျှင် တစ်နှစ်လုံး မြို့မှာ အနေကျဉ်းကြပ်ခဲ့သမျှ အတိုးချကာ မီးကုန်ယမ်းကုန်ဆော့ကြရပြီ။ ရွာလယ်ညောင်ပင်အောက်မှာ၊ တောထဲ သစ်ခင်းထဲမှာ၊ ဆွေမျိုးတကာတို့၏ ဝိုင်းတိုက်တွေထဲမှာ၊ ရွာဦးဆရာတော်ကျောင်းမှာ၊ မြစ်ကမ်းပါးမှာ။ နေဝင်ချိန်ဆိုလျှင် ဧရာဝတီမြစ်အနောက်ဘက်မှာ ပုစွန်ဆီရောင်တွေ ဖိတ်စင်နေတတ်ပါ၏။ ထိုအခါ ဧရာဝတီမြစ်သည်လည်း နီရဲနေတတ်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်မတို့တစ်ရွာလုံး

ရေချိုးရေခပ်ဆင်းကြပြီ။ မြစ်ရေချိုးချိန်နှင့် ကြီးပြင်းခဲ့ရလို့လား မသိပါ။ ရွာကို လွမ်းမိတိုင်း မြစ်ကိုပါ လွမ်းမိရပါ၏။

သိမ်တော်ရှင်ဘုရားဖူး သွားကြမည်ဆိုလျှင် အမေတို့ကြီးတော်တို့က မြစ်ငါးတွေ ရအောင်ဝယ်ကာ စိုစိစိမ်းစိမ်း ချက်ကြ၊ ကြော်ကြသည်။ ရတတ်သမျှ ငါးကို ဆားကလေးနယ်ကာ ကျောက်မီးထားတတ်ကြသည်။ မြစ်နှင့်ဝေးသော ရွာတွေဆီက ဆွေမျိုးတွေကို ပေးဖို့ အကောင်းဆုံးလက်ဆောင် မြစ်ဆန်နယ် (ငါးဆားနယ်) တွေ လုပ်ကြတာကိုက မေတ္တာရော စေတနာပါ ရောယှက်နေကြလေ၏။ မနက်စောစော ကြက်ဦးတွန်ချိန်လောက်ကတည်းက မြို့တွေကြားလှည်းလမ်းစိုစိုကို တအိအိ ဖြတ်ဖောင်းလာခဲ့ကြသော်လည်း နေကလေး ကြသည်နှင့် ဖုန်တွေ တဖျော့ဖျော့ ပက်လေပြီ။ ရွာစဉ်တိုက်ကာ ဆွေဆွေမျိုးမျိုးတွေကို နှုတ်ဆက်ကြရတာကလည်း ဟိုရွာတအောင်၊ သည်ရွာ တစ်ခဏ။ အမေကြီးက -

“တို့လူကြီးတွေ မရှိသဲ့နောက်...ညည်းတို့တစ်တွေ ဆွေမှန်းမျိုးမှန် သိရစ်ခဲ့အောင်လို့ဟဲ့...”

ဟု ဆိုပါသည်။

အမေကြီးပြောခဲ့တာ မှန်ပါ၏။ အခုဆိုလျှင် ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်ကပင် ဆွေမျိုးစပ်တတ်ခဲ့ပြီ။

လှည်းကလေး တအိအီနှင့် သိမ်တော်ရှင်ဘုရား ဖူးသွားတိုင်းလမ်းမှာ အမေကြီးတို့ပြောခဲ့ကြသော စကားတွေကလည်း

ဇွမ်းစရာကောင်းလှသည်။ များသောအားဖြင့် သိမ်တော်ရှင်ဘုရားအနီးတော်ကြီးလှကြောင်း ပြောဖြစ်အောင် ပြောကြသူချည်းပင်။

“ညည်းမှတ်မိလား အစ်မကြည်...တို့ အပျိုတုန်းက ဘိုးကျိုင်းနဲ့ ဘဝံတို့အမှုလေ...”

“မှတ်မိပါတော်...မြင်းခြံမယ် တရားဆိုင်နေသဲ့ကြားက သူမှန်သယ် ကိုယ်မှန်သယ် ငြင်းကြရော...ရင်ဆိုင်လက်စတရားတံပေါင် ခဏ နားထားပြီး ဘုရားရှင်ရှေ့မှောက် ဝင်ကြသကောအေး...ဘုရား ညောင်ရေအိုးမယ် သပြေခက်တွေထိုးပြီး သိမ်တော်ရှင်ဝင်သာ...ဘုရားပန်းညှိုးသူက ရုံးတမ်း ကတိထားကြသာလေ...”

“အဲသက သည်လိုအေရဲ့...မြေက ပြောကြစို့ဆိုရင် မယ်လှရင်ရဲ့ မြေ၊ ဘိုးကျိုင်းတို့ဖအေများနဲ့ အကြောင်းပါတော့ လင်ပိုင်မယားဆိုင် ဖြစ်ကြရော...ဒါကို မယ်လှရင်က.....”

ဇာတ်လမ်းက မဆုံးနိုင်တော့ပါ။ မယ်လှရင်ပေါက်တွေ

ကြောင်းပါ စကားရောက်ကြတော့ လှည်းပေါ်ပါသူတွေနှင့် ဆွေမျိုးကြောင်းပြောကြသူတွေချည်း။

“မယ်သိန်းတို့ မယ်ငြိမ်းတို့ကော ဘာထူးလို့တုံး...သင်္ကာရှင်းကြရာက ဘုရားဝင်မယ် ဖြစ်ကြသာလေ...ဘုရားရှင်ရှေ့မှောက် သပြေတစ်အိုးစီနဲ့ဝင်တော့ မယ်ငြိမ်းပန်းက

ညှိုးလို့ ငါရှုံးပါသအေသဲ့...ဘုရားရှေ့တော်တောင် မဝင်
လိုက်ရဘူး”

တကယ်တော့ အမှန်တရား မြတ်နိုးသူတွေက မတရား
ခြင်းကို လက်မခံ ဆိုသည့် သာဓကများပင်။ ကိုယ်ကျင့်သီလကောင်း
နှင့် နေထိုင်ကြရင်း ဘဝကို ဖြတ်သန်းကြသူများဖြစ်ရာ၊ မတော်
မတည့် ရှိလာလျှင် ဘုရားရှင်ကိုသာ အားထားသည့်သဘောလည်း
ပါပါလိမ့်မည်။ အမှန်တရားက အမှားတရားများအပေါ် အမြဲတမ်း
ကျော်လွှားနိုင်သည် ဆိုသည့်သဘောကို သက်သေထူကြခြင်းပင်။
သစ္စာ၏တန်ခိုးကား စွမ်းလှပါ၏။

ငယ်ငယ်က သိမ်တော်ရှင်ဘုရားနှင့် ပတ်သက်သော ဖြစ်ရပ်
တွေ ကြားခဲ့ရဖူးသည်။ ‘သိမ်တော်ရှင် ဝင်မလား’ ဆိုသည့်စကားကို
ကျွန်မတို့ အကြားမှာခဲ့ရပါ၏။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အမှုသင်းကဲ့ အဆွေ
အတင်ရှိလျှင် ဓမ္မနှင့် အဓမ္မ ယှဉ်ဖက်ရာတွင် ဘုရားရှင်ရှေ့တော်
မှောက် အဖူးရောက်ဝံ့ရဲ့လား ဆိုသည့်သဘောကို ဆိုလိုပါသည်။
တချို့က အရက်ဖြတ်၊ ဖဲဖြတ်၊ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကို ဖြတ်ချင်ကြ
သဖြင့် သိမ်တော်ရှင်ဘုရား ရှေ့တော်မှောက်တွင် ကတိလျှောက်ထား
ကာ မိမိကိုယ်မိမိ ဆေးကြောသန့်စင်တတ်ကြသည်။

“မင်းတို့ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် မနိုင်ကြဘဲ ဘုရားရှေ့မှောက်
ပေါ့ပေါ့တန်တန် မလုပ်ချင်ကြနဲ့...ဘုရားရှင်က မေတ္တာ
ဓာတ်နဲ့ ခွင့်လွှတ်တော်မူပေမယ့် မင်းတို့ကတိနဲ့ မင်းတို့

သစ္စာကြောင့် မင်းတို့မှာ ပြန်ပြီး ဥပါဒ်ကျနိုင်တယ်...
မနိုင်ရင် မလုပ်ကြနဲ့”

ကျွန်မတို့အဘက မကြာခဏ ဆုံးမတတ်သော စကား
တွေကို ကျွန်မ အမြဲကြားခဲ့ရသည်။ ငယ်စဉ် ကလေးသဘာဝ ကျွန်မ
တို့တစ်တွေ ဇယ်တောက်တမ်း၊ ဖန်ခန့်တမ်း၊ ထွေပစ်တမ်း၊ ဂုံညင်း
ဆိုးတမ်း ကစားကြလို့ အငြင်းအခုံ သဲသဲမဲမဲ ဖြစ်ကြရပြီဆိုလျှင်
ထာဘီကို ကျစ်ကျစ်ပါအောင်ဝတ်ပြီး နပမ်းလုံးဖို့၊ မကြိုးစားဘဲ၊
သိမ်တော်ရှင် ဝင်ဝံ့ရဲ့လား မေးကြတာက အရင်။

“နင်ညစ်တာမဟုတ်ရင် သိမ်တော်ရှင် ကျိန်လေ...ကိုင်း”

“စူးရစေ...”

သည်လိုအသံမျိုး ကြားလို့ကတော့ အဘက ဝါးခြမ်းပြား
ဆွဲထုတ်လာကာ ရိုက်ပါတော့သည်။ အဖေတို့ အမေတို့ကလည်း
ဆူငေါက်၊ ကြားမိသူ လူကြီးသူမတွေကလည်း ကြိမ်းမောင်း။
ကျွန်မတို့မှာ သည်လောက်ကလေး ရေရွတ်မိကြတာနှင့် လူကြီးတွေ
ဘာဖြစ်လို့ သည်လို ဆူရငေါက်ရ ဖြစ်ကြတာပါလိမ့်လို့ မတွေးတတ်
ခဲ့တာလည်း အမှန်ပင်။ အဘကတော့ ညဘက် အိပ်ရာဝင်ချိန်မှာ
ခြေတွေကို အေးအေးသက်သာ ဆုံးမတတ်ပါသည်။

“ငါ့မြေးတွေ ကစားတာ ဘုရားရှင်ဘွဲ့တော် ပါနေသာ
မကောင်းဘူး...ဘုရားရှင်ရဲ့ဂုဏ်တော်ဆိုသာ အတိုင်းအဆ
မရှိ ကြီးမားတော်မူသယ်...ဇယ်ဝိုင်း၊ ခိုးဝိုင်းမှာ ရေရွတ်
တိုင်တည်ရမယ့်ဘွဲ့တော်မဟုတ်ဘူး...စကားကို လက်လွတ်

စပယ် မပြောရဘူး...မငြင်းခုံရဘူး...သုဘာသိတဝါစာ
စကားကောင်း ပြောရသယ်...သစ္စဝါစာ မှန်သဲ့စကား
ပြောရသယ်...ဝိယဝါစာ လူချစ်အောင် ပြောရသယ်...
ဓမ္မဝါစာ တရားတော်နဲ့ ယှဉ်တဲ့စကား ပြောရသယ်...
ကြားကြလား...အဘပြောတာ..."

နောင်မှာတော့ ဘုရားရှင်ဘွဲ့တော်ကို တလွဲမသုံးမိအောင်
ဆင်ခြင်ခဲ့ပါ၏။ သို့သော် ကျွန်မတို့ သိမိသလောက် ကျွန်မတို့နယ်က
ဆွေဆွေမျိုးမျိုးတို့ နှုတ်ဖျားမှာ ဘုရားရှင်ဘွဲ့တော်ကို တပ်ကာ
တိုင်တည်တတ်ကြသလို၊ အမှုအခင်းဖြစ်ကြလျှင် ပန်းကိုင်း၊ ညောင်ရေ
အိုးကိုင်းကာ ဘုရားရှင်ထံတော်မှောက် အရောက်သွားနေကြဆဲ
ဖြစ်ပါသည်။

(၃)

သည်လို သည်အကြောင်းတွေကို တစ်နယ်တစ်ကျေးသား
ခင်ပွန်းဖြစ်သူအား ကျွန်မ ပြောပြနေမိပါသည်။ ခင်ပွန်းသည်ကတော့
ကျွန်မပြောနေတာတွေကို ကြားလေသလား၊ မကြားလေသလား
မသိပါ။ ဘုရားစေတီကို လှည့်ပတ်ကြည့်ညှိရင်းက ရုပ်ပွားတော်တို့
စိတ်ဝင်တစား ပူးမြော်နေပါ၏။ ကျား၊ မိချောင်း ပလ္လင်ခံ၍ လက်ယာ
ဘက်၌ ယပ်ကိုထမ်း၊ လက်ဝဲဘက်၌ တောင်ဝှေးတော် ကိုင်ဆောင်
ထားသော ပေါင်လောင်ရှင်မဟာကဿပ ရုပ်ပွားတော်ကို အနီးကပ်

နေတွေ့သည်။ ပြီးတော့ ကျွန်မတို့ အရှေ့ဘက်မုခ်ဦးဆီ ထွက်ခဲ့ကြ
မိသည်။

အရှေ့တောတစ်ခွင်မှာ ညှို့ညှို့ဆိုင်နေသော သစ်ခင်း
ခင်းများ၊ တောရိပ် တောင်ရိပ်များက အညာဒေသ၏အလှကို
ဆောင်ပြနေသလိုပင်။ တောင်ဘက်ဆီမှ မောင်းလာသော လှည်း
တစ်စီးပေါ်မှာ ပြောင်းပင်တွေ အပြည့်အမောက်။ ပြောင်းဆန်
ညှင်းမည်းကလေးတွေက လှည်းပေါ်မှာ တလှုပ်လှုပ် ယမ်းခါလျက်။

“ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များပီပီ ဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်
ဆည်းကပ်ကြတာ ကောင်းတဲ့အလုပ်ပါကွာ...၊ ဘယ်လို
အကြောင်းတရားနဲ့ ကြောင့်ဖြစ်စေ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်
မှုရှိဖို့ အဓိကပါ...တို့ဗုဒ္ဓဘာသာတရားရဲ့ အနှစ်ချုပ်ကိုက
မကောင်းမှုရှောင်၊ ကောင်းမှုဆောင်၊ စိတ်ကို ဖြူအောင်
ထား ဆိုတာပဲ...သည်နယ်က ကျေးလက်တောရွာတွေနဲ့
တည်ဖွဲ့ထားတဲ့ နယ်ဆိုတော့ တောသူတောင်သားတွေဟာ
ရိုးသားဖြူစင်တဲ့စိတ်ထား ရှိကြသူတွေပါ...သိမ်တော်ရှင်
ဘုရားရဲ့တန်ခိုးတော်အလျောက် လူတွေကလည်း မကောင်း
မှုရှောင်၊ ကောင်းမှု ဆောင်လာကြတာ ကောင်းတာပေါ့
ကွယ်”

ကျွန်မပြောပြခဲ့သော ဇာတ်လမ်းများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ခင်ပွန်း
သည် ပေးသော မှတ်ချက်ဖြစ်ပါ၏။ ဘုရားက အပြန်မှာတော့
ဆီခွတ်ရွာဦးက ရေကန်ကြီးမှာ ရေခပ်နေကြသူတွေကို ကျွန်မတို့

ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ တချို့ လုံမလေးတွေက ရှေးမူမပျက် ဆံရစ်
 ဝိုင်းကလေးတွေ ထုံးကြတုန်း။ ဘုရားဖူးက အပြန်မှာတော့ အလှူအိမ်
 ကို ဝင်ကြသည်။ အလှူအိမ်မှာပဲ ရွာထမင်း ရွာဟင်းဖြင့် ထမင်းစား
 ကြသည်။ အလှူကြီးရက် ဝေးသေးသော်လည်း မဏ္ဍပ်ဆောက်ပါပြီ
 ဆိုကတည်းက အလှူရုံ စမ်းကြရပြီ။ အလှူမဏ္ဍပ်ကြီးကလည်း
 ကြီးလှပါ၏။ အလှူအတွက် ဝိုင်းကြ ဝန်းကြသူတွေကလည်း
 တရုန်းရုန်း။ ကိုယ့်နီး ကိုယ်ဖြာ၊ ကိုယ့်ထင်း ကိုယ်ပေါက်၊ ကိုယ့်
 မဏ္ဍပ် ကိုယ်ဆောက်၊ ကိုယ့်ဆန် ကိုယ်ရွေး မဟုတ်ကြပါ။ တစ်ရွာ
 လုံးက ဝိုင်းကြသည်ကုသိုလ်တော် ပွဲကြီးဆိုတော့ မြင်ရတာကပင်
 သဒ္ဓါစိတ် ကြည်ညိုစိတ် ပွားရပါသည်။

သည်ရွာများနှင့် သည်ဘုရား၊ သည်စိတ်ထားနှင့် သည်
 ယဉ်ကျေးမှုသည် နှစ်ကာလတွေ ရှည်သော်လည်း ပျောက်ပျက်စရာ
 မရှိ။ ကျွန်မတို့ခရီးက ဘုရားလည်း ဖူးရ၊ ဆွေမျိုးတွေလည်း တွေ့ရ၊
 အလှူလည်း ရောက်ရ။ ကြည်နူးစရာ ခရီးပင်။

(၄)

ညဘက်တွင် ကျွန်မအိမ်သားက ဆင်းဝှတ်ရွာ ရောက်
 တုန်းရောက်သခိုက် ကျွန်မတို့အတ သိုင်းမင်းသားကြီး 'ဘိုးလူပျို'တို့
 ပင့်ဖိတ်ပြီး ဘုန်းကြီးပျံ သိုင်းသီချင်းများ၊ ရှေးခေတ် လေ့ပြိုင်ခဲ့
 သီချင်းများ၊ ရပ်ခလေ့ ရွာခလေ့ ကျေးလက်သီချင်းများကို အသံသွင်း
 ယူနေခဲ့သည်။ တချို့ သီချင်းတွေကို အဖွဲ့နှင့် သံပြိုင်ဆိုပြကြသည်။

အချို့သီချင်းတွေကိုတော့ ဘိုးလူပျိုတစ်ယောက်တည်းက ဆိုပြပါ
 ။ ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်း၊ အသံမှတ်တမ်း ယူခဲ့ကြသည်။

ကျွန်မတို့ တစ်ညလုံး မအိပ်ကြ။ တွေ့ရသခိုက် ဆွေမျိုး
 များနှင့် ရွာအကြောင်း ရပ်အကြောင်းတွေ သောသောကြွယ်အောင်
 ပြောပြကြပါ၏။ ကျွန်မအိမ်သား အသံတွေသွင်းပြီးတော့ မနက်
 နံနက်ရိုးထိုးတော့မည်။ ရွာခံ အလှူရှင် ကိုသန်းဝင်းတို့ညီအစ်ကိုလည်း
 ကျွန်မတို့ကို ကတောရွာ (ခံတောရွာ) ကားဂိတ်ကိုပို့ရန် လှည်း
 ဆောက်ကြပြီ။

အညာနွေရက်များ ဆိုသော်လည်း မနက်စောစော အအေး
 ဆတ်က စိန်နေသည်။ လှည်းပေါ်မှာ လိုက်ပို့ကြမည့် ဆွေမျိုးတွေ
 သည်း ပါကြသေးသည်။ အရင်က မြစ်ကြောင်းကို အားကိုးကြ
 သည်။ ဘယ်ရွာကပဲဖြစ်ဖြစ် မြစ်ဆိပ်ကို တကန်တက လာကြရ
 ။ အခုတော့ ရွာတွေမှာ ကားလမ်းတွေ ပေါက်လာကြတော့
 လမ်းကို ကောက်ကာငင်ကာ လာနိုင်ကြပြီ။

"ကောင်းစွာ မြင်ကြတယ်...ကောင်းစွာ ကြံစည်ကြ
 တယ်...ကောင်းတဲ့စကား ပြောကြတယ်...ကောင်းတဲ့
 အမှုကို ဆောင်ကြတယ်...ကောင်းတဲ့ အသက်မွေးမှုနဲ့
 နေကြတယ်...ကောင်းစွာ အားထုတ်ကြတယ်...ကောင်း
 သောသတိ...ကောင်းသောသမာဓိ ရှိကြတယ်...ဒါ မဂ္ဂင်
 ရှစ်ပါးနဲ့အညီ နေထိုင်ကြတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ...ရွာကို
 တို့ မကြာခဏ လာကြရအောင်..."

ကျွန်မအိမ်သားက လှည်းပေါ်မှာ ကျွန်မကို ပြောနေခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ရွာကအထွက် သိမ်တော်ရှင်မြတ်စွာဘုရားကို ရည်မှန်းကာ ဦးတော်တင်လိုက်သည်။ ပေါင်လောင်ရှင်ကဿပ မထေရ်မြတ်၏ ရည်မှတ်ကာ ဦးတော်တင်သည်။ သည်ရွာတွေကို ကျွန်မတို့ လာကြ ရပါဦးမည်။ ဆွေတွေ မျိုးတွေကို တွေ့ကြရပါဦးမည်။

အညာမနက်ခင်းကတော့ အေးမြလျက်...။

သိမ်တော်ရှင်ဘုရား နှစ် ၁၀၀ ပြည့်မွှေးဇာတိ

ရသစာစု

ညောင်ဦးဆိပ်

ပုဂံမြို့ကို ကျွန်မ အခေါက်ခေါက်အခါခါ ရောက်ဖူးခဲ့လှ
ပြီ။ ရောက်ရလေတိုင်းလည်း ဖူးမဝ မြော်မဝ ရင်နှင့်အမျှ ဝမ်းမြောက်
သော ရသတစ်မျိုးကို ကျွန်မ ရနေကျဖြစ်ပါ၏။ များသောအားဖြင့်
အမြို့သစ် ဟိုတယ်တစ်ခုခုတွင် တည်းနေကျဆိုသော်လည်း သည်
တစ်ခေါက်မှာတော့ ပုဂံ သံတဲဟိုတယ်တွင် တည်းဖြစ်ခဲ့ပါသည်။
ခြံစုခင်းနှင့် ထနောင်းပင်ကြီးတွေကို တဖွဖွ စွဲလမ်းလာခဲ့သော
အိမ်အွေ့က သည်တစ်ခေါက် သံတဲဟိုတယ်မှာ တည်းပါလို့ မှာလိုက်
သဖြင့် ကျွန်မတို့ မိသားစု ဆိုက်ဆိုက်ကြီး ရောက်သွားခဲ့ရပါသည်။
အပူပါတံခါးမှ ပုဂံမြို့တွင်းသို့ဝင်ကာ ဧကိတော့ပလ္လင်ဘုရား ခြေတော်
ရှင်းနှင့် နီးသော သံတဲဟိုတယ်ကို ရောက်တော့ ပြောသံလောက်
ငြိမ်းအေးလှပါသည်ဟု ခံစားမိရပါ၏။ ကျွန်မတို့ရောက်တော့
အနုခင်း နေဝင်ချိန်။ သံတဲဟိုတယ်မှာ မြင်ရသော ပုဂံနေဝင်ချိန်သည်

ဧရာဝတီမြစ်ကိုပါ သီတင်းစေ့ရောင် ထိုးထားသည့်ပမာ အပြာနှင့် ပန်းသွေး ပုစွန်ဆီသွေး ရောလျက်ရှိပါ၏။

မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်းမှာတော့ ဆောင်းပိပိ မြူငွေ့ငွေ့ သဲစေ့စေ့။ သမီးကလေးက နေဝင်ချိန်ကို အမိအရ ဓာတ်ပုံရိုက်နေကြသော နိုင်ငံခြားသားတွေကြားရောက်နေပြီ။ ကျွန်မတို့ကလည်း လှေသော နေဝင်ချိန်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ကြသည်။ တန့်ကြည်တောင်စွယ်နှင့် သောင်ပြင်ပြန့်ပြန့်သည်လည်း ပန်းသွေးမှအဝါ၊ အဝါမှ အနီသို့ တဖြည်းဖြည်းချင်း အရောင်ပြောင်းသွားကာ နောက်ဆုံး အနီမှ လိမ္မော်သွေးတွေသာ ကျရောက်တော့မည်။

ပုဂံ ...။

သည်တစ်ခေါက် ပုဂံခရီးကတော့ ဒါနခရီးဖြစ်သည့် ညောင်ဦးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ မိတ်ဆွေများက ကထိန်ခင်းကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ကျွန်မတို့မိသားစုကလည်း တတ်အားသမျှ ကုသိုလ်ပါဝင်ကြရင်း လိုက်ပါလာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်နေ့မနက် ကထိန်ခင်းပြီးသည်နှင့် ပထမဆုံး ရောက်ရမည့် ဘုရားမှာ ဗူးဘုရားဖြစ်သည်။ ပုဂံရောက်သည့်အခါတိုင်းလည်း ဗူးဘုရားနှင့် လောကနန္ဒာစေတီတော်ကို မရောက်မဖြစ် ကျွန်မ သွားလေ့ရှိသည်။ ဧရာဝတီ မြစ်ကမ်းနဖူးတွင် တည်ထားသည့် စေတီတော်များဖြစ်၍ ဖတ်ဖူးမှတ်ဖူးသော ပုဂံရာဇဝင်များနှင့် တွဲစပ်ကာ ကြည့်ညှိနေကျ ဖြစ်ပါ၏။

ဧရာဝတီသည် ကျွန်မမိဘများ၏ အိုးအိမ်ဖြစ်သည့် တောသူတောင်သား ကျွန်မမိဘများကို နှစ်ဖက်မိဘများက အိမ်ထောင်

ချပေးပြီးနောက် ရှေးလှေကြီးတစ်စင်း လက်ဖွဲ့လိုက်ကြပါသည်။ မြင်းခြံနယ် လှေရွာများတွင် ကြီးပြင်းခဲ့ကြရသော ကျွန်မ မိဘနှစ်ပါးမှာ ရှေးလှေကြီးတစ်စင်း ရလိုက်သည်ကိုပင် ဝမ်းသာဝမ်းမြောက်ကြရာပါသည်။ ထိုလှေကြီးကို အကြောင်းပြု၍ အဖေက လှေသူကြီး၊ အမေက လှေသူကြီးကတော်ဘဝ ချက်ချင်းပြောင်းကာ ဧရာဝတီမြစ်ရိုးတစ်လျှောက် ကူသယ် ခေါက်သယ် ရှိခဲ့ကြရသည်။ အဖေ ကျွန်မတို့ ကြီးပြင်းလာသည့်အခါ အမေက 'တို့လှေကြီး အနီးရောက်တော့...'၊ 'တို့လှေကြီး ညောင်ဦးရောက်တော့...'၊ 'တို့လှေကြီး တကောင်းရောက်တော့...' ဆိုသည့် 'ရောက်တော့' ဇာတ်လမ်း တွေ များစွာ ကြားနာခဲ့ရပါ၏။

“ဗူးဘုရားများတော့ အဖေတို့က ဆွေဘုရားမျိုးဘုရား ဖြစ်နေပါပြီ...အဖေတို့လှေကြီး ဗူးဘုရား အနောက်ဘက် အခြေ ဆိုက်ထားပြီး တစ်ခါတလေ လေးငါးရက် ကုန်တင်ကြသေးသာ...အဖေနဲ့ ညည်းအမေများ လှေမှာ လှေသားတွေ ထားခဲ့ပြီး ပုဂံဘုရားတွေ ကုန်းကြောင်း လျှောက်ဖူးကြသာ...မြင်းလှည်းမစီးကြဘူး...”

အဖေပြောပြလေ့ရှိသည့် စကားများ ဖြစ်ပါသည်။ တချို့အခေါက်တွေမှာ အမေ လိုက်မသွားတတ်ပါ။ သားသမီး မတိမ်တာလေးတွေ တစ်ပြုတောင်နှင့် အမေက ရွာမှာ နေရစ်ခဲ့တတ်သည်။ သို့သော် အဖေ လှေထွက်သွားပြီး ဘယ်လောက်ကြာလျှင် အဖေသူကြီး ညောင်ဦးဆိပ်ရောက်ပြီဆိုတာ အမေသိသည်။ လွဲလျှင် အစ်ရက် နှစ်ရက်။ ဘုရားဖူးလိုက်ကြစို့ဆိုကာ ဘုရားဈေးက အိုးစည်

တွဲလို ကျွန်မတို့မောင်နှမ တစ်တွဲကြီးနှင့် လိုက်ရတာကိုလည်း ကျွန်မ မှတ်မိသည်။ ဗူးဘုရားရောက်တော့ သောင်စပ်ကိုဆင်း။ အနောက် ဘက်ကမ်းကို မျှော်လိုက်ရင် အဖေလှေကြီး 'ကမ္ဘာဦး'ကို ကျွန်မတို့ မြင်ရပြီ။ မြစ်မကူးခင်ကတည်းက အဖေကို အသံပေးကြမြဲပင်။

“အဖေ...အဖေ...အဖေရေ...”

တစ်ဖက်ကမ်းက လှမ်းအော်ကြသော ကျွန်မတို့ မောင်နှမ တစ်တွဲ၏ အော်သံကို အဖေ ကြား၊မကြား မပြောနိုင်သော်လည်း ဗူးဘုရားတော့ ကြားတော်မူတာ သေချာပါသည်။ မိဘနှင့် သားသမီး များ ခြေတော်ရင်းလာဆုံကြတာကို ငဲ့ကြည့်တော်မူရင်း ပြုံးတော် မူမှာပဲလို့ အခုမှ ကျွန်မ တွေးမိပါ၏။ အမေက လှေကြီးပေါ်က လှမ်းဖူးရသော ဗူးဘုရားကို ပျူစောထီးမင်း တည်တာပေါ့လို့ အမြဲ ပြောတတ်သည်။ သည့်ထက်လည်း ပိုမပြောပါ။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ် ကတည်းက ပျူစောထီးမင်းကို အမေကျေးဇူးကြောင့် ကြားဖူးခဲ့ရသည်။

“နင့်မလဲ ပျူစောထီးတည်တာနဲ့တင် ပြီးရောလားဟ... ဆက်ပါဦးမှပေါ့...”

“ဘယ်ဘုရား ဘယ်မင်းတည်တယ်ဆို တော်ပြီပေါ့... တော်ဆက်ပြောပါလား...”

အဖေတို့ အမေတို့ လှေပေါ်က ရာဇဝင်သည် သည်မှာတစ် ပြီးရတာများသည်။ အဖေလှေကြီးပေါ်က မြင်ရသော ပုဂံမြစ်ကွင်းသည် သိပ်ကြီးမကျယ်ပါ။ မိုးကောင်းကင်နောက်ခံနှင့် ဗူးဘုရားကတော့ ဖူးမြင်ရတိုင်း သမ္ဗာယ်လှပါသည်။ ပုဂံ၊ ဗူးဘုရား၊ ဧရာဝတီ၊ အမေ လှေကြီးနှင့် အဖေ။ ကျွန်မတို့ ရောက်သွားလျှင် အဖေပျော်သည်။

အသမီးတွေကို တွေ့ရတော့ မောသမျှ ပြောရသည်ဟု ဆိုရှာသည်။ အမေက ညောင်ဦးဈေးသို့သွားကာ ဟင်းချက်စရာတွေ ဝယ်တာ သည်း မှတ်မိပါ၏။

“ညည်းအဖေ လှေသူကြီး နွားစာဝတ်နဲ့ပြီး ထင်ပါရဲ့အေ...”

အမေက အဖေမခံချင်အောင် စသည့်စကားပြစ်၏။ နွား စာဝတ် ဆိုတာက မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် စိုက်ပျိုးတတ်ကြသည့် နွားချည်သီး၊ ခရမ်းသီး၊ ချဉ်ပေါင်း၊ ပဲရွက် စသည့် စိုက်ခင်းများက ကျွန်ကောင်းကျန်ရာ နွားစာဝတ်ကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ အခင်းရှင်က နွားစာဝတ်လို့ အားရတော့ လက်လွှတ်လိုက်သည့်အပင်တွေကို နွားတွေ က ဝင်စား၊ နွားစားသည့်အပင်က အငုတ်အတက်ထွက်တာကို ကျောက်ကပ်သမိုက် တက်ခူးကာ ဟင်းတစ်ခွက်ဖြစ်အောင် ချက်စား ကြတာကို ဆိုလိုပါသည်။ အမေကလည်း ဟုတ်ပုံရပါသည်။ ဘာမှ နှိမ့်တုံ့မပြန်။ ကျွန်မတို့ မောင်နှမတစ်တွဲကတော့ အဖေဆင်းရဲမှုကို စိတ်မကောင်း ဖြစ်ကြရသည်။ ရေထဲမိုးထဲ၊ မြစ်ထဲချောင်းထဲ၊ လှေကြီး တစ်စင်းနှင့် သွားလာနေရသည့်ဘဝ၊ မိုးရွာ အစို၊ နေပူ အခြောက်။ အစားဆင်းရဲ၊ အနေဆင်းရဲ၊ လူဆင်းရဲ။ အဖေကိုကြည့်ရင် ဖျင် အဘက်ကြီး ခေါင်းပေါင်းထားသော်လည်း ကျောက ကျောပြောင်းကြီး ဖြစ်ပြစ်၏။ ပြောင်းဖူးဖက်လိပ်ကိုတော့ အမေက ရွာကတည်းက ထိပ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ လှေနားလျှင် အဖေက လှေဦးထိပ် အသားကြောင်းမှာထိုင်ရင်း ပြောင်းဖူးဖက်လိပ်ကြီး ငေါ့သောက်လှေ ချိန်၏။

ရောက်ရာအရပ်က ကြုံရာလှေနှင့် ရွာကို ပြန်လာတတ် သော လှေပိုင် ဦးဖိုးသွယ်က သတင်းပါးတာမျိုးလည်း ရှိသည်။

“မမြတင်...ကိုရင်ညှိတို့လှေကြီး နဝလီအပြည့်နဲ့ပါဗျာ...
ဒေါင်းဒေါင်းဘယက်နဲ့ ကျားခေါင်းလက်ကောက် ဝတ်ဖို့သာ
ပြင်ရော...ညည်းယောက်ျားလှေတော့ နယုန်လပြည့်ကျော်
လောက် ညောင်ဦးဝင်မယ်မှန်းသာပဲ...ကနေ့ လဆန်း
ဆယ်ရက်ဆိုတော့ ညည်းတို့ လေးငါးရက်လောက်နေ
လိုက်သွားရင် ကွက်တိဗျား...”

သည်သတင်းစကားမျိုးနှင့် လိုက်ရတာမျိုးလည်း ရှိသည်။
ကြေးနန်းဆိုတာ ဘာမှန်းမသိ၊ တယ်လီဖုန်း ဝေလာဝေး။ လူကြီး
ကိုသာ အားကိုးရသည့်ခေတ် မဟုတ်လား။ ကျွန်မတို့မိသားစု
လိုက်သွားသော်လည်း အဖေလှေကြီး ညောင်ဦးဆိပ် မရောက်သေး
တာလည်း ရှိသည်။ အဖေလှေ ရောက်ပြီးလို့ ထွက်သွားပြီလား
မေးရတာ မခက်ပါ။

“ကမ္ဘာဦးလှေကြီး ရောက်သေးပေါင်ဗျာ...မြေတော်လက်
လှေကြီးမှုတ်လား...စောင့်သာနေပါရော...”

မြစ်ရိုးတစ်လျှောက် လူးလာစုန်ဆန်သွားလာနေကြသော
အညာဆန်လှေကြီးတွေကို လှေပုံ ကြည့်၍ ဧရာဝတီမြစ်တွင်းသွား
မန်းလက်၊ ချင်းတွင်းလက် စသဖြင့် ခွဲခြားပြီး သိကြပါသည်။ လှေရိုက်
သည့်ရွာကို အစွဲပြု၍ ပခုက္ကူလက်၊ မြေတော်လက်၊ အမြင့်လက်၊
ဇောင်ချင်းတောင်လက် စသဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းလေ့ရှိကြသည်။
ကျွန်မတို့လှေကြီးက မြင်းခြံနယ် မြေတော်ရွာက ထွက်သည့်မြေ
တော်လက်လှေကြီးဖြစ်ပါ၏။ အဖေလှေကြီး ညောင်ဦးဆိပ်ကမ်း
မရောက်သေးလျှင်တော့ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ တည်းခိုရင်း စောင့်ကြ

ရသည်။ ကျွန်မတို့ မောင်နှမတွေကတော့ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ
တည်းကြသော်လည်း ဗူးဘုရားဆိပ်မှာချည်း အနေများသည်။ အဖေ
နှင့် အဖေလှေကြီးကို မျှော်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

တစ်ခါသားများ အဖေလှေကြီးက ညောင်ဦးဆိပ်ကို
ဆာတော်နှင့် ရောက်မလာ။ ကျွန်မတို့ မိသားစုမှာလည်း ဘုန်းကြီး
ကျောင်းမှာ ရက်ညောင်းကြပြီ။ အဖေလှေကြီး ရောက်မလာတာ
အကြောင်းမဟုတ်သော်လည်း အဖေနှင့် အဖေလှေကြီး ဘယ်သောင်
ဘယ်ကမ်းမှာ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲဆိုတာက အကြောင်းဖြစ်သည်။
အမေလည်း စိတ်ပူပြီ။ ကျွန်မတို့လည်း မျှော်ရတာ မော့ပြီ။ အဖေ
ဘာများဖြစ်နေလို့ပါလိမ့်။ အဖေ ဘယ်နားရောက်နေပါလိမ့်။ ရှေးလှေ
ကြီးတွေဆိုတော့ စိတ်ရှိတိုင်း ခရီးမပေါက်နိုင်ပါ။ လေလာတော့
စွတ်တင်၊ ရေအိတော့ ထိုးဝါးကူ၊ ရေသာတော့ ကြိုးဆွဲ။ တစ်နေ့
တစ်လံ ပုဂံဘယ်ရွေ့မလဲဆိုတာ အဖေလှေကြီးကို ပြောတာများလား။

နောက်တစ်ရက်မှာတော့ အဖေလှေကြီး ရောက်လာပါ
သည်။ ကျွန်မတို့က ဗူးဘုရားရင်ပြင်မှာ ခုန်ကြပေါက်ကြရာက အဖေ
လှေကြီးကို လှမ်းမြင်လိုက်ကြရခြင်းဖြစ်သည်။ ရေနံချေးတွေ မည်း
ဆောင်နေအောင် သုတ်ထားသော ဆယ့်ခြောက်ပြားခင်း လှေကြီးကို
အဝေးက လှမ်းမြင်တာနှင့် ကျွန်မတို့ မှတ်မိနေကြပြီ။ အစ်ကိုတွေက
ဘုန်းကြီးကျောင်းပြေးကာ အဖေကို သွားပြောကြသည်။ ကျွန်မသာ
ဘုရားရင်ပြင်ပေါ်မှာ တစ်ယောက်တည်း။

“အဖေရေ...အဖေ...”

အဖေ မကြားနိုင်လောက်သောအရပ်က လှေကြီးကို ကျွန်မ
ဆာတော်နေမိခြင်းဖြစ်၏။ အဖေလှေကြီးက တရွေ့ရွေ့ ပြိုင်လှေလို

တလျားပြီးတလျား တက်လာနိုင်တာမျိုးမဟုတ်။ အိခနဲ အိခနဲ တိုးရခြင်းဖြစ်သည်။ လှေပေါင်းမိုးထိပ်မှာ စာလုံးဝိုင်းကြီးများဖြင့် ရေးထွင်းထားသော 'ကမ္ဘာဦး'ဆိုသည့် ဆိုင်းဘုတ်သစ်ပြားကို ကျွန်မ မြင်နေရပြီ။ အဖေလှေကြီး ပူးဘုရားဆိပ်ကပ်တော့ မိုးချုပ်ပြီ။ ပုဂံနေဝင်ချိန်။ သည်တုန်းကတော့ ပုဂံ Sansat ဆိုတာ ဘာမှန်းမသိ။ မိုးလင်းတော့ လှေထွက်။ မိုးချုပ်တော့ လှေဆိုက်။ အဖေတို့ကိုယ်တိုင်က ခံစားနေနိုင်တာမျိုး မဟုတ်။ နောက်တစ်နေ့ လှေဆန်နိုင်ဖို့ တစ်ညတာ အားယူကြရဦးမည်။

“ပြည်မှာ ကြာသွားသာပါဟာ... ကုန်ရတော့ လောဘလေးနဲ့ ရှာချင်သေးသာကိုး... ငါ ထင်တော့အထင်သား... သားအိမ်တစ်တွေ ခွေးသအုပ်မလို တစ်တွေကြီး ရောက်နေရောမယ်လို့... ကိုင်း ကိုင်း... ဘုန်းကြီးကျောင်းက ရွှေခွဲကြ... လှေထိုးသား စံလှ ခေါ်သွား... ရော... ဆရာတော်ကြီးကို ငါးပိငါးခြောက် လှူလိုက်ကြဦး...”

အဖေတွေ့ရတော့လည်း အမောပြေသား။ ထိုညက အဖေလှေကြီးပေါ်မှာ မောင်နှမတစ်တွေ ပြားအိပ်ကြရတာ မမေ့ပါ။ အဖေက အမေနှင့် လုပ်ငန်းအကြောင်းတွေ ပြောနေကြသည်။ အမေကို ငွေအပ်သည်။ အမေကိုကြည့်ကာ သနားနေပုံလည်း ပေါ်ပါသည်။ အမေကလည်း အမေကိုကြည့်ကာ ထိုနည်းတူစွာ။ လှေနှင့်တက်နှင့် ပန်းပေါက်အောင် ရှာရရှာသူ လင်သားကို ကြည့်ကာ ကရုဏာသက်နေရှာပါ၏။ သည်မြင်ကွင်း သည်ခံစားမှုကလေးက ကျွန်မတို့ငယ်ဘဝ မိသားစုဘဝကလေး ဖြစ်လေသည်။

သည်အဖြစ်တွေက ကြာခဲ့ပါပြီ။ အဖေဆုံးရှာတာတောင် ဆယ်ခြောက်နှစ်တင်းတင်း ရှိခဲ့ပြီ။ ရှေးလှေကြီးတွေခေတ် မဟုတ်တော့။ အဖေလည်း အနားရခဲ့ရာတော့သည်။ သားသမီးခြောက်ယောက်ကို လှေကြီးတစ်စင်းနှင့် ရှာဖွေကျွေးမွေးခဲ့သော အဖေကျေးဇူးတရားကို အောက်မွေလေတိုင်း ညောင်ဦးဆိပ်ကမ်းမှာ အဖေလှေကြီး မျှော်ခဲ့တာကိုပါ တွဲ၍ သတိရမိနေပါသည်။ အခုတော့ အဖေလည်း မရှိတော့ပြီ။ အဖေလှေကြီးလည်း မရှိတော့ပြီ။ သားသမီးတွေ အိမ်ထောင်ကျတော့ ကျွန်မတို့အိမ်ကြီးမှာ အမေနှင့် အိမ်ထောင်မကျသေးသည့် သားလူပျိုကြီးတစ်ယောက်သာ ကျန်ခဲ့သည်။

ကျွန်မတို့သားအမိသားအဖ သုံးယောက် ပုဂံကိုရောက်သိုင်း ဧရာဝတီကမ်းနဖူးက ဘုရားနှစ်ဆူကို မဖူးမဖြစ် ဖူးကြလေ့ရှိပါသည်။

တစ်ဆူက ပူးဘုရား၊ တစ်ဆူက လောကနန္ဒာ။

လောကနန္ဒာနေဝင်ချိန်ကို ကျွန်မ ပုဂံရောက်တိုင်း မိအောင် သွားလေ့ရှိသည်။ ပူးဘုရားကိုတော့ နေလုံးညှိချိန်ကျမှ ကျွန်မ သွားလေ့ရှိသည်။ ပူးဘုရားရောက်တိုင်းလည်း လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းသန်းဆယ်လောက်က လှေသမားသားအဖတစ်တွေကို ကျွန်မ လွမ်းနေခဲ့ ဖြစ်ပါ၏။ အဖေလှေကြီးပေါ်ကနေ မြင်ရသော ပုဂံကို ကျွန်မ မြင်ရတာ ကြာပြီ။ ပူးဘုရားပေါ်က မြင်ရသော အနောက်ဘက်ကမ်းဘက်တော့ ရောက်တိုင်း မြင်နေကျ။ ဧရာဝတီမြစ်ကြီး တစ်နေရာက နေချေးသုတ် လှေဟောင်းကြီးတစ်စီး ဆန်တက်လာတာ တွေ့ရသနီး မျှော်ကြည့်မိနေဆဲလည်း ဖြစ်ပါ၏။

ဗူးဘုရားရင်ပြင်က လှမ်းဖူးမြော်နိုင်သော တန်ကြည်
တောင်တော်။ ညိုညစ်ညစ် သဲစိုရောင်စရာတော်...။ ရေနံချေးရောင်
မည်းမည်း ရှေးလှေကြီးတစ်စင်း။ အနောက်ဘက်ကမ်း သဲမှုန်မှုန်။
မြူမှုန်မှုန်။ အဖေ့ကို သတိရသည်။ သူက စောတော့ ကျွန်မတို့ကို
မျှော်တတ်သော အဖေ၊ ကျွန်မတို့က စောတော့ ကျွန်မတို့က မျှော်ရ
ပါသော အဖေ။

တစ်ရက် အမေအိမ်ကိုရောက်တော့ အမေက အဖေစာတို
ကလေးတွေကို ပြပါသည်။ အဖေလက်ရေးနှင့် စာတစ်စောင်ကိုလည်း
တွေ့ရသည်။ အမေက 'ညည်းအဖေစာတွေတော့ ညောင်ဦးဆိပ်
သွားပြီး ဗူးဘုရားပေါ်ကနေ လှေကြီးတောင် မျှော်လိုက်ချင်သေးအေ'
ဆိုတော့ ကျွန်မ မျက်ရည်ဝဲမိသည်။

မြတ်

လှေကြီး ညောင်ဦးဆိပ်ကို တော်သလင်း
လဆန်းလေးရက်လောက် ရောက်ဖို့မှန်းတယ်။
ကလေးတွေခေါ်ပြီး လာနိုင်ရင် လာခဲ့ပါ။
လာဖြစ်ရင် ရွာက မုန့်ဆီကြော် ကြော်ခဲ့ပါ။
ဘယ်လိုစားချင်မှန်း မသိဘူး...။

မောင်ညို'

စာကိုဖတ်ပြီးချိန်မှာတော့ ကျွန်မနားထဲမှာ ဗူးဘုရားက
ဆည်းလည်းသံတွေကိုသာ ကြားယောင်နေမိလေ၏။

ညောင်ဦးမြို့နယ်မဂ္ဂဇင်း ၂၀၁၁

မျိုးရိုးသစ်ပင်

'အညာသူ အညာသား ကျွန်မဆွေမျိုးများ' စာအုပ်ကို
ကျွန်မရေးခဲ့စဉ်က ကျွန်မတွင် ခံစားမှုတစ်ခုရှိခဲ့ပါသည်။ သည်စာအုပ်
ကို ရေးသည့်အခါ ပါဝင်ခဲ့ကြသော ဇာတ်ရုပ်များမှာ တစ်ခါက
ဘက်ယရှိခဲ့ကြသော ဆွေမျိုးများ ပါဝင်သလို ယနေ့အထိ ရှင်သန်
နေဆဲ ဆွေမျိုး သားချင်းများလည်း ပါဝင်ကြပါသည်။ ကျွန်မ စိတ်ကူး
ပြင်ဖို့သော ဆွေမျိုးများ မပါခဲ့ပါ။ အခြေအနေအရ အမည်ပြောင်း
ဘာမျိုး ရှိခဲ့သော်လည်း အမှန်တကယ်ရှိခဲ့ကြသူများသာ ဖြစ်ပါ၏။
ဆိုဆွေမျိုးများအားလုံး၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးနှင့်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်
များကို သာစေ၊ နာစေစိတ်မရှိဘဲ ကျွန်မ ရေးခဲ့သည်။ ရိုးသားမှု
အခြေခံ တူကြသော်လည်း တချို့ကို ပုံဖော်ရာတွင် အရိုးလွန်ကြရာက
လွန်ကာ အကြသလိုလို ကျွန်မ ရေးခဲ့သည်။ ကျွန်မဆိုလိုသည့်အချက်

မှာ တောသူတောင်သားများပီပီ သူတို့ထင်မိထင်ရာ၊ သူတို့တွေးမိ
တွေးရာ ပြောကြဆိုကြ ကျပ်ကြတာကို ပေါ်လွင်စေချင်ခြင်းသာဖြစ်၍
သည့်အတွက်လည်း ဆွေးမျိုးများက ကျေနပ်ခဲ့ကြပါသည်။ နောက်
ထပ်လည်း သူတို့ဘဝ အတွေ့အကြုံ၊ သူတို့ တူကြ၊ အကြံပေးမှုကို
ရိုးရိုးသားသား ဖြည့်စွက် ပြောကြရာပါသည်။ “ညည်း...ငါတို့
အကြောင်းရေးသာ နည်းသယ်” လို့ပင် ပြောကြရာပါသည်။

ကျွန်မ ပြောချင်သည့်အချက်မှာ အထက်တွင်ရေးခဲ့သော
ခံစားမှု ဆိုသည့်ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။ တောကျေးလက်တွင် ဘဝကို
ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်းကြီးစွာ လုပ်ကိုင်စားသောက်ရင်း ကျော်ဖြတ်ခဲ့ကြသူ
တို့ခမျာ ကျရာဘဝတွင် ပျော်ပိုက်ခဲ့ကြသူများပါလားဆိုသည့် အချက်
ပေါ်တွင် ဝမ်းသာဝမ်းနည်း ခံစားခဲ့ရခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ အမျိုး
တွေထဲမှာ သောင်သာသူတွေ ပါသည်။ အိုးကြီးအိမ်ကြီးနှင့် နေရာသူ
တွေ ပါသည်။ ယာနှင့်အခင်းနှင့် လှည်းနှင့်နွားနှင့် နေနိုင်ကြသူတွေ
ပါသည်။ အိမ်ရှေ့မှာ ပဲပြန့်၊ ပဲမှော်တိုက်ပေါ်မှာ၊ ကျီထဲပုတ်ထဲမှာ
ပဲအပြည့်၊ ကြက်သွန်အပြည့် နေနိုင်ကြသူတွေ ရှိကြသလို၊ ဆွေမျိုး
တကာတို့၏အိမ်မှာ သူရင်းငှားလုပ်ရင်း၊ ဆွေမျိုးများ၏အခင်းထဲမှာ
ပဲနုတ်လိုက်ရင်း၊ ကြက်သွန်တူးရင်း ဘဝကုန်ခဲ့ကြရသူတွေလည်း
များစွာ ပါကြပါ၏။ အချို့ဆိုလျှင် ဆင်းရဲတာရှည်လွန်းလှသည်။
ဆင်းရဲတွင်း နက်လွန်းလှသည်။ နိမ့်ပါးချိုင့်ခြင်းဝန်ကို ရွက်ရင်း
တစ်ဝမ်းတစ်ခါး ရှာစားကြရသူတွေလည်း ပါပါ၏။ သို့သော် ကျွန်မ

ဝမ်းသာရသည့်အချက်မှာ သူတို့အားလုံး ကိုယ့်ရပ်ကိုယ်ရွာ၊ ကိုယ့်မိ
ကိုယ်ဖ၊ ကိုယ့်ဆွေကိုယ်မျိုးဆိုသည့် အမျိုးကို စောင့်ရှောက်ကြခြင်း၊
အချင်းချင်း မေတ္တာဓာတ် မခန်းခြောက်ကြခြင်း၊ ဘဝတွင် နေပျော်
အောင် စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်းနှင့် နေထိုင်ကြီးပြင်းခဲ့ကြသူတွေ
ဖြစ်နေကြခြင်းပင်။ ဆွေစိတ်မျိုးစိတ် ကြီးကြသည်။ မိသားစုအသိုင်း
အဝိုင်းစိတ် ကြီးကြသည်။ မနာလိုဝန်တို့ခြင်း ကင်းကြကာ ဥမကွဲ
သိုက်မပျက် အချင်းချင်း စောင့်ရှောက်ကြသည်။ ဒါကို ကျွန်မ မြင်ခွင့်
မဲ့ပါသည်။

ကျွန်မကိုယ်တိုင်က ရွာနေရွာကြီး၊ ရွာနှင့် အလှမ်းမကွာ
ခဲသူ ဆိုတော့ သူတို့အကြောင်းကို အုမချေးခါး သိထားတာတွေ
နည်းနည်း ကျွန်မ လက်လှမ်းမမီသည်ကိစ္စ၊ ကျွန်မ မသိမလိုက်သည့်ကိစ္စ၊
ကျွန်မ ရေးလို့မကောင်းနိုင်သည့်ကိစ္စ၊ ရေးဖို့ကောင်းသော်လည်း
ရေးဖြစ်လိုက်သည့် ကိစ္စတွေလည်း ရှိခဲ့ပါ၏။ ထိုစာအုပ်ကို ရေးစဉ်
ထ သက်ကြီးဝါကြီး သိမိသူတို့၏ အကူအညီဖြင့် ကျွန်မ ဘိုးဘေး
အရိုးအဆက် မိသားစုဇယားစောက် (Family tree) အရင်ရေးရပါ
သည်။ ကျွန်မ အဘကြီး ဖိုးရွှေလုံးဆိုလျှင် မင်းတုန်းမင်းကြီး
ထက်ထက်တော်က တလုပ်မြို့တွင် ရုံးထိုင်ရသော တလုပ်ကိုးမြို့ဝန်
ဖြစ်ပါ၏။ မင်းကြီး ‘သမိန်စေမြတ်စ’ ဆိုသည့် ဘွဲ့မည်ရည်ဖြင့်
သွေးသောက်ကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့သူဖြစ်သည်။ ကျွန်မ အဘေး။
အဘီ၊ အဘကြီးများ သွေးသောက်စုစုရာတွင် သုံးခဲ့ကြသော
အမလားနှင့် သွေးဖောက် ဓားရှည်တစ်ချောင်း၊ တိုက်မောင်းတစ်လုံး၊

အင်းထိုးစုတ်နှင့် ဆေးခွက်များကအစ ကျွန်မမိခင်ဘက်မှ ဘကြီး ဘုန်းကြီးများတွင် ရှိပါသေးသည်။

တလုပ်ကိုးမြို့ဝန် ဖိုးရွှေလုံးက ပေါက်ဖွားသော သမီး မယ်စိမ်းညို...။ ထို မယ်စိမ်းညိုမှ ပေါက်ဖွားသော ဖိုးသာထန်၊ မယ်ရွှေယာ၊ မယ်မူယာ၊ မယ်လိမ္မာ...။ ကျွန်မ၏မိသားစုဇယား စောက်တွင် သည်လိုကစ ဆင်းသက်ခဲ့ကြသူများ ပါသကဲ့သို့၊ ဘဝ အခြေအနေ ခြားလွန်းကြသော မထင်မရှားကြသူတွေလည်း ပါခဲ့ကြ သည်။ သူတို့ကိုလည်း ချန်ထား၍ မဖြစ်ပါ။ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်၏ ကိုင်းခက်ကိုင်းလက်တိုင်းတွင် အရွက်တွေ မစည်နိုင်ကြ။ အသီးတွေ မတင်နိုင်ကြ။ အပွင့်တွေ မဝေနိုင်ကြပါ။ သို့သော် ကျွန်မအဖို့ သည်သစ်ပင်ကြီးသည်ပင် မျိုးရိုးသစ်ပင်ကြီး ဖြစ်လေရာ အားလုံး ပါအောင် ရေးဆွဲရပါသည်။

ထိုဆင်းသက်မှုတွင် မိသားစုတန်ဖိုးဆိုသော ခပ်ပါးပါး ဖုံးကွယ်နေသည့် အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးကို ကျွန်မ အမှတ်မထင် တွေ့လိုက် ရပါသည်။ အမေကတော့ “တို့က ကိုးမပေါက်တွေအေး...” လို့ ဂုဏ်ယူစွာပြောတတ်သည်။ ကိုးမပေါက်ဆိုတာက ညီအစ်ကိုမောင်နှမ ကိုးယောက်က ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာကြသူများဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဆွေမျိုးပေါများခြင်းကို ဂုဏ်ယူခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ ဆွေကြောင့် မျိုးကြောင်း ပြောကြပြီဆိုလျှင် လွမ်းစရာနှင့် ချစ်စရာတွေချည်း ကြားရ တတ်ပါသည်။ အမေမှမဟုတ်ပါ။ ရွာသွားတော့လည်း ဘယ်သူက

ဘယ်သူ့အကြောင်း အဆိုးမထင်၊ အမြင်မစောင်းကြဘဲ မေတ္တာဖြင့် ပြောကြဆိုကြတာကိုပဲ ကြားရတတ်သည်။ ဆိုးသူ သွမ်းသူတွေ အကြောင်းကို ပြောကြသည့်တိုင် ထိုအဆိုးတရားများကို ဖုံးနိုင်လောက် သည့် အကောင်းတရားများနှင့် အုပ်ကြ၊ ဆိုင်းကြတာ သတိထားမိ ပါ၏။ အကောင်းမြင်တတ်ကြသူများပင်။

မိသားစု သစ်ပင်များမှ အောက်ဘက်ကိုဆင်းလာချိန်မှာ ဆော့ နောက်ပေါက်ငယ်ရွယ်သူတွေ များများပါကြပြီ။ အနေခြား၊ ဘဝခြား၊ စီးပွားဥစ္စာခြားနားကြသူတွေ ဖြစ်ကြပြီ။ သူ့မှာလည်း သူ့မိသားစုကိစ္စ၊ ကိုယ့်မှာလည်း ကိုယ့်မိသားစုကိစ္စတွေနှင့်သာ လုံးချာ ထိုက်နေကြရပြီ။ ကျွန်မလည်း မထူးပါ။ ပြောင်းလဲလာသော ခေတ် အခြေအနေ၊ စိတ်နေသဘောထားအခြေအနေ၊ ခံယူမှုအခြေအနေ ဆွေကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါ လိမ့်မည်။

* * *

ကျွန်မကိုယ်တိုင် တစ်ခါက သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်းရှိခဲ့ရသော မိသားစုတဝဝဲမှာ နေခဲ့ရသည်။ အဖေ၊ အမေနှင့် မောင်နှမများ။ ဆယ်စဉ်က ကလေးအတွေးနှင့် သည်လိုပဲ သည်အမြဲထဲမှာ တစ်သက် ထုံး နေခဲ့ရလိမ့်မည်ထင်ခဲ့သည်။ သည်လိုပဲ ထာဝရ အေးမြနေလိမ့် မည် ထင်ခဲ့သည်။ အဖေက လှေသူကြီး၊ အမေက ဆယ့်နှစ်ပွဲဈေး သည်။ အဖေက လေထဲမိုးထဲမှာ၊ အမေက ဘုရားပွဲတကာ မီးရှောင်

မိန့်မိန့်အောက်မှာ။ ဘဝဝမ်းကို မိဘနှစ်ပါး ကျောင်းခဲ့ကြရရှာသည်။ ကျွန်မတို့ မောင်နှမများ၏ နေ့ရက်တွေမှာ 'မိဝေး ဖဝေး' နေ့ရက်များသာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ကျွန်မတို့မောင်နှမတစ်တွေ ချစ်ခင်ခဲ့ကြသည်။ ပျော်ခဲ့ကြသည်။ သူ့ကိုယ်ညာ၊ ကိုယ့်သူညာ ရှိခဲ့ကြသည်။ ဘယ်လိုမျိုးနိုးသစ်ပင်က ဆင်းသက်ကြသည်ဖြစ်စေ တကယ်တော့ လူဖြစ်ပါပြီ ဆိုကတည်းက ကိုယ့်ဘဝန်ကိုယ် ယူကြရတော့မည်ဆိုသည့် အချက်ကို ထိုစဉ်က ကျွန်မတို့ခေါင်းထဲမှာ မရှိကြပါ။ အဖေလှေကြီး စွာ ဆိပ်ကမ်းကပ်လာလျှင် ပျော်သည်။ ဆယ့်နှစ်ပွဲသိမ်းလို့ အမေမြို့ရောက်လာလျှင် ပျော်သည်။ သည်အဖေ သည်အမေ သည်သားသမီးသာလျှင် ဘဝ ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏။ အဖေက ခွေးသအုပ်မ၊မြို့လို့ပင် သုံးခဲ့ပါသည်။

နှစ်ကာလတွေ လွန်မြောက်ပြီးသည့်နောက်မှာတော့ အလည်း မရှိတော့ပြီ။ အမေနှင့် မောင်ငယ်က အဖေထားခဲ့သော မန္တလေးမြစ်ဆိပ်က အိမ်မှာ ကျန်ရစ်ခဲ့ကြပြီ။ ကျန်မောင်နှမတွေကိုယ်မိသားစုနှင့်ကိုယ်။ တစ်ယောက်ဆီ တစ်ယောက်အကြောင်းရောက်ကြရပြီ။ အမေဆီမှာ ဆုံကြတော့လည်း အားသူက အားသလောက် ရောက်ရတာဆိုတော့ အမေမများ သည်သားသမီးတွေကို တစ်တစ်စည်းတည်း တွေ့ခွင့်မရရှာပါ။ ဟိုတုန်းက သည်အမေရင်ခွင်မှာ မရှိအတူ ရှိအတူ နေခဲ့ကြသည့် ဘဝကလေးကို ပြန်မရနိုင်တော့

အတူနေခဲ့ကြစဉ်က အဓိပ္ပာယ်ရှိခဲ့သော ဘဝတွေကို ပြန်အောက်မေ့ကြရုံသာ။

မိသားစုကို အသိုက်အမြို့အဖြစ် တင်စားကြပါသည်။ ကျွန်မတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း မိသားစုတွေ ရှိကြပါ၏။ ချမ်းသာသူတွေလည်း ရှိကြသလို ဆင်းရဲကြသူတွေလည်း ရှိကြသည်။ တချို့ဆိုလျှင် ကိုယ့်မိသားစုဘဝကလေးထဲမှာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု မရကြတာတွေ မြင်နေကြားနေရသည်။ မိသားစုထဲမှာပင် အနိုင်ကျင့်ချင်ကြတာ၊ ကိုယ်ကျိုးကြည့်ချင်ကြတာ၊ မာန်မာနထောင်လွှားကြတာတွေ မြင်နေရသည်။ မိသားစုတွင်း သံသယများသည် ဆိုးကျိုးများကို ဖြစ်စေတာ ကျွန်မ မျက်မြင်ပင်။ ဘယ်လိုကြောင့် သည်လိုဖြစ်ကြရတာပါလိမ့်။

တကယ်တော့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့သော မိသားစုဘဝသည် အကောင်းထောက်မစွာ၊ ရတောင့်ရဲစွာ ရလာသည့် ဘဝလက်ဆောင်အထုတ်ပါ။ မိသားစုအချင်းချင်း ညှာတာကြသရွေ့၊ စာနာကြသရွေ့၊ အစဉ်းအပေါ်တစ်ဦး နားလည်နိုင်ကြသရွေ့၊ မေတ္တာဓာတ်ထားနိုင်ကြသရွေ့ စိတ်မချမ်းသာစရာတွေ ဖြစ်လာရန်မရှိ။ အကျိုးနည်းစရာလည်း မရှိပါ။ ဒါကိုတော့ ကျွန်မ ယုံကြည်ပါသည်။

ကျွန်မတို့ မချမ်းသာပါ။ စာပေရေးသားခြင်းကရသော အရာသဖြင့်ဝင်ငွေကိုသာ အမှီပြုရတာ အမှန်ပါ။ ရသည့်အခါလည်း ပျော်၏။ မရသည့်အခါလည်း ပြေးပြေးလွှားလွှား။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်

ဘာကိုမှ မတောင့်တသလို မကြောင့်ကြမိအောင်လည်း ကြိုးစားနေထိုင်သည်။ ကျွန်မ ဖတ်ချင်သည့်စာအုပ်တွေ ကျွန်မအိမ်မှာ ရှိပြီ။ ကျွန်မ ခံစားရသမျှ ချရေးကြည့်နိုင်ခွင့်လည်း ရှိပြီ။ သမီးကလေးကို စာသင်ပေးမည်။ သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိုက်မည်။ ခရီးခတင်း သွားစရာရှိတော့ ထ၊ သွားလိုက်သည်ပင်။ မိတ်ဆွေတွေ လာကြတော့လည်း ဘဝအကြောင်း၊ စာအကြောင်းတွေ ဝေမျှဖြစ်ကြသည်။

ဘဝ၊ ဘဝက ရေစက်ရှိလို့ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်မိကြသော အသိုက်အမြုံကလေး လှပသာယာနေဖို့က အရေးကြီးသော အကြောင်းဟု ကျွန်မ မြင်ပါသည်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း စိတ်ချမ်းသာအောင် နေချင်သည်။ မိသားစုကိုလည်း စိတ်ချမ်းသာအောင် ထားချင်သည်။ တစ်မိုးအောက်မှာ အနီးစပ်ဆုံးနေကြသခိုက် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသော ဘဝသာလျှင် လိုအပ်မှု ခံယူပါသည်။ များများမရှိပါ။

* * *

ကျွန်မ ရေးဆွဲထားသည့် Family tree ကို ပြန်ကြည့်မိလေတိုင်း ရိုးသားဖြူစင်စွာ နေထိုင်ခဲ့ကြသော ဘေးကြီးဘိုးကြီး မိကြီးဖကြီး ဒွေးကြီးဒွေးလေးတို့ကို ကျွန်မ မေတ္တာရှိဖြစ်ပါသည်။ သည်မျိုးရိုးဆီက ကောင်းမွန်တွေချည်း ချပေးခဲ့တာမဟုတ်ပေသိ ကျွန်တို့ လုံခြုံပါသည်။ ဆင်းရဲချမ်းသာဘဝတွေ ကွာကြသော်လည်း ဘယ်သူ့ကိုမှ စိတ်ဒုက္ခ ကိုယ်ဒုက္ခ မပေးခဲ့ကြသဖြင့်လည်း ကျွန်မတို့

သားမြေးတွေမှာ နောင်တတွေ ကျီလုံး ပုတ်လုံးလောက် တစ်ပွေ့ကြီး ကျန်ရစ်ခဲ့တာမျိုး မရှိ။ ရာဇဝင်ရိုင်းလောက်စရာလည်း မရှိ။ သင်္ကာဇွင်းစရာတွေ ချန်မထားရစ်ခဲ့။ သူတကာ လက်ညှိုးထိုးလောက်စရာ အမည်းစွန်းကွက်တစ်စက်ကလေးပင် မရှိခဲ့။

မေတ္တာတွေသာ ထားခဲ့ကြသည်။ ရိုးသားခြင်းကိုသာ ထားခဲ့ကြသည်။ စာနာညွှာတာစိတ်အရင်းခံသော သိမ်မွေ့သည့် စိတ်နှလုံးကိုသာ ပေးခဲ့ကြသည်။ မိသားစုကောင်းဆိုသည့် အနုစိသာရကိုသာ ထားခဲ့ကြသည်။ ဆွေချစ်မျိုးချစ်စိတ်ကိုသာ သွင်းပေးခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မ နီယံတိုင်လည်း သည်အမွေကောင်းကို မိသားစုထံ သယ်လာနိုင်ခဲ့သည်ဟု ရိုးရိုးသားသား မြင်ပါသည်။

ဘိုးဘေးမိဘများ၏ ဘဝဖြတ်သန်းမှုအလျောက် ချမ်းသာသူတွေကလည်း ချမ်းသာသကောရယ်လို့ အကုသိုလ်အလုပ်တွေ မလုပ်ခဲ့ကြသလို၊ ဆင်းရဲသူတွေကလည်း ဆင်းရဲလှသကောရယ်လို့ ကောင်းမှုကို မတပ်မက်ခဲ့ကြပါ။ သမိုင်းမှာ မျက်နှာပန်းမလှစရာ သားစဉ်မြေးဆက် ချန်မထားရစ်ခဲ့သော ကျေးဇူးတရားသည်ပင် ငြီးမားလှပါ၏။ ရိုးဖြောင့်သောစိတ်ဓာတ်၊ မျိုးဂုဏ် ရိုးဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော်စေရ ဆိုသည့် စောင့်ရှောက်သောစိတ်ဓာတ်၊ မေတ္တာကြီးသော စိတ်ဓာတ်၊ ကျောက်ပင်ရင်ကပ် တစ်လုံးတစ်စည်းတည်းသော စိတ်ဓာတ်၊ အများသူငါအပေါ် တတ်စွမ်းသမျှ ရိုင်းပင်းကြသော စိတ်ဓာတ်များဖြင့် ဘဝကို ကုန်လွန်ခဲ့ကြပြီ။

ကျွန်မအလှည့်မှာလည်း မနွဲ့သာတော့ပြီ။ သည်စိတ်ဓာတ်မျိုး ထားနိုင်ရတော့မည်။ ကျွန်မက ပေါက်ဖွားသော မျိုးဆက်ကိုလည်း သည်ကောင်းမွန်ကို လက်ဆင့်ကမ်းရပါဦးမည်။ မျိုးဂုဏ်ရိုးဂုဏ်ကို စောင့်ရှောက်နိုင်ကြသရွေ့ တိုင်းဂုဏ်ပြည်ဂုဏ် လူမျိုးဂုဏ်ကို စောင့်ရှောက်ပြီးသား ဖြစ်ရသည်။

ကျွန်မအဖို့ရာ သည်အချက်သည်လည်း အရေးကြီးသည်ထင်ပါ၏။

ဘာအရေးကြီးဆုံးလဲ (စိစဉ်သူ-ဆရာကောင်းသန့်)၊ မေတ္တာ

သစ်ပင်မြို့

ကျွန်မတို့အိမ်ကို ရောက်လာကြသူတိုင်းက 'အေးလိုက်တာ' လို့ ပြောတတ်ကြပါသည်။ ကျွန်မတို့ နေထိုင်သည့် မန္တလေးမြို့သစ်သည် နောက်တိုးမြို့သစ် ဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ နဂိုကပင် နို့ခဲသော သစ်ပင်များရော၊ နောက်စိုက်သည့်အပင်များပါ ဝေဝေစည်စည် ရှိလှပါ၏။ မြို့သစ်တည်စက စိုက်ခဲပုံရသော ထနောင်း၊ ဆမာနှင့် ကုက္ကိုပြင်ကြီးတွေလည်း အထင်ကရ အပင်ကြီးတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။ တောရိပ် တောပင်လို သန့်စွမ်းကြသည်။ အိမ်တိုင်းလိုလိုကလည်း အရိပ်ရပင်တွေ စိုက်ထားကြသဖြင့် နှစ်သက်ကလေးရလာသည်နှင့် သစ်ပင်တွေ ကြီးထွားလာကြတာလည်း ရှိပါ၏။

ကျွန်မတို့လည်း မြို့သစ်ကို ရောက်ပါပြီ ဆိုကတည်းက ကျွန်မကိုယ်တိုင် သစ်ပင်တွေစိုက်ဖို့ ပြင်ရပါသည်။ အရိပ်ရအပင်

တွေ့ရော၊ သီးပင်စားပင်၊ အလှစိုက်ပန်းပင်တွေပါ စိုက်တာဆိုတော့ ရောက်စနစ်က ပျိုးဥယျာဉ်ကို ပြေးရသည့် အခေါက်ပေါင်းကလည်း မရနိုင်ခဲ့။ မြန်မြန်ကြီးသည့်အပင်၊ အရိပ်ဖားဖား ရနိုင်သည့်အပင်၊ မန္တလေးရာသီဥတုနှင့် ကိုက်ညီမည့်အပင်ကိုလည်း ရွေးရပါသည်။ မယ်ဇယ်တို့၊ ခရေတို့ဆိုလျှင် အရိပ်သိပ်သော်လည်း ပင်လုံးထွက်ဖို့ ကြာသည်။ ပိတောက် တစ်ပင် နှစ်ပင် စိုက်ရမည်။ စိန်ပန်းကလေးကတော့ အမြင်စိမ်းသည်။ ငှက်တွေကတော့ အရွက်မသိပ်အပင် မဖားသော်လည်း ပွင့်ချိန်ဆိုလျှင် အပွင့်ဝါကလေးတွေ တွဲလောင်းနှင့် ချစ်စရာကောင်းသည်။ အမေအိမ်မှာတော့ ပုန်းညစ်ပင်ပေါက်ကလေးတွေ တွေ့သည်။ ဒါကိုလည်း ကျွန်မတို့မြဲဝင်းထဲ ရွှေ့စိုက်ရဦးမည်။

ကျွန်မ၏ ဝါသနာအလျောက် သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိုက်ပျိုးတာကို ထုံလေတော့ စိုက်ချင်တာတွေက ခပ်များများပေးလေးဆယ် ခြောက်ဆယ်အကွက်ကလေးထဲမှာ အိမ်က သုံးချိန် နှစ်ချိန် နေရာယူထားတော့ မြေက သိပ်ကျန်လှသည် မဟုတ်။ မြေကျန်ကောင်းကျန်ရာထဲမှာ စိုက်ချင်သည့်အပင်တွေက များသလို ဖြစ်နေသည်။ ပျိုးထုပ်ကလေးများ ချစိုက်စဉ်က သိပ်ကြီး အခက်အခဲ မရှိသော်လည်း အပင်ကလေးတွေ ထွားလာတော့ ပြဿနာ ဖြစ်ရပြီ။ အပင်တွေ ကျပ်ကုန်သည်။ ဟိုအပင် သည်အပင် အပင်ချင်း လောင်းကျလာသည်။ သည့်ထက်ကြီးလာလျှင် ဟိုအမြစ်ထိုးသည်အမြစ်ထိုး ဖြစ်လာတော့မည်။ မဖြစ်သေးပါဘူးလေဆိုပြီး

ထိတ်ကြိုက်အပင်တွေ ချန်ထားကာ ပြန်နုတ် ပြန်ရွှေ့။ အပင်သန္ဓေ ထွက်တော့ နုလဲမထူသည့်အပင်က မထူတော့။ ရှင်တာလည်းရှင်၊ မြို့သစ်မြေက လယ်မြေစေး မည်းကျစ်ကျစ်။ သစ်ပင်တွေက အမြစ်မခွဲချင်း ကျစ်ခံနေတာတွေ ရှိသည်။ တော်တော်နှင့် ရုန်းမတက်နိုင်ဘဲ တတောတော တမျှင်းမျှင်း ဝပ်ခံနေကြသည်။ အမြစ်စွဲမိပြီဆိုလျှင် တော့ ထိုးတက်လာကြပါ၏။ တချို့အပင်တွေဆိုလျှင် နှစ်တွေသာ ကျန်ခဲ့သည်။ ဘွန်ဆိုင်းပင်ကလေးတွေလို လိမ်လိမ်ကျစ်ကျစ် ပုပုဆွေးဆွေးက မတက်။

“မင်း သုတေသနက အောင်မြင်သားပဲကွ...အပင်ကြီးတွေကို dwarf ဖြစ်အောင် နည်းပညာမသုံးဘဲ လုပ်နိုင်တာကို ဂုဏ်ယူသကွာ”

ကျွန်မ အိမ်သားက ကျွန်မအပင်တချို့ကို ကြည့်ကာ သည်။ သုပြောလည်း ပြောစရာ...၊ ကျွန်မက မြန်မြန်ကြီးစေချင်ဦးလား မသိ၊ ကိုယ်တော်တို့က တော်တော်နှင့် ရုန်းမထလာနိုင်တာတွေ ရှိပါ၏။ အာဟာရ မပြည့်စုံသည့် ကလေးတွေလို ကြုံကြုံဦးလို ဖြစ်နေတတ်ကြသည်။

အခုတော့လည်း ကျွန်မတို့ ပြောင်းလာသည့် ငါးနှစ်အတွင်း အပင်တွေ စိမ့်စိမ်းစိမ်း ရှိကြပါပြီ။ သန်သန်စွမ်းစွမ်း ရှိကြပါပြီ။ တစ်နေ့တစ်လ ပုဂံကို ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ အရိပ်ရသည့်အပင်က ကြုံပြီ။ ပန်းအလှပင်တွေက ပွင့်ကြပြီ။ သီးပင်၊ စားပင်တွေက

သီးကြစားကြရပါပြီ။ အိမ်ကို ရောက်လာကြသည့် မိတ်ဆွေတွေက 'အေးလိုက်တာ' လို့ ဆိုကြတိုင်း ကျွန်မကိုယ်တိုင် အေးမြသွားတတ်ပါသည်။

သည်လိုအေးမြဖို့ နေပူထဲမှာ ကျောကော့ခံကြရင်း ရုန်းကန်တက်လာကြသည့် အပင်တွေကို ကျေးဇူးတင်မိရ၏။ သူတို့၏ ဇွဲနဘဲကို အားလည်း ကျရပါ၏။ အညာဆိုလျှင် ထနောင်းကြောင်ခြစ်ဆူးရစ်ပွင့်ရာအရပ်၊ ဆူးဖြူထနောင်း ကန္တာရတို့နှင့်သာ ဝေစည်ရာအရပ်လို့ ထင်ခဲ့ကြသည်။ အခုတော့ ကျွန်မတို့ မန္တလေးမှာ ခရေတွေလည်း ပွင့်ကြပြီ၊ ပိတောက်တွေလည်း ပွင့်ကြပြီ၊ စိန်ပန်းနှင့် စွယ်တော်တွေလည်း ဝေကြပြီ။

ကျွန်မတို့ခြံကလေး ပိစိကွေးထဲမှာပင် တောပင် တောင်ပင်းရွာပင် ရပ်ပင်ကလေးတွေ စိမ်းကြပါပြီ။

(၂)

သည်ခြံကလေးကို ကျွန်မတို့ ဝယ်ကြမည်ဆိုတော့ မိတ်ဆွေတွေကလည်း အားတက်သရော ဝိုင်းကြဝန်းကြပါ၏။ သည်ကျေးဇူးတို့ ကျွန်မတို့ မမေ့နိုင်ကြ။ ငွေကြေး ရုပ်ဝတ္ထုသာမက မေတ္တာစေတနာများနှင့်ပါ ဝိုင်းကြဝန်းကြလိုသာ ဝယ်လိုက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ မူလမြေပိုင်ရှင်ကလည်း ကျွန်မတို့စာရေးဆရာ ဇနီးမောင်နှံကို ချစ်ခင်စွာပင် ဖေးမရှာပါ၏။ ခြံကလေး ဝယ်ရတော့ စည်းကလေးလုံးအောင် ကာနိုခြံကလေး ရှင်းဖို့လင်းဖို့ ပြင်ရပါသည်။ ဝင်းခြံတစ်ကွင်းလုံး အဝေးရာပင်

များဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည်။ လက်မောင်းလက်ရုံးလောက် အပင်ကြီးတွေကို အရင်ရှင်းရသည်။ အိမ်ဝိုင်းအလယ်က သီးပင်ကြီးက သီးသီးတွေ ခဲလို့။ ဆီးဖြူပင်ကြီးက လူ့လက်တစ်ပိုက်စာမက ကြီးသည်။ ဆီးဖြူသီးတွေ လှိုင်လှိုင် သီးကြလို့။ အရှေ့ဘက်ခြမ်းက နေကျည်းပင်ကြီး သုံးလေးပင်ကလည်း နှစ်သက်တမ်း ရင့်လှပါပြီ။ အိမ်ဆောက်ဖို့ပြင်တော့ သည်အပင်ကြီးတွေ ခုတ်ရမည် ဖြစ်လာသည်။ သစ်ပင်ကြီးတွေ နှမြောလွန်းလှသော်လည်း မတတ်နိုင်ပါ။ ခုတ်ပါတော့လို့သာ အင်ဂျင်နီယာကို ပြောရပါ၏။

“သစ်တစ်ပင်ဖြစ်ဖို့ လွယ်မှတ်လို့အေ... နှမြောစရာ”

အမေက ပြောတော့ ကျွန်မမှာ ပိုလို့ပင် နှမြောမိရသည်။ ဟုတ်ပါရဲ့။ သစ်ပင်တစ်ပင်ဖြစ်ဖို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ စောင့်ရတာ ခဟုတ်လား။

ကျွန်မတို့ ခြံဝိုင်းကလေးက လမ်းမကြီးဘေးမှာ မဟုတ်၊ ခူးကြားလမ်း ခေါ်ကြသည့် လမ်းသွယ်လေးထဲမှာ ရှိသည်။ လမ်းထလေးကလည်း ဟိုဘက်သည်ဘက် နံပါတ်တပ် လမ်းကြီးနှစ်ခု ဖိတ်ထားသည့် လမ်းတိုကလေးသာ ဖြစ်ပါ၏။ ခြောက်အိမ်တန်းထမ်းကလေး။ သည်ကြားထဲ မျက်နှာချင်းဆိုင်က တစ်အိမ်ပဲ ကျွန်မတို့ လမ်းဘက်ကို လှည့်ထားတာဖြစ်ပြီး ကျွန်မတို့အခြမ်း အိမ်နေရာလေးကွက်မှာလည်း လူမနေကြသေး။ ဝိုင်းပက်လက်တွေ များသည်။ ချုံတွေ ပေါင်းတွေကလည်း ခဲကြလို့။ အရှေ့ဘက်ကဆို လုံးဝ သွက်မဖြစ်တော့၊ တစ်ဖက်ပိတ်လမ်းကလေး ဖြစ်နေတော့သည်။

ချုံတွေပေါင်းတွေ တောထနေတာမို့ သည်လမ်းက အသုံးမတွင်ဘဲ ရှိခဲ့သည်။ ကျွန်မတို့မှာ တောကြီးခေါင်ခေါင်ထဲ ရောက်နေသလို ဖြစ်နေခဲ့ပါ၏။ ပင်ကြီးပင်ကောင်းတွေ မဟုတ်၊ တောရှုပ်ပင်တွေ ချည်းပါ။

အိမ်ကလေးဆောက်ဖို့ ဖြစ်လာတော့ အဝေရာတောကြီး ကို ရှင်းလင်းရပါပြီ။ ကိုယ့်ရှေ့ကိုယ့်လမ်း သွားဖြစ်အောင် လမ်းဖော် ရသည်။ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင် စိုပြည်အောင် ကိုယ်တိုင် မျက်နှာဖွင့် ရသည်။ ဆံထုံးကလေးထုံးရပြီ။ သနပ်ခါးလေး တင်ရပြီ။ တတ်နိုင် သမျှ ယဉ်အောင်၊ သန့်အောင် ကိုယ့်အားကလေးနှင့် ပြုပြင်ရ ပါသည်။ သည်နေရာက အိမ်၊ သည်နေရာက မြေလွတ်၊ ပန္နက် ကျင်းတူးကြပြီ ဆိုကတည်းက လွတ်ရာလွတ်ကင်း နေရာတွေမှာ သစ်ပင်စိုက်ရပြီ။ အမေက -

“အိမ်ရှေ့ တမာ၊ အိမ်နောက် ခံတက်...စီးပွားတက်သဲ့... အဆိုရှိသယ်...စိုက်ဟဲ့...”

ဆိုလို့ ခံတက်ပင် ရှာရသည်။ အိမ်ရှေ့စည်းရိုးမှာ တမာပင် စိုက်ရ သည်။

ကျွန်မတို့ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးစလုံး စာရေးကြသူတွေဆိုတော့ ကျေးဇူးရှင် စာပေမိဘများကို ရည်မှတ်၍ သစ်ပင်ကလေးတွေ စိုက် ဖြစ်ကြပါ၏။ ဆရာဇော်ဂျီအတိမ်းအမှတ် ပိတောက်ပင်၊ ဆရာ မင်းသုဝဏ် အမှတ်တရ ပျဉ်းမပင်၊ ဆရာပါရဂူအတွက် ပုန်းညက်ပင်၊ ဆရာဒဂုန်တာရာအတွက် မယ်ဇယ်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်

အတွက် စွယ်တော်ပင်၊ ဆရာမြသန်းတင့်နှင့် ဆရာသိန်းဖေမြင့် တို့အတွက် တမာ။

ကျွန်မတို့ရောက်ပြီး နှစ်နှစ်အတွင်း မြေကွက်တွေမှာ လူတွေ နေလာကြပြီ။ လမ်းဆိုးကို ပြင်ကြသည်။ သစ်ပင်ဆိုးတွေကို ခုတ် ထာ သစ်ပင်ကောင်းတွေ စိုက်ကြပြီ။ ကျွန်မတို့အိမ်က အပင်တွေကို အရွန်မကိုယ်တိုင် ကြည့်နူးရသလို၊ သူတကာတို့ စိုက်ကြသည့် အပင် တွေကြောင့်လည်း စိတ်ချမ်းသာရပါသည်။ ကျွန်မတို့ အိမ်ဆောက် ဧည့်က မေတ္တာဖြင့် ငွေချေးပေးခဲ့သော ကျေးဇူးရှင်တစ်ဦး ရှိခဲ့သည်။ အရွန်မတို့ပိုင် ကန်တော်ကြီးတိုက်ခန်း ရောင်းရတော့ အကြွေး ဆပ်လောက်သွားသဖြင့် ညတွင်းချင်းပင် သွားရောက်ပေးဆပ်ရင်း ထန်တော့ခဲ့ကြပါသည်။ အကြွေးကျေတော့ ခေါင်းပေါ့ရပြီ။ ကိုယ့်မြေ ဘိုယ့်အိမ်ကလေးနှင့် နေခွင့်ရသည့် အအေးဓာတ်ကို ခံစားရပြီ။ အစ်သက်တာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ချင်လျှင် သစ်ပင်စိုက်ပါတဲ့။ မှန်လိုက် သည့် စကား။ ကျွန်မကိုယ်တွေ့ပင်။

အိမ်ရှေ့အဝင်ပေါက် ခြံတိုင်မှာ ရံတင်ထားသော ခိုင်ရွှေဝါ ဇနီးတွေက ဆုပ်ဆုပ်ခဲခဲ၊ ခရာဝါပွင့်တွေက ဝင့်ဝင့်ဝဲဝဲ၊ ပုန်းညက် တွေက ပုလဲဥစီရရီ၊ ဇလပ်တွေက ဖွေးဖွေးဆွတ်ဆွတ်၊ နှင်းဆီတွေက ဆုတ်စုံ၊ ဂမုန်းတွေက မျိုးစုံ၊ ဇော်ကျား၊ ဇော်နီ၊ ဇော်မှတ်ဆိတ်၊ နန်း၊ စံပယ်၊ မြလေး၊ ညောင်ဝါ၊ သပြေ၊ ယုဇန၊ သနပ်ခါး... အစုံ အစုံ သစ်ပင်တွေရတိုင်း ပျိုးထုပ်ထုပ်ပြီး မျိုးပွားထားတာတွေလည်း ဖြစ်သည်။ အိမ်ကို လာကြသမျှ မိတ်ဆွေတွေကို စိုက်လို ယူလိုက

ကျွန်မ ပျိုးပင်ပေါက်ကလေးတွေ လက်ဆောင်ပေးရပါ၏။ ကျွန်မ အိမ်မှာ ပျိုးပင်ထုပ်ကလေးတွေကိုက ပျိုးခြံတစ်ခြံစာလောက် ရှိနေပြီး သစ်ပင်လက်ဆောင် ပေးရခြင်းသည် အေးမြသော ကုသိုလ်တစ်မျိုးလို့ ကျွန်မ ခံယူပါသည်။

အေးမြခြင်းကို ရယူလိုလျှင် အေးမြခြင်းကို စိုက်ပျိုးရမည်။ အေးမြခြင်းကို စိုက်ပျိုးပါမှ အေးမြခြင်းကို ရိတ်သိမ်းရမှာမဟုတ်လား။

(၃)

တစ်ခါက တောမြင်းခွာရွက်များဖြင့် ပြည့်နှက်နေသော လမ်း၊ ချုံနွယ်တွေ ချပ်ချပ်ထွေးထွေး တစ်ဖက်ပိတ်လမ်း၊ အမှိုက် သရိုက် စုပုံရာလမ်း၊ မြွေပါးကင်းပါး ကြောက်ရွံ့ခဲ့ရသော လမ်း၊ ရေတသောသော ဗွက်တစ်စီ နင်းခဲ့ရသောလမ်း။ အခုတော့ လမ်းကလေး ပွင့်ပါပြီ။ လမ်းကလေး သာပါပြီ။ ချုံနွယ်တို့ ကင်းပါပြီ။ ငှက်နှင့် တမား၊ စိန်ပန်းနှင့် ခရေတွေလည်း ပွင့်ကြပါပြီ။ တစ်ခါက ဟောင်းလောင်း ပက်လက်ခြံတွေမှာလည်း လူသူလေးပါး ရောက်လာကြပါပြီ။ သစ်ပင်တွေ စိုက်ကြပြီ။ အိမ်ခိုင်းလေးထဲမှာ စိုက်လို့ အားမရကြလေတော့ လမ်းဘေးမှာ လေကားမီးကာ စိုက်လာကြသည်။ မယ်ဇယ်၊ ထနောင်း၊ ကုက္ကို၊ တမား။ အခုတော့ သာယာသော တောလမ်းကလေး ဖြစ်နေလေပြီ။

တစ်ခါက အိမ်နှင့် မလွတ်သဖြင့် ခုတ်ပစ်ခဲ့ရသော ဆီးဖြူပင်၊ ဆီးပင်နှင့် မန်းကျည်းပင်တွေကို နှမြောစိတ်တွေလည်း ပြုလုပ်

ခဲ့ရသည်။ သစ်တစ်ပင်လျော့တော့ နှစ်ပင်စိုက်ရုံပင်၊ နှစ်ပင်လျော့တော့ လေးပင်စိုက်ကြတာပေါ့။ ဖြစ်ခဲ့တာတွေ၊ ဆုတ်ယုတ်ခဲ့တာတွေ ပြန်မတွေးချင်တော့။ အသစ်တဖန် ရှင်သန်ဖို့ရာသာ အရေးကြီးသည်။ ဖိတ်လိပ်ပြာသန့်သရွေ့ သစ်ပင်တွေ စိမ်းကြမည်။ ပန်းတွေ ပွင့်ကြလိမ့်မည်။ တိုးကာ တိုးကာ စိုက်ချင်လှသော်လည်း နေရာမရှိလို့ ဘဲရိတ်အုပ်ထားရပါ၏။

(၄)

မန္တလေးမြို့တည် နန်းတည်သက်နှစ် (၁၅၀) ရှိခဲ့ပါပြီ။ ခွဲတော်ကြီးလည်း ကျင်းပခဲ့သည်။ ကျွန်မစိတ်ကူးကတော့ တစ်မျိုး၊ မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည်သက် နှစ် (၁၅၀) အထိမ်းအမှတ်သစ်ပင် ကလေးတွေ စိုက်စေချင်သည်။ တစ်အိမ်လျှင် သစ်ပင်တစ်ပင်ပဲ စိုက်ဦးတော့ မန္တလေးမြို့ အိမ်ခြေ ငါးသိန်းရှိလျှင်ပင် အပင်ရေ ငါးသိန်း၊ ထို့ထက်မက ဆယ်သိန်း။ ကိုယ်စိုက်သည့်အပင် ကိုယ် အာဝန်ယူကြလျှင် မရှင်သန်စရာ မရှိ။ ထိုအခါ မန္တလေးသည် သစ်ပင်မြို့တော်ကြီး ဖြစ်လာမည်။ မစိုက်ခဲ့သူတို့ စိုက်ကြစေချင်သည်။ စိုက်ခဲ့သူတို့လည်း ထပ်မံ စိုက်ကြစေချင်သည်။

ကျွန်မတို့ မိသားစုအတွက်တော့ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ဆိုသလိုပင် မိတ်ဆွေတစ်ယောက်က သစ်ပင်ပန်းအိုးတွေ လက်ဆောင်ပေးလာပါ၏။ ဧကရာဇ်ပင်ကလေး သုံးပင်၊ အိမ်ရှေ့မျက်နှာစာမှာ သစ်ပင်၊ အိမ်ခေါင်းရင်းမှာ တစ်ပင်၊ လမ်းဘက်မှာ တစ်ပင်၊

မန္တလေးနှစ် (၁၅၀) ကို ဂုဏ်ပြုပြီး ကျွန်မ စိုက်ဖြစ်ခဲ့ပါ၏။ နှစ်
(၁၅၀) အပင်ကလေးတွေပေါ့။

ကျွန်မကတော့ မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည် နှစ် (၁၅၀)
ပြည့်တုန်းက စိုက်ခဲ့သော အပင်များဖြင့် နောက်မျိုးဆက်ကို
အမွေကောင်း ပေးချင်ပါ၏။

သစ်ပင်စိုက်ကြရအောင်ပါ။

မန္တလေးမြို့တည်နန်းတည် နှစ် (၁၅၀) ပြည့်မဂ္ဂဇင်း၊ ၁၃၇၁ ခုနှစ်

ကျွန်မ၏ မန္တလေး

မြင်းခြံမြို့သည် ကျွန်မ၏ ဇာတိဖြစ်၍ မန္တလေးကတော့
ကျွန်မ၏ ပဝတ္တိမြို့ဟု ဆိုရပါမည်။ မြင်းခြံမှာ ကျွန်မအသက် ၁၀
နှစ်ကျော်ကျော် နေထိုင်ခဲ့ရာမှ မိဘများ ပြောင်းရွှေ့ရာ မန္တလေးမြို့
သို့ ကျွန်မတို့မိသားစု ရောက်ခဲ့ရသည်။ မန္တလေးမှာ နေခဲ့ရသည်ပင်
ဖြစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်ခဲ့ပါပြီ။ ဇာတိအရပ်ထက် ပဝတ္တိအရပ်မှာ အနေ
အထားတော့လည်း မန္တလေးသူပင် ဖြစ်ရပြန်ပါ၏။

သို့သော် ကျွန်မ၏ မန္တလေးကတော့ မြို့ကြီးပြကြီးပုံရိပ်
နှင့်နင်းသော မြစ်ကမ်းနားမန္တလေးသာဖြစ်သည်။ လှေနှင့်တက်နှင့်
သဝဏ်းစာ ရှာရသော ကျွန်မတို့ မိဘများမှာ မြစ်နှင့်ဝေးလို့ မရပါ။
ကျွန်မတို့မိဘများမှာ လှေခေတ်တုန်းကလည်း လှေမို့၊ စက်တပ်ယာဉ်
ခေတ်ကျတော့လည်း စက်တပ်ယာဉ်မို့ ရေထဲက ရုန်းတက်ခဲ့ရသည်
မို့။

မြင်းခြံက ပြောင်းလာကတည်းက ဧရာဝတီမြစ်ရိုးတာပေါင်ပေါ်မှာ ကျွန်မတို့ ကျင်လည်ကြရသည်။ ကျောင်းသွားတော့လည်း မြစ်ရိုးတာပေါင်ပေါ်က။ ကစားတော့လည်း မြစ်ရိုးတာပေါ်ပေါ်မှာ။ ကျွန်မတို့ရပ်ကွက်ကို ချော်ဆိပ်ခေါ်ကြသည်။ လှေသမားဖောင်သမား၊ သဲသမား၊ သစ်သမား၊ သံရည်ကျိုသမား၊ လက်လုပ်လက်စားများဖြင့် စည်ဝနေတတ်သော မန္တလေးသည်ပင် ကျွန်မ၏ မန္တလေး ဖြစ်ရပါသည်။

ကျွန်မတို့ ချော်ဆိပ်ကနေ မြောက်သို့ ဆက်သွားလျှင် ရွှေလှေစု၊ ရွှေလှေစုကဆက်လျှောက်တော့ ကနောင်မင်းသားကြီးတည်ထောင်ခဲ့သည့် ရတနာပုံသင်္ဘောကျင်း။ ပြီးတော့ ထုံးပုံဆိပ်ဒါတွေကျော်တော့ ရှေးက စည်ကားခဲ့ဖူးသော ကမ်းနားဈေးကြီးကမ်းနားဈေးကလွန်တော့ ဂေါပိန်၊ ချော်ဆိပ်နှင့် ဂေါပိန်က ရေအိုင်နှင့် ရေမှုတ်ဆိုတော့ မန္တလေးမြို့ကြီးက ကုန်စည်များ၊ တစ်နယ်တစ်ကျေးက ကုန်စည်များ သည်နေရာမှာ ပုံတိုက်ကြီးဟည်းနေတာ အမြဲမြင်ရသည်။ တစ်ချိန်က သီပေါဘုရင်နှင့် မိဖုရား၊ နောက်လိုက်နောက်ပါတို့ သည်ဆိပ်ကမ်းက ပါတော်မူခဲ့သည်ဆိုသည့် သမိုင်းထဲက အမှတ်အသားကို ဂေါပိန်ကိုယ်တိုင်ပင် မေ့နေလောက်ပါပြီ။ ကုန်တင်ကုန်ချ အလုပ်သမားတွေ၊ ဈေးသည်တွေ၊ ခရီးသည်တွေ ကုန်ပစ္စည်းတွေ၊ လှည်းတွေ၊ ကားတွေ ဟီးဟီးညံသည့်နေရာဆိုတော့ သင်္ဘောကြီးတွေပင် ငုတ်တုတ်ငြိမ်နေရသလိုပင်။

ကျွန်မတို့ မန္တလေးကို ရောက်စက ချော်ဆိပ်နှင့် ရွှေလှေစုကြားမြစ်ကမ်းပါးမှာ ဟိန္ဒူသင်္ချိုင်းရှိသည်။ ကုလားသင်္ချိုင်းဆိပ်၊ ရွှေလှေစုရပ်ဆိပ်နှင့် ချော်ဆိပ်ဆိပ်ကမ်းတွေမှာ ထင်းလှေတွေ၊ အိုးလှေတွေ

သစ်ဖောင်တွေ၊ ဝါးဖောင်တွဲတွေဆိုက်နေကျ။ ထင်းတွေကလည်း ကမ်းတစ်လျှောက် တောင်ပုံရာပုံ၊ ပေါက်ခြမ်း၊ ခွဲထင်းကအစတုံးတို့ ထုံးရှည်တွေပါသလို ပဲလှော်ထင်းလို၊ ဘိန်းနွယ်စည်းလို ထင်းငုတ်စိမင်းစင်း ကလေးတွေလည်း ပါသည်။ ထင်းလှေကြီးတွေ၏ ဝမ်းဗိုက်မှာ ထင်းတွေ ဘယ်လောက်တောင် ဝင်အောင်းလာခဲ့ကြသည်မသိ။

ရေပေါ်မှာ လှေဖောင်း တစ်ထွာခန့်သာ ပေါ်တော့ကာ သူကို မျှဉ်းလို့၊ ထင်းပုံကြီးတွေနှင့်အတူ ထင်းကား၊ ထင်းလှည်းတွေကလည်း ဆိပ်ကမ်းတစ်လျှောက် ရှောင်လို့မလွတ်ချင်။ တစ်ပြူး၊ နှစ်ပြူး ထင်းလဲတွေ ရေတွက်ကြသည့်အသံတွေကလည်း စဲသည်နဲ့၊ ထင်းလှေ၊ ဆွဲမော်တော်တွေဆီက ညမီးမှိတ်တုတ်ကလေးတွေ ဖြင့်ရတိုင်း တစ်သက်လုံး သည်လိုနေကြရတာ ထင်ပါရဲ့လို့ အောက်မေ့မိသည်။

ရတနာပုံသင်္ဘောကျင်းကတော့ မြန်မာမင်းလက်ထက်က ဆင်ရုံအမှုထမ်း ၁၂၇ ယောက်ရှိခဲ့သည့် ခေတ်မီသင်္ဘောစက်ရုံကြီး ဖြစ်သည်။ သင်္ဘောစုအမှုထမ်း၊ သမ္ဗန်စုအမှုထမ်း၊ လှေရုတ်ဆက်သမား၊ သရပတ်အမှုထမ်း၊ လှေအစု အမှုထမ်း၊ ဖောင်တော်အမှုထမ်းများလည်း ရှိခဲ့သည်ဟု ဖတ်ရဖူးသည်။ သင်္ဘောကျင်းနှင့် ဆက်ဆံတည်း ထုံးပုံဆိပ်မှာတော့ ထုံးအိတ်တွေ၊ မီးသွေးအိတ်တွေ၊ သံတွေ၊ ရေနံချေးတွေ တင်းကြမ်း၊ မြစ်နှင့်တာရိုးကြားက အပြန်ကြီးက ထုံးတဖွေးဖွေး၊ မီးသွေးတမည်းမည်း၊ ရေနံချေး တစုံစုံတွေက အပြင်နေကျ မြင်ကွင်းဖြစ်သည်။ ထုံးပုံဆိပ်က မော့တက်လိုက်တော့ ထင်းနားဈေးကြီးကို ဘွားဘွားကြီး မြင်နိုင်သည်။ မနက်မိုးလင်းလျှင်

ဈေးတစ်ဝိုက်မှာ လူပုရွက်တွေ တစ်ရွာ။ အနောက်ဘက်ကမ်းက ငှက်နှစ်ကူးလာကြသော ခိုတောင်မုန့်တီ ခံတောင်းပက်လက်ကလေးတွေ ဈေးထိပ်မှာစီလို့။ ဈေးရုံကြီးနှင့် ကုန်ကြီး ကုန်သေးလက်လီလက်ကား ရနိုင်သည့် အထင်ကရဈေး ဖြစ်ပါသည်။ စစ်ကိုင်းဘက်ကမ်းက ကူးလာကြသော ဈေးလှေ၊ ဈေးမော်တော်တွေကလည်း ဈေးဆိပ်မှာ ကြက်တောင်စိုက် ဆိုက်နေကြသည်။

ဂေါ်ဝိန်ရေဆိပ်ကတော့ သမိုင်းဝင် ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည့် မန္တလေး၏အစည်ကားဆုံး ရေဆိပ်လည်း ဖြစ်သည်။ မြို့ထဲက ပြေးလာသော ၃၅ လမ်းခေါ် အလမ်းသည် ဂေါ်ဝိန်ဆိပ်ကမ်းကို ခေါင်းတိုက်သည်။ ကျွန်မတို့ မန္တလေးရောက်စက ကုန်တင်လှည်းတွေ ခရီးသည်တင် မြင်းလှည်းတွေ၊ ငှက်လှေတွေ၊ မြစ်ကူးသမ္ဗန်ငှက်လှေ ပဲ့ထောင်တွေ မွေတက်လို့။ ကုန်ပို့တာဝန်ခံကို လှည်းခေါင်း ခေါ်ကြသည်။ သည်ဘက်ခေတ် ထော်လာဂျီတွေ၊ ကုန်တင်ကားတွေ ဖြစ်လာတော့လည်း ကားခေါင်းမခေါ်ကြ။ လှည်းခေါင်းအမည်တို့ အသက်လက်သုံးစွဲကြပါ၏။

ဂေါ်ဝိန်၏ ရွှေခင်းတွေထဲမှာ သင်္ဘောများ၊ မော်တော်ကားများနှင့်အတူ ရှားရှားပါးပါး ဆိုက်ကပ်ထားကြသော ရှေးလှေကြီးတွေလည်း တွေ့နိုင်သည်။ ပဲ့စင်ကောက်ကြီးတွေက ကော့ကော့ထောင့်ထောင့်၊ လှေကိုကြည့်ပြီး မန်းလက်၊ ချင်းတွင်းလက်၊ ပခုက္ကူလက် မြေတော်လက် စသည်ဖြင့် ခွဲခြားနိုင်ကြသည်။ ဂေါ်ဝိန်ဆိပ်မှာ ပထမရပ်ထားသော ကျောက်ကာပြားများပေါ်တွင် ခဝါသည်များ၏လက်အဝတ်ရောင်စုံတွေ လှန်းထားတာကလည်း မြင်ကွင်းတစ်မျိုးဖြစ်ပါသည်။

ဂေါ်ဝိန်အထက် ဆန်တက်လျှင်တော့ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးရုံးကြီးကြသည့် မန္တလေး မောင်ဖွဲ့ရုံးရှိသည်။ ဆိပ်ကမ်း ကုန်တင်ကုန်ချရုံးရှိသည်။ သည်ရုံးတွေကို အကြောင်းပြု၍ ရုံးဆိပ်ခေါ်ကြသည်။ ဤလျှင်တော့ ကုလားညောင်ပင်ဆိပ်၊ မင်းကွန်းမော်တော်ဆိပ်၊ ဆင်းဝင်းဆိပ်၊ မရမ်းခြံဆိပ်၊ ကျွဲစွန်းဆိပ်။ သည်နေရာတွေကလည်း မြစ်နှင့် အသက်မွေးရသူတို့၏ မန္တလေးဖြစ်ပါ၏။

မန္တလေးမြစ်ရိုး တာပေါင်ပေါ်ကနေ အနောက်ဘက်ကမ်းကို လှမ်းကြည့်လျှင်တော့ သဲခြောက်ရောင်ထနေတတ်သည်။ မင်းဝံဘောင်ရိုး၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးနောက်ခံဖြင့် ညနေဆည်းဆာချိန်ဆိုလျှင် သဲတမုန်မုန်၊ သဲတမုန်မုန် ရှိတတ်ပါသည်။ ရေလယ်ကောင်မှာ ထွန်းသည့် သောင်ကျွန်းကလေးပေါ်မှာတော့ ရာသီသီးနှံစိုက်ခင်းတွေ သလောက် စိုက်ပျိုးထားကြသည်။ သည်သောင်ပြင်မှာ လှေ၊ မော်တော်တွေအတွက် ဝပ်ရှော့ဖြစ်သည့် လွန်းရုံ နှစ်ရုံ သုံးရုံရှိသည်။ သဲတမုန်၊ မော်တော်သမားတို့ စုရာအရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ တံငါသင်္ကလေးတွေကလည်း ဟိုတစ်စု သည်တစ်စု။ ဟင်းရွက်စု၊ သံဖိုစု၊ ကျွန်း၊ အာလောင်၊ ဝါးချက်၊ ပယ်ငါးဆယ်၊ ညောင်ပင်သာ၊ ခိုတောင်၊ ဆင်းပေါက် စသည့် အနောက်ဘက်ကမ်းရွာတွေကလည်း မန္တလေးဘက်ကမ်းကို ရေလမ်းကပင် ဖြတ်ကူးကြသည်။

ဂေါ်ဝိန်ကို ဗဟိုပြု၍ တောင်ဘက်၊ မြောက်ဘက်၊ မြစ်ရိုးဘက်ကမ်း ထမ်းပိုးထမ်း၊ တန်းနေသည့်နေရာဆိုတော့ လူသူမပြတ်၊ ကုန်စည်မပြတ်၊ သစ်မောင်ဝါးမောင်တွေကလည်း သစ်တောဝါးတောကြီးတွေ ရွှေယူလာသည်နှင့်ပင် တူတော့သည်။ မြစ်ထဲမှာ သစ်တွေ၊

www.burmeseclassic.com

ဝါးတွေ အပျစ်လိုက်ကြီးခင်းထားသည်။ မန္တလေးဆိပ်ကမ်းကို နေ့ဉာ
မတော် ဝင်နေကြသည့် ပြည်ကူးတို့ တဝမ်းပူသဘောတွေ၊ ဗန်းဆီ
သဘောတွေဆီက ဥဩသံ တဘော်ဘော် ကြားရပြီဆိုလျှင် မြစ်ဆိပ်
လည်း လှုပ်လာလေသည်။ အသံတွေလည်း ကျယ်လောင်လာသည်။
အရောင်တွေလည်း စုံလာသည်။

ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်ကတည်းက မြင်ခဲ့ရသည့် မြင်ကွင်းမှာ
ပင်။ ခုထိလည်း မြင်ရတုန်း။ တာရိုးဘေးက ရပ်ကွက်တွေ ရွှေသွား
လိုလားတော့ မပြောတတ်ပါ။ မြစ်ဆိပ်သဘာဝ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား
ရှိသည်ဟု ပြောနိုင်သော်လည်း ဟိုတုန်းကလောက် မစည်ကားတော့
သလိုတော့ ခံစားရသည်။ တချို့ရုံးတွေ ပြောင်းရွှေ့သွားကြပြီး
ကမ်းနားဈေးကြီးလည်း မရှိတော့။ သစ်ပျိုကြီးတွေဆိုတာတော့ မမြင်
သလောက်ပင်။ သစ်ဖောင်၊ ဝါးဖောင်တွေလည်း အမြင်နည်းလာပြီး
စဉ့်အိုးဖောင်၊ အိုးလှေ၊ ထင်းလှေတွေလည်း အရင်ကလို ကိန်းကြီး
ခန်းကြီး မရှိတော့။ မန္တလေးမြို့ကြီးမှာ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေ
များလာလို့လားတော့ မသိပါ။ သဲလုပ်ငန်းက ပိုတွင်ကျယ်လာသည်။
မြစ်ကမ်းတစ်လျှောက် သဲပုံတွေက ဟိုတစ်စု သည်တစ်စုံ။

ညနေမိုးကြီးချုပ်ပြီးဆိုလျှင်တော့ မြစ်နားကမ်းနားသဘာဝ
တစ်နေ့တာ ကြေးညော်တွေကို သန့်စင်ရန် ဧရာဝတီကို ဆင်းကြ
ရပြီ။ ကျွန်မ၏ မန္တလေးကတော့ ထူးပြီး ပြောင်းလဲမသွားခဲ့
မြစ်ကြီးကို စိုတွယ်နေရသော ဘဝဆန်သည့် မန္တလေး၏ ပုံရိပ်
လိုတော့ ဆိုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာတိုင်းရင်းကျန်းမာရေး

အေးဒိုး

(၁)

ကျွန်မတို့ အညာမှာတော့ တောင်လေကလေး ပြက်၊
မြို့ငွေ့ကလေးဆိုင်း၊ သစ်ရွက်တွေ ကြွေပြီဆိုသည်နှင့် နွေဦးပေါက်
နီမိတ်လက္ခဏာအဖြစ် ခံစားနိုင်ပါပြီ။ ကျွန်မတို့ အိမ်ထောင်ဦး
ရှက်တွေတုန်းက မန္တလေး-မြစ်ကမ်းနား တိုက်တန်းမှာ လေးငါးနှစ်
နေခဲ့ရဖူးပါသည်။ မြစ်ကမ်းနားလမ်းအတိုင်း တောင်ဘက်ထိုထို
လျှောက်လျှင် ရှမ်းကလေးကျွန်းရွာ မရောက်တရောက်ကတည်းက
လက်ပံတွေ ပွင့်ချင်ကြပြီ။ သူတကာထက် စွာချင်သော လက်ပံတွေက
တောင်လေ မပြက်ခင်ကပင် ရဲရဲကြီး မုည့်နှင်ကြပြီ။ လက်ပံပင်
တစ်တန်းလုံး ညီညီညာညာ ပွင့်ကြပြီဆိုလျှင်တော့ မြေတလင်းမှာ
လက်ပံပွင့်တွေ ခဲခဲလှုပ် ကြွေတာက ကြွေ၊ ပင်ထက်ဆီက ဝဲကာ
ဝဲကာ ဆင်းတာက ဆင်း။ အရွက်တွေ ခြွေထားလို့ ငေါင်းစင်းစင်း

ရိုးတံမည်းမည်း အပင်အိုကြီးတွေဆိုတော့ အကျည်းတန်သလိုလို တော့ ရှိသား။

သို့သော် တစ်ပင်လုံး အပွင့်နီနီတွေ မြင်မကောင်းအောင် ပန်ထားကြမိပင်။ ပွင့်သမျှ ကြွေကြွေရောလား။ ပင်ခြေအောက်မှာ ပန်းဖျာကြီး ခင်းထားသလို ရှိတတ်ပါ၏။ မြို့မှာဆိုတော့ လက်ပံပွင့် ကောက်သည့်အလေ့ နည်းကြတာ သတိထားမိပါသည်။ ရွာမှာဆိုလျှင် တော့ မိုးတွင်းစာ လက်ပံပွင့် ကောက်ကြရသည်။ ပွင့်ဖတ် မျက်သီးဆံ တွေ မြွေပြီး အခြောက်လှန်းကြရသည်။ မိုးတွင်းစာ လက်ပံခေါင်း ခြောက် ကျိုင်ဖို့ရာ နွေဦးကတည်းက စုနုကြရသည်။ နွေဦးပေါက် ပြန်ပေါ့...။

ရွာတောင် လွမ်းမိသေးတော်...။

“အိမ်က သောက်ရေအိုးတွေ လဲကြရအောင်...ရွာတို ပြာသိုအိုးကောင်းကောင်း မှာရဦးမယ်...”

လက်ပံတွေပွင့် နွေကလေးပေါက်ပြီဆိုလျှင် အိမ်က ရေအိုး တွေ လဲနေကျ။ သင်္ကြန်အခါတော်ရက် နီးပြီမဟုတ်လား။ သင်္ကြန် ရက်တွေမတိုင်ခင် ရေအိုး၊ ချက်အိုးတွေ လဲရပြုရတာကလည်း ရိုးရာ ဓလေ့ပင်။ မိဘဘိုးဘွားတွေဆီကလာသော သည်ဓလေ့ကို ကျွန်ုပ် မြတ်နိုးပါသည်။ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က ရွာတောင်ဘက် တော်တော် လေးလှမ်းသော ရန္တပုံရွာကို ရေအိုး၊ သွားဝယ်ကြရသည်။ တစ်ရွာလုံး လိုလို ဝယ်ကြတာဆိုတော့ ရေအိုးဝယ်ဓလေ့ပင် ဖြစ်နေကြပြီ။ လယ် လှော်လှေ၊ စက်လှေများနှင့် စုန်လျှင်တော့ ရန္တပုံရွာကို သိပ်ကြာကြာ မသွားရပါ။ ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာတော့ ခြေကျင်နှင့် ကုန်းကြောင်း

ခြေကုန်အောင် သွားရသော်လည်း ပန်းကြသည်မထင်။ စကား တပြောပြော သီချင်းတကြော်ကြော်။ ကျွန်မ မိဘများကတော့ ရန္တပုံ ရွာမှာ ညအိပ်လေ့ရှိသည်။ ဆွေတွေ၊ မျိုးတွေက ချက်ချင်းပြန်ကြ ဆော့ မရှိ။ အိုးဝယ် ဆိုသော်လည်း ငွေနှင့်ကြေးနှင့် ဝယ်ရဲရတာမျိုး နေပါ။ မေတ္တာဖြင့် ပေးလိုက်တာ များပါ၏။ အိုးလုံးညီညီ၊ ပါးပါး သွားလျား၊ ကျောက်ပြုတ် သဲပြုတ်ကလေးတွေ ထိုးသောအိုးကို အမေ ရွေးတတ်တာကိုလည်း မှတ်မိပါ၏။

“ကျောက်ပြုတ် သဲပြုတ်ကလေးပါတော့ ရေစိမ့်သယ်... ရေစိမ့်မှအေးသယ်...ရေစိမ့်တော့ အိုးတစ်အိုးလုံး ရေစိမ့် ထားသလို စိုဖန်နေသာပေါ့ သမီးရဲ့...အိုးထဲ ရေလျှော့ သာ ဖြည့်လို့ရသယ်...အိုးလှောင်နေရင် မအေးတော့ဘူး” အမေက အိုးခေါက်တုတ်ကလေးနှင့် တင်တင်တောင် တောင် ခေါက်ကြည့်သည်။ အိုးနှုတ်ခမ်းကို ကြည့်သည်။ နှုတ်ခမ်း ခန်းတွန့်ပါလျှင် မကြိုက်။ နှုတ်ခမ်း ညီညီလုံးလုံးမှ။

“နှုတ်ခမ်း ပန်းတွန့်က လှသာရှိသာ...ပိုးကောင်မွှားကောင် ဝင်တတ်သယ်...နှုတ်ခမ်းလုံးတော့ အိုးဖုံးနဲ့ အံကျ ပုရွက် ဆိတ်တောင် မသိနိုင်ဘူး”

ဆို ကျွန်မတို့ကို အိုးဝယ်နည်းကိုပါ တစ်ပါတည်း သင်ပေးတတ်ပါ သည်။ အလကားပေးသည့် အိုးတွေကို တစ်လုံးချင်း ရွေးနေသော အမေကို ရန္တပုံရွာက အမျိုးတွေက သည်းခံနေကျ။ အမေအကြောင်း သိတာကိုး။

“ညည်းအမေတို့များ မထူးရယ်...အလကားပေးသာကို ဂျီညောင်ပညောင် များနေသာကြည့်တော့...ပြောသာပြော

ရသာပါအေ...တို့အမျိုးထဲ သူလောက် ရှိတော့သာ...
သည်လို သည်းခံရသာပဲ”

ရန္တပိုရွာသူ ကြီးတော်ဒေါ်မှန်ကူက အမေ အိုးရွေးတာကို
ကြည့်ရင်း အမြဲပြောတတ်သည့်စကား ဖြစ်သည်။ ဂျီညောင်ပညောင်
ဆိုတာက ကြေးထူတာကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ အမေက မြင်းခြံ
မှာ အိုးရောင်းလာသူဆိုတော့ အိုးပေါင်းစုံကို နောကျေလှပြီ။ ရန္တပို
နဘက်အိုး၊ ကတောအိုး၊ ရသာအိုး၊ နွယ်ငြိမ်းအိုး၊ စစ်ကိုင်းအိုး...
အမေက အိုးညိုညိုကို ရွေးသည်။ အသံကောင်းတာကို ရွေးသည်။
“ဒေါင်ဒေါင်မြည်မှ အိုး မဟုတ်ဘူးအေ...တောင်တောင်မြည်မှ အိုး”
လို့ ဆိုလိုက်ပါသေးသည်။ အိုးညိုတော့ အိုးကျက်ညီသည်။ အိုးသံ
ကောင်းတော့ အအက်အကျေ ကင်းသည်။ ကျွန်မ သတိထား
သလောက် ခြောင်အိုးတွေကို အမေကြိုက်ပုံရပါ၏။ အိုး ပန်းမတီ
တော့ ကြေးညောင် အတင်အပြနည်းလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

“ညည်းတို့အိုးက ပြာသိုအိုး ဟုတ်ကဲ့လားအေ...ညည်း
တို့ဟာ အိုးတစ်ဖိုလုံး ပြာသိုအိုးလို့ ရေးထားလို့ အေး
သာ...”

“ပြာသိုအိုး အစစ်ပါ ကြီးတော်ရယ်...မဟုတ်သာလုပ်ရ
မလား...အိုးကုန်သည်က ကြီးတော်ထက်တောင် သေချာ
သေး...ဖိုဝက စောင့်ယူသတော်...ပြာသို မြေထူး
ကတည်းက စောင့်ယူသတော်...”

အိုးလုပ်ငန်းတွေမှာ ပြာသိုလတွင် ဖုတ်သည့်အိုးတွေကို
မှတ်မှတ်သားသားရှိစေရန် အိုးပန်းမှာ ‘ပြာသိုလ်’လို့ ရေးထား

လေ့ရှိသည်။ ပြာသိုလမှာ မြေအေးသည်။ စေးစေးပိုင်ပိုင် ရှိသည်။
အအေးဓာတ် မြဲသည်။ ဝယ်သူတွေက ပြာသိုအိုးကို မက်သည်။
ဒါကို အမေမေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သဲအိုး၊ ကျောက်အိုး၊ မြေအိုးတွေ
စုတ်သမျှ မနိုင်။ ရောင်းလို့မလောက်။ မြန်မာအိမ်မှန်လျှင် သောက်
ရေအိုး ရှိစမြဲ။ ဝါတာကူလာခေတ် ရောက်သည့်တိုင် သောက်ရေအိုး
နီပန့်ဖန်ကို မက်ကြတုန်း။ ပြောသာပြောရတာပါ။ ကျွန်မ သတိထား
မိသလောက် ရေသန့်ဘူးကြီးတွေ မှောက်ချထားသော ဝါတာကူလာ
ယဉ်ကျေးမှုက မြို့မှာ တော်တော်ကို တွင်ကျယ်နေပါပြီ။ အမေက
ဝါတာကူလာက ရေကို “လတ်ဆတ်သယ်ထင်ပေါင်” ဟု ပြောတတ်
ပါသည်။ လျှပ်စစ်နှင့် အအေးဓာတ်ပေးထားတာကို သဘာဝအအေး
ဓာတ်လောက် မလတ်ဆတ်တာကို ပြောချင်ပုံရပါသည်။ ကျွန်မတို့
အိမ်မှာလည်း သောက်ရေအိုးပဲ ရှိသည်။ သောက်ရေအိုး ယဉ်ကျေးမှု
ကို ခေတ်မီဘူး ဆိုချင်ဆိုကြပါစေတော့။ ရေအိုးထဲက ရေတစ်ဖလား
ဓာတ်သောက်ရသည့် အရသာ လေးလေးပင်ပင်ကို ကျွန်မ ပိုကြိုက်
သည်။ အိုးရေတစ်ခွက်ကလည်း ခံစားမှုကို ပေးတာပါလား။ အမေ
ကတော့ ဝါတာကူလာကို မြင်တိုင်း “သောက်ရေအိုးခေတ် ကုန်ချက်
တော့အေ...” လို့ ပြောတတ်ပါသည်။

(၂)

ကျွန်မ စာတွေထဲ ဖတ်ဖူးသလောက် ရှေးတုန်းကတော့
ကျွဲနွားသားရေများနှင့် ရေသယ်လေ့ရှိကြသည်။ ဝါးကျည်တောက်
တွေကို သုံးကာ ရေကဲ့ရေဝင် ရှိကြသည်။ ဘူးသီးခြောက်လို

အသီးတွေကို အစာထုတ် ထိပ်ဖွင့်ပြီး ရေသယ်ရေခပ် ရှိခဲ့ကြသည်။ အိုးတွေ ဘယ်တုန်းက ပေါ်ခဲ့တာလဲ။ ဆရာကြီးဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ အိုးသမိုင်းကို ကျွန်မ ဖတ်ကြည့်ပါသည်။ အိုးနှင့်ပတ်သက်လို့ စိတ်ချလက်ချ ပြောနိုင်သည့်နှစ်ကာလသည်ပင် အစောဆုံး နှစ်တစ်သောင်းရှိပြီလို့ ဖတ်ရပါသည်။ အနောက်အာရှမှာ လွန်ခဲ့သော နှစ်ကိုးထောင်အထိ အိုးမရှိ။ မီးဖုတ်ထားသော ရွှံ့ရုပ်ကလေးတွေ ကတော့ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း သုံးသောင်းကပင် ရှိခဲ့သတဲ့...။ ယိုးဒယား နတ်အိုးကွဲတစ်ကွဲကို သိပ္ပံနည်းကျစစ်ဆေးတော့ လွန်ခဲ့သော နှစ်ရှစ်ထောင်ကလို့ အဖြေပေးသတဲ့။ မြေအိုးတွေက ကျေးရွာတွေမှာ လွယ်လင့်တကူ ဖုတ်နိုင်လို့ အသုံးအစွဲ မပျောက်ဘဲ အိုးယဉ်ကျေးမှု ဆက်ရှိနိုင်ပါတယ်လို့ ဆရာကြီးက မှတ်ချက်ပြုတာကိုလည်း ဖတ်ရပါသည်။ ဆရာကြီးရေးသည့် အိုးသမိုင်းမှာ အိုးပေါ်မှာ ရေးဆွဲလေ့ရှိကြသည့် ဒီဇိုင်းဆန်း ကနုတ်ဆန်း အရုပ်ဆန်းတွေအကြောင်း ဖတ်ရပါသည်။ ရန္တပိုရွာက ကျွန်မကြီးတော်တွေကတော့ ရွှံ့အိုးဘဝမှာ ဝါးဘီးကျိုးနှင့် ခြစ်ကာခြစ်ကာ ဒီဇိုင်းဖော်တာကို မြင်ခဲ့ရသည်။

“ကြီးတော်တို့ကတော့ ဝါးဘီးကျိုးနဲ့ ဟိုဘက် သည်ဘက် ဆွဲခြစ်ခြစ်လိုက်သလဲ...ဝါးဘီးက ဘီးသွားညီတော့ ပုံပေါ်သာပါပဲအေး...နဂါးပုံ၊ ဂဠုန်ပုံ လုပ်နေသာမှတ်လို့...ရေအိုးဆိုမှတော့ ရေထည့်နိုင်ဖို့ လိုသာ...”

ဟုတ်တော့လည်း ဟုတ်သား။ ကြီးတော်က ဝါးဘီးကျိုးနှင့် ကန့်လန့်စင်း၊ ဒေါင်လိုက်စင်း၊ လှိုင်းတွန့်စင်း၊ ကြက်ခြေခတ်စင်းတွေကို ပုံဖော်သည်။ ကျွမ်းကျင်နေတော့လည်း လှသားပင်။

(၃)

ကျွန်မတို့မိသားစု ဘဝတစ်ကွေ့မှာ အိုးများစွာနှင့်အတူ ရှိခဲ့ရသော နှစ်ကာလတွေ ရှိခဲ့ပါသည်။ ကျွန်မအဖေက ရှေးလှေကြီးမှာ လှေသူကြီး၊ အမေက လှေသူကြီးကတော်...။ အမေ ဆယ့်နှစ်ပွဲမျှေး လည်ရောင်းတော့ အဖေက အိုးတွေ ပွဲတော်ကွင်းအရောက် ပို့ရတာ ပင်ပန်းလှသည်။ ဆိပ်ကမ်းက ပွဲခင်းကို ကားခေါက်တို ငှားချင်ငှား၊ လှည်းနှင့် တိုက်ချင်တိုက်။ မြေတစ်အိုး၊ အင်တစ်ပျစ် ကွဲပါမှ။ မြစ်ဆိပ်ကမ်းပါး မော့မော့ကိုတော့ လူအားနှင့် တင်ရသည်။ မြေအိုးအမျိုးမျိုး၊ စဉ့်အိုးအမျိုးမျိုး၊ အိုးပျစ်အင်ပျစ်၊ အင်တုံကအစ ဆေးလိပ်ခွက်၊ ဘုရားညောင်ရေအိုး၊ နတ်အိုး၊ အိုးပုတ် ချိုးရုပ်အဆုံး ဆေဆောဆာ ခင်းနိုင်ဖို့ လူ့လုပ်အားတွေ များများလိုသည်။ သည်တာဝန်ကို အဖေ ယူရရှာသည်။ အမေက ရောင်း...၊ ကျွန်မတို့ ဆောင်နမတွေက အမေ့ကိုကူ...။ မြောင်ဘုရားပွဲ၊ ကျောက်ရစ်ဘုရားပွဲ၊ ပေါင်းဝရွာ ဘုရားပွဲ...။

အမေတို့ခေတ်တွေတုန်းက ထမင်းချက်တော့လည်း မြေအိုး၊ စင်းချက်တော့လည်း မြေအိုး၊ ငါးပိကျိုတော့လည်း ငါးပိရေကျိုအိုးတွေ အသုံးတွင်လှပါတာ။ အရွာရွာက ပွဲတော်ကွင်း ရောက်ရသူများက ပွဲတစ်ခေါက် အိုးတစ်လုံးတော့ ဝယ်သူချည်းပင်။ ဖျာပေါ်ထွေးသော ဆီမီးခွက် အရာအထောင်တွေကြားမှာ ကျွန်မ ကြီးပြင်းခဲ့ရသည်။ အမေက သောက်ရေအိုးတွေကို တုတ်တို ဆစ်ပိတ်ကလေးတစ်ချောင်းနှင့် ခေါက်ပြု တီးပြရသည်။ အမေ့အိုးဆိုင်မှာ

တောင်တောင်တင်တင် အသံတွေ ကြားရတိုင်း ကျွန်မတို့ဆိုင် ငွေဝင်သည်။

“အိုးရောင်းရတာ မြတ်သာတော့မြတ်ပါရဲ့...အိုးရွာကနေ ပွဲတော်ကွင်းရောက်ဖို့ မသက်သာဘူး...ညည်းတို့ အမေများ ကူသယ်ခေါက်သယ်နဲ့...ကိုယ့်မှာ လှေရှိလို့ တော်တော့ သာ...ညည်းအမေ အိုးညံ့တွေ ယူခဲ့ရပါမလားလို့ အမေက ရန်လုပ်သေးသာ...တို့လူမျိုးများ တစ်ကျပ်ငါးမူး သုံးဖို့ရာ တောင် ဆင်းရဲပါသယ်အေး...အိုးကောင်း မသုံးနိုင်သူတ ထိပ်ပဲ့ နှုတ်ခမ်းပဲ့ ဈေးချောင်ချောင် ဝယ်ကြရသေးသာ...”

တစ်ခါက အိုးသည်ဘဝကို စိတ်ရောက်တိုင်း အမေ ပြောပြ တတ်ပါသည်။ ကျွန်မက ဆီမီးခွက်၊ အိုးပုတ် တာဝန်ခံ။ အမေမှာ မှာသည့်အတိုင်း မလျှော့မပြု ရောင်းတာကို ပြန်ပြောပြတတ်သည်။ ဆီမီးခွက် တစ်ကျပ်ဖိုး လေးခွက်ဆိုလျှင် ငါးခွက်မပေးချင်။ အမေက ယူသွားပါဟုဆိုလျှင် ကျွန်မက နှုတ်ခမ်းစုတတ်သည် ဆိုပါ၏။

“ဈေးဆိုသာ လျှော့နိုင်သရွေ့ ဈေးလျှော့ရောင်းရတယ် သမီးရဲ့...အမေတို့က သူတို့ဆစ်သယံဇာတ ဈေး ရောင်းလို့ ပါသယ်အေး...အိုးသည်များ ဝါးတစ်ပြန်စာ ရိုက်ခွဲတောင် အမြတ်တော့ ကျန်ပါသယ်...”

လို့ ပြောတာကိုလည်း ကျွန်မ မှတ်မိနေပါသည်။ တကယ် မြတ် မမြတ်တော့ ကျွန်မလည်း မသိ။ အမေက ရောင်းရသမျှ စက္ကူပြိုက်ဆံ အနုတ်ပိုက်ဆံတွေကို အိုးကလေးတစ်လုံးထဲ ထည့်ထားတတ်သည်။ ‘ငွေအိုး’လို့ ခေါ်လေ့ရှိသည်။

“အိုးရောင်းရသာ ဂုဏ်မငယ်ဘူး သမီးရဲ့...ရေထည့်သာ ဆိုတော့ အအေးဓာတ်များ ရောင်းရသယ်မှတ်...ရေချမ်းစင် ရေချမ်းအိုး နာမည်ကြားရုံနဲ့ အေးရသာ...ရင်ထဲလည်း အေး။ နှလုံးလည်းအေး...ကုသိုလ်ရပါအေး...”

ဟုတ်ပေသားပဲ...။ အမေပြောပြမှ အေးမြခြင်းကို ခံစား နေသည်။ ကျွန်မတို့အညာမှာ နွေပေါက်ပြီဆိုသည်နှင့် ရေချမ်းစင်တွေ မှာ အိုးသစ်တွေ လဲကြသည်။ အောက်က သဲခံကာ ရေစိုအောင် လောင်း၊ စပါးစေ့တွေ ပြူးလိုက်တော့ စပါးပင်ကလေးတွေ စိမ်းစိမ်း ခိုခို...။ အဝေးရွာတွေက ကူးကြလူးကြသူတွေ၊ လှည်းသမားတွေက ခေအိုးစိုစိုတွေ တော့ မသောက်ဘဲမနေနိုင်။ ရေတဝသောက်ပြီး အမျှ ဆတတ်ကြသည်။ သာဓုခေါ်တတ်ကြသည်။ ရေအကျိုး ဆယ်ပါး တောင်းစရာမလိုဘဲ ပြည့်သည်။

အခုတော့ နွေဦးပေါက်ပြီဆိုသည်နှင့် ကျွန်မတို့ကိုယ်တိုင် ခေအိုးတွေ ဝယ်ကြရပါပြီ။ အမေအိမ်ဖို့ နှစ်လုံး၊ ကျွန်မတို့အိမ်ဖို့ နှစ်လုံး။ ဧရာဝတီမြစ်ကမ်းပါး ဂေါ်ဝန်မှာ ရေအိုးရောင်းသည့်ဆိုင်တွေ ခိုပါသည်။

“ဘယ်ရွာကထွက်တဲ့ အိုးတွေလဲ...”

ကျွန်မက မေးတော့၊ အိုးသည်က “မြင်းခြံအိုးတွေပါ” လို့ ဖြေသည်။ နဘက်အိုး၊ ရန္တပုံအိုး၊ ကတောအိုး...။ မြင်းခြံနယ် အိုးရွာ တွာက ထွက်တာပါလို့ ဖြေခြင်းဖြစ်ပါ၏။ သင်္ကြန် အခါတော်ရက် နီးပြီဆိုတော့ ပရိတ်အိုးကလေးလည်း ဝယ်ရသည်။ သိကြားမင်း ဩသည် ရေစင်တော်အိုးလည်း ဝယ်ရသည်။

အိုးသစ်ဝယ်တိုင်း အိုးရောင်းခွဲရသည့် ဘဝကို ကျွန်မ သတိရမြဲပင်။

(၄)

မကြာခင်က စာပေဟောပြောပွဲတွေထွက်ရင်း မြို့ကျေးရွာ ဒေသအတော်များများဆီ ရောက်ခဲ့ရပါသည်။ ဘုရားပွဲတော်တွေလည်း မလွတ်ပါ။ အရာတော်မြို့က ခြေရာတော်ဘုရားပွဲ (ခြေတော်ရာ မဟုတ်ပါ) ကို ရောက်ခဲ့ရသည်။ ပခန်း ကိုကြီးကျော် နတ်နန်းရှိရာ ကုန်နတ်နန်းပွဲတော်ခင်းကို ရောက်ခဲ့ရသည်။ ထိုပွဲတော်တွေမှာလည်း အိုးခင်းဈေးသည်တွေ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဘယ်ရွာတွေက လာရောင်း တာလဲဆိုတော့ ကျောက်မြောင်းနယ် နွယ်ငြိမ်းရွာတွေဘက်ကလို့ ဆိုသည်။ ပခန်းအိုးတွေလည်း နာမည်ရပါ၏။ မလှိုင်မြို့လို့ ရောက်တော့ မလှိုင်ပန်းအိုင်စေတီတော်ကို ဖူးကြသည်။ ပွဲတော်ရက် မဟုတ်သေးသော်လည်း အိုးသည်တွေ ရောက်ကြပါပြီ။ နွားတို့အိုး မြို့မှာတော့ ပွဲတွေ၊ ဆိုင်ခန်းတွေ နေရာချတုန်း။ အိုးသည်တွေ ဈေးခင်းနှင့်ကြပြီး၊ ဝယ်ကြခြင်းကြ...။ မလှိုင်ဈေးထဲကို ဈေးဝယ် လည်တော့ အိုးသည်က အိုးဝယ်ပါဦး ပြောလာလို့ မေးကြည့် ပြန်သည်။

“လှိုင်တက်အိုးတွေလေ ညီမရဲ့...သာစည်အရှေ့ဘက် လာတာ...နွေသောက်အိုးတွေပေါ့...အေးအိုး ခေါ်ကြ တယ်...ပြာသိုလလုပ်တဲ့ အိုးလေ...အေးလိုက်တာ စစ် လို့...သည်ဘက်က အိုးတွေက အိုးပါး...ရွက်အိုးဆီ

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

မိတ္ထီလာအနောက်က သီတက်ကန်ရွာက ထွက်တာ... ဝယ်ဦးလေ...”

ကျွန်မ ဝယ်ချင်သည်။ ကျွန်မတို့ ပြန်ကြမည့်ကားက အိုးမဆံ့သည့် ကားကလေးဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ မနိုင်ရင်ကန် အယ်ရမှာဆိုတော့ ကားရှင်ကို အားနာရသည်။ ဂေါ်ဝီနီမြစ်ကမ်းနား က မြင်းခြံအိုးတွေ ဝယ်ပါတော့မယ်လေလို့သာ စိတ်ကို ချိုးလိုက်ရ သည်။ အိုးတွေ ရောင်းရရဲ့လား...။ မြေအိုးတွေကို မြန်မာတွေ အရရှိကြသေးရဲ့လား...။ သိချင်သည်။

“ကျွန်မ တစ်ဆိုင်တည်းတင် တစ်နှစ် အိုးအလုံးရေ နှစ်သောင်းလောက် ရောင်းရတယ်...ရောင်းလို့ မလောက် ဘူး...ကျွန်မတို့ ဒါနဲ့စားကြတာပဲ...”

အိုးယဉ်ကျေးမှုလေး မပျောက်လို့ ဝမ်းသာရသည်။ အိုးသည် တို့ တွေ့တော့ မြင်းခြံဈေး၊ ဆယ်နှစ်ပွဲဈေးတွေမှာ အိုးရောင်းခွဲသည် မှုကို သတိရသည်။ ပင်ပန်းတကြီး ရှိခဲ့ရှာသော အဖေကို သတိရ သည်။ ဈေးထဲလိုက်ပို့သော စာပေကော်မတီဝင်တစ်ယောက်ကလည်း ဘုတ်ရွာဘက်ဆီက ထနောင်းကိုင်အိုးတွေ ကောင်းလှကြောင်း ပြောပြ သည်။ တစ်ယောက်ကတော့ မြေအိုးတွေ ခေတ်စားလာပြန်ပြီ ဆရာမ ရဲ့...ဟု ဆိုပါ၏။ ကျွန်မက မေးကြည့်တော့ မန္တလေးက တရုတ် အိုင်တွေမှာ မြေအိုးငါးရှည်ချက်၊ မြေအိုးခြီးရှည်၊ မြေအိုးငါးပေါင်း ခင်းတွေ ဈေးကြီးကြောင်း ပြောပြသည်။ မြန်မာမြေအိုးဟုတ်ရဲ့...။ တရုတ်မြေအိုးတွေများလား...။ မြေအိုးနှင့် ချက်တာပဲ...။ ချက်ပြီးမှ မြေအိုးထဲ ထည့်တာလား...။ မြေသူက မမြေနိုင်။

ဥဒယကျေးရွာစာပေ

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မြေထည်တွေ စားပွဲပေါ်ရောက်ရပြန်ပြီ။ ခရီးအပြန်လမ်းမှာတော့ အဖေ ပြောဖူးသည့်စကားကို တစ်လမ်းလုံး ကျွန်မ သတိရနေခဲ့ပါသည်။

“ငါ့သမီးရဲ့...လူဖြစ်ဖြစ် တိုင်းပြည်ဖြစ်ဖြစ် ရေပြည့်အိုးကို ကျင့်ရသယ်...ရေပြည့်အိုးများဟာ တည်ငြိမ်သယ်...ဘောင်ဘင်မခတ်ဘူးပေါ့...ရှင်နာဂသိန် မိန့်သလိုပဲ...ရေပြည့်အိုးများဟာ မထောင်လွှားဘူး၊ မကျုံးဝါးဘူး၊ အဆမပြုဘူး...ရေချမ်းအိုး အေးအိုးများဆီ ရေငတ်သူတိုင်း ရောက်ကြရသယ်...”

နွေပေါက်ပြန်ပါပြီ။ တောင်လေကလေး ပြက်၊ မြူလေကလေး ဆိုင်းပြန်ပါပြီ။ သည်နှစ်တွင်လည်း ထုံးတမ်းမပျက် အေးအိုးကလေးတွေ ဝယ်ရပါဦးမည်။ အေးအိုးကုသိုလ် ယူရပါဦးမည်။

ဝိတောက်ပွင့်သစ်မစွမ်း။

ပန်းမှော်ရုံတော

(၁)

ပုပ္ဖားကို မကြာခဏရောက်ရသော်လည်း ရောက်တိုင်း စံကားဝါပွင့်ချိန်နှင့် မကြိုသဖြင့် ပင်စောက်မြင့်မြင့် စံကားဝါပင်တွေကိုသာ မော့ကြည့်ခဲ့ရတာများပြီ။ ခြောက်...သည်အပင်တွေက စံကားဝါပင်တွေပေါ့...၊ သည်အပင်တွေက စံကားဝါပွင့်တွေ ပွင့်တာ သေး။ ရာသီမတိုင်သေးသဖြင့် မပွင့်ကြသေးသော စံကားဝါပင်တွေကို စိတ်ဖြင့် ပန်းပွင့်ပွင့်ကြည့်ရတာနှင့် ပြီးခဲ့ရသည်ချည်းပင်။ တစ်ခေါက်တော့ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် စံကားဝါပွင့်တွေ ဝါဝါညှတ်ညှတ်ပွင့်ချိန်နှင့် ကြုံခဲ့ရပါ၏။ မေလ ယူခေါင်ခေါင်ရက်ကြီးမှာဖြစ်သည်။ ဟုတ်ပေသားပဲ။ စံကားပွင့်ဝါဝါသေးသေးကလေးတွေက ရွက်အုပ်အစိမ်းမှာ အပွင့်ဝါဝါ ပြောက်ထိုးကြလို့။ စံကားဝါပင်အောက်မှာ နားကြတော့ စံကားဝါနဲ့တွေ့က ချိုအီလှသည်။ တချို့က စံကားဝါနဲ့ကို မကြိုက်

တတ်ကြပါ။ ကျွန်မကတော့ နှစ်သက်သည်။ ပန်း၏ အပွင့်တည့်တည့်
ကလေးကလည်း ချစ်စရာကောင်းသည်။ ရန်သင်းပုံကလည်း ရင်အေး
စေသည်။ ကျွန်မက စံကားဝါပန်းကုံးကလေးတွေဝယ်တော့ စံကားဝါ
က နှစ်မျိုး။ တစ်မျိုးက အဝါနှစ် ရင်ရံဖြစ်၍ တစ်မျိုးက ဂုဝါဘက်တို
လှသော အဝါဖြစ်သည်။ နှစ်မျိုးစလုံး ရန်တူသော်လည်း အညှိစွာ
သော အဝါနှစ်ရင့်ရင့် စံကားဝါကို ကျွန်မ ပိုစွဲလမ်းပါသည်။

“စံကားဝါပင်မျိုး ဝယ်လိုရသလား... ကျွန်မတို့ မန္တလေး
မှာကော... ရှင်ပါ့မလား...”

ကျွန်မမှာ ပန်းပင်ဝယ်တိုင်း ကျွန်မတို့မန္တလေးနှင့် တည့်ရဲ့
လား။ အဆင်ပြေရဲ့လား အမြဲမေးတတ်နေပြီ။ တချို့အပင်တွေက
အပူမကြိုက်တော့ မန္တလေးမှာ ရှင်သော်မှ ကြိုကြိုလိုလိုနှင့် ပြီးတာ
များသည်။ လူလူကြီး ညွန့်ညွန့်လန်းလန်း တက်လာတာမျိုးမရှိဘဲ
မရန်းချင်ရန်းချင် ဝေနေတာနှင့် တစ်ညွန့်တက်ဖို့ တစ်နှစ်စောင့်ရ
သည်။ ပန်းပင်အရောင်းဆိုင် တချို့ကတော့ “မဝယ်နဲ့ မန္တလေးမှာ
မဖြစ်လောက်ဘူး” လို့ ရိုးရိုးသားသား ပြောတတ်ကြပါ၏။ ပန်းပင်
ဆိုတာ အပရာသီဥတုက ဖေးမပါမှ အပင်သန် အပွင့်မှန်သည်။
အဝယ်များသဖြင့် မန္တလေးနေရောင်ပြင်းပြင်းအောက်မှာ လည်စင်း
ရှာသော ပန်းပင်တွေ များလှပြီ။ အထူးသဖြင့် ပြင်ဦးလွင်လို ရာသီ
ဥတုအေးသော တောင်ပေါ်ဒေသက ပန်းပင်တွေဆိုလျှင် မှတ်မှတ်
ရရ မေးရသည်။ ပြင်ဦးလွင်မြို့ကလေးကို ကျွန်မ နှစ်သက်ရသည့်
အကြောင်းရင်းစံထဲမှာ သစ်ပင်၊ ပန်းပင်တွေ စိမ်းလန်းနေခြင်းသည်
လည်း တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတလေတော့ ရယ်စရာ ကြုံရ

ပါ၏။ ပြင်ဦးလွင်မှာ ဖားဖားဝေဝေ ပွင့်သော ပန်းပင်ကိုကြည့်ရင်း
မန္တလေးမှာ ဖြစ်ပါ့မလား မေးမိသည်။

“အဲဒါ မန္တလေးက ပျိုးပင် ယူရောင်းရတာညီမရဲ့...
မန္တလေးမှာ ပိုပြီးပေါတယ်... မြောက်ပြင်က ပျိုးပင်ဆိုင်
တွေမှာဝယ်... မန္တလေးမှာ ပိုဖြစ်တာပေါ့... အပူကြိုက်တဲ့
အပင်လေ”

အပူကြိုက်ခြင်း၊ မကြိုက်ခြင်းကလည်း မေးရသည့်မေးခွန်း
ပင်။ အပူထဲ ကျပ်ကျပ်ထားလေ ပွင့်လေ သန်လေ ဆိုသည့်ပန်းပင်
တွေ ရှိသလို၊ ဟပ်ဖိရိတ် (ပုတစ်ဝက် ရိပ်တစ်ဝက်) ပြုံးပြီးပြောက်
ပြောက်ထဲမှာမှ အဆင်ပြေသော ပန်းပင်တွေလည်း ရှိသည်။
တချို့အပင်က နေထိမခံ။ နေထိသည်နှင့် အရွက်တွေ ညှိုးကုပ်သွားကာ
အပူလောင်သလို ရွက်နားတွေ လိပ်ခြောက်ကုန်တာလည်း ရှိပါ၏။
အကျင့်ပါနေတော့ စံကားဝါပင် မန္တလေးမှာ ရှင်ပါ့မလား မေးမိပြန်ပြီ။

“ကျွန်မတို့ပုပ္ပားကလည်း ပူလိုက်တာ ကော့လို့ပါအစ်မ
ရယ်... စံကားဝါတွေက အပူကြိုက်မျိုးပါ... တစ်ခုတော့
ရှိတယ်... အစ်မဝယ်ရင် ပန်းပွင့်ဖို့ တော်တော်စောင့်ရမှာ...
သူက အပင်ကြီးမျိုးဆိုတော့ အိမ်ခေါင်လောက်ရှိမှ အပွင့်
လိုက်တာရယ်”

ဟုတ်ပါရဲ့။ စံကားဝါပွင့်ဖို့ နှစ်တွေ အကြာကြီးစောင့်ရမှာ
လည်း ကျွန်မ စိတ်မရှည်ချင်။ ပြီးတော့ ကျွန်မတို့ခြံဝင်းကျဉ်းကျဉ်း
ကလေးထဲမှာ မြေနှင့်သစ်ပင်က အပြည့်။ စိုက်ချင်သော်မှ နေရာ
ကျယ်ဝန်းတော့ပြီ။ သည်တော့ စံကားဝါပွင့်တွေကိုသာ တွေ့တုန်း

တွေ့သခိုက် လောဘတကြီး ဝယ်ရပါ၏။ ကျွန်မ စိုက်ချင်သည့် သစ်ပင်တော်တော်များများထဲမှာ စံကားဝါပင်လည်း ပါပါသည်။ စံကားဝါပင်သည် ကျွန်မချင်ခြင်းတစ်ခုသော အပင်လည်းဖြစ်ပါသည်။ စိုက်ဖြစ်အောင်တော့ စိုက်ဦးမည်။ အရွက်စိမ်းစိမ်းနှင့် အပွင့်ဝါဝါ။ အရောင်သဘောအရကြည့်လျှင် အပူနှင့်အအေး။ ဓာတ်သဘောအရ ဆိုပြန်တော့လည်း အပူနှင့်အအေး။ ဆန်ကျင်ဘက်နှစ်ခု ပေါင်းစပ် တော့လည်း လှနေပြန်ပါ၏။ ပုပ္ပားကပြန်တော့ ကျွန်မတို့ကားပေါ်မှာ စံကားဝါနဲ့တွေ့သင်းလို့။

စံကားဝါပွင့်တွေက ပုပ္ပားမှာတုန်းက ခပ်လန်းလန်း။ ကျောက်ပန်းတောင်းရောက်တော့ မလန်းချင်ပြီ။ မိတ္တီလာရောက်တော့ နွမ်းချင်ပြီ။ မန္တလေးရောက်တော့ ပန်းလုံးမလှတော့ပြီ။ ကိစ္စမရှိပါ။ ပန်းခြောက်ကလေး ဆိုဦးတော့ ဗီရေနဲ့မပြယ်သည့်အထဲ စံကားဝါ လည်း ပါပါ၏။

ကျွန်မရင်ထဲက ပျောက်ဆုံးမသွားသော သစ်ပင် အတော် များများတွင် စံကားဝါပင်လည်း ပါပါ၏။ ကျွန်မတို့ခြံဝင်းကလေး ထဲမှာ စံကားဝါတွေ တစ်နေ့ပွင့်ရမှာပေါ့။ စံကားဝါနဲ့သင်းရမှာပေါ့။

(၂)

ကျွန်မတို့ စာပေဟောပြောပွဲ ထွက်သည့်ရက်တွေမှာ နိုင်ငံ ထားသည့်ပန်းပင် အတော်များများ သေကုန်ကြသည်။ ကျွန်မတို့ အိုးပစ်အိမ်ပစ် ခရီးသွားလျှင် တစ်ဖက်အိမ်က မိသားစုကို အိမ်အင်္ဂု သည်။ အိမ်အပ်သည့်အထဲမှာ ပန်းပင်ကလေးတွေ ရေလောင်းဖို့တ

ခါတော့ လောင်းပေးရှာကြပါ၏။ အပင်က များပြီး ရေက အလျင် မရှိတော့ တချို့အပင်ကလေးတွေ ရေငတ်ရာက သေကုန်ကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ခရီးကပြန်လာလျှင် ကျွန်မမှာ အပင်ကလေးတွေကို အရင်ကြည့်ရသည်။ နှင်းဆီတွေကတော့ နေရောင်လှရာက တစ်ပင် တစ်ပင် ကျော်ကာနှင်းကာ ပင်ရိုးကြီးတွေ ရှည်နေကြလေပြီ။ ခေါင်ညွန့်မှာ ပန်းတစ်ပွင့်စီပန်ရင်း ရပ်နေကြသည့် မိန်းမမျိုးကလေးတွေ နှင့်ပင် တူတော့သည်။ မြေက ကျယ်ကျယ်မရှိတော့ တစ်ပင်တစ်ပင် ဆူးချင်းခွေနေကြပြီ။ ဝယ်တုန်းကတော့ တစ်ထွာတစ်ညို။ အရိုင်း ဘက်အခံနှင့် အပင်ကလေးတွေ...။ အခုတော့ ပွင့်လိုက်ကြတာ သောသော ကြွယ်လို့။ နှင်းဆီတွေကအမျိုးမျိုးပင်။ ခေတ်ဆန်းနှင်းဆီ တွေ ပါသလို၊ ဗမာမျိုးခေါ်ကြသည့် နှင်းဆီမျိုးဟောင်းတွေလည်း နှိမ့်သည်။ အပြိုင်းအရိုင်း ပွင့်ကြတော့လည်း နှင်းဆီတောကလေး ဖြစ်ရပါ၏။

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က ရွာမှာ နှင်းဆီဆိုလျှင် ချုံကြီးတွေ သို့ အပင်ကြီးတွေ အစိုက်လှေကြပါသည်။ တစ်ပင်လုံး ခဲနေအောင် ခွင့်နေတာကိုယ်က ခူးမနိုင် ချိုးမနိုင်။ အားရချင်စဖွယ် ကောင်းလှ သည်။ ကြွေလေးနှင်းဆီဆိုတာကတော့ တစ်ကိုင်းတည်းမှာပင် အပွင့် နှစ်ဆယ် အစိတ်လောက်ပြွတ်ပြွတ်ခဲခဲ ပွင့်ကြသော တောနှင်းဆီ ချုံဖြစ်၏။ ပန်းပင်သာ မှန်ပါစေ။ သူ့ရာသီ သူ့သဘာဝ သူ့အစွမ်း နှိမ့်သလောက် ပွင့်ကြရုံပင်။ ရွာမှာဆိုတော့ ပွင့်ဆေးမရှိ၊ အပင်အားတိုး ဆေးမရှိ၊ အမြစ်အားတိုးဆေးမရှိ၊ မှိုဆေးမရှိ၊ ပိုးသတ်ဆေးမရှိ။ ခြေဆီသြဇာ ဆိုတာကလည်း မန်ကျည်းရွက်ဆွေးနှင့် နွားချေးမှုန့်၊ လောက်သာဖြစ်၍ စိတ်ကူးရမှ ထည့်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်မတို့ရွာက ရောတိမြစ်ကို မေးတင်ထားသောရွာဆိုတော့ သစ်ကြီးဝါးကြီး ပေါသည်။ မြစ်ထဲကနေ ရွာကို လှမ်းကြည့်လျှင် ရွာအိမ်တွေရယ်လို့ ကောင်းကောင်းမြင်ရပါ။ တောနက်နက် သစ်တောအုပ်အုပ်ကြီး တစ်အုပ်နှင့်ပင် တူပါသည်။ သရက်၊ ပိန်းညောင်၊ ကုက္ကို၊ မန်ကျည်း စသည့် အညာရွာတွေမှာ ပေါက်လေ့ရှိကြသည့် သစ်ပင်ကြီးတွေ လက်တစ်ပုတ်စာ နေရာတိုင်း ရှိကြသည်။ ကျွန်မ အဖွဲ့လမ်းဆုံးကတော့ ဆရာတော်ကျောင်းပေါက်က အပွင့်နီ အဆုတ်လိုက်ပွင့်တတ်ကြသော သော်ကပင်ကြီးနှစ်ပင်ဖြစ်၏။ တောပိတောက်ပင်ကြီးကလည်း အချိန်တန်လျှင် ရွှေရည်ပိတောက်တွေ တွဲလွဲခဲ့ကြခြင်း။ ပိတောက်က မြန်မာအထိမ်းအမှတ်ပန်းဆိုတော့ စင်မမြစ် စိုက်ရပါသည်။ ပိတောက်က အပင်ကြီးမျိုးဆိုတော့ လင်းရိုကျတာတော့ ရှိပါ၏။

“ကျုပ်...ပိတောက်ကိုင်းတစ်ကိုင်း နှစ်ကိုင်းတော့ ခုတ်နဲ့ ဖြစ်မယ်ဇော်...ပိတောက်ပင်က နယ်ချဲ့လွန်းတယ်... အပင်တွေ လောင်းရိပ်မိကုန်ပြီ”

ပိတောက်ပင်က အိမ်ဝင်းအတွင်း ခြံထောင့်မှာ စိုက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အပြင်ဘက် ရေမြောင်းနှင့် နီးလို့လားမသိပါ။ အပင်က ဖြစ်လွန်းလှသည်။ တစ်နှစ်က လေပြင်းမိသဖြင့် တစ်ခြမ်းပဲ့ကျခဲ့သော်လည်း ကျန်သည့်တစ်ခြမ်းက ထလိုက်တာ အခုတော့ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်လို ဝေဝေဖားဖား ရှိလာခဲ့သည်။ သည်ခြံကလေးကို ဝယ်ယူကာစ ရက်တွေတုန်းက စိုက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၍ အပင်သက်တမ်း ခုနစ်နှစ်လောက်တော့ ရှိပါပြီ။ ရှည်လျားသော ကိုင်းဆံတွေက ဆေး

တို့ တဖြည်းဖြည်း ကားကြရာက နှင်းဆီပင်တွေအပါအဝင် ပန်းပင်စာလေး တွေအပေါ် ထီးဖြန့်မိုးသလိုရှိလာတော့ ပိတောက်ကိုင်း နိုင်ဖို့ ဖြစ်လာသည်။ ကျွန်မအိမ်သားက ပိတောက်ပင်ကို အထိမခံ။ မန္တလေးမှာ ပန်းပွင့်ထက် အရိပ်က အရေးကြီးသည် ဆိုသည့်မူကို ကိုင်စွဲထားလေတော့ ပိတောက် ပင်ချိုင်ချင်တိုင်း သူ့ကိုပြောရသည်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း ပိတောက်ကိုင်း မချိုင်ချင်ပါ။ သို့သော် အရိပ်ကလည်း အရိပ်ဆိုလျှင် အပွင့်ကလည်း အပွင့်ပေါ့။ သည်လို ခြေတွေ့တွေ့ကာ ခုတ်ရတာ များပါပြီ။

ကျွန်မ စိုက်ချင်လွန်း၍ စိုက်ခဲ့သည့်အပင်တွေထဲမှာ ကံကောင်းပင်တွေလည်း ပါပါ၏။ လူတစ်ရပ်လောက် ကံကောင်းပင်ကြီးတွေကို ကျွန်မ သဘောကျသည်။ ကံကောင်းပွင့်တွေ ဖွေးဖွေးလှပနေဆတ်သော ဆရာဂျီဇော်တို့အိမ်က ကံကောင်းပင်ကြီးတွေကို အားကျတိုင်း ပျိုးပင်ဆိုင်ကိုပြေးကာ ကံကောင်းတွေ ဝယ်မြဲပင်။ တစ်တောင်တစ်ထွာ အပင်ကလေး တစ်ပင်ကပင် ငါးထောင်၊ တစ်သောင်းဆိုတော့ နိုင်သလောက်ငွေကလေးနှင့် အပင်သေးသေး ဝယ်ရတာ မှာပါပြီ။ အိမ်မှာစိုက်တော့လည်း တစ်ပင်က လှို၊ တစ်ပင်က သေ။ သို့သော် အပင်ကလည်း သစ္စာဆိုထားသလိုပင် တစ်ညွန့်တက်ဖို့ အရေး ကြာလွန်းလှသည်။ သေသည့်အပင်ကတော့ မန္တလေးမှာ ကြာစမှ ရွာလိုက်သောနိုးကြောင့် အပင်ခြေ ရေဝပ်တာ ကြာသွားလို့ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဆရာ ဂျီဇော်ဇနီး မကြည်က တစ်ပင်လာပေးလို့ ခြေထဲမှာ တစ်ပင်ရောက်ရပြန်ပါပြီ။ ဘယ်သောဘယ်ခါ ပွင့်လေမည် ဆို

ကျွန်မတို့မြို့သစ်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ စွယ်တော်ပင်တွေ ရှိတတ်ကြသော်လည်း ပန်းရောင်၊ ပန်းခရမ်းရောင်တွေသာ များပါသည်။ ကျွန်မက စွယ်တော်ဆို အဖြူရောင်ကို စိုက်ချင်သည်။ သည်တော့ စွယ်တော်ဖြူ ရှာပုံတော်ဖွင့်ရပြန်ပါ၏။ ကံအားလျော်စွာ ကျွန်မတို့ ဝယ်နေကျ ကန်တော်ကြီး ပျိုးပင်ဆိုင်မှ စွယ်တော်အဖြူတစ်ပင် ရခဲ့သည်။

စွယ်တော်ဖြူပင်ကလေးက စိုက်သည့်နှစ်မှာပင် နှစ်ချင်းပွင့်သဖြင့် ပင်ကိုင်းနွဲ့နွဲ့မှာ အပွင့်ကလေးတွေ ပန်းထားကြလေပြီ။ နောက်ထပ် ကျွန်မ လိုချင်သောအပင်မှာ ပျဉ်းမပင်ဖြစ်၏။

(၃)

ကျွန်မ ရန်ကုန်ရောက်တိုင်း မနက်ဖြန်လို မန္တလေးပြန်ရတော့မည်ဆိုလျှင် မြေပဒေသာကျွန်းကို ရောက်အောင်သွားလေ့ရှိသည်။ ကျွန်မ ပန်းပင်ဝယ်ချင်မှန်းသိတော့ ကိုဝင်းချိုတို့၊ ကျွန်မမောင် ကိုဦတို့က ကားနှင့်လိုက်ပို့တတ်ကြပါသည်။ မြေပဒေသာကျွန်းမှာ ပန်းပင်တွေစုံသည်။ အထူးသဖြင့် မန္တလေးမှာ ဈေးတန်သော ပိန်းပင်တွေ ဝယ်လို့ကောင်းသည်။ ဝယ်လို့သာ ကောင်းတာပါ။ တစ်ပင်ကို ကိုးထောင်၊ တစ်သောင်း။ သူတို့ဆီမှာတော့ သူတို့ဆေးနှင့် သူတို့ပန်းပင် ဟုတ်လို့၊ ပွင့်လိုက်ကြတာများ အားရချင်စဖွယ်။ ကျွန်မက ပန်းပင်လောဘကြီးသည်။ စိတ်ထဲရှိသမျှ ဝယ်ပြီးလျှင် ပန်းပင်တွေ များလေပြီ။ ဆိုင်က ပလတ်စတစ်အိတ်ကြီးများနှင့် စုကာထုပ်ကာ သေသေသပ်သပ် ထုပ်ပေးလိုက်သော်လည်း အပင်တွေက ထိုးထိုး

ထောင်ထောင်။ သည်အပင်တွေ မန္တလေးရောက်အောင် သယ်ရမှာဆိုတော့ အပင်လုံး မကွဲဖို့၊ ကိုင်းမကျိုးဖို့၊ အမြစ်အုံ့မဖွာဖို့ အရေးကြီးသည်။ ကျွန်မတို့သားအမိသားအဖတစ်တွေက ထိုင်ခုံလေးခုံ ဝယ်ရတာဆိုတော့ ပန်းပင်တွေက တစ်စုံ နေရာယူလေသည်။ ကျွန်မအိမ်သားက ပန်းပင်တွေနှင့်အတူထိုင်ရင်း ပန်းပင်စောင့်ဖြစ်ရသည်။ မန္တလေးကားဂိတ်ရောက်တော့ အသာပွေ့ချ။ အိမ်ရောက်တော့ ချက်ချင်းစိုက်။ အုတ်ခဲကျိုး၊ အုန်းဆံ၊ မီးသွေးခဲ ကလည်း အဆင်သင့် ခြံပါဦးမှ။ သည်မျှနှင့်မပြီးပါ။ အိုးသစ်မှာ အမြစ်စွဲလောက်ပြီဆိုတော့ ချက်ဖျန်းဆေး၊ မှိုဆေး၊ ပန်းပွင့်ဆေးတွေ ဖျန်းရသည်။ ဖျန်းသည်ဆိုရုံနှင့်လည်း မပြီးပြန်။ အချိုးအစားအလိုက် ဖျန်းဘူးထဲ ဖျော်စပ်သည်။ နှာခေါင်းစည်းစည်း၊ ပလတ်စတစ်လက်အိပ်စွပ်၊ ပြီးတော့ ဖျန်းဘူးကို လေကျစ်ကျစ်ထိုးပြီး တရဲရဲလိုက်ဖျန်း။ ကိုယ့်ဝါသနာနှင့် ကိုယ်ဆိုတော့ မောသည်ပန်းသည် မရှိ။

“ပန်းပင်တွေ တကုန်းကုန်းတကွကွ စိုက်နေလို့လည်း ပန်းအိုးကလေးတစ်လုံး မ၊မပေးချင်ဘူး...တော်တို့များ နေနိုင်ချက်တော့...ရေလောင်းတာလောက်တော့ လုပ်ပေးဦး”

ကျွန်မက ငေါက်သလိုလို ချောသလိုလိုပြောတော့ အိမ်က လူလည်း မနေသေးပါ။ တစ်ရက်ခြား ရေလောင်းတာတွေ ဘာတွေတော့ နှိလားသား။ လူက ဂရုစိုက်တော့ ပိန်းတွေ ပွင့်ကြပြီ။ သစ်ခွတွေ ဖွင့်ကြသည်။ ယုဇနနှင့် ဇလပ်ဖြူတွေ ပွင့်ကြသည်။ ခရာဝါနှင့် နိုင်ရွှေဝါတွေကလည်း အိမ်ဝ ပန်းစင်ပေါ်မှာ ထီးဝါမိုးသလို ရှိကြ

ပါ၏။ စံပယ်ရုံ၊ ဇွန်ရုံတွေကတော့ ရနံ့တွေ အိတောက်နေအောင်
ဖွေးဖွေးလှုပ်လှုပ် ပွင့်နေလိုက်ကြပုံများ...။

“အမေအိမ်က ကူးလာတဲ့ ပုန်းညက်ပင်ကလေး ကြည့်
ပါဦး...အခုတော့ ပွင့်တောင်နေပြီ...ပုန်းညက်စိမ်းကို
သဘောကျလိုက်တာ...အရွက်ကလေးတွေက ဆီသုတ်
ထားသလိုပဲ”

ပုန်းညက်ပင်ကလည်း အပွင့်ပြပြ။ ကျွန်မအိမ်သားက
ဆရာပါရဂူက ပုန်းညက်ပင် ပုန်းညက်ပန်းတွေကိုကြိုက်ကြောင်း
ပြောဖူးတယ်ဆိုလို့ ကျွန်မ ပုန်းညက်ပင် ရှာခဲ့သည်။ အမေအိမ်ပိုင်း
ထဲမှာ ပုန်းညက်ပင်ကြီးတစ်ပင် ထီးထီးကြီး ရှိပါသည်။ ပွင့်ချိန်
ဆိုလျှင် တစ်ပင်လုံး ဖွေးနေအောင် ပွင့်ကြပါ၏။ လမ်းမဘက် ထွက်
သည့်ကုန်းကြီးကို သဲကား တိုက်သွားသဖြင့် တစ်ခြမ်းပဲ့သွားသော်
လည်း နှစ်စဉ် အပွင့်တွေ အူအူလည်အောင် ပွင့်ကြမြဲပင်။ အမေက
အပင်ပွား ပုန်းညက်ပင်ပေါက်ကလေးတစ်ပင် တွေ့လို့ မြေကြီးနဲ့
လုံးထားတယ်၊ လာယူလှည့်လို့ လူကြိုက်ရာက ရလာခဲ့သည့်အပင်။
ပုန်းညက်ပင်ကလည်း အမေအမွေပေါ့။ အမေမှာလိုက်သည့် စကား
ရှိသည်။

“ပုန်းညက်ရွက်နဲ့တွဲပြီး ပုန်းညက်ပန်းတွေ ဘုရားမှာ စေနေ
အောင်ထိုးရသာများ အင်မတန်ကျက်သရေရှိသယ်...
ရှင်အောင်စိုက် သမီး”

ကျွန်မစိုက်ပျိုးထားသည့်အပင်တွေမှာ ပန်းပွင့်သော အပင်
တွေမျည်း မဟုတ်ပါ။ ပန်းမပွင့်သော်လည်း အရွက်လှသော၊ အသီး

သီးသော သစ်ပင်တွေလည်း ရှိပါသေးသည်။ ရွက်လှပင် ဆန်းတာ
တွေလျှင် ကျွန်မစိုက်သည်။ စွန်လည်ပျံ၊ ပတ္တမြားတစ်ဖက် မြတစ်ဖက်၊
ဖန်းတစ်လိမ်နန်းတစ်လိမ် စသည်ဖြင့် အမည်လှသလောက် အရွက်
ထူသော အပင်ကလေးတွေကလည်း တစ်မျိုးပသာဒ ရပါသည်။
အုပု၊ ကင်ပွန်း၊ ပြည်ပန်းညို၊ ရဲပု၊ ခရမ်း၊ ဒန့်သလွန်ပင်တွေလည်း
အုပု၊ စားလို့ရကြပါပြီ။ သစ်ပင်တွေစိုက်ပြီး နေ့စဉ် ရေလောင်း
ဆင်းသင်အလုပ်ကို ကျွန်မ ဝတ်မပျက် လုပ်နေကျ။ တစ်ခါတစ်ရံ
ကျွန်မ စဉ်းစားကြည့်မိပါ၏။ သစ်ပင်တွေကို ဘာကြောင့်များ စိတ်လို
သက်ရ သဲကြီးမဲကြီး စိုက်နေမိတာပါလိမ့်။ သစ်ပင်ခံစားမှု ဘယ်က
များ စီးဆင်းလာပါလိမ့်။ သည်ခံစားမှုကတော့ ထူးဆန်းသောခံစားမှု
ဖြစ်သည်။

(၄)

ကျွန်မတို့အိမ်ရှေ့မှာ လမ်းတိုကလေးရှိ၏။ လမ်းတို
ကလေး၏ တစ်ဘက်တစ်ချက်မှာလည်း ကျွန်မကိုယ်တိုင် စိုက်ဖြစ်
ခဲ့သော အရိပ်ရသစ်ပင်တွေ ရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့ခြံစည်းရိုးနှင့်
အပ်လျက်မှာ သပြေပင်တွေ စိုက်ထားသည်။ သပြေအမျိုးအစား
အွကလည်း အများသား။ ကျောက်သပြေ၊ ညောင်သပြေ၊ ပတ္တမြား
သပြေ၊ ကံကော်သပြေ စသည်ဖြင့်...။ ကျွန်မကတော့ အညွန့်
ညိုဖန်ဖန်နှင့် သပြေညိုကိုသာ စိုက်သည်။ အောင်သပြေပေါ့။
သပြေတွေက အညွန့်လူလူ သန်သန်ကြီးတွေဆိုတော့ ဘုရားပန်း
အတွက် အဆင်ပြေသည်။ အာဆီယံသပြေခေါ်သည့် အညွန့်နီနီ၊

ရွက်စိမ်းသွယ်သွယ် အပင်တွေလည်း ရှိသည်။ ဆေးဘက်ဝင် ရှားစောင်းလက်ပတ်ပင်တွေ၊ သိကြားမကိုင်းပင်တွေလည်း ရှိသည်။ လမ်းတစ်ဘက်မှာတော့ မယ်ဇယ်ပင်ပျိုနှစ်ပင်နှင့် စိန်ပန်းပင်အုပ်အုပ်။

မြို့သစ်မြေက မြေစေးဖြစ်၍ တော်ရုံသစ်ပင် မဖြစ်ချင်။ အမြစ်စွဲပြီဆိုလျှင်တော့ သေချာပါပြီ။ အိမ်ရှေ့တဖာ၊ အိမ်နောက် ခံတက် စီးပွားတက်တဲ့။ ရှေးစကားပေမယ့် ကျွန်မ ဖြစ်အောင် စိုက်သည်။ အိမ်နောက် ခံတက်ပင်ကလည်း စားရလှလေပြီ။ တဖာ ကတော့ ပင်ပျိုသန်သန်ကလေးဖြစ်၍ ပွင့်သည့်အခါတိုင်း တမာရုနဲ့ တွေ့ ကြိုသင်းနေတတ်ပါ၏။ တလောက မြိုင်မြို့ကို စာမဟောပြောပွဲ ရောက်ရလို့ မြို့အဝင် တမာတန်းကို ကျွန်မတို့ တကန် တက သွားကြည့်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်မတို့ ချစ်ခင်လေးစားရပါသော ဆရာမြသန်းတင့်ကိုယ်တိုင် အမှတ်တရ ဖွဲ့ခဲ့သည့် တမာတန်း မဟုတ်လား။

တရုတ်စံကားပင်၊ အကျော်ပင်တွေကလည်း မြိုင်အောင် ပွင့်ကြပါ၏။ ကျွန်မစိတ်ကူးရသမျှ စိုက်ထားခဲ့သော အပင် တွေ ပွင့်ကြ၊ ဖူးကြ၊ ဝေကြဆိုတော့ စိုက်ရကျိုးနပ်လေခြင်း။ ကျွန်မ ပျဉ်းမပင်စိုက်ချင်လို့ မန္တလေးက ပျိုးပင်ဆိုင်တွေမှာ ရှာသော်လည်း မတွေ့ပါ။ သည်တစ်ခေါက် ရန်ကုန်ရောက်တော့ မြေပဒေသာကျွန်း က ပျဉ်းမတစ်ပင် ရလာခဲ့သည်။ တစ်ပင် တစ်ထောင့်ငါးရာတဲ့ အပင်က ရိုးတံကလေး သေးလှသည်။ တစ်နှစ်သားပျိုးပင်ဟုဆို၏။ အခုတော့ ပျဉ်းမပင်ကလေးကလည်း ကျွန်မတို့ခြံထဲမှာ အခက်အခဲ တွေ ထွက်လာခဲ့ပါပြီ။ ပျဉ်းမပွင့်တွေ ပွင့်ဖို့တော့ စောင့်ရမှာပေါ့။

တစ်ရက်မှာတော့ သစ်ပင်ဝါသနာကြီးသူ ကျွန်မတို့မိတ်ဆွေ မမဂျူး (ဒေါ်ဂျူးလီထွန်း) ကားနှင့်ရောက်လာကာ “ကန်တော်ကြီး ဘက် ဖွားဖက်တော်ပင် သွားရှာကြရအောင်ကွာ” လို့ ဆိုလာသည်။ ကျွန်မလည်း ဖွားဖက်တော်ပင် စိုက်ချင်သည်။ မန္တလေး ကန်တော် ကြီး ပန်းပျိုးပင်ဆိုင် တော်တော်များများမှာ ဖွားဖက်တော်ပင် မရှိ သဖြင့် လက်လွှတ်ခါခါ ပြန်ရတော့မလို့လို့ ဖြစ်ရပြီ။ မန္တလေးမှာ ချီးပင်ရောင်းသည့်နေရာ တော်တော်များများ ရှိသဖြင့် တစ်နေရာ မဟုတ် တစ်နေရာမှာတော့ ရှိနိုင်ကောင်းပါရဲ့။

ကျွန်မနှင့် မမဂျူး ပြန်ထွက်လာတော့ ပျိုးခြံတစ်နေရာ မှာ ပန်းတွေပွင့်နေသော စံကားဝါတစ်ပင် တွေ့လိုက်ရသည်။ ကျွန်မ စိုက်ချင်သည့် စံကားဝါ။ ထိုင်းမျိုး ဆိုသဖြင့် အပင်က သဘာဝ ဖင်စောက်မျိုး မဟုတ်။ မျိုးစပ်ပင် ဖြစ်သည်။ စံကားဝါ သုံးပွင့် သောက်က ပွင့်လို့၊ အဖူးတွေက ခဲလို့၊ ဓွေးလိုက်သည့် စံကားဝါနဲ့။ နှစ်တောင်လောက်အပင်ကလေးက ဈေးမေးတော့ နှစ်သောင်းတဲ့။ သာ...စံကားစိမ်းလည်း ရှိသားပင်။ စံကားစိမ်းပင်က တစ်ပေ မရှိ တရှိဆိုပေသိ စံကားစိမ်းပန်းတွေ အဖတ်လိုက်ကျနေတာ မြင်လို့ပင် ကောင်း။ သူ့ဘေးက အပင်က စံကားဖြူတဲ့။ စံကားစိမ်းနှင့် စံကား ဖြူ နှစ်ပင်က တစ်သောင်း။ စံကားသုံးပင် ဝယ်ချင်လျှင် သုံးသောင်း ခန့်ဖြစ်မည်။ သုံးသောင်း ဆိုတော့လည်း နှစ်မြောက်သား။ အပွင့် သန်းလန်းနှင့် ပန်းပင်ကလေးတွေကလည်း လိုချင်ရင် ယူလိုက်ပါ သားလို့ ဆိုနေသလို ရှိကြပါ၏။ ကျွန်မကလည်း မခွာနိုင်။ ပန်းပင် ဆွေနား တစ်လည်လည်။

“ယူလိုက်ပါကွာ...တခြားမှာ သုံးဖြုန်းပစ်တာမှ မဟုတ်ဘဲ...စံကားဝါ၊ စံကားစိမ်း၊ စံကားဖြူ သုံးပင်စလုံးတို့အိမ်မှာ ရှိရမှာပေါ့”

ကျွန်မအိမ်သားက ကျွန်မဖြစ်နေပုံကိုကြည့်ရင်း အားပေးစကားဆိုသည်။ ကျွန်မမှာတော့ ဝယ်ရ ကောင်းနိုးနိုး၊ ထားခဲ့ရ ကောင်းနိုးနိုး ချီတိုချီတို။ အပြင်ထွက်လိုက်၊ ပန်းပင်ကလေးတွေမှာ တစ်ခေါက်သွားကြည့်လိုက်။ ပန်းပင်သည်ကို ထပ်လျှော့ပါဦးဆိုတော့ နည်းနည်းပါးပါး လျှော့ပေးပါသည်။ ကျွန်မ ငွေချေလိုက်သည်။ ပိန်းတစ်ပင်တောင် ကိုးထောင်၊ တစ်သောင်းပေးရတာ၊ စံကားဝါဝင်က ငါတစ်သက်လုံး စိုက်ချင်ခဲ့တဲ့အပင်ပဲ။ ဝယ်ရမှာပေါ့လို့ ကျွန်မအားယူလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ပန်းပင်ဝယ်မိပြီဆိုလျှင်တော့ ကျွန်မမှာ နောင်တ မရှိ။

အခုတော့ စံကားပင်ကလေးတွေ အိမ်မှာ ပွင့်ကြပါပြီ။ မွှေးကြပါပြီ။

(၅)

ကျွန်မတို့အိမ်မှာ အပင်ကလေးတွေ စုံလှပြီလို့တော့ မသိနိုင်ပါ။ စိတ်ကူးရသမျှ စိုက်ခဲ့လို့ များတော့များပါပြီ။ ခက်တာမဖြစ်နှင့်သစ်ပင် နေရာကျဉ်းလေတော့ သူတို့ခမျာ လူးစရာ လွန်စရာ မရှိသလို ဖြစ်ရခြင်းပင်။ သစ်ပင်ပန်းပင်ကလေးတွေ စိမ်းညွန့်လန်းလန်း ရှိလာတာကို ကျွန်မ ဝမ်းသာပါသည်။ ကျွန်မအပင်ကလေးတွေကို မနက်တိုင်း ကျွန်မကြည့်လေ့ရှိသည်။ တစ်ခါတော့ ကျွန်မတို့စာပေမိတ်ဆွေ ဆရာမောင်ရင့်မာ (ကျောင်းကုန်း) အိမ်ကိုလာလည်

ရင်း အပင်ကလေးတွေကို ကြည့်သည်။ ကျွန်မက အပင်ကလေးတွေ စိုက်ကတည်းက စိတ်ကူးနှင့် စိုက်ခဲ့ကြောင်း ပြောပြလိုက်ပါသည်။

“ကျွန်မတို့ လေးစားကြည့်ည့်တဲ့ စာရေးဆရာကြီး... ဆရာမကြီးတွေကို ရည်စူးပြီး စိုက်တာဆရာရဲ့...”

ကျွန်မက သစ်ပင်ပန်းပင် တစ်ပင်ချင်း၏ ခံစားမှုကို ပြောပြတော့ အက်ဆေးဆရာက ပြုံးသည်။ သစ်ပင်နှင့် စိတ်ကူးတွေကို မေးသည်။ ပြီးတော့မှ မှတ်ချက်ပြုပါ၏။

“ဆရာမ အပင်ကလေးတွေက သစ်ပင်သက်သက် မဟုတ်တော့ဘူး...ဆရာမရဲ့ဝိညာဉ်တွေပါ ပါနေပြီ”

“သူရဲကောင်းကြေးရုပ်တွေ ပေါ့ဆရာရယ်...”

အိမ်ရှေ့က တမာပင်က ဆရာမြသန်းတင့်နှင့် ဆရာသိန်းဖေမြင့်ကို ရည်စူးသည်။ အောင်သပြေပင်တွေကတော့ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ပိတောက်က ဆရာကြီးဇော်ဂျီ၊ ပျဉ်းမပင်က ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်၊ မယ်ဇယ်က ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာ၊ ပုန်းညက်ခိမ်းစိမ်းက ဆရာပါရဂူ၊ စွယ်တော်က ဆရာတက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၊ မြတ်လေးပန်းရုံကြီးက အမေ လူထုဒေါ်အမာ၊ သနပ်ခါးပင်အုံကြီးက ဆရာမကြီး ဂျာနယ်ကျော်မမလေး။ နှင်းဆီတွေကတော့ ဆရာမမိုးမိုး(အင်းလျား)။

ကျွန်မမှာ စိုက်ကတည်းက သည်စိတ်ကူးရှိတာ အမှန်ပင်။ ဆရာနတ်နွယ်အတွက် တစ်ပင်စိုက်ရပါဦးမည်။

“သည်အပင်ကလေးတွေကကော...”

“စံကားဖြူက ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်...စံကားစိမ်းက ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်နှင်းယုပေါ့ ဆရာရဲ့”

“စံကားဝါပင်ကလေးကကော”

“ပန်းတွေ ဝေနေအောင် ပန်တတ်တဲ့ အမေ့အတွက်ပါ ဆရာ”

ဆရာက သည်အကြောင်း စာရေးပါဦးဟု ဆိုသည်။

ကျွန်မကတော့ အရွက်လှပင်တို့၊ လှကြပါစေ၊ အပွင့်လှပတို့၊ ပွင့်ကြပါစေလို့ ဆုတောင်းနေမိပါသည်။ စိတ်နှင့် ရဲ့ထားသော မြေပြင်ကျယ်ကြီးတွေ၊ စိတ်နှင့်စိုက်ထားမိသော သစ်ပင်တွေ၊ စိတ်နှင့် ပွင့်နေကြသော ပန်းပွင့်တွေ...။ အရင်ကတော့ ကျွန်မမှာ အဲသလို တောင့်တမှုတွေ ရှိခဲ့သည်။ အလိုလောဘအားဖြင့် မပြည့်စုံနိုင်ချေ ကောဆိုသည့် ကြောင့်ကြမှုတွေ ရှိခဲ့ပါ၏။ အခုတော့ ထိုစိတ်ထဲ ကျွန်မ ချိုးနှိမ်နိုင်ပါပြီ။ ပန်းအိုးကလေးတစ်အိုးတည်းက ပန်းသစ် တစ်ပင်မှာ ပန်းကလေးတစ်ပွင့် ပွင့်တော့ကော မကောင်းဘူးလား။ တစ်ပင် တစ်ပွင့်ဆိုဦးတော့ ဂုဏ်ငယ်စရာ မရှိပါ။ သစ်ပင်တွေ စိမ်းလန်းနေဖို့၊ ပန်းပင်တွေ အပွင့်ဝေနေဖို့ သာလိုပါသည်။

လေကလေးတစ်ချက်ရဲ့လိုက်တော့ စံကားဝါနဲ့ကလေး သင်းလာသည်။ စံကားဝါပင်ကလေးဆီက စံကားဝါပွင့်ရင့်ကလေး တစ်ပွင့် ကြွေကျလာပါ၏။ ပွင့်ကြွေကလေးကို ကျွန်မ ကောက်ယူ လိုက်သည်။ အပင်မှာ စံကားဝါနှစ်ပွင့် ပွင့်ကြဆဲ။ အဖူးကလေး တွေကတော့ နောက်ထပ် နောက်ထပ် ပွင့်ကြဖို့ အားယူနေကြသလိုပင်။ ပန်းပင်ကလေးပေါ်မှာ ပန်းမျိုးဆက် မပြတ်တာကိုဘဲ ကျွန်မ ကြည်နူးရပါသည်။

People မဂ္ဂဇင်း ဧည့်သည်

သနပ်ခါးနှစ်

ကျွန်မတို့ ဆယ့်သုံးလေးနှစ်အရွယ်လောက်က ရေဒီယို အကြွေးကလေးတစ်ခု သီချင်းတစ်ပုဒ်ရှိပါသည်။ တေးသံရှင် ဦးလည်း မမှတ်မိတော့ပါ။ ရွှေစက်တော်ဘုရားပွဲကို ဇွဲရင်းက ဆောက်ရှာပင်သနပ်ခါး နာမည်ကြီးတာကို သီဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ အမေက သည်သီချင်းလာတိုင်း -

“မင်းဘူးနဲ့ မဝေးကွာ...ထောက်ရှာပင် အထက်နားက သနပ်ခါး နာမည်ကျော်ဆိုတော့အေ...မင်းဘူးဆိပ် လှေ ဆိုက်တိုင်း အမေဖြင့် ရှာရသာချည်းပါအေ...သူဟာက ထောက်ရှာပင် အထက်နားဆိုတော့ ခက်သားပဲ” တဲ့။

မင်းဘူးသနပ်ခါးလားဆိုတော့လည်း မဟုတ်၊ ထောက်ရှာ ဆို သနပ်ခါးလားဆိုတော့လည်း မဟုတ်၊ အထက်နားဆိုတော့ သယ်ရွာမှန်းမသိတာကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါ၏။ အမေတို့က လှေစီးနေကြ

သူတွေ (ကုန်တင်လှေကြီးနှင့် ကုန်ကူးကြတာ) ဆိုတော့ မလေး
မင်းဘူးလို ဆိပ်ကမ်းတွေမှာ လှေဆိုက်ရင်း နားခွဲရသည့်နေရာ
မဟုတ်လား။ မြို့ဆိပ် ရွာဆိပ်တွေမှာ အမေ သနပ်ခါးရှာခဲ့ဖူး
၏။ ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာ မနက်မိုးလင်းတာနှင့် သနပ်ခါး ပါး
ရောက်ကြသူတွေချည်းပင်။ အမေအိုတွေကလည်း ကျဲကျဲပါးပါး
ကြသည်။ မိန်းမကြီးတွေကလည်း ပျစ်ထအောင် လိမ်းကြသ
ကလေးမတွေကတော့ မပြောနှင့်တော့။ သနပ်ခါးလိမ်း၊ ပန်း
ဆံတောက်ရှင်းရှင်း ပန်းသင်းသင်းကလေးနှင့် အပျိုလုပ်ကြသူ
ဖြစ်သည်။

“ညည်းကလေး ညှော်မစင်ဘူး... မှင်လွန်းသယ်...
မလုပ်ပါနဲ့အေ... သနပ်ခါးသာ အနှစ်ပါအောင်လှေ
လိမ်းတိုင်း ခွဲစမ်း... သနပ်ခါးက အဖန်တက်၊ အခါ
ကလေး ဖန့်ဖန့်ပါတော့ ဆေးဖက်ဝင်လိုက်သာမှ...
ကလေးတွေ တစ်နေ့ တစ်နေ့ ဆီးဖြူသီးတစ်လုံးတစ်
ဝမ်းထဲ မရောက်မရှိဘူး... မွေးကတည်းက သနပ်
ဆေးလုပ်ကြီးရသဲ့ ကလေးချည်းပဲ”

ဟုတ်ပါရဲ့...။ ကျွန်မတို့ငယ်ဘဝတစ်လျှောက်လုံး
တို့ သနပ်ခါးခွဲတာနှင့် ပြီးခဲ့ရသည်။ မနက်မိုးလင်းပြီဆိုတာနှင့်
သည်ဖြစ်စေ၊ မချိုးသည်ဖြစ်စေ သနပ်ခါး ပါးပေါ်တင်ရ
မျက်နှာပြောင်နှင့် နေမိပြီဆိုလျှင် ကြုံသူက ကြုံသလို ငေါ
တာဆိုတော့ မလိမ်းမဖြစ် လိမ်းရတာလည်း ပါပါ၏။ သနပ်

ထားလျှင် 'အပူသည်' တဲ့။ အပူသည် ဆိုသည့်စကားက
သောက်စရာ ကောင်းသည်။ လင်ပြေး၊ ကြွေးရှုံး အပူတုံး
ခေါင်းရွက်ထားသူ ဆိုသည့်သဘော ပါပါ၏။ သနပ်ခါးနှင့် ပန်း
သည် အတွဲ။ ကိုယ့်ဝိုင်းတိုက်ထဲရှိသည့် ခြံစိုက်ပန်းတစ်ပွင့်တော့
ခနဲခနဲချိုး၊ ခေါင်းထိုးပန်လိုက်ရဲ့။ မိန်းမကြီးတွေက ပန်းပန်ခဲကြ
သလည်း မိန်းမပျိုတွေက ခေါင်းတမော်မော် ပန်းတထော်ထော်နှင့်
ပြောပြောပင်။ ရွာသူတွေဆိုတော့ ငြိမ်းရသည် မရှိပါ။ နေပူလောင်
သထဲမှာ တစ်ဝမ်းတစ်ခါး ရှာရသူတွေပီပီ အဖေညို အမေညို
ညိုရတာပင်မကတော့ဘဲ နေတစိုစို လေတစိုစိုကြောင့် ညိုရ
တွေ များပါ၏။ မျက်နှာကလေးတွေကတော့ သနပ်ခါးရည်ဝလို
ခင်းသန့်သန့် ရှိကြပါသည်။

အမေက မြင်းခြံဈေးထဲမှာ ဈေးထွက်သူဆိုတော့ တောသည်
နှင့် ခင်သည်။ သနပ်ခါးရွက်ကလေးတွေပါသည့် တစ်ထွာသာသာ
သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေ တောသည်တွေဆီက ဝယ်နေကျမို့ ကျွန်မ
အိမ်မှာ သနပ်ခါး ပြတ်သည်မရှိ။ မိန်းမသားဆိုလို့ အမေနှင့်
အိမ်သာရှိသည့် မိသားစုဆိုပေသိ အိမ်က အစ်ကိုတွေ၊ မောင်တွေ
လိမ်းကြရသည်။ သနပ်ခါးတုံးကြီးကြီးတွေ ဝယ်ခဲ့ရောပေါ့လို့
တတိုင်း အမေက သနပ်ခါးတုံးကလေးနှစ်တုံးယူကာ အတုံးချင်း
တိုက်ပြသည်။ ပူသွားသောအဖွေးကို နှမ်းရင်းက “မွှေးလိုက်သာမှ
...အနှစ်နံ့သာ၊ အခေါက်နံ့သာအေ... ကျစ်ပွေးခေါ်သယ်” လို့
တောက်ကိုလည်း သတိရမိသည်။ ကျစ်ပွေးဆိုတာ ကျောက်စရစ်

တော၊ မြုန်းကျောက်တော၊ ဂဝံမြေခိုတောတွေမှာ ရေမရှိ မိုးမရွှိ တကျွံကျွံ တလိန်လိန် ရုန်းတက်ရင်း ထိုးထွက်ရသော သနပ်ခါး ပင်က အပွေးကို ပြောခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျစ်ပွေးတုံးကလေးတွေက ဝါးပုလွေကလေးလောက်၊ ဒင်္ဂါးတစ်ဝိုင်းစာလောက်သာ ရှိတတ်ပေသိ ပင်ရိုးရင့်ကြပြီ။ လွှမတိုးနိုင်အောင် မာသည်။ အပွေးပွမဟုတ်ဘဲ အပွေးကျစ်ဆိုတော့ အပွေးကြွေတာမျိုးမရှိ။ သွေးလိုက်တော့လည်း ပျစ်ပျစ်စေးစေး အနှစ်ဝါဝါက မလိမ်းမီကပင် မွေးနှင့်လေပြီ။ သည်လို သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေက အပွေးကုန်သော်လည်း မပစ်ရက်ကြလို့ သနပ်ခါးဖာထဲမှာ လူးလူးလိမ့်လိမ့် နေရာယူကြတုန်း။

"အပွေးကုန်သတောင် အမွှေးမကုန်ပေါင်အေ..."

ဆံထုံးကလေး ကုပ်သားပေါ်အောင် တင်းတင်းရှင်းရှင်း ထုံး။ သနပ်ခါးကို အညက်လိမ်း၊ အပြေလိမ်း၊ အပိန်းလိမ်း၊ အဖုံ လိမ်း၊ နေပူခံလိမ်း၊ ချွေးခံလိမ်း။ ပန်းကလေးတစ်ပွင့် ပန်ကြသော ဓလေ့ တောရွာတွေမှာ မပျောက်ကြသေးတာကိုဘဲ တော်ပါသေးရဲ့ အောက်မေ့မိသည်။ ရွာက ကျွန်မအစ်မဝမ်းကွဲတွေဆိုလျှင် အသက် လေးဆယ်ကျော် ငါးဆယ်တွင်း အပျိုကြီးတွေ။ သနပ်ခါးဖက်ရှင် ပန်းဖက်ရှင်ကတော့ မပျောက်ကြသေးပါ။

"ချဉ်သီးပင်အောက် ချဉ်သီးရှား...မထူးတို့၊ ယုလာမှ သနပ်ခါး ကောင်းကောင်းမြင်ရတော့သယ်...ဂင်္ဂဲဈေးထဲ ခံတောင်းကြီးနဲ့ ချရောင်းသာတော့ ရှိပါရဲ့...သနပ်ခါးတုံး ဈေးက ကြီးတော့ ငေးပြန်ရသာပါပဲအေ...တို့က တစ်တုံး

ဆို နေရော...၊ ငါ့ညီမ သနပ်ခါးလို အေး...သနပ်ခါးလို မွှေးပါစိတော်"

ကျွန်မ ရွာပြန်လျှင် ရွာပြန်လက်ဆောင်အဖြစ် သနပ်ခါးတုံး ကလေးတွေ ယူသွားနေကျ။ သနပ်ခါးဆိုတာ ရွာအလှကုန်မဟုတ် သေး။ မက်မက်မောမော ရှိကြပါသည်။ သနပ်ခါးတုံး မြင်လျှင် နတ်မှာတွေ ဝင်းစက်သွားအောင် ဝမ်းသာတတ်ကြသည်။ သည်ဘက် အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက်မှာ ခြံစိုက်သနပ်ခါး၊ လူစိုက်သနပ်ခါးတွေ ဆတ်ကောင်းလာသဖြင့် သနပ်ခါး မရှားလှပေသိ ဈေးကောင်းလှ သည်။ အပွေးလှပေသိ အမွှေးနည်းလှသည်။ ရှေးတုန်းအခါကလို သဘာဝ သနပ်ခါးတော၊ သဘာဝသနပ်ခါးတောင်ရယ်လို့ မရှိတော့ လူစိုက်သနပ်ခါး မဝယ်မဖြစ် ဝယ်ကြရပါပြီ။ လူစိုက်သနပ်ခါးတွေ ကတော့ သူ့နယ်နှင့်သူ့ရွာ၊ သူ့ရွာနှင့်သူ့နာမည် ဂုဏ်ကြီးလှပါ၏။

(၂)

သည်နှစ်ကတော့ ကျွန်မအတွက် 'သနပ်ခါးနှစ်' ဆိုရ သောက်အောင် သနပ်ခါးတုံးတွေ လက်ဆောင်ရခဲ့သည်။ အိမ်မှာ သနပ်ခါးတောင်းကြီးနှင့်တစ်တောင်း တည်ထားရပါ၏။ ကျွန်မ ခိုက်ပါဟောပြောရသည့် စာပေဟောပြောပွဲတွေမှာသာမက ကျွန်မ အိမ်သား သွားရောက်ဟောပြောရသည့် မြို့ရွာတွေကလည်း ကျွန်မ အတွက် လက်ဆောင်ထည့်ပေးလိုက်ကြလို့ ကျေးဇူးတင်ရပါသည်။ ထူးထူးခြားခြားလို့ပင် ဆိုရမလားမသိ။ သည်နှစ် ကျွန်မ ဆက်ရသည့် မြို့တွေ ရွာတွေက သနပ်ခါးနာမည်ကြီး အရပ်ဒေသ

တွေဖြစ်ခြင်းပင်။ ရှင်မတောင်နယ်တစ်ကြောက ရေစကြို၊ ပခုက္ကူ၊
မြစ်ခြေ၊ လက်တောင်းကြီး၊ ကျားတက်၊ မြိုင်၊ မုံရွာနယ် ကျောက်
မှော်ရွာ၊ ရွှေဘို၊ ဆိပ်ခွန်။ မူးမြစ်နှုတ်ခမ်းက ဥယျာဉ်သာရွာ။
ပုပ္ဖာနယ်တစ်ဝိုက်က ကျောက်ပန်းတောင်း၊ ချောက်။ မြင်းခြံ
တစ်ဝိုက်က မြင်းခြံ၊ နွားထိုးကြီး၊ မလှိုင်။ ကျောက်ပန်းတောင်း
မြို့ခံ စာချစ်သူ အစ်မဒေါ်ညွန့်ရီက ကျောက်ပန်းတောင်းတောင်က
ထွက်သည့် ကျောက်ပျဉ်ကလေးတစ်ချပ်ပင် ထည့်ပေးလိုက်ပါသေး
၏။ ရောက်ခဲ့သမျှ ဧကနှင့်ချီသော သနပ်ခါးတောကြီးတွေလည်း
မြင်ခဲ့ တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကျောက်မှော်ရွာဆိုလျှင် အိမ်ခြံစည်းရိုးက
ပင် သနပ်ခါးပင်တွေဖြစ်နေလို့ အံ့သြရပါသည်။ ကျွန်မအိမ်သား
အရာတော်မြို့နယ်ထဲက သနပ်ခါးရွာတွေကို ရောက်ခဲ့တော့ သူလည်း
သနပ်ခါးခြင်းတောင်း နှစ်တောင်းဆွဲပြန်လာလို့ ဝမ်းသာရပါ၏။

“သခွပ်ပင်လယ်၊ စစ်စီနဲ့ အရာတော်မြို့က သနပ်ခါး
လက်ဆောင် ထည့်ပေးလိုက်ကြတယ်...တချို့က မပြန်
ပါနဲ့ဦး...သနပ်ခါးပင်စုတ်ပြီး ဖြတ်နေလို့ပါဆိုလို့ စောင့်ရ
တာတောင် ရှိတယ်”

အရာတော်မှာ သုံးရွာနှင့် တစ်မြို့ ဟောရတာဆိုတော့
သနပ်ခါးတွေ တစ်ပုံကြီး လက်ဆောင်ရဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သနပ်ခါး
တုံးကလေးတွေ အိမ်ရောက်လာတိုင်း သနပ်ခါးတုံးထိပ်တွေမှာ မြို့
နာမည်၊ ရွာနာမည်ကလေးတွေကို ကျွန်မ ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။
ဘယ်နယ်က သနပ်ခါး၊ ဘယ်သူတွေက ပေးလိုက်တာ စသည်ဖြင့်

အိုင်အောင်ပါ။ လိမ်းတိုင်းလည်း သတိရနေမိပါ၏။ သနပ်ခါးတွေ
အပင်က ခုတ်ပေးလိုက်ကြတာဆိုတော့ စိုတုန်း ဖတ်တုန်း၊
ဆတ်တုန်း ဆတ်တုန်း။ သနပ်ခါးတုံးတွေကို သွေနေအောင် တစ်နေ့
နံနက် ဦးလျှင် ထိပ်နှစ်ဖက် လေရအောင် ခြင်းကြားတောင်းထဲ
နီရဲထည့်သိမ်း။ တစ်တုံးကုန်တစ်တုံး ကျွန်မတို့သားအိမ် လိမ်းပါ
သနပ်ခါးစစ်ရင် အရပ်သားကလည်း ချစ်ပါရဲ့တဲ့။ ဝံသာနု
တံကအသံ...။

‘ရွှေနံ့သာခေါက်ကိုလ၊ ကျောက်ပေါ်မှာ အသာတင်၊
ခန်းခွင်ကသွေး။ လိမ်းမယ်လို့ကြို၊ မှန်ယူခဲ့ ဆံတောက်
သိမ်းရယ်၊ ပိန်းရှိက်စို့လေး။ နံ့သာရေ မတော်လို့ ချော်ကာ
ဖိတ်တယ်၊ ကျောင်းထိပ်ကမွှေး’

သနပ်ခါးတင် မကပါ။ မြန်မာအိမ်မှန်လျှင် အကျော်၊
မကပ်၊ စန္ဒကူး၊ တောင်တန်ကတိုး၊ တောင်တန်ကြီး၊ နံ့သာဖြူ၊
နံ့သာနီ စသည့် နံ့သာမျိုးဝင် အတုံးအခေါက်တွေ ဆောင်ကြစမြဲ
နံ့သာရေနှင့် အိမ်ဦးတိုင်၊ လှည်းဦးတိုင်ကို ပက်ဖျန်း မင်္ဂလာယူ
တတ်ကြသည်။ ကျွန်မ အမေကြီးရှိစဉ်အခါက နံ့သာဖြူ၊ ကရမက်၊
တောင်တန်ကတိုး သုံးမျိုးရောကာ အမြဲလူးတတ်ပါသည်။ ကျွန်မ
ကိုလည်း အခါသင့်တိုင်း လူးပေးသည်။ အေးအေးအရသာ၊
အေးအေးအရသာ။

“နံ့သာရေကလေး လူးတော့ သွေးဆိုး ရွှေးဆိုးစင်ပြီး
အမူးအမော် ပြေသဟဲ့...ပြီးတော့ လူတွေမှာ မှီနေတဲ့

အညံ့တွေ ပျောက်သယ်...ကိုယ်သနပ်သားတွေ ဘာတွေ ရှိရင်လည်း စင်သယ် ငါ့မြေးရဲ့...နာနာလူးစမ်း"

အမေကြီးအနားကပ်လျှင် အမြဲ မွေးလို့ကြိုင်လို့။ မြန်မာ အမယ်အိုနဲ့ထင်ပါရဲ့။ နံ့သာတုံးသာမက ဆေးဖက်ဝင် တောရောက် မြစ်၊ ဝံအူမြစ်၊ သက်ရင်းကြီး၊ ပရတ်၊ လင်းနေ၊ နုလိန်ကျော်လို့ အမြစ်အခေါက်တွေကလည်း ဆေးတောင်း တစ်တောင်းစာတော့ ရှိကြပြီပင်။ အမြစ်၊ အခေါက်၊ အပွေး၊ ပင်ရိုးကို ကျောက်ပေါ် သွေးလိမ်းကြသည့် လူမျိုးမဟုတ်လား။

(၃)

ကျွန်မတို့ ရေစကြိုမှာဟောပြီး ပခုက္ကူကို ကူးကြပါသည်။ ပခုက္ကူမှာက နေ့ခင်းပွဲ။ ရေစကြိုက ပေးလိုက်ကြသည့် လက်ဆောင် တွေထဲမှာ သနပ်ခါးတွေက အများဆုံး။ ပခုက္ကူ စာပေပရိသတ်က လက်ဆောင်တွေ ဝက်ဝက်ကွဲ ကမ်းကြသည့်အထဲမှာ သနပ်ခါးတွေ လက်ဆောင်တိုင်းမှာ ပါပါ၏။ ပခုက္ကူကကူးတော့ မြစ်ခြေ၊ မြစ်ခြေ မှာလည်း ကျွန်မ၏ အမျိုးသမီး စာဖတ်ပရိသတ်က တည်းအိမ်မှာ သနပ်ခါးတုံးတွေနှင့် စောင့်နှင့်ကြပြီ။ သနပ်ခါးခြင်းတောင်းကလေး တွေ ကိုယ်တိုင်ရက်၍ သနပ်ခါးလက်ဆောင် ပေးလာသော လေ့က မမေ့နိုင်စရာ။ မြို့ခံစာပေကော်မတီက ထည့်ပေးသော ဒေသထွက် သနပ်ခါးတုံးတွေကလည်း ခြင်းနှင့်အပြည့်။ ကျွန်မတို့နှင့်အတူ ဟောပြောသည့် ဆရာချစ်ဦးညိုမှာလည်း သနပ်ခါးတွေနှင့်။

"နင်တို့လင်မယား ငါ့သနပ်ခါးတုံးတွေနဲ့ လဲမှာစိုးလို့ အတုံးတိုင်းမှာ ချစ်၊ ချစ်နဲ့ ရေးထားတယ်"

"ကျွန်မကလည်း အစ်ကို့အလစ်ကို ချောင်းနေတာ... သနပ်ခါးတုံးချင်း လဲမလို့"

"ငါသိသားပဲ...မျက်နှာတောင် ထွက်မသစ်ဘူး"

ကျွန်မတို့ကို မန္တလေးအရောက် ကားနှင့် လိုက်ပို့ကြလို့ အာ တော်တော့သည်။ မြိုင်မြို့မှာတော့ သနပ်ခါးတုံးပင် မကပါ။ သနပ်ခါးအမြစ်ခဲကလေးတွေ၊ ဆေးမြစ်ခဲကလေးတွေ၊ နံ့သာဖြူ၊ အရမက်ခဲကလေးတွေပါ ပါလို့ မိတ်ဆွေတွေကို ခရီးပြန်လက်ဆောင် နှူရပါ၏။

အခြားလက်ဆောင်ပေးကြတာထက် သနပ်ခါးလက်ဆောင် ကြတာကို ကျွန်မ ဝိုဝမ်းသာသည်။ သနပ်ခါးတုံး ရတာကို ပြောလိုရင်း မဟုတ်ပါ။ သနပ်ခါးသည် မြန်မာ့နိမိတ်ပုံ မဟုတ်လား။ မြန်မာအမှတ်တံဆိပ် မဟုတ်လား။ မြန်မာ့ပိုးပေါ်က နံ့သာ မဟုတ် လား။ မြန်မာစိတ်ဖြင့်ပေးသော မြန်မာလက်ဆောင်အဖြစ် ကြည့်နူး တာကို ပြောချင်တာပါ။ သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေကို စက္ကူဖြင့် ထုပ်ပြီး တကန်တက လာပေးကြသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကိုလည်း မြင်ရ ပါ၏။ မေတ္တာစိတ်၊ စာပေစိတ်ဖြင့် ကမ်းလင့်ကြတာမို့ မသွေးခင်က နှုတ်ပြန်သော မြန်မာသနပ်ခါးစစ်စစ်တွေပင်။ စာဖတ်ပရိသတ် ချစ်တာကလည်း အရွယ်အမျိုးမျိုး၊ ဘဝအဖုံဖုံ၊ ခံစားမှု အထွေထွေ မဟုတ်လား။

“ကျွန်တော်က တောင်သူလုပ်တာပါ...အားတဲ့အချိန်ကလေးမှာ စာဖတ်ရတာပါဗျာ...စာအုပ်ကလည်း ပါးရှားတော့ မြို့က လူကြုံသယ်လာမှ ဖတ်ရတာပဲ ဆရာမရေ...ဆရာမစာတွေက ကျုပ်တို့အကြောင်းတွေ ရေးထားတော့ ဖတ်ရတာ မခက်ဘူးရယ်”

“စာဖတ်ပြီး လူမြင်ဖူးချင်နေတာ...ခုမြင်ရပြီ...ဘယ်လိုဝမ်းသာမှန်းမသိဘူး...ဝတ်လဲတော်ရွှေပုဆိုး ဖတ်ပြီး ငိုလိုက်ရတာ...မအိမ်ကံ ဖတ်ချင်လိုက်တာ ဆရာမရယ်...မဝယ်နိုင်လို့”

“ဆရာမရေ...ကျေးဇူးဆပ်ချင်လွန်းလို့ မျှော်နေသာရယ်...မနှစ်တွန်းက ကျုပ်ဖျားလိုက်တာ သေရော အောက်မေ့ပါသယ်ဆို...အဲဒါ ဆရာမရေးတဲ့စာအုပ်ထဲပါတဲ့ လူမမာဓာတ်စာ ဟင်းစပ်ဖတ်ပြီး မန်ကျည်းသီးချက်နဲ့ ပဲရေဖွချက်စားပြီး နလံထရသာတော်...ငါ့ဆရာမ လာရင်တော့လား သနပ်ခါးတုံး ပေးရဦးလို့ ညှိုးထားသာရယ်...ရော...ဆရာမ”

“ရွှေအမြွတေမဂ္ဂဇင်းထဲမှာ သနပ်ခါးဘဲကြားကြီးနဲ့ ဓာတ်ပုံတွေလို့...ဆရာမတော့ သနပ်ခါးလိမ်းလောက်ပါတယ်ဆိုပြီး ပေးရတာပဲ ဆရာမရေ...လိမ်းသမှုတ်လား”

“လိမ်းပါရှင်... ကျွန်မခရီးသွားလေရာ သနပ်ခါး ကျောက်ပျဉ်ကလေးနဲ့ သနပ်ခါးတုံးကလေး အမြဲပါတယ်...သမီးရော...ကျွန်မရော လိမ်းဖို့ပါ”

“ဟုတ်ပါ့ဆရာမရယ်...သူတကာ မိတ်ကပ်၊ မိတ်ကပ်ဆိုလို့ လိမ်းပါတယ်...ကိုယ့်မျက်နှာ ကိုယ်ရွက်ထားရသလိုပဲ...မျက်နှာတမံသလင်း သရွတ်ကိုင်ထားသလိုပဲ”

တကယ်လည်း ကျွန်မခရီးသွားလျှင် ယူသွားနေကျပါ။

ကျွန်မ စင်္ကာပူနိုင်ငံကို စာပေဟောပြောပွဲ သွားရစဉ်ကလည်း ကျောက်ပျဉ်ဆေးဆေးကလေးတစ်ချပ် ယူသွားခဲ့ပါသည်။ သနပ်ခါးတုံးကလေးက နှစ်တုံး။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာ အပြင်ထွက်လို့ မိတ်ကပ်လိမ်းရသည်ဆိုသော်လည်း တည်းခိုရာ ကွန်ဒို ပြန်ရောက်သည်နှင့် ရေချိုး၊ သနပ်ခါးကို ပိန်းနေအောင် လူးလိုက်ရသည့်အရသာက ပေါ့ပါးပါဘိခြင်း။ ကျွန်မတို့ပြန်မည့်နေ့က ကျွန်မနှင့်အတူရှိနေကျ စာပေကော်မတီဝင် မိန်းကလေးတွေက ကျွန်မကို ကူညီ ထုပ်ပိုးပေးကြ၊ လက်ဆောင်တွေ ပေးကြနှင့်။ ကျွန်မက ဘာပြန်ပေးရမှာပါလိမ့်။ ပါသွားသော စာအုပ်တွေကလည်း မရှိတော့ပြီ။

“ဆရာမ...သမီးတို့ကို ကျောက်ပျဉ်ကလေးနဲ့ သနပ်ခါးတုံးကလေးတွေ ပေးခဲ့ပါလား...သမီးတို့ လိမ်းချင်လို့”

ကျွန်မ အလွန်ဝမ်းသာသွားမိပါ၏။ စင်္ကာပူရောက် မြန်မာမိန်းကလေးတိုင်း၏ ခံစားမှုကို ကျွန်မ မသိနိုင်သော်လည်း ကျွန်မအနားက မိန်းကလေးတွေက ကျောက်ပျဉ်နှင့်သနပ်ခါးတုံး တောင်းနေကြပါပကော။ ကျွန်မစိတ်ထဲ ကြည်နူးလှိုက်စုန်သွားရတာ အမှန်ပါ။ ကမ္ဘာကျော်အလှကုန်တွေနှင့် ရင်းနှီးနေကြသူကလေးတွေဆိုတော့ ကျွန်မကျောက်ပျဉ်နှင့် သနပ်ခါးကို စိတ်ဝင်စားကြလိမ့်မည် မထင်ခဲ့။

အခုလို တောင်းကြပြီဆိုတော့ ဖြစ်နိုင်လျှင် နောက်ထပ် ကျောက်ပျဉ် လေး၊ ငါးချပ်နှင့် သနပ်ခါး လေး၊ ငါးတုံး ပြေးယူချင်မိတဲတောင် ပေါက်သွားခဲ့သည်။ သမီးငယ်တစ်ယောက်က -

“သည်မှာတော့ မိတ်ကပ်လူးရတာပေါ့ ဆရာမရယ်... တချို့မိတ်ကပ်တွေက ပူတယ်”

ဟု ပြောပြပါ၏။

“တို့သနပ်ခါးကတော့ အေးတာပေါ့သမီးရယ်...လိမ်းလို့ ရတဲ့အချိန်တွေမှာ သနပ်ခါးကလေးနဲ့နေ...ညဘက်လည်း သနပ်ခါးလိမ်းပြီးတော့အိပ်...အပူငြိမ်းတယ်...နေ့စကော ညမြန်မာပေါ့အေး...”

သစ်ပင်ကို ဖြတ်တောက်ပြီး အကြမ်းအတိုင်း သွေးလိမ်း ရတာဆိုတော့ ဘူးလှလှကလေးတွေထဲက တစ်ကော် ကော်လိမ်းရ သော မိတ်ကပ်လိုတော့ ဟိတ်ဟန်ရှိချင်မှရှိမည်။ မျက်နှာကလေး အေးရတာတော့ ဘယ်အလှကမှ မမီ။ တိုင်းတစ်ပါးမှာဆိုတော့ သနပ်ခါးအဖွေးသားနှင့် နေဖို့ရာလည်း အခက်သားပင်။ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က ကျွန်မတို့မြေးမိန်းကလေးတွေကို အဘပြောသလို “မိန်းကလေးဆိုသာ...သနပ်ခါးနဲ့ပါ။ ဆံထုံးနဲ့ပန်း ကပ်လျက် ချပ်လျက်မှ ကျက်သရေရှိသဟဲ့” လို့ ကျွန်မ မပြောသာပါပြီ။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာနေသူ မြန်မာမိန်းကလေးတို့ သနပ်ခါးမလိမ်း ဖြစ်လျှင်လည်း ရှိပါစေတော့။ ကျောက်ပျဉ်နှင့် သနပ်ခါးကို မက်ကြ

တုန်းဆိုလျှင်ပင် ဝမ်းသာစရာပါ။ သနပ်ခါးနဲ့ ကလေးမွေးကြတုန်း ဆိုလျှင်ပင် ကျေနပ်စရာပါ။

မနေ့တစ်နေ့က စင်္ကာပူ လူကြုံရှိလို့ ချစ်ခင်ခဲ့ရသော သမီးကလေးတို့အတွက် မြန်မာသနပ်ခါးတုံးကလေးတွေ လက်ဆောင် ထည့်ပေးလိုက်ပါ၏။ လိမ်းကြပေရော၊ မွေးကြပေရော။

(၄)

သည်နှစ် သမီးတို့ကျောင်းဖွင့်တော့ ဟောပြောပွဲတစ်ရာသီ တစ်အောင်နားရပါပြီ။ ဟောပြောပွဲရာသီတုန်းက ကျွန်မတို့ သွားလ သမျှ ဒဂွန်သို့သို့ လိုက်ပါရရှာသူ သမီးအဖို့ရာလည်း အနားရ ခုပါပြီ။ ဟောပြောပွဲတစ်ရာသီစာ ရခဲ့သည့် သနပ်ခါးတွေကတော့ အိမ်မှာ ခြင်းကြားတောင်းနှင့်အပြည့်။ သနပ်ခါးကြိုက်သော ကျွန်မတို့ သားအိမ် လိမ်းလို့မကုန်း၊ လူးလို့မကုန်း။ ရပ်ဝေးရပ်နီးက မိတ်ဆွေတွေ၊ ဧည့်သည်တွေကို လက်ဆောင်ကမ်းတော့လည်း မက်ရစက်ရေ လက်ခံ ကြသည်။ ရန်ကုန်ကို ပို့ရသည်။ ရွာကို ပို့ရသည်။ သနပ်ခါးတုံး အလေးတွေ မျက်နှာပွင့်လန်းကြပါ၏။ လက်ဆောင်ကောင်းရသလို ဆွေးထွေးပိုက်ပိုက် ရှိကြဆဲပင်။ ကျွန်မ တွေးနေမိတာက ကျွန်မတို့ နီးမသားများ အလှအပ ခုံမင်ကြသည်ဆိုပေသိ သနပ်ခါးကိုတော့ ခပ်ပယ်နိုင်ကြခြင်း ဖြစ်ပါ၏။

နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီတွေက ဝင်လာကြသမျှ အလှကုန်ပစ္စည်း တွေ စာရင်းချလို့ပင် ရနိုင်ကောင်းအံ့ မထင်ပါ။ မျက်နှာ တစ်မျက်နှာ

စာအတွက် ထုတ်ထားသည့်ပစ္စည်းတွေကပင် များလှပါ၏။ မျက်နှာ
သစ်ဆေး၊ ကြေးရွာဆေး၊ အောက်ခံလူးဆေး၊ တစ်ထပ်တင်ဆေး၊
နှစ်ထပ်တင်ဆေး၊ မိတ်ကပ်စို၊ မိတ်ကပ်ခြောက်၊ နေ့လိမ်းကရင်၊
ညလိမ်းကရင်၊ အသက်ငါးဆယ်အရွယ်မိတ်ကပ်၊ မျက်ရစ်ကျိုးပြု
ပျောက်မိတ်ကပ်၊ အသားအရေ တင်းရင်းစေသောမိတ်ကပ်၊ အသား
အရေ ခြောက်သွေ့သူတို့အတွက်မိတ်ကပ်၊ အဆီပြန်တတ်သူတို့
အတွက်မိတ်ကပ်...၊ စုံလို့...စုံလို့။ မျက်တောင်ဆေး၊ မျက်ခွံဆေး၊
ပါးနီဆေး၊ နှုတ်ခမ်းဆိုးဆေး ဆိုတာတွေကလည်း အမယ်စုံ၊ တံဆိပ်
ကြော်ငြာတွေကလည်း တင်းကြမ်း။ ဈေးတွေကလည်း မသက်သာ
ဝယ်နိုင်ဖို့ လုံးပမ်းကြရတာကလည်း မသက်သာ။ မျက်နှာ
သွင်းတယ် ဆိုတာလည်း ကြားရတော့ ဘယ်ရွှေကို ဘယ်လို
သွင်းတာပါလိမ့် အောက်မေ့မိသည်။

ခေတ်ကာလသားသမီးတွေကို ကျွန်မ အပြစ်တင်နေခြင်း
မဟုတ်ရပါ။ ကျွန်မအိမ်က မှန်တင်ခုံပေါ်မှာ ခေတ်အလှကုန်ပစ္စည်း
အမျိုးမျိုးရှိတာလည်း အမှန်ပါ။ မရှိလို့ကလည်း မဖြစ်။ ခေတ်
အလျောက် မိတ်ကပ်လူးပြီး တက်ရသည့်ပွဲတွေ ရှိသည်။ စာတတ်
ရိုက်တော့ သနပ်ခါး ဘဲကြားကြီးနှင့် မဟန်ပြန်။ သည်တော့လည်း
မျက်နှာပေါ် မိတ်ကပ်ရောက်ရပါ၏။ မိတ်ကပ်လိမ်းပြီး ပွဲတက်
ပြန်လာတိုင်း မျက်နှာကို စင်အောင်သစ်၊ သနပ်ခါးရေကျက
ကပျာကယာလူး။ သည်တော့မှ နေသာထိုင်သာ ရှိသွားသလို ခံ
ရတာလည်း တောဆန်သည် ပြောရမလား မသိပါ။

ကျွန်မအပိုတော့ သည်နှစ်ဟောပြောပွဲရာသီကို သနပ်ခါးနှစ်
ညီ အမည်တပ်လိုက်ရသော်လည်း နှစ်စဉ် သနပ်ခါးနှစ် ဖြစ်နေမှာ
ကလည်း အသေအချာပါပဲ။ ကျွန်မတို့သမီးကလေးတွေ၊ မြေးကလေး
တွေအတွက်လည်း ထာရ သနပ်ခါးနှစ် ဖြစ်စေချင်လှပါ၏။ တစ်ခါ
တော့ ကျွန်မအိမ်သားက သနပ်ခါးကြိုက်သော ကျွန်မကို ပြောပြ
သည်။

“ရှေးက မိဖုရားတွေက ထောင်တွင်းသနပ်ခါး၊ ရှင်မတောင်
သနပ်ခါးတုံးကို ထောင်ပြီး ရွှေသားအစစ်ကို အချောင်း
လိုက် စိုနဲ့ ရိုက်သွင်းတယ်...ပြီးမှ သနပ်ခါးတုံးကို
ထောင်ပြီး သွေးခိုင်းတယ်...သနပ်ခါးနဲ့ရွှေ ရောပါတဲ့
အနှစ်ကို တစ်ကိုယ်လုံး လိမ်းကြတာများ...”

ကျွန်မကလည်း အားကျမခံ ပြန်ပြောလိုက်ပါသည်။

“မောင်ကိန်းရွှေဆိုင်ရောက်ရင် ရွှေစို၊တစ်ချောင်း ငါးကျပ်
သားစီးလောက် ဝယ်ခဲ့စမ်းပါတော်...တော်ဝယ်ပေးရင်
လိမ်းလိုက်ရုံပေါ့။”

မိန်းမသားတွေဆိုတော့ နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင် ရေးသည့်
သေဝန်ကြောင်သီချင်းထဲကလို မစမ်းစမ်း မျက်နှာချေလည်း လိမ်းရ၊
မတောင်သနပ်ခါးလည်း လိမ်းရတာပါပဲ။ ကျွန်မက စိတ်လိုလက်ရ
ချင်းကလေး ညည်းပြလိုက်ပါသည်။

“သနပ်ခါးလေးဖွေးမှ ဘေးက လူတွေ ကြည့်ဖြူပေမယ်...
မစမ်းစမ်းလိမ်းမှ ဘေးကလူတွေ ကြည့်ဖြူပေမယ်”

ကျွန်မအိမ်သားကလည်း -

“လိမ်းလိုက်များ... လိမ်းလိုက်များ”

ဆိုလို့ ရယ်မိရပါသည်။

လေဘာတီမမြရင်က ‘ကျွန်မ သနပ်ခါးလိမ်းမှဖြစ်မယ်’
တဲ့။ ဟုတ်ပါရဲ့...။ ကျွန်မတို့ သနပ်ခါးလိမ်းမှဖြစ်မယ်။

Instyle မဂ္ဂဇင်း၌

ရေချိုးဆိပ်

(၁)

ရွာမနက်ခင်း။

မိုးမလင်းခင် လင်းကြက်တွန်ကတည်းက ရွာက နီးနှင့်
မိပြီး သည်ခေတ်မှာတော့ တချို့တောင်သူအိမ်တွေမှာ တရုတ်နာရီ
ခပ်ကြားကြား ချိတ်ထားနိုင်ပေသိ ကျွန်မတို့ငယ်ငယ်က ရွာမှာ
ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေကလွဲလို့ နာရီမရှိကြပါ။ ရှေးကများတွေထဲကလို့
ကြက်သံကို ဗဟိုပြုရပါ၏။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေမှာတော့ ချိန်သီး
ဘုန်းကြီးတွေက ခံညားလှသည်။ နာရီတွေကို ပြောင်လက်နေအောင်
ထိတ်ချွတ်ထားတာဆိုတော့ ရွာကျောင်းသာ အိုချင်အိုမည် နာရီတွေ
မအိုပါ။ ချိန်သီးတွေက ဘယ်တစ်ချက် ညာတစ်ချက်။ ကျောက်ကျက်
ကျောက်ကျက် မရပ်မနားရှိတာကိုပဲ ကျွန်မတို့ သွားငေးရမြဲပင်။
သည်ခေတ်တော့ နာရီကြည့် သွားသည်ဆိုလျှင် ရယ်စရာကောင်း

ရှောမည်။ အချိန်ပြည့်လို့ ခေါင်ခေါင်ဒင်ဒင်မြည်တာကလည်း ကျွန်မတို့အဖို့ရာ ထူးဆန်းသည်။ နာရီအကြောင်း ကျွန်မပြောရတာ အကြောင်းရှိပါသည်။ စက်နာရီက နာရီထိုးသံကို တစ်ရွာလုံး မကြားနိုင်ပါ။ သည်တော့ ဦးပဉ္စင်းတွေ၊ ကိုရင်တွေက ကြေးမောင်းထ၊ ထိုးကြရသည်။

ထလော့...ရွာကလေး။ ရွာသူတော်ကောင်းတို့...ဆွမ်းထမ်းဆွမ်းဟင်းချက်ကြကုန်လော့။ မိုးသောက် အရက်မှာ ဦးပေါင်ကို ဆွမ်းတော်တင်လော့။ ဝမ်းအာဟာရပြည့်စုံသော် သစ်ခင်းကိုင်းခင်းဆင်းကြကုန်လော့။ ရွာသူရွာသားတွေကလည်း မနေ့က ပင်ပန်းခဲ့တာတွေ တစ်ညတာ ကျောချဲ့ကာနှင့်ပင် ပြေပျောက်ရလေပြီ။ ကျွန်မတို့ မိန်းကလေးတွေကတော့ နေ့ကလေး မပြုတပြုမှာ ရော့ဝထီ မြစ်မထဲ ရေခပ်ဆင်းကြရသည်။ ရေတစ်အိုး ခါးထစ်ခွင် ဒါမှမဟုတ် ခေါင်းပေါ်ရွက်ပြီး မျက်နှာသစ် ဆင်းကြရခြင်းဖြစ်၏။ မြစ်ကမ်းလုံးလုံးကြီးတင်ရသည့် ရွာတွေဆိုပေသိ ရေတစ်ထမ်း တစ်ရွက်တော့ ထမ်းရ ရွက်ရမြဲပင်။ ဆိုးဆိုးဆတ်ဆတ် ရေတစ်ဖလားခပ်ချင်သို့ ရေတွင်းရယ်၊ ရေကန်ရယ် မရှိ။ ဧရာဝတီမြစ်မကြီး ရွာခြေမှာရှိတာကိုက မခန်းနိုင်သော နတ်မြစ်လို အောက်မေ့ကြတာမဟုတ်လား။

“သောက်ပါလေအေ...ချိုးပါလေ...မြစ်ဆိပ်များ ငရုတ်တစ်လှမ်း ခရမ်းတစ်ခုနီရှိသာပါ...မြစ်က ထွက်မပြေးဘူးဟဲ့...ရေတွေ ဘောက်ဘက်လန်အောင် ခပ်ထားလေမလိုပေါင်...သုံးရေတစ်အိုး၊ နရေတစ်အိုးထည့်ထားပြီး ကျန်သာ သောက်ရေလောက် လိုသာပါ”

ကြီးတော်တို့၊ အမေတို့က ကျွန်မအစ်မ အဖို့တွေ မြစ်ဆိပ်ရေဆင်းခပ်တာကို မကြိုက်မရှိ။ ရေဆိုတာ အိမ်မှာ ပြည့်ကောင်းတာ၊ နို့ကောင်းတာ၊ ပေါကောင်း များကောင်းတာ အမှန်ပင်။ သို့သော် ကျွန်မအစ်မတွေမှာ ရေခပ်ကြရင်း စကားပြောကြရသည်။ အဖို့အချင်းချင်းသာ နားလည်နိုင်သော ဘာသာစကားတွေ ရေခပ်လမ်းမှာမှ ပြောဖြစ်ကြရသည်။ ဇာတ်ပွဲအကြောင်း၊ ဘုရားပွဲအကြောင်း၊ ကုန်ထိဆာရွာက ဘာကျော်နတ်ပွဲ သွားကြမည့်အကြောင်း၊ ဝတ်ချင်စားချင် နို့ရသည့် အင်္ကျီပုံဆန်းတွေအကြောင်း၊ ရက်ကန်းကျထဘီတွေအကြောင်း...။ ဒါမျိုးက ရေခပ်တုန်းမှာ ဆုံကြရ၊ ပြောကြရတာ ဟုတ်လား။ သည်တော့ မြစ်ရေကို တစ်ခေါက်ခပ်ရလို့လည်း မမော၊ နှစ်ခေါက်ခပ်ရလို့လည်း မမော။ ဆယ်ခေါက်ခပ်ရဦးတော့ ခပ်နိုင်ကြပါ၏။ သို့သော် မျက်နှာကောင်း မရ။ မြစ်များ ထွက်ပြေးမှာကျလို့တဲ့။ နရေတစ်အိုးဆိုတာက နွားရေအတွက် ခပ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နွားစာကျင်းထဲမှာ ပဲမှော်ပဲရိုးကျေ၊ ပြောင်းရိုးကျေနှင့် မြက်စိုစဉ်းကာ နေနှင့် စပ်စပ်လောကာ ထည့်ရသည့်ရေကလည်း ကုန်တော့ အကုန်သား။ သုံးရေအိုးကတော့ မီးဖိုချောင်သုံး လက်လေးလက်ပေါသုံးဖို့၊ သေသက်ရေကလည်း မြစ်ရေသောက် ကြီးပြင်းရသူတွေဆိုတော့ မြစ်ရေမှပဲ လေးလေးပင်ပင်နှင့် အာသာပြေရပါ၏။

“မြစ်ရေ အေးအေးကြည့်ကြည့် မနက်စောစောထခပ်ကြပါဟဲ့...လှေမလူး နွားမကူးခင်ခပ်မှ သန့်သန့်ကလေး ရသာ...ဘုရားဆွမ်းတော်၊ ရဟန်းဆွမ်းတော်အတွက် ဆွမ်းထမ်း ဆွမ်းဟင်းများ ရေကလေးသန့်သန့်နဲ့ ချက်ကြ။

လောင်းကြပဲ့...မနက်စောစောထ ငါ့မြေး...ရေချိုးဆိပ်မှာ
မခပ်နဲ့...အထက်နား ဝါးကြိမ်တော့ခြေ သွားခပ်ချေ”
အဘက အိပ်ရာထ ပျင်းသော ကျွန်မကို စောစောနို့ပြီး
မြစ်ရေချို ခပ်ခိုင်းလေ့ရှိသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းက စက်နာရီ ငါးနာရီ
မှာ ကြေးမောင်းတစ်တံ ထိုးလေ့ရှိရာ ထိုအချိန်မှာ မြစ်မရေထဲ အကူ
အလူးနည်းကြသေးသည်။ လှေသမ္ဗန်၊ စက်တပ်လှေ၊ မီးသင်္ဘော
တွေ လှိုင်းကြီးထအောင် မဖြတ်ကြသေးခင် ရေအကြည် ခပ်ခိုင်းခြင်း
ဖြစ်ပါ၏။ အဘပြောတာ အမှန်ပါ။ မနက်စောစော မြစ်ဆိပ်ဆင်
ရတာ ကြည်နူးစရာ ကောင်းလှပါသည်။ ရောင်နီပြေပြေကလေး
အောက်မှာ မြစ်ရေသောင်စပ်လမ်းသည်ပင် ပကတိ အေးမြတည်ငြိမ်
လျက်။ မြစ်လေက တသွေးသွေး။ အိပ်မုန်စုံမွှားစိတ်တို့သည်
ကြည်လင် လန်းဆန်းသွားရပါ၏။

ကျွန်မတို့ငယ်ငယ် လူမုန်းသိကတည်းက ရွာဘေး
စီးဆင်းနေသည့် မြစ်ကြီး။ အဘတို့ကတော့ အရှေ့မြစ် ခေါ်ကြသည့်
အနောက်မြစ်က ချင်းတွင်း။ အဘ၏သမီးအကြီးဆုံး (ကြီးတော်) က
ရေစကြိုနယ် ဖြိုဘူးရွာမှာနေတာဆိုတော့ အရှေ့မြစ်နှင့် အနောက်
မြစ်ကြားက ကျွန်းရွာတွေဆို ကျွန်မတို့ ကူးနေ လူးနေကျပင်။
ကျွန်းရွာတွေ အရှေ့ဘက်ကမြစ်ကို အရှေ့မြစ်၊ အနောက်ဘက်က
မြစ်ကို အနောက်မြစ် ခေါ်ခြင်းဖြစ်ပါ၏။ သည်တော့ ကျွန်မတို့
ဥဒယကလည်း ဧရာဝတီမြစ်ကို အရှေ့မြစ်လို့ပဲ သုံးကြတော့သည်။

(၂)

‘ငှက်ကလေး စိုးစိစိုးစီ ဝင်းပေါက်မှာမြည်...ချိန်တန်ပြီ
ညီမထွေးရဲ့ ...ဆွမ်းချက်စို့လေး...’

ကျွန်မ အရွယ်ရောက်လို့ သည်ကဗျာလေး ဖတ်ရတော့မှ
သိတာဝ ရွာမနက်ခင်း။ ဧရာဝတီမနက်ခင်းကို နောက်ကြောင်းပြန်
အားရပါ၏။ မနက်စောစောကြီးထပြီး မြစ်တစ်မြစ်ကို ကမ်းပါးထိပ်က
ခပ်ကြည့်ပါ။ မြစ်တစ်မြစ်၏ ကျက်သရေအရှိဆုံးအချိန်ကို တွေ့နိုင်
ပါ၏။ ကိုယ့်ရွာဘေးက မြစ်ကြီးတစ်မြစ် စီးဆင်းနေတာကပင်
အားရှိချင်စဖွယ်။ မြစ်ရေကြည်ကြည် ခပ်ချိန်မှာ ငှက်ကလေးတွေ
ကျီကျီကျာကျာ အော်မြည်ကြပြီ။ အစ်မတွေက မြစ်ရေသန်သန်ဖြင့်
ဆွမ်းချက်ကြပြီ။ ကျက်ပြီဆိုတော့ ဦးပေါင်းပါအောင် ခူးခပ်ပြီး
ဆွမ်းတော်တင်ကြသည်။ ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာ မြေအိုးနှင့် ထမင်း
ချက်ကြတာဆိုတော့ ဆန်က အိုးတက်သည်နှင့် စလောင်းဖုံးအထိ
အောက်အောက်ကလေး ရှိတတ်ပါသည်။ စလောင်းဖုံးလက်ကိုင်ကလေး
အထိ ထမင်းရောက်တော့ ဦးပေါင်းဖူးဖူးကလေး ရသည်။ ဦးပေါင်း
အောက်အောင် အောက်ဖက်က ယောင်းမနှင့်ကော်ကာ ဆွမ်းထမင်း
ပြုကြကပ်ကြရသည်။ ဦးပေါင်းဖူးဖူး ပဲ့အောင် ခူးလို့ခပ်လို့ကတော့
အဆူအငေါက်ခံရဖို့သာပြင်။ အကြည်ခံထားသော ဘုရားသောက်တော်
အိုးထဲက သောက်တော်ရေ ငါးခွက်ခပ်၊ ရှိရှိသေသေကပ်။ ဆွမ်း
အင်းပျူကို ကြွေရေသုတ်အုပ်ကလေးထဲ ရွာကျောင်းလေးကျောင်းက
ကိုယ်တော်တွေအဖို့ရာ ခူးနှင့်ခပ်နှင့်ရသည်။ ဝေယျာဝစ္စတွေပြီးတော့

ဆရာတော်ကျောင်းက ခုနစ်နာရီ ကြေးမောင်းထိုးပြန်ပါ၏။ အမေတို့၊ အစ်မတို့၊ ကြီးတော်တို့၊ ခွေးလေးတို့၊ အခင်းဆင်းကြရတော့မည်။ ထမင်းပူပူထဲ နှမ်းဆီ နှစ်ပေါက် သုံးပေါက်ဆမ်းပြီး ငါးပိကင်ရှိတော့ ငါးပိကင်၊ ချဉ်ပေါင်ငါးပိချက်ကလေး ညကကျန်တော့ ကျန်တာနှင့် စားကြရုံပင်။ ဒါဆိုလျှင် နေ့တစ်မွန်တည့်စာ အဆာခံနိုင်ကြပြီ။

“မထူး... နွားကျောင်းမထွက်ခင် နရေကလေး ဖြည့်ခဲ့ဦး... မြစ်ထဲ ရေကူးမနေနဲ့နော်... လက်ပံချောက်ဘက် မသွားနဲ့ ကမ်းပါးချောက်ကြီးနက်သယ်... နွားတွေ ဖောင်းတားကုန်းဘက်လွှတ် မြက်တွေပေါသယ်... ကဘာထိပ် မရောက်စေနဲ့”

မှာလိုသာမှာတာပါ။ မြစ်ကမ်းပါးတစ်လျှောက်က မြစ်ကွင်းကို နွားတွေကြိုက်သည်။ တစ်ပြန်ကြီး စားနိုင်ကြသည်။ ကဘာထိပ်ဆိုတာက မြစ်ကမ်းပါးထိပ်ကိုပြောတာပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ မြစ်ကမ်းပါးက အိမ်နဲ့ ပြိုတတ်သည်။ မြစ်နားတန်းရွာတွေမှာ နွားတွေ မြစ်ရေထဲ ကျခဲ့တာများပြီ။ နွားတွေက မြက်စိုနောက်လိုက်ရင်း မြစ်ကမ်းပါးဘက် ရောက်ကြတာကို ဂရုစိုက်ကြရပါသည်။ ကျွန်မတို့က မြစ်ရေကူးကြခတ်ကြရင်း နွားကျောင်းရတာကို ပိုပျော်ပါသည်။ နွားတွေကလည်း မြက်စိုမြက်စိမ်း စားကြရ၊ ကျွန်မတို့ ကလေးတွေကလည်း ရေကူးရေဆော့ကြရ။ ဟိုတုန်းဟိုအခါကတော့ ရွာနောက်ကျောထွက်လိုက်သည့်နှင့် မြစ်ကို လက်နှင့်ပုတ်နိုင်ပါပြီ။ ကျွန်မတို့တို့တွေမှာ မြစ်ကမ်းပါးရယ်လို့ သမန်းတော ကိုင်းတော ထူထူကြီးတွေ မရှိ။ ရွာမြေနှင့် မြစ်ကမ်းပါးက တိုးလျှိုပေါက်ဆိုတော့ မြင်ကွင်း

ရှင်းသည်။ ဘယ်နားကကြည့်ကြည့် မြစ်ကိုမြင်ရသည်။ ရေကြီးခါဆိုတော့ ရေကြီးခါအလျောက်၊ ရေငယ်ခါဆိုတော့ ရေငယ်ခါအလျောက် ရေပြည့်မြစ်၊ စည်းတိမ်သောင်ပါးကြားက စီးဆင်းနေသော မြစ်၊ ရေနီကြမ်းတွေ လှိုင်းထနေသောမြစ်၊ တောင်လေက အကြေးလှန်သည့်မြစ်...။ ဧရာဝတီကို နွေနေ့ မိုးမိုး ဆောင်းဆောင်း မမြင်ချင်လို့ မရပါ။ မထိတွေ့ချင်လို့ မရပါ။ ရှောင်လွှဲချင်လို့ မဖြစ်ပါ။ ဧရာဝတီမြစ်ကို ခရီးသွားဟန်လွှဲ မြင်ရတာမျိုးမဟုတ်။ သိုးခနဲ သန်ခနဲ လှမ်းမြင်ရတာမျိုးမဟုတ်။ မိုးလင်းက မိုးချုပ် မြစ်နှင့်အတူနေ၊ မြစ်ဘေးမှာအိပ်၊ မြစ်ရေသောက်ကြသူတွေချည်း ဖြစ်၏။

ပြောစကားတွေထဲမှာ “တို့ဖြင့် တစ်သက်လုံး မြစ်ကို မအေးလုပ်နေကြသာပါအေ” ဆိုသည့်စကား ပါလေ့ရှိကြတာသာ ကြည့်တော့...။

(၃)

ကျွန်မ ရေးခဲ့လှပါပြီ။ ကျွန်မတို့ရွာ ဥဒယသည် ဧရာဝတီမြစ်ကို မေးတင်ထားသော ရွာကလေးဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့ရွာ၏ မြောက်ဘက် နှစ်ရွာကျော်မှာ ဥမ္မာဒန္တီပျို့ကို ရေးခဲ့သော ဆရာရွှန်းအပိုင်စားခဲ့သည့် ဆီမီးခုံရွာရှိသည်။ တောင်ဘက် နှစ်ရွာကျော်မှာတော့ အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမှာ စစ်ပြေငြိမ်းရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ရန္တပိုရွာရှိသည်။ မြစ်အနောက်ဘက်ကမ်း ကျွန်မတို့ရွာနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာတော့ ကုန်းဘောင်ခေတ်က ရွှေပြည်ဝန်လို့ ထင်ရှားကျော်စောခဲ့သော မြန်မာပညာရှိ သုခမိန် ယောမင်းကြီးဦးဘိုးလှိုင်၏

ဇာတိ ရေပုလဲ (ရွာပုလဲ) ရွာရှိသည်။ သမိုင်းဝင် ထင်ရှားခဲ့သော
 ထိုရွာသုံးရွာ၏ ဖိုခုံလောက်ဆိုင် အလယ်တွင် ကျွန်မတို့ရွာကလေး
 ကတော့ ရွာဇနပုဒ်ကလေးမျှသာ ဖြစ်ပါ၏။ အဖေက “တို့ရွာက
 သမိုင်းမကြီးပေသိ ဂိုဏ်းကြီးသယ် သမီးရဲ့” လို့ ကျွန်မတို့တစ်တွေ
 ကို ပြောပြတတ်သည်။ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် မြေသီးမြေနှံကိုစား
 မြစ်ရေကိုသောက် ရိုးရိုးသားသား ရှိခဲ့ကြတာကို ဆိုလိုလေသလား။
 ကျွန်မတို့ရွာတွေကို ရှေးက လှေရွာခေါ်ကြသည်။ လှေနှင့် တက်နှင့်
 မြစ်ရိုး၊ မြစ်မ ထိုထိုပေါက် ဝမ်းစာရှာခဲ့ကြသူတွေ များပါသည်။
 ကျွန်မတို့ မျိုးဆက်မှာပင် ဧရာဝတီနှင့် ခွဲမရချင်ခဲ့။ မြစ်နှင့်အတူ
 ကြီးပြင်းခဲ့ရတာ မဟုတ်လား။

သည်စာကိုရေးရင်းက ကျွန်မတို့ ရေချိုးခဲ့ကြသည့် ရေချိုး
 ဆိပ်ကို သတိရမိပါသည်။

ကျွန်မတို့ရွာ ရေဆိပ်သည် ညနေတိုင်လျှင် ဘုရားပွဲ
 ကျောင်းပွဲတမျှ စည်ကားနေတတ်ပါသည်။ လုပ်ခင်းကိုင်ခင်းပြန်တွေ
 သည်အချိန်ကျမှ ရေခပ်ကြ၊ ရေချိုးကြ၊ လျှော်ကြဖွယ်ကြရတာ မဟုတ်
 လား။ မြစ်ဆိပ်နှင့်ရွာကြား လမ်းကလေးမှာ လူတွေ ပုရွက်ကြောင်း
 လိုက်လို့ အော်ကြဟစ်ကြ၊ ဆူကြညစ်ကြ။ မြစ်ဆိပ်မှာ ဆုံရသခိုက်
 အကြောင်းစုံကို ပေါင်းလန်အောင် ပြောကြသည်။ ပဲအကြောင်း၊
 နှမ်းအကြောင်း၊ ထန်းအကြောင်း ပါသလို သားအကြောင်း၊ သမီး
 အကြောင်း၊ မရီးအကြောင်းလည်း ပါသည်။ ရွာအကြောင်း ရပ်
 အကြောင်း ပါသလို ဇာတ်အကြောင်း၊ နတ်အကြောင်းတွေလည်း
 ပါသည်။ မြစ်ဆိပ် သောင်ခုံမှာ အဝတ်ဟောင်းတွေ ဘေးချကာ

ဇာတ်နာချင်းဆိုင် အဝတ်လျှော်ကြရင်း သတင်းစကား၊ အတင်းစကား၊
 အဖျင်းစကားတွေ ပါးစောင် အမြှုပ်ထွက် ပြောကြသူတို့က နားကွဲလှ
 တတ် အော်ဟစ်သောင်းကျန်းနေကြသော ကျွန်မတို့ကလေးတွေကို
 “စကားလုံး မပြောင်လိုက်တာတော်... သွား... တော်ရာသွားဆော့ချေ
 ကြ” လို့ ငေါက်ငန်းတတ်သေး၏။ ငေါက်ကာမှငေါက်ကာရော မြစ်ထဲ
 ချောက်လို့ကတော့ ကျွန်မတို့ကလည်း နှုတ်ခမ်းတွေပြာ၊ မျက်လုံး
 တွေနီ၊ လက်တွေ ပဲကြီးရေပွဖြစ်စေဦး မြစ်ထဲက မတက်ပြီ။ ရေကူး
 ပြိုင်ကြ၊ ရေငုတ်ပြိုင်ကြ၊ ရေထဲငုတ်ပြီး တူတူပုန်းကြ၊ ရေထဲတင်
 ခိုနိပ်ပြီးတမ်း ကစားကြ။ ဝန်းဝိုင်းကြလို့။ တောထဲက နွားကျောင်းပြန်
 နွားရေတိုက်ရင်း မြစ်ထဲရောက်ကြတာဆိုတော့ မြစ်ရေကိုက်လှပြီ။

“ဟေး...တို့အိမ်က ကလေးတွေ မြစ်ထဲ ရှိကြသလား
 ဟေ့...နွားကျောင်းပြန်ကတည်းက အိမ်ပြန် မရောက်ကြ
 တာ...ဆူလိုက် ငေါက်လိုက်ကြစမ်းပါဟေ့”

“ဟဲ့...ကြားလား နင်တို့အိမ်က ဟစ်နေပြီ...ကဲလည်း
 ကဲတဲ့ဟာတွေ မတက်ဘူးလား တက်မှာလား...ငါ ချည်ရဲ့
 တုတ်နဲ့ လှမ်းထုမှာနော်”

ချည်ရဲတုတ် (ချည်ရိုက်တုတ်) ဆိုတာ အဝတ်လျှော်သည့်
 တုတ်ကို ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်မတို့ရွာတွေမှာ ရက်ကန်းစင် တင်ရန်
 ချည်ခင်များကို ချည်စာနင်းရင်း တုတ်ဖြင့် ထုလေ့နက်လေ့ ရှိကြ
 သည်။ အရိုက်နာလေ ချည်သားကောင်းလေဆိုတော့ သည်တုတ်ကြီး
 တွေနှင့် အားရပါးရ လွဲရိုက်ကြရသည်။ သည်တုတ်ကြီးတွေကို အဝတ်
 လျှော်ဖွယ်သည့်နေရာမှာ သုံးတော့လည်း ချည်ရဲတုတ်ခေါ်ကြပါ၏။

သည်လို ဒေါ်ကြီးဒေါ်လေး၊ အရီးလေးဒွေးလေးတို့က ငေါက်ငန်းလွှတ်လိုသာ နွားတွေဆွဲပြီး အိမ်ပြန်ခဲ့ရသော်လည်း မြစ်ဆိပ်က မဆွာချင်သေး။ အပျိုတွေရေခပ်လမ်း ချောင်းကြ၊ ပိုးကြသူတွေကလည်း ဒုနဲ့ဒေး။

ဝါဝင်ပြီဆိုလျှင် ကျွန်မရွာကို သတိရနေမိပါသည်။ ဝါဆိုဦးကတည်းက ရွာခြေ ရေစပ်စပ်ဝင်လေပြီ။ ရွာခြေ ဝါးကြိမ်တောစပ်မှာ ရေတိုးငါးကလေးတွေ မူးကြပြီ။ ကျွန်မတို့ကလေးများအဖို့တော့ ဝါးကြိမ်တောချုံ့ကြီးထဲတိုးပြီး ငါးနပ်ငါးသန် ဖမ်းကြခြင်းသည်လည်း ကစားနည်းတစ်မျိုးဖြစ်ပါ၏။ ဆန်ခါနဲ့များ၊ ဖျင်ထည်စောင်ပါးများဖြင့် ငါးတိုက်ကြသည်။ ကျွန်မကတော့ ကြီးတော်ချုပ်ပေးထားသော စပ်ထာဘီကို တိုတိုပါအောင်ဝတ်ပြီး ရေချိုးရင်း ငါးတိုက်ရတာ အလွန်ပျော်ပါသည်။ ငါးနုတ်ပေါက်ကလေးတွေ ရလာတော့ အိမ်က ထင်းမီးဖိုထဲ ပစ်သွင်းကာ ငါးမီးဖုတ်ချိုချိုကို သားရေစာအဖြစ် စားကြသည်။

မြစ်ရေတိုးပြီဆိုလျှင် ရွာထဲကို အရင်မဝင်သေးဘဲ ရွာတောင်ဖျား ချောင်းပေါက်က ပန်းကာ ရွာအရှေ့ကို ရေပိုင်းသည်။ ပြီးတော့ ရွာမြောက်ဖျား ဘုန်းကြီးကျောင်းနစ်ကျောင်းကြား လမ်းနိမ့်ကို ခေါင်းထိုး စီးဝင်လေ့ရှိပါသည်။ သည်အချိန်မှာ ကျွန်မတို့တစ်တွေ၏ ရေချိုးဆိပ်သည်လည်း ရွာမြောက်ဖျား ပြောင်းကြရပြီး ကျွန်မတို့ကလေးတွေကတော့ ဘုန်းကြီးကျောင်း ကျောင်းနစ်ကျောင်းကြားက ရေဝင်ချိုင့်ကျင်းလိုဖြစ်နေသော ရေစီးမြောင်းပက်လက်ထဲ နွားစာကျင်းတို့ထဲ စီးကြပြီ။ ရေဆန်ကို တွန်းသွားလိုက်ကြ၊ ရေစုန်ကို

ပြန်မျှောချလာလိုက်ကြ။ သောသောသည်လို။ ဆူလွန်းမက ဆူလာလျှင်တော့ ဆရာတော်က ကျောင်းဝထွက်ပြီး ကြိမ်လုံးပြကာ လူစုခွဲရလေ့ရှိပါ၏။

မြစ်ရေတွေ ရွာထဲ ကမ်းပြည့်ကမ်းလျှံ ဝင်ပြီဆိုလျှင်တော့ တစ်ရွာလုံး ရေဖုံးပြီ။ သည်အချိန်မှာ မြေပြင်ရယ်လို့၊ မြင်ချင်လို့၊ မမြင်ရတော့။ ကြည့်လေရာရာ ရေတွေ... ရေတွေ။ မြစ်ရေနှင့် ရွာရေ အစ်ဆက်တည်း ဖြစ်ရပါပြီ။ တစ်ပြင်တည်း ဖြစ်ရပါပြီ။ ဒါကို အမေတို့က ရွာရေစတုတ်တိုက်ပြီလို့သုံးတာ မှတ်မိပါ၏။ အိမ်အောက်ထပ်တွေ လူနေလို့မဖြစ်တော့ အိမ်အပေါ်ထပ် တက်နေကြရသည်။ မီးဖိုလည်း အိမ်ပေါ်၊ လူနေလည်း အိမ်ပေါ်။ စားလည်း အိမ်ပေါ်၊ အိပ်လည်း အိမ်ပေါ်။ ကျွန်မတို့၏ ရေချိုးဆိပ်လည်း အိမ်ပေါ်ဖြစ်ကြရပြီ။ အိမ်ရှေ့ကပြင်ပေါ်ကနေ ဂုန်းခနဲ ခုန်ချလိုက်ကြ၊ ပြန်တက်လိုက်ကြ။ ထိုကြီးတွေရှေ့မှာ သိပ်မကပ်ဝံ့ကြတော့ အိမ်နား သီမနေကြဘဲ ရောက်လေရာရာ လက်ပစ်ကူးသွားကြရင်း ဆော့ကြသည်။ လှေလှော်ပြိုင်ကြ၊ ရေကူးပြိုင်ကြ။ ဒါကလည်း လှေရွာက ကလေးတွေအဖို့ တစားနည်းတစ်မျိုးပင်။ မြစ်နားကမ်းနား ကြီးကြရသူတွေမို့လား ဆယ်။ ရေမကြောက်တတ်ကြသလို ရေကြောင့် ဒုက္ခရောက်ကြရပါအယ်လို့လည်း မရှိ။

ရေကြီးချိန်မှာ လူကြီးတွေလည်း တစ်အိမ်တစ်အိမ် လက်ပစ်ကူးသွားကြရုံကလွဲလို့ တခြားနည်း မရှိ။ လှေဆိုတာက အိမ်တိုင်း ခိုတာမဟုတ်။ နွားစာကျင်းတိုက်ကလေးတွေကတော့ ရေဝင်ခါမှာ အားရသည် မရှိ။ တစ်ရွာလုံး ရေထဲမှာဆိုတော့ တစ်အိမ်တစ်အိမ် အိမ်သည်

ချင်လျှင် ရေချိုးရင်း လည်ရသည်။ အိမ်တိုင်း နားတင်းကုပ်တွေကို မြင့်ဆောက်ထားတတ်ကြသော်လည်း တချို့ ရေတိုးကြမ်းသည့်နှစ် တွေမှာ နားတင်းကုပ်တွေလည်း မြုပ်၊ လူနေအိမ်တွေလည်း မြုပ်သည့် နှစ်တွေ ကြုံရဖူးသည်။ နားတွေကို ရေဝင်လွှတ်ရာ အရှေ့ကြည်းတော ရွာတွေဘက် သွားပို့ကြရသည်။ ကြည်းတောရွာတွေကို တိုးရေ မရောက်တော့ ရေခြောက်မိုးခြောက် ထားနိုင်သည်။ ရေမခြောက် မချင်း နားတွေ ပြန်လာလို့မဖြစ်တော့ တချို့များ ကြည်းတောရွာ တွေမှာ တစ်လလောက်ကြာတာမျိုးပင် ရှိကြသည်။ ရွာက နိမ့်ပါး သူများခမျာ နီးစပ်ရာအိမ်မြင့်ကို ခို၊ တချို့နှစ်တွေမှာ သစ်ပင်ကြီး တွေ ပေါ်လင့်စင်ထိုးကာ နေရတာမျိုးပင် ရှိခဲ့ဖူးပါ၏။ သည်တော့ ရေနစ်လို့မသေ မြွေကိုက်လို့၊ တိမ်းပါးကြရသူများ ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ရေကျပြီဆိုလျှင်တော့ တစ်ရွာလုံး ရွှံ့နှစ်ရည်များဖြင့် ညီကျန်ရစ် တော့သည်။ ရေကြည်ရာ အထက်ဘက် ကုန်းမာမာဆီ ပြေးပြီး ရေခပ်ကြရ။ ရေချိုးကြရပြီ။

ရေကျပြီဆိုသည်နှင့် အဝေးရောက်နေသူ လူတွေ၊ နားတွေ ရွာပြန်ကပ်ကြရပါပြီ။ ရွာလယ်လမ်းကတော့ မြေမာလမ်း ဆိုတော့ လျှောက်လို့ရပါပြီ။ သစ်ပင်တွေမှာ တွယ်ကပ်နေကြသည့် မြွေတွေ ကို နှင်ရ ခြောက်ရသည်။ မြစ်ရေက တိုက်လာသော နန်းမြေတွေက သဘာဝမြေဆီမြေနှစ် ဖြစ်ရပြီ။ မြစ်လုံးလည်း ပေါ်ပြီ။ ရွာမြေလည်း ပေါ်ပြီ။

(၄)

သည်ရက်ထဲ ကတော့ရွာ စာပေဟောပြောပွဲက အပြန် တွန့်မညီမဝမ်းကွဲတစ်ယောက် မန္တလေးကို လိုက်လာခဲ့သည်။ ညဘက် ရွာကြောင်းရပ်ကြောင်းတွေ ပြောဖြစ်ကြပါသည်။ မြစ်ရေမဝင်တာ နှစ်တွေကြာပြီဆိုတော့ သစ်ခင်းတွေမှာ မြေဆီဩဇာ ညှံ့ကုန်ပြီ ဆိုပါ ၏။ နားစာကျက်တွေ ပျောက်၊ နားစာရှားတာတွေလည်း ကြားရ သည်။ မြေက သဲဆန်လာလို့ သစ်ဥတွေ ဖျင်းကုန်တာလည်း ပါသည်။ အဆိုးဆုံးက ရေလိုချိန်မှာ ရေမရှိခြင်းဖြစ်၏။ တတ်နိုင်သူတွေက ရေစုတ်စက်တွေထောင်ကာ အခင်းထဲ ရေသွင်းနိုင်သော်လည်း ဆောင်သာသူတွေအဖို့ရာတော့ ဂဏန်းလက်ကြီး ဖြစ်ကြရုံသာ။

“မြစ်ကလည်း မမထူးနယ်... အနောက်ဘက် ဆုတ်သွား သာများ ကလေးချင်း မတည့်ကြလို့ ပေစုတ်စုတ် ရှောင် ဖယ်ဖယ် လုပ်နေသလိုပါတော်... သောင်ပြင်ကြီးဆိုသာ တစ်ပြန်ကြီး... ရွာနဲ့ မြစ်မနဲ့ ဝေးသွားတော့ မြစ်ရေတစ်အိုး ရဖို့ သောနတ္တိုးမုဆိုး ဆဒွန်ဆင်မင်းရှိသဲတောထဲ သွားရ သလောက် ကြာသယ် အောက်မေ့သဟဲ... အနောက်ဘက် စိုင်းသွားရက်တော... တစ်သပ်ကြီး...”

ကျွန်မညီမ ပြောနေချိန်မှာ ကျွန်မတို့ ငယ်ငယ်က ရေချိုးဆိပ်ကို မြင်ယောင်နေမိပါသည်။ အခင်းကအပြန် ရေချိုးကြ သူတွေ၊ နားရေတိုက်ကြသူတွေ၊ ကလေးတရုန်းရုန်း ခွေးတရုန်းရုန်း အယ်မှာရှိနိုင်ပါတော့မလဲ။ တစ်သက်လုံးက လှည့်မကြည့်ခဲ့ကြသော

www.burmeseclassic.com

စက်တွင်းကရေကို အားကိုးကြရပြီ။ ကျွန်မတို့ဘကြီး ဘိုးတိုက်ကြည် လှူခဲ့သော ရေတွင်းကလည်း ရေခွံ့ချင်ချင်တဲ့။

“သောက်ပါလေ့...ချိုးပါလေ့...၊ မြစ်ဆိပ်များ ငရုတ် တစ်လှမ်း၊ ခရမ်းတစ်ခုနဲ့ ရှိသာပါ...မြစ်က ထွက်မပြေး ပါဘူး...”

ကြီးတော်တို့ ပြောခဲ့တဲ့ စကားတွေ...။ အခုတော့ ပြေးပါ ပကော ကြီးတော်ရဲ့...။

ကျွန်မညီမ ပြောပုံဖြင့် မြစ်က ရွာနှင့်လှမ်းလှမ်းက စီး သတဲ့။ ပင့်လို့ ဖိတ်လိုသော ရကြေးဆိုလျှင် “ဧရာဝတီမြစ်ကြီးရယ်... ကျွန်မတို့ရွာနဲ့ဘေး ကပ်ပြီးစီးတော်မူပါ၊ မြေဆီသြဇာ နှစ်စဉ် ချတော် မူပါ၊ သောင်မထွန်း ကမ်းပါးမပြို ရေချိုးအေးအေးလေး ပေးတော် မူပါ” လို့ လျှောက်လိုက်စမ်းချင်သေးသည်။ သို့ပေသိ ဧရာဝတီ မှာလည်း သူ့ဝေဒနာနှင့်သူ မဟုတ်လား။ သူ့ဒုက္ခနှင့်သူ မဟုတ် လား။

ကျွန်မကတော့ ငယ်ငယ်တုန်းက ရွာခြေ ရေချိုးဆိပ်ကို လွမ်းနေမိပါ၏။

ဝိတောက်ပွင့်သစ်မေ့မင်း

တတိုင်းမွှေး

(၁)

သည်ရက်ထဲမှာပင် ကျွန်မတို့မိတ်ဆွေ ကိုသီဟလွင်က အခြွန်ချောထုပ်ကြီးတစ်ထုပ် လှမ်းပို့လိုက်သည်။ ဖွင့်ဖောက်ကြည့် ကြည့်တော့ ဒီဗီဒီဇာတ်ပြားတွေ။ ကမ္ဘာကျော်ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားများ ဖြစ်နေလို့ ကျေးဇူးတင်ရပါ၏။ ကျွန်မ အကြိမ်ကြိမ်ကြည့်ဖြစ်သော The Pianist လို ကားမျိုး၊ Ghandi လို ဂန္ထဝင်ကားမျိုး၊ ဝိလ်စမစ်သ် ၏ Seven Pounds လို ကားမျိုး၊ တရုတ်ကားတွေထဲက JP Man လို ကားမျိုး ပါသလို၊ Memoirs of a Geisha လို ကားမျိုးတွေ ပါသေးလို့ အလုပ်ကလေးပါးလျှင် ကြည့်လိုက်ရချေသေးလို့ တေးထား ခဲ့သည်။ တရုတ်လူမျိုး ဒါရိုက်တာ ကျောက်ယိမူ၏ ဇာတ်ကား တွေကို ကျွန်မ အင်မတန်ကြိုက်ပါသည်။ တရုတ်မင်းသမီး ဂေါင်လီ သရုပ်ဆောင်သည့် ဒီဗီဒီဇာတ်ကား တော်တော်များများကို ကျွန်မ အထိတ်တိုင် တကန်တက စုဆောင်းထားတာ မနည်းတော့ပြီ။ သည်လို

ပါပဲ။ နစ်ကိုးလ်ကစိမ်းမင်း၊ အင်ဂျလီနာဂျီလီ၊ ကက်သရင်း၊ ဒီတာကျွန်း၊ ဂျီဒီဖော်စတာ စသည့် ဟောလီးဝုဒ်မင်းသမီးများ၏ ဒီဗီဒီဇာတ်ကားတွေလည်း ကျွန်မထံမှာ ရှိသည်။

ကျွန်မတို့အိမ်မှာ ကျွန်မအိမ်သားနှင့်ကျွန်မ သူကြွယ်ကိုယ်ကြိုက် စီဒီ၊ ဒီဗီဒီဇာတ်ပြားတွေ အဝယ်များလှပါပြီ။ ကျွန်မအိမ်သားက Documentary ကားတွေ၊ ဂန္ထဝင်ကားတွေ အကြည့်ရာပါသည်။ ကြည့်ပြန်တော့လည်း ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းဖွဲ့ပုံ၊ ရိုက်ကူးကင်မရာ အယူအဆ၊ အခန်းကူးပြောင်းပုံကအစ ကြည့်သူဖြစ်နောက်ပြန်ရစ်တာ များလွန်းလို့ ကျွန်မနှင့် အဆင်မပြေပါ။ အတော့ ကျွန်မတိဗီနှင့်ကျွန်မ သီးသန့်ကြည့်နိုင်ပြီဖြစ်လို့ ရုပ်ရှင်ကြည့်ရတာ အဆင်ပြေပါပြီ။ အချိန်ကလေး ရလို့ကတော့ စာဖတ်ချင်တာဟောလုံးပွဲကြည့်ချင်ကြည့်၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ချင်ကြည့်။ ဇွဲလမ်းသွယ်ဇာတ်ကားဆိုလျှင်တော့ သုံးလေးခါပင် ပြန်ကြည့်ဖြစ်သည်။

(၂)

ကျွန်မငယ်ငယ်က ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား များများမကြည့်ရတာကိုလည်း မှတ်မိပါ၏။ နေရတာက ကျေးလက်တောရွာဆိုတော့ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်မအစ်မတွေ၊ အဒေါ်တွေ မြင်းခြံက အပြန် ရုပ်ရှင်ကြော်ငြာလှည့်ခိုက်နှင့်ကြုံလို့ ရလာတတ်သလက်ကမ်းကြော်ငြာ တစ်ရွက်တလေ ရွာကိုရောက်လာတာတွေလို့ ရုပ်ရှင်ဆိုတာ ဘာမှန်းပင်မသိ။ ရွာက အစ်ကိုတစ်ယောက်ကတော့ “ရုပ်ရှင် ဆိုတာ ပိတ်ကားကြီးထောင်ပြီး စက်နဲ့ပြသတာဟာ” ဆိုတာလောက် ရှင်းပြဖူးလို့ မျက်စိထဲ ပုံဖော်ကြည့်ရတာ

လည်း အဆင်မပြေ။ ကျွန်မတို့ရွာနှင့် မြင်းခြံက ၇ တိုင် (၁၄ မိုင်) ဘက် ဝေးတာဆိုတော့ ဘယ်သူကမှ မြို့ကို ရုပ်ရှင်သွားကြည့်အောင်ဟော ဆိုတာမျိုးမရှိ။ ပဲရောင်း၊ မြေပဲရောင်းရယ်လို့ မြင်းခြံကို ရောက်ကြသည့်တိုင် ဘယ်သူကမှ ရုပ်ရှင်တစ်ကားပြီးအောင် ချိန်ပေးကြည့်ဖို့ ရာကလည်း ခဲယဉ်းသားပင်။ ဒါဖြင့် ရွာကို ရုပ်ရှင်အိမ်ကားထောင် လာပြတာမျိုးကော မရှိဘူးလားလို့ မေးလျှင် မရှိပါဘူး။ သာ ပြောရလိမ့်မည်။ ကျွန်မအသက် ဆယ်နှစ်လောက်အထိ ရုပ်ရှင်တစ်ကား ဖျစ်ဖျစ်မြည် မကြည့်ဖူးခဲ့။ တိဗီတွေမပေါ်သေးသည့် ဇာတ်ဆိုတော့ ရုပ်ရှင်ဆိုတာ ချိန်လားကွယ့် ဆိုတာမျိုး ဖြစ်ခဲ့ရသည်။

ကျွန်မမိဘများ မြင်းခြံမြို့မှာ အခြေချတော့ ကျွန်မနှင့် နှစ်နှစ် မဝေးတော့ပါ။ ကျွန်မတို့ မြင်းခြံမြို့ကအိမ်မှာ ရွာလူပေါင်းစုံ၊ ရွာပြဿနာပေါင်းစုံ တည်းခိုရာ၊ ရှင်းလင်းရာနေရာ ဖြစ်လာသဖြင့် ရွာရွာမျိုးတွေ အဝင်အထွက် များလှသည်။ သည်လို ရွာကအမျိုးသားလူလို့ ရုပ်ရှင်ကြည့်ကြစို့ ဆိုသည့်အခါ ကျွန်မ ပါရလေ့ရှိ၏။ သည်တော့မှ ရုပ်ရှင်တွေ များများကြည့်ရတော့သည်။ ကျွန်မတို့ မြို့မှာ ရုပ်ရှင်ရုံ သုံးရုံရှိသည်။ ဘယ်ရုံမှမလွတ်ပါ။ ကုလားကားတွေက အများဆုံး။ မြန်မာဇာတ်ကားတွေထဲက မြဲခြုံသံ၊ မေတ္တာအိမ်၊ ငါ့ညီ ငါ့မြေ ငါ့အမေ၊ လမ်းပေါ်ကလူ၊ မလိခချစ်သူ၊ စံပယ်ဆွေမျိုး အထွေးဖို့၊ သီတာရေစင် စသည့်ကားတွေကို မှတ်မိသည်။ ငါ့သားကြီး ရွှေတာ၊ ကျော်ဆွေ၊ ညွှန်ဝင်း၊ စိုးရွှေ စသူတို့နှင့် မလွတ်ဘဲများသည်။ မင်းသမီးထဲကတော့ ကြည်ကြည်ဌေး၊ ဝါဝါဝင်းရွှေ၊ ငါ့သမီးနု၊ ခင်ယုမေ၊ ဒေဝီကျော်ဝင်း စသူတွေ...။ သည်ကာလတွေ

တုန်းက ဒရမ်မာကားတွေက ခပ်များများဆိုတာကိုလည်း မှတ်မိသည်။ အလွမ်းကား၊ အနင့်ကားဆိုလျှင် ရုပ်ရှင်ရုံထဲမှာပင် ငိုကြွတ်ကာလည်း အလေ့ပင်။ ကျွန်မတို့ အစ်မတွေ၊ အဒေါ်တွေကလည်း အိမ်သာပြန် ရောက်ကရော မျက်ရည်တွေနှင့်။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့ အမေက “ညည်းတို့ ဘုန်းကြီးပျံများ ဧယဉ် ဝင်ကျူးလာကြသလားအေ” လို့ ဆုတတ်သည်။ ကျွန်မတို့ရွာ ဘုန်းကြီးပျံတွေမှာ ဧယဉ်ကျူးမင်းသမီးက ဖွဲ့ဖွဲ့နွဲ့နွဲ့ငိုလေ။ ရွာက မျက်ရည် တွေတွေကျလေ ရှိကြတာကို ပြောခြင်းဖြစ်၏။ ကျွန်မပင် ရုပ်ရှင်ဆိုတာကို စွဲလမ်းမိပြီ။ ရွာက အမျိုးတွေ လာပါစေ ဆုတောင်းမိရတာ အခါခါ။ ရွာက အမျိုးတွေ လာမှ အမေက ကြည့်ခွင့်ပါမစ် ပေးတာမဟုတ်လား။

ရုပ်ရှင်မကြည့်ရတော့လည်း ကျောင်းသွားကျောင်းပြန် ရုပ်ရှင်ရုံဝက ရုပ်ရှင်ဇာတ်ဝင်ခန်းဇာတ်ပုံတွေကို ဝင်ငေးရမြဲပင်။ ဇာတ်ပုံတွေက ညစ်လှဟောင်းလှပြီ။ တွန့်လှကြေလှပြီ။ သို့သော် ဇာတ်ပုံတွေကို တစ်ချပ်စီငေးရင်း ရုပ်ရှင်တစ်ကားလုံးကို ပုံဖော်ကြည့် ရတာကပင် အရသာရှိလှပါသည်။ ကျွန်မတို့ အရွယ်ရောက်ချိန်မှာ သိုက်သမိုင်းကားတွေ မရှိတော့သဖြင့် အစ်မတွေ ပြောပြသော သိုက်နန်းရှင်ကား၊ ကစေ့စန်းကိုက် မှော်ကိုက်ကားတွေအကြောင်း နားထောင်ရတာနှင့်ပင် ကြောက်လည်း ကြောက် ကြည့်လည်းကြည့် ချင်ချင် ဖြစ်ရတော့သည်။

ကျွန်မ ခုနစ်တန်းအောင်တော့ မြင်းခြံမြို့က မန္တလေးမြို့ ကို မိသားစုလိုက် ပြောင်းခဲ့ရသည်။ မန္တလေးမှာတော့ ရုပ်ရှင်ရုံတွေ များလှသည်။ မြို့ဝဏ်ရောင်၊ တော်ဝင်၊ ဝင်းလိုက်၊ မစိုးရိမ် စသည့် ဖြင့်...။ ကျွန်မတို့နေထိုင်သည့် ချော်ဆိပ် (မြစ်ကမ်းနား) နှင့် အနီးနီး

က ရတနာပုံရုပ်ရှင်ရုံဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ကား ကောင်းသတဲ့လို၊ သတင်းကြီးတော့လည်း မောင်နှမတစ်တွေ၊ ဆွေမျိုးတစ်သိုက် ရုံပေါက်ဝ ရောက်ရမြဲပင်။ ရုပ်ရှင်ကြည့်လျှင် ဇာတ်လမ်းဇာတ်အိမ်ကိုသာ အကြည့် လေ့ကြသော ကျွန်မတို့အဖို့ရာ ဇာတ်ကားကောင်းသည်၊ မကောင်းသည်ကို ဇာတ်လမ်းနှင့်သာ တိုင်းကြတာများသည်။ ဇာတ်လမ်းကောင်းလျှင် ရုပ်ရှင်ကောင်းသည်ဆိုတာမျိုး ပြောကြတာ များပါ၏။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ကောင်းပြီဆိုလျှင်၊ ပရိသတ် ကြိုက်ပြီဆိုလျှင် များသောအားဖြင့် ရုပ်ရှင်ဗီဒီယိုကား ဖြစ်ရတာ များသည်။ ပရိသတ်ကလည်း ဝတ္ထုအဖြစ် ဖတ်တုန်းက အရသာရှိခဲ့ကြပြီ။ ရုပ်ရှင်ကျပြန်တော့ အရုပ်နှင့် တွဲကြည့်ရသော ခံစားမှုကို နှစ်သက်ကြပြန်သည်။ ကမ္ဘာကျော် ခေါက်တာဗီဇာရီး၊ လေရူးသုန်သုန်၊ လေထန်ကုန်း၊ ကြက်သွေးရောင် အကွရာ၊ အင်နာကာရနီနာ၊ ကာရာမာဇော့အစ်ကိုများ စသည့် ရုပ်ရှင်တွေက ကမ္ဘာကျော် ဝတ္ထုကြီးတွေက စီးဆင်းခဲ့တာ မဟုတ်ထား။ မျက်မှောက်ခေတ် ဟယ်ရီပေါ်တာ ဇာတ်ကားများသည်ပင် ဝတ္ထုကနေတစ်ဆင့် ဖန်တီးယူခြင်း ဖြစ်ပါ၏။ ကျွန်မတို့မြန်မာမှာတော့ အကာ...။ ဖာတစ်လုံး ခေါင်းကျား၊ အညာသားကလေး၊ မတ်တတ်ရုပ် လို့ လမ်းမှာငို၊ ချစ်အမျှ၊ မွေး၊ ဓားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ် ကိုဖြတ်မည် စသည့်ဇာတ်ကားတွေ ထင်ရှားလှသည်။

(၃)

သည်ဘက် လေးငါးဆယ်နှစ်မှာတော့ ရုပ်ရှင်ရုံတွေဘက် ကို ကျွန်မတို့ မရောက်ဖြစ်တော့ပါ။ အသက်အရွယ်နှင့်လည်း ဆိုင်မည်ထင်ပါ၏။ သည်ကာလတွေမှာတော့ ပရိသတ်ကပဲ ရုပ်ရှင်

ဇာတ်ကားတွေအပေါ် အာရုံနည်းကြလေသလား၊ ရုပ်ရှင်ကားကြီး တစ်ကားအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကပဲ များလွန်းလှလို့လား၊ ကုန်ကျ စိုက်ထုတ်မှုနှင့်ဝင်ငွေ အချိုးပဲ မကျလေရောသလား မသိပါ။ ရုပ်ရှင် ကားကောင်းတစ်ကားဖြစ်ဖို့ တော်တော်ကြီး အားစိုက်ကြရတာကို ကျွန်မတို့ ကြားနေရသည်။ ဟုတ်ရာပေမပေါ့။ အရင်းအနှီးကြီးတော့ လည်း စွန့်စားမှု ကြီးရတော့မည်။ သည်လိုဆိုပြန်တော့ အကျိုးဆက် က ဘာတွေဖြစ်လာမလဲ။ ရှင်းရှင်းကလေးပင်။ အနုပညာရှင်တို့ အဖို့ ရာ ဖန်တီးချင်တာ ဖန်တီးနိုင်ခွင့် လျော့ရတော့သည်။ စိတ်ကူး စိတ်သန်းတွေ လွတ်လပ်စွာ မစီးဆင်းနိုင်တော့ အနုပညာအရ အားနည်းတာတွေ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဒါကြောင့်များ မြန်မာရုပ်ရှင် ကားကြီးတွေဟာ စီးပွားရေးသဘော ဦးစားပေးရတာနဲ့ပဲ ပုံမကျပန်းမကျ ကျဆင်းလာလေရောသလား ဆိုတာလည်း စဉ်းစား စရာပင်။ သည်ခေတ်မှာ ရုပ်ရှင်ကားကြီးတစ်ကားအတွက် ကုန်ကျ စရိတ်တွေက များလွန်းလေတော့ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါနိုင်ကြပြီ။

ကျွန်မ ကျောင်းဆရာမဘဝက ခင်မင်ရသော ဆရာမ တစ်ယောက်ဆိုလျှင် တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ကျွန်မတို့အိမ်ကို ရုပ်ရှင် လာကြည့်လေ့ရှိသည်။ ခေတ်ဟောင်းဇာတ်ကားများ အပါအဝင် လွန်ခဲ့ သည့် အနှစ်နှစ်ဆယ်ကျော် သုံးဆယ်က ဇာတ်ကားဟောင်းတွေကို တစ်ကန်တက လာကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရွှေချည်ငွေချည်တန်းပါလို့၊ ပန်းပန်လျက်ပါ၊ ခြေဖဝါးတော်နုနု၊ မှုံရွှေရည်၊ ဘယ်သူပြိုင်လို့၊ လှပါတော့နိုင်လို့ ကားတွေကြည့်ပြီးတိုင်း ကောင်းလိုက်တာလို့၊ ပြော

လေ့ရှိသည်။ ဘယ်နှခါကြည့်ကြည့် မဝပါဘူးဟယ်လို့လည်း ဆိုပါ သေးသည်။

သည်ဘက်နှစ်တွေမှာတော့ အင်္ဂလိပ်နာမည်တွေ ပေးထား သော ဟာသကားတွေက အများသာ။ ရုပ်ရှင်နာမည်တွေ ကြားရ တာနှင့်ပင် ဘယ်လိုကားမျိုးပါလိမ့်လို့ တွေးရပြီ။ ဘန်းစကားတွေ ကိုလည်း ဆိုင်ရာက ခွင့်ပြုကြပြီမဟုတ်လား။ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု ကကော၊ ရုပ်ရှင်ထဲက စကားအသုံးအနှုန်းတွေကကော...။ ကျွန်မ ကိုယ်တိုင် မကြည့်ဖြစ်တော့ ဂျာနယ်တွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေကတစ်ဆင့် မှန်းရုံသာ မှန်းနိုင်သည်။ ဟိုတုန်းကလို မြန်မာဆန်ဆန် ဆင်ကြယင်ကြ မဟုတ်တော့တာလည်း တွေ့ရပါ၏။ တစ်ချို့က ရုပ်ရှင်ထဲမှာသုံးသော စကားလုံးအလှတွေ၊ ဘဝအမြင်တွေ အပြင်လောကကို လှုံ့ကျမလာ တော့တာကိုလည်း သတိထားမိပါ၏။ ရုပ်ရှင် နောက်ခံတေးဆိုသည့် သီချင်းတွေလည်း သီးသန့် မကြားရတော့တာ ကြာပြီ။ ရုပ်ရှင်သည် ပရိသတ်ကြိုက် အနုပညာဖြစ်၍ ပရိသတ်အတွက် ရည်ရွယ်ချက် ကောင်း၊ အနုပညာကောင်းတွေ ပေးနိုင်ဖို့ လိုသည်ဟု ကျွန်မ ထင် ပါသည်။ ရုပ်ရှင်သည် လူကြီးပရိသတ်အတွက်သာ မဟုတ်သလို၊ လူငယ်တွေအတွက်ချည်းလည်း မဟုတ်ပါ။ လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် လုံးအတွက် တတိုင်းမွှေးရမည့် 'တတိုင်းမွှေး' ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။

ကျွန်မအဖို့ရာတော့ မြန်မာရုပ်ရှင်ကားတွေ ညံ့လိုက်တာ လို့ ပြောသံကြားရလေတိုင်း ဖြစ်မှဖြစ်ရလေဆိုသည့်စိတ်ဖြင့် မချင့် မရဲ ဖြစ်ရသည်။ ရင်ထဲမကောင်း ဖြစ်ရသည်။ ခက်တာက ကျွန်မ ကလည်း ဘာမှတတ်နိုင်တာမဟုတ်။

(၄)

အခုတော့ ကျွန်မရေးသည့် ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်အချို့ကို ရုပ်ရှင်အဖြစ် ဖန်တီးနေကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရုပ်ရှင်နှင့် ကျွန်မ သိပ်ကြီးမဝေးလှတော့ပါ။ ရံဖန်ရံခါ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကွင်းအချို့ကို ရောက် ရပါသည်။ ထုတ်လုပ်သူ၊ ဒါရိုက်တာ၊ မင်းသား၊ မင်းသမီးအချို့ နှင့်လည်း ခင်မင်နေပါပြီ။ သူတို့အခက်အခဲတွေကိုလည်း ကျွန်မ ကိုယ်တိုင် ကြားခဲ့ မြင်ခဲ့ရတာတွေ ရှိပါပြီ။ သူတို့မှာလည်း သူတို့ အခက်အခဲတွေနှင့်သူတို့။ သူတို့အကျပ်အတည်းနှင့်သူတို့။ ငွေကြေး စိုက်ထုတ်သူတွေမျှလည်း ထိထိုးရသလိုဆိုတော့ ရင်းနှီးငွေ ငွေပေါ်ပါမှ အရည်သဖြင့် လုပ်သာကိုင်သာ ရှိကြရမည်။

ရုပ်ရှင်သည် ဘဝနှင့်အနုပညာ ပေါင်းစပ်ထားသော တင်ပြ မှုဖြစ်ရာ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ကြံဆ ရုပ်လုံးဖော်ခွင့် ရှိရှိရာလည်း အရေးတကြီး လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်ကားတွေ ဒီဗီဒီ ဓာတ်ပြားတစ်ချပ်ထဲမှာ ကားပေါင်းတစ်ရာလောက် အသာလေး ဆံ့သည့်ခေတ်မှာ အိမ်တိုင်း ရုပ်ရှင်ရုံ ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်မတို့ မြန်မာ ရုပ်ရှင်ကားတွေ ကောင်းလာလျှင် တစ်ခဲနက် အားပေးကြရုံသာ။ နိုင်ငံခြားရုပ်ရှင်ကားတွေ ဖယ်ထားရုံသာ။

မြန်မာရုပ်ရှင်ကားများ လွတ်လပ်စွာ ပွင့်လန်းသင်းဖွံ့ နိုင်ပါစေ။ တ၊တိုင်း မွှေးနိုင်ကြပါစေ။

မြန်မာတိုင်းစံဂျာနယ်၊ ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၂